

A SHORT
Introduction
O P
GRAMMAR.

Compiled and set forth
for the bringing up of all
those that intend to attain
to the knowledge of the
Latin Language.

L O N D O N,
Printed by Rog. Norton
Printer to the Kings most
Excellent Majesty, in
Latin, Greek & Hebrew. 1678.

TO THE READER.

● expect every man to the learning of Grammar that intendeth to attain to the understanding of the tongues, (wherein is contained a great treasure of wisdom and knowledge) it would seem much vain and little needful; for so much as it is to be known, that nothing can surely be ended whole beginning is either feeble or slow; and no building be perfect whereas the foundation and ground-work is ready to fall, and unable to uphold the burden of the frame. Wherefore it were better for the thing it self, and more profitable for the learner to understand how he may best come to that which he ought most necessarily to have; and to learn the plainest way of obtaining that which must be his best and certainest guide, both of reading and speaking, than to fall in doubt of the goodness and necessity thereof: which I doubt whether he shall more lament that lacketh, or esteem that he hath it: and whether he shall sorer stumbe at trilles, and be deceived in light matters, when he hath it not; or judge truly and faithfully of divers weighty things when he hath it. The which hath seemed to many very hard to compass at a yettime, because that they who professed this art of teaching Grammar, did teach divers Grammars, and not one: and if by chance they taught one Grammar, yet they did it diversly, and so could not do it all best; because there is but one bestness, not only in every thing, but also in the manner of every thing.

As for the diversity of Grammars, it is well and profitably taken away by the Kings Majesties wisdom; who considering the inconvenience, and disadvantageably providing the remedy, caused one kind of Grammar by simple learned men to be diligently drawn, and so to be set out only: every where to be taught for the use of learners, and for avoiding the hurt in changing of School-masters.

The variety of teaching is divers yet, and alwayes will be, for that every School-master liketh that he knoweth, and seeth not the use of that he knoweth not, and therefore judgeth that the most sufficient way, which he seeth to be the readiest mean, and perfectest kind, to bring a learner to have a thorough knowledge therein.

Wherefore it is not amiss, if one seeing by tryal an easier and readier way than the common sort of teachers do, would say what he hath proved, and of the commodity allowed: that others not knowing the same, might by experience prove the like, and then by way of reasonable judge the like: not hereby excluding the better way when it is found: but in the mean season forbidding the worse.

The first and chiefest point is, that the diligent Master make not the Schollar hast too much, but that he in continuance and diligence of teaching, make him to rehearse so, that while he hath perfectly that which is behind, he suffer him not to go forward: for this pocking hath

TO THE READER.

overtheloth and burth a great sort of wits, and casteth them into an amazement, when they know not how they shall either go forward or backward, but stick fast, as one plunged and cannot tell what to do, or which way to turn him: and then the Master thinketh the Schollar to be a dullard: and the Schollar thinketh the thing to be uneasie, and too hard for his wit: and the one hath an evil opinion of the other, when oftentimes it is neither, but in the kind of teaching. Therefore the best and chiefest point thoughtly to be kept, is, that the Schollar have in mind so perfectly that which he hath learned, and understand it so, that not only it be not a stop for him, but also a light and help unto the residue that followeth. This shall be the Masters ease, and the childes encouraging: when the one shall see his labour take good effect, and thereupon teaching be less tomented, and the other shall think the thing the easier, and so with more gladness be ready to go about the same.

In going forward, let him have of every declension of Nouns and conjugation of Verbs, so many several examples, as they pass them, that it may seem to the School master, no word in the Latin tongue to be so hard for that part, as the Schollar shall not be able pleasantly to enter into the forming thereof. And surely the multitude of examples (if the easiest and commonest be taken first, and so come to the stranger and harder) must needs bring this profit withal, that the Schollar shall best understand, and surest conceive the reason of the rules, and best be acquainted with the fashion of the tongue. Wherein it is profitable, not only that he can orderly decline his Noun and his Verb; but every way, forward, backward, by cases, by persons; that neither case of Noun, nor person of Verb can be required, that he cannot without stop or studdy tell. And untill this time I count not the Schollar perfect, nor ready to go any further will he hath this already learned.

This when he can perfectly do, and hath learned every part: not by rote, but by reason, and is more cunning in the understanding of the thing, than in rehearsing of the words (which is not pass a quarter of a years diligence, or very little more to a painful and diligent man, if the Schollar have a mean wit) then let him pass to the Concordes, to know the agreement of parts among themselves, with like way and diligence as is afore-described.

Where in plain and sundry examples, and continual rehearsal of things learned, and especially the daily declining of a Verb, and turning him into all fashions, shall make the great and heavy labour so easie and so pleasant for the framing of sentences, that it will be rather a delight unto them, that they be able to do well, then pain in searching of an untried, and unacquainted thing.

When these Concordes be well known unto them (an easie and pleasant pain, if the soye-grounds be well and thoughtly beaten in) let them

e
p
e
e
e
n
s
u
p
e
p

et
de
of
of
to
m

of
m-
fic
a
ng

m
let
em

TO THE READER

them not continue in learning of the rules *apertly*, as they ly in their Syntax, but rather learn some *pretty* book, wherein is contained not only the eloquence of the tongue, but also a good plain lesson of honesty and godliness, and thereof take some little sentence as it lyeth, and learn to make the same first out of English into Latin, not seeing the book of construing it thereupon. And if there fall any necessary rule of the Syntax to be known, then to learn it as the occasion of the sentence giveth cause that day, which sentence once made well, and as nigh as may be with the words of the book, then to take the book and construe it, and so shall he be less troubled with the parsing of it, and easiest carry his lesson in mind.

And although it was said before, that the Schollars should learn but a little at once, it is not meant that when the Master hath heard them a while, he should let them alone (for that were more negligence for both parts) but I would all their time they be at School, they should never be idle, but alwayes occupied in a continual rehearsing and looking back again to those things they have learned, and be more bound to keep well their old, than to take forth any new.

Thus if the Master occupy them, he shall see a little lesson take a great deal of time; and diligently enquiring and examining of the parts and the rules, not to be done so quickly and shortly as it might be thought to be, which in a while, by this use, the Schollar shall be brought to a good kind of readynesse of making, to the which if there be adjoined some use of speaking (which must necessarily be had) he shall be brought past the wearisome bitterness of his learning.

A great help to further this readynesse of making and speaking, shall be, if the Master give him an English book, and cause him ordinarily every day to turn some part into Latin. This exercise cannot be done without his rules, and therefore both establish them, and ground them surely in his mind for readynesse, and maketh him more able to speak suddenly, whensoever any present occasion is offered for the same. And it doth help his learning more a great deal to turn out of English into Latin, than on the contrary.

Furthermore, we see many can understand Latin, that cannot speak it, and when they read the Latin words in the book, can tell you the English thereof at any time; but when they have laid away their book, they cannot contrariwise tell you for the English the Latin again, whensoever you will ask them. And therefore this exercise helpeth this sore well, and maketh those words which he understandeth, to be ready by use unto him, and so perfecteth him in the tongue handsomely.

These preceptes well kept, will bring a man clean past the use of this Grammar-book, and make him as ready as his book, and so meet to further things; whereof it were out of season to give preceptes here.

TO THE READER

and therefore this may be for this purpose, enough, which to good School-masters, and skilful; is not so needful; to other manner and less practised it may be, not only worth the labour of reading, but also of the using.

An Advertisement to the Reader.

IN this Edition, for the greater profit and ease both of Master and Schollar, in the English Rules, and in the Latin Syntax, those words wherein the force of each example lieth, are noted with letters and figures, where need is: the governor, director, or guider, or that which is in place of it, with an ^a; the governed, or that which is guided by it, with ^b: or if there be more governors, the first with ^a, the second with ^a^a: and so if more governeds, the first with ^b, the second with ^b^b: and sometimes, the order is directed by ^a, ^b, ^c: or by figures, and words of the same, or such like nature, coupled together with little strokes between, so much as may be. That so in saying the ensamples, the children may (where or when the Master pleaseth) render again, only those words which are the ensample: as saying, *Quis nisi ^amentis ^binops oblatum respuat aurum?* may repeat again, *^amentis ^binops*. So throughout all the Latin rules, for better understanding thereof, and for a short repetition, when the master pleaseth, the sums of all the rules are set down, either in the words before the rule, or in the margin, that so they may be chained together briefly, and make perfect sense.

There is a time when
some

think it to be so called of a dead thing com-
ing to or where it is, and so on to the
point of the line of the body of the
line of the year

But many of these are not the same
for many of these are in the line of the
line of the year, and so on to the
point of the line of the body of the
line of the year

TH
1

1

A

A

A

A

A

A

A

A

The Latin letters are thus written.

The capital letters. { A B C D E F G H I J K L M N O P Q
R S T V U X Y Z.
A B C D E F G H I K L M N O P
Q R S T V U X Y Z.

The small letters. { a b c d e f g h i k l m n o p q r s s t
v u x y z.
a b c d e f g h i k l m n o p q r s s t
v u x y z.

*Letters are divided into Vowels
and Consonants.*

A Vowel is a letter which maketh a full and perfect sound of it self; and there are five in number: namely, *a, e, i, o, u*; whereunto is added the Greek Vowel *y*.

A Consonant is a letter which must needs be sounded with a Vowel, as *b* with *e*. And all the letters, except the Vowels are Consonants.

A Syllable is the pronouncing of one letter or more with one breath: as, *A-ve*.

A Diphthong is the sound of two Vowels in one syllable; and of them there be four in number, namely, *e, æ, au, eu*; whereunto is added *ei*: as, *Æneas, cæna, audio, euge, hei*.

Instead of *x* and *æ* we commonly do pronounce *e*.

The Greek letters are thus written.

The capital letters. { A B Γ Δ E Z H Θ I K Λ M N Ξ O Π Ρ Σ Τ
Υ Φ Χ Ψ Ω.

The small letters. { α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ
τ υ φ χ ψ ω.

P R E.

PRECATIO.

Domine Pater, cœli ac terræ Effector,
qui liberaliter tribuis sapientiam om-
nibus eam cum fiduciâ abs te petenti-
bus, exorna ingenium meum bonitatem,
quam cum cæteris naturæ viribus mihi
infudisti, lumine divinæ gratiæ tuæ; ut non modo
quæ ad cognoscendum te & Salvatorem nostrum
Dominum Jesum valeant, intelligam, sed etiam ita
mente & voluntate persequar, & indices benignitatis
tuæ, tum doctrinæ tum pietatis proficiam, ut qui efficit
omnia in omnibus, in me resplendere dona tuæ
faciis, ad gloriam sempiternam immortalis Majestatis
tuæ. AMEN.

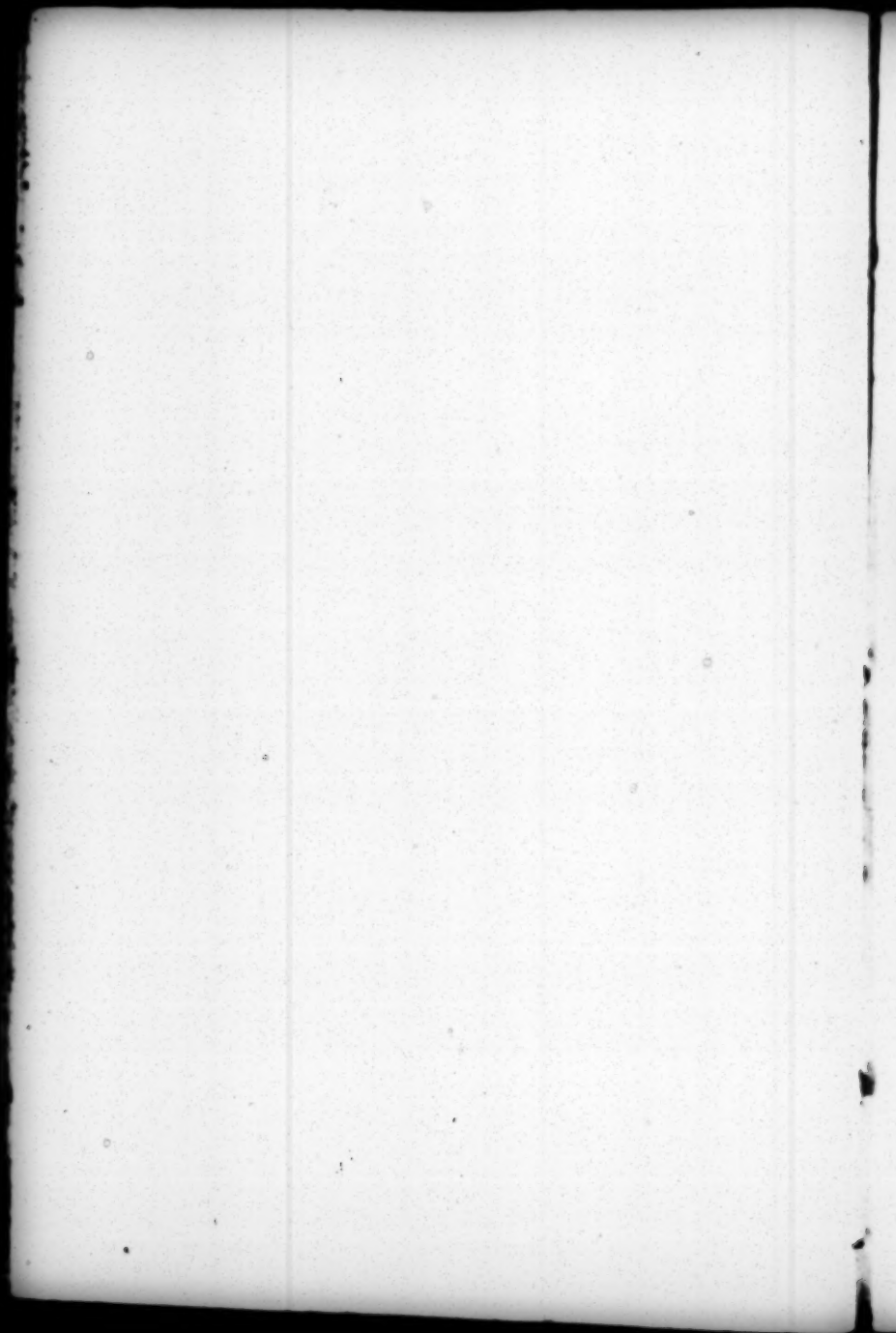
A PRAYER.

Almighty Lord and merciful Father,
Maker of Heaven and Earth, which of
thy free liberality givest wisdom abun-
dantly to all that with faith and full as-
surance ask it of thee, beautify by the light
of thy heavenly grace the towardness of
my wit, the which with all powers of
nature thou hast powred into me; that I may not only
understand those things which may effectually bring me to
the knowledge of thee and the Lord Jesu our Saviour,
but also with my whole heart and will, constantly follow
the same, and receive daily increase through thy bounti-
ful goodness towards me, as well in good life as doctrine:
so that thou which workest all things in all creatures,
mayest make thy gracious benefits mine in me, to the
endless glory and honour of thine immortal Majesty.
So be it.

or,
om-
ati-
in,
ihi
do
am
ita
re
is
ui
tia

er,
of
n-
u-
ht
of
of
ip
to
ir,
in
ti-
e:
s,
ge
p.
n

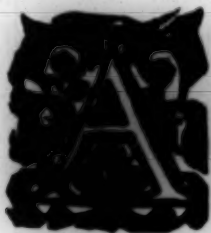

¶ An Introduction of the Eight parts of Latin speech.

I. In speech be these eight parts following :

Noun,	{	decli- ned.	Adverb,	{	undecli- ned.
Pronoun,			Conjunction,		
Verb,			Preposition,		
Participle,			Interjection.		

Of a Noun.

Noun is the name of a thing that may be seen, felt, heard or understood: as the name of my hand in Latin, is manus: the name of an house, is domus: the name of goodness, is bonitas.

A Noun.

Of Nouns, some be Substantives, and some be adjectives.

Nouns
of two
sorts.
A Noun
Substan-
tive.

A **Noun Substantive** is that standeth by himself, and requireth not another word to be joyned with him to shew his signification: as, Homo a man; And it is declined with one article: as, Hic magister, a master: or else with two at the most, as, Hic & huc parens, a father or mother.

A **Noun Adjective** is that cannot stand by it self in reason or signification, but requireth to be joyned with another word: as, Bonus, good. Pulcher, fair. And it is declined either with three terminations: as, Bonus, bona, bonum: or else with three articles: as, Hic huc & hoc Felix, Happy: Hic & huc Levis, & hoc Leve, Light.

A noun
Adje-
ctive.

A **Noun Substantive** either is proper to the thing that it betokeneth: as, Edwardus is my proper name: or else is common to many: as, Homo is a common name to all men.

Two
kinds of
Nouns
Substan-
tives.

Numbers

An Introduction of the

Numbers of Nouns.

In Nouns be two Numbers, the Singular and the Plural. The Singular number speaketh but of one: as, *Lapis, a stone.* The Plural number speaketh of more than one: as, *Lapides, stones.*

Cases of Nouns.

Nouns be declined with six cases, Singularly and Plurally: the Nominative, the Genitive, the Dative, the Accusative, the Vocative, and the Ablative.

Nomi-
native
case.

The Nominative case cometh before the Verb, and answereth to this question, *Who or What?* as, *Magister docet, The Master teacheth.*

Genitive

The Genitive case is known by this token *Of*, and answereth to this question, *Whose, or Whereof?* as, *Doctrina Magistri, The learning of the Master.*

Dative.

The Dative case is known by this token *To*: and answereth to this question, *To whom, or To what?* as, *Do librum Magistro, I give a book to the Master.*

Accusa-
tive.

The Accusative case followeth the Verb, and answereth to this question, *Whom or What?* as, *Amo Magistrum, I love the Master.*

Vocative

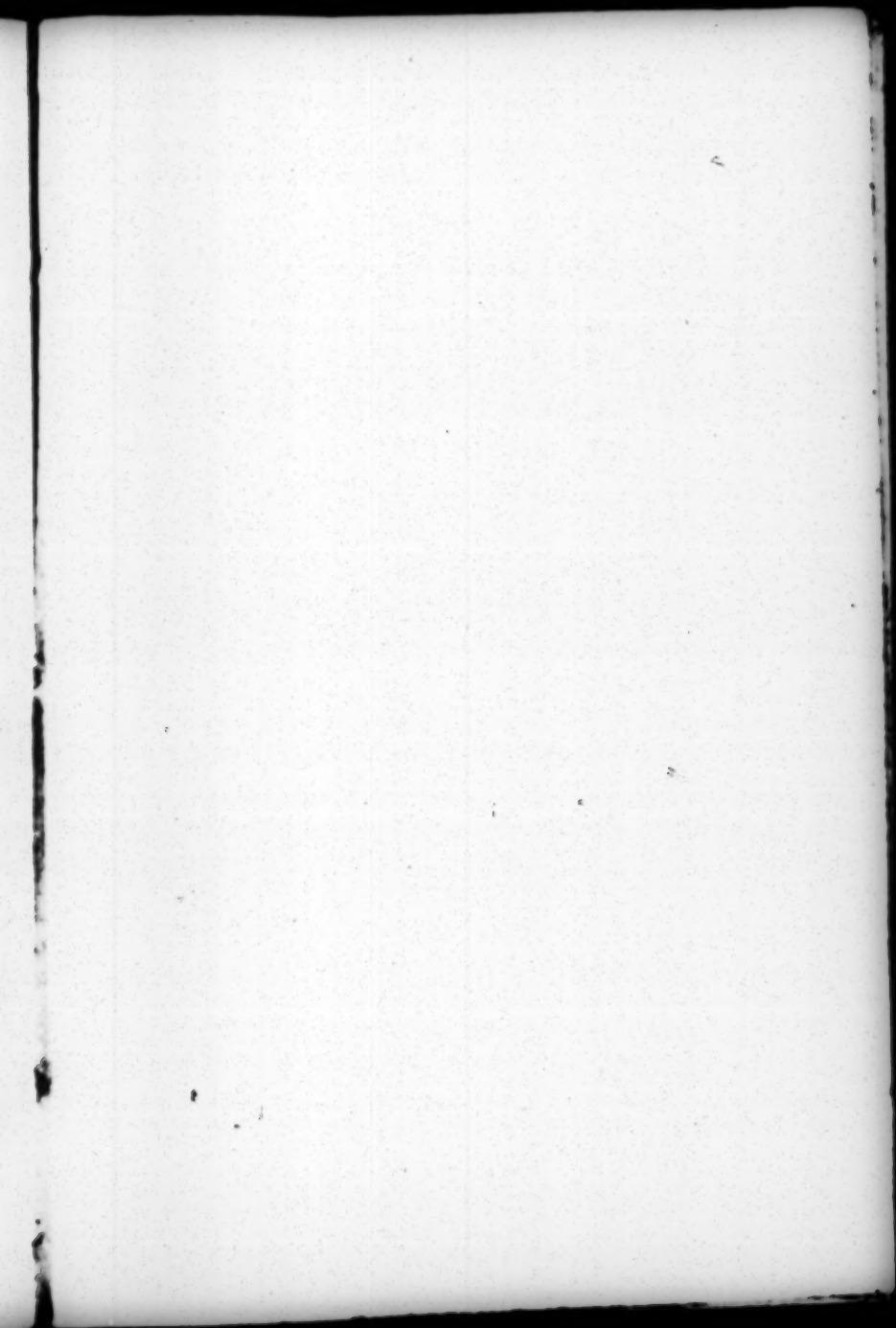
The Vocative case is known by calling or speaking to: as, *O Magister, O Master.*

Ablative

The Ablative case is commonly joined with Prepositions serving to the Ablative case: as, *De Magistro, Of the Master. Coram Magistro, Before the Master.*

Also *In, With, Through, For, From, By, and Than.* after the Comparative degree, be signs of the Ablative case.

Articles.

Eight parts of Speech.

Articles.

Articles are borrowed of the Pronoun, and be thus declined.

Singulariter	{	Nominat. hic, hac, hoc.	} Pluraliter	{	Nominat. hi, ha, haec.
		Genitivo huius.			G. horum, harum, horum.
		Dativo huic.			Dativo his. (rum.)
		Accus. hunc, hanc, hoc.			Accus. hos, has, haec.
		Vocativo cave.			Vocativo cave.
		Ablativo hoc, hac, hoc.			Ablativo his.

Genders of Nouns.

Genders of Nouns be seven: the Masculine, the Feminine, the Neuter, the Commune of two, the Commune of three, the Doubtful, and the Epicene.

The Masculine Gender is declined with this article Hic: *ag.* Hic vir, *a Man.*

The Feminine Gender is declined with this article Hæc: *ag.* Hæc mulier, *a Woman.*

The Neuter Gender is declined with this article Hoc: *ag.* Hoc saxum, *a Stone.*

The Commune of two is declined with Hic and Hæc: *ag.* Hic & hæc parens, *a Father or mother.*

The Commune of three is declined with Hic hæc and hoc: *ag.* Hic, hæc & hoc felix, *Happy.*

The Doubtful Gender is declined with Hic *ag.* hæc: *ag.* Hic vel hæc dies, *a Day.*

The Epicene Gender is declined with one article, and under that one article both kinds are signified: *ag.* Hic passer, *a Sparrow.* Hæc aquila, *a Eagle,* both he and she.

The

An Introduction of the The declensions of Nouns.

There be five declensions of Nouns.

I. The first is when the Genitive and Dative case singular end in *a*. The Accusative in *am*. The Vocative like the Nominative, the Ablative in *a*. The Nominative plural in *a*. The Genitive in *arum*. The Dative in *is*. The Accusative in *as*. The Vocative like the Nominative. The Ablative in *is*.

As in example.

Hec mensa.
Huc porta.
Hic &
hec ver-
na.
Note.

Singulariter	Nominat. hac mensa.	Pluraliter	Nominativo hac mensa.
	Gen. hujus mensae.		Gen. harum mensarum.
	Dativo huc mensa.		Dativo his mensis.
	Accus. hanc mensam.		Accusat. has mensas.
	Vocativo o mensa.		Vocativo o mensa.
	Abla. ab hac mensa.		Ablat. ab his mensis.

Note that *Filia* and *Nata*, do make the Dative and the Ablative plural in *is* or in *abus*. Also *Dea*, *Mula*, *liqua*, *Liberta*, make the Dative and the Ablative case plural in *abus* only.

II. The second is when the Genitive singular tends in *i*. The Dative in *o*. The Accusative in *um*. The Vocative for the most part like the Nominative, the Ablative in *o*. The Nominative plural in *i*. The Genitive in *orum*. The Dative in *is*. The Accusative in *os*. The Vocative like the Nominative: The Ablative in *is*.

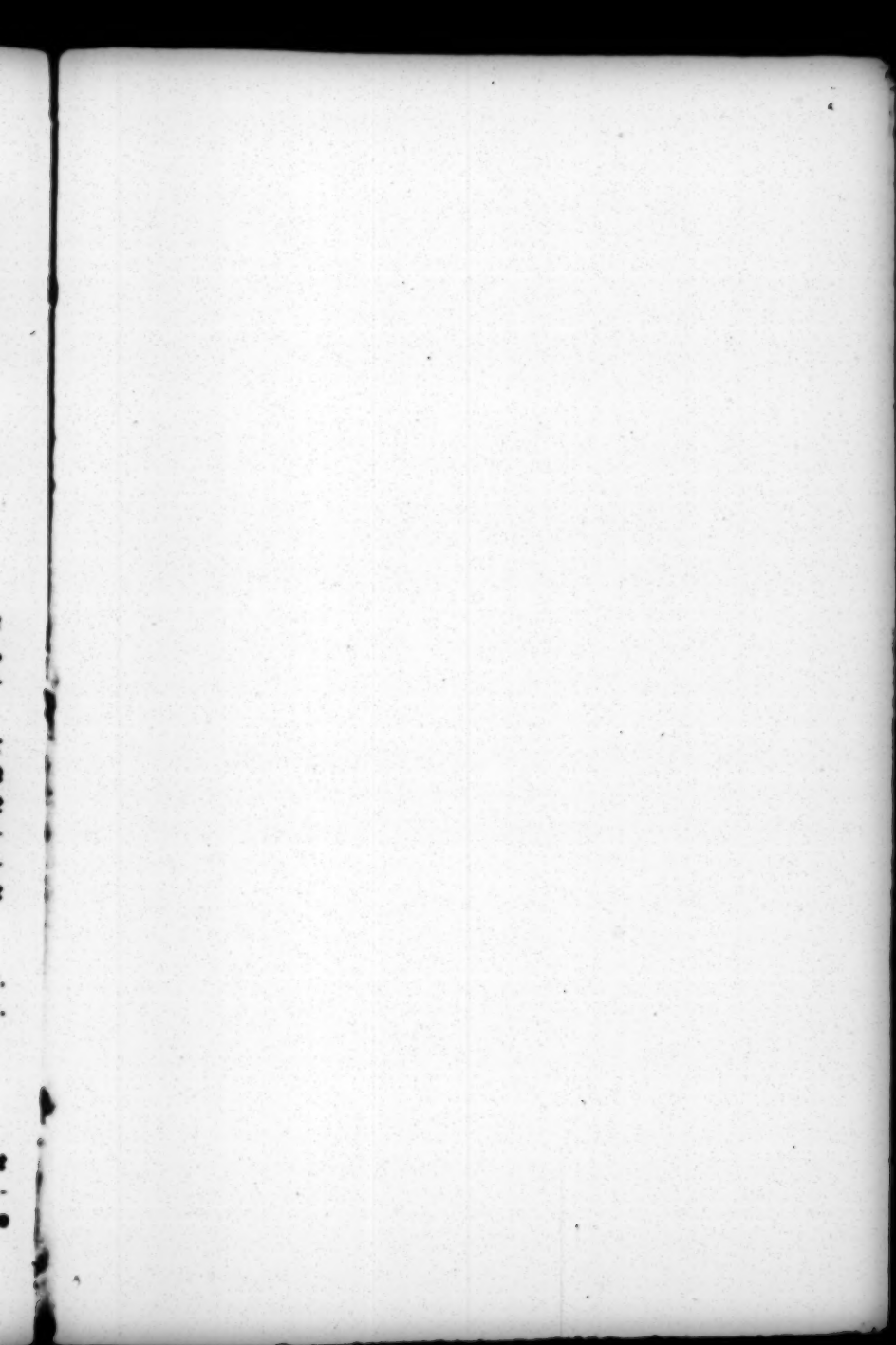
As in example.

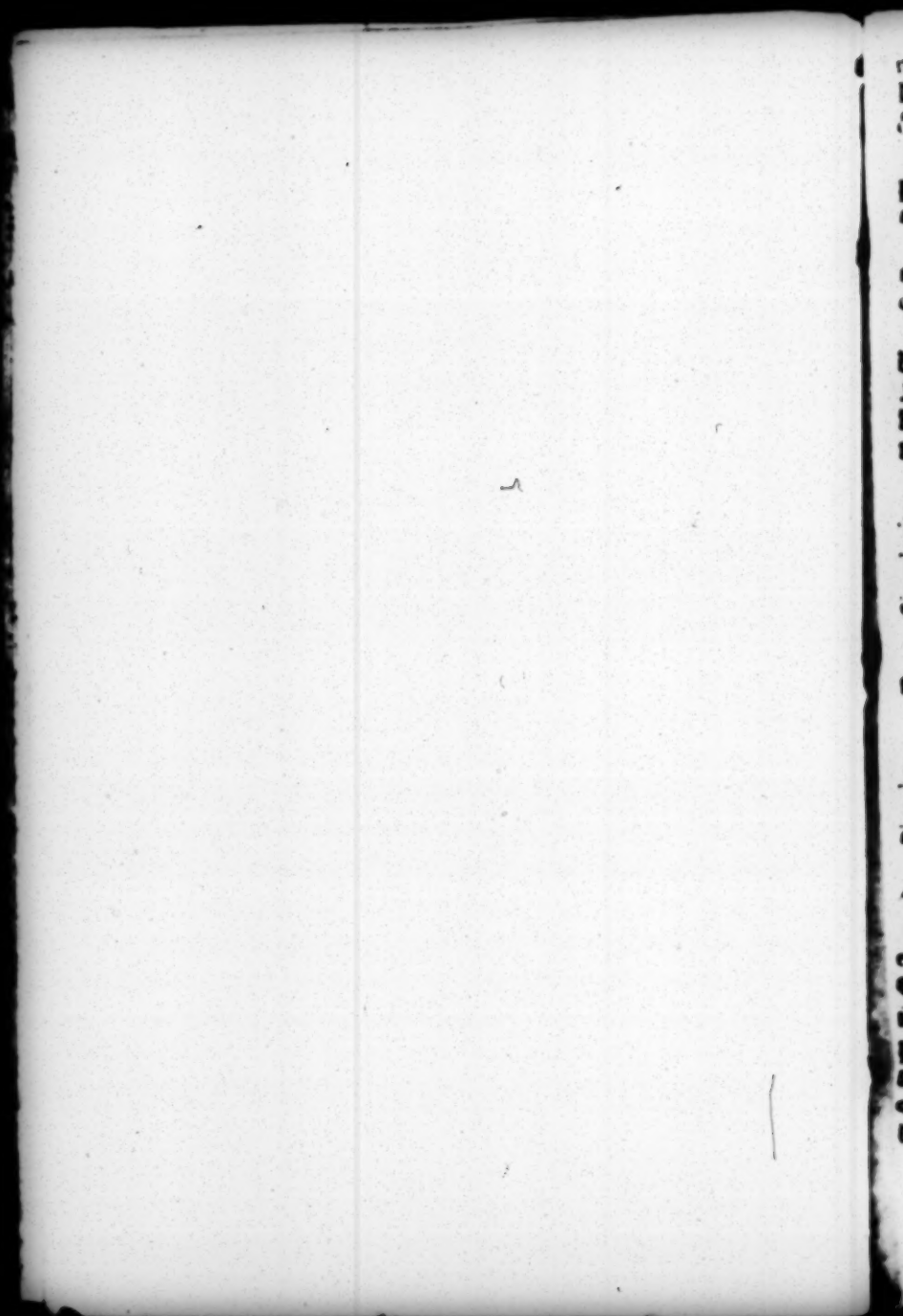
Hic vir.
Huc li-
ber.
Hec colu-
mus.
Hic lo-
gus.
Note.

Singulariter	Nom. hic magister.	Pluraliter	Nominat. hi magistri.
	Gen. hujus magistri.		Gen. horum magistrorum.
	Dat. huc magistro.		Dativo his magistris.
	Accus. hunc magistrum.		Accus. hos magistros.
	Vocat. o magister.		Vocativo o magistri.
	Abl. ab hoc magistro.		Abl. ab his magistris.

Here is to be noted, that when the Nominative ends in *u*, the vocative shall end in *e*: as, Nomi-

nativo

Eight parts of Speech.

nativo hic Dominus, Vocativo δ Domine; Except Deus, that maketh δ Deus, and Filius that maketh δ Fili.

When the Nominative endeth in us, if it be a proper name of a man, the Vocative shall end in i; as, Nominativo, Hic Georgius, Vocativo δ Georgi.

Also these Nouns following, make their Vocative in e oz in us; as, Agnus, lucus, vulgus, populus, chorus, fluvius.

Note also that all Nouns of the Neuter Gender of what Declension soever they be, have the Nominative, the Accusative, and the Vocative alike in both numbers, and in the plural number they end all in a, as in example.

Singulariter	{	Nom. hoc regnum.	{	Nominat. hac regna.	Note. Hoc clau- rum. Hoc malum. Hoc verbum.
		Gen. huius regni.		Gen. horum regnorum.	
		Dat. huic regno.		Dativo his regnis,	
		Accus. hoc regnum.		Accusat. hac regna.	
		Voc. δ regnum.		Vocativo δ regna.	
Pluraliter	{	Abl. ab hoc regno.		Ablat. ab his regnis.	

Except Ambo and Duo, which make the Neuter gender in o, and be thus declined.

Pluraliter	{	Nominativo <i>Ambo, amba, ambo.</i>	
		Genitivo <i>Amborum, amborum, amborum,</i>	
		Dativo <i>Ambobus, ambabus, ambobus.</i>	
		Accusativo <i>Ambos, ambas, ambo.</i>	
		Vocativo <i>Ambo, amba, ambo.</i>	
		<i>Ab. Ambobus, ambabus, ambabus.</i>	

The third is when the Genitive singular endeth in is: The Dative in i: The Accusative in em, and sometime in im, and sometime in both: The Vocative like the Nominative: The Ablative in e oz i, and sometime in both: The Nominative plural in es: The Genitive in um, and sometime in um: The Dative in bus: The Accusative in es: The Vocative like the Nominative: The Ablative in bus.

An Introduction of the

As in Example.

Hic pa-
ter.
Hic panis
Hoc o-
pus.
Hoc ca-
put.
Hæc nu-
bes.
Hic vel
hæc bu-
ba.
Hæc vir-
tus.
Hoc ani-
mal.
Hoc cu-
bile.
Hoc cal-
tar.

I V.

Singulariter
Nom. hic lapis.
Gen. huius lapidis.
Dativo huic lapidi.
Accus. hunc lapidem.
Vocativo ô lapis.
Ablat. ab hoc lapide.

Singulariter
No. hic & hæc parens.
Gen. huius parentis.
Dativo huic parenti.
Acc. hunc & hanc pa-
(rentem).
Voc. ô parens. (rente.
Abl. ab hoc & hac pa-

Pluraliter
Nom. hi lapides.
Gen. horum lapidum.
Dat. his lapidibus.
Accus. hos lapides.
Vocativo ô lapides.
Ab. ab his lapidibus.

Pluraliter
No. hi & hæc parentes.
Gen. horum & harum
(parentum).
Dat. his parentibus.
A. hos & has parentes.
Voc. ô parentes.
Ab. ab his parentibus.

The fourth is when the Genitive case singular endeth in us. The Dative in ui. The Accusative in um. The Vocative like the Nominative. The Ablative in u. The Nominative plural in us. The Genitive in um. The Dative in ibus. The Accusative in us. The Vocative like the Nominative. The Ablative in ibus.

As in Example.

Hic gra-
dus.
Hæc por-
ticus.
Hoc cor-
dal.

V.

Singulariter
Nom. hæc manus.
Gen. huius manus.
Dat. huic manui.
Accus. hanc manum.
Vocat. ô manus.
Ab. ab hac manu.

Pluraliter
Nominat. hæc manus.
Ge. harum manuum.
Dat. his manibus.
Accus. has manus.
Vocas. ô manus.
Ab. ab his manibus.

The fifth is when the Genitive and Dative case singular do end in ei. The Accusative in em. The Vocative like the Nominative. The Ablative in e. The Nominative plural in es. The Genitive in eum. The Dative in ebus. The Accusative in es. The Vocative like the Nominative. The Ablative in ebus.

1899.

.

.

1899.

1899.

1899.

1899.

1899.

1899.

1899.

1899.

1899.

1899.

1899.

1899.

1899.

1899.

1899.

1899.

1899.

1899.

1899.

1899.

1899.

1899.

1899.

1899.

Eight parts of Speech.

As in Example.

Singulariter	Nom. hic meridies.	Pluraliter	Nom. hi meridies.	Nunciat hic hic hic hic
	Gen. huius meridii.		G. horum meridianorum.	
	Dat. huius meridiani.		Dat. his meridianibus.	
	Ac. hunc meridianum.		Accus. hos meridianes.	
	Voc. ô meridies.		Vocat. ô meridies.	
	Ab. ab hoc meridio.		Ab. ab his meridianibus.	

Note that all Nouns of the fifth Declension be of the feminine gender, except meridies and dies.

The declining of Adjectives.

A Noun adjective of three terminations, is thus declined, after the first and second Declension.

Singulariter	N. bonus, bona, bonu.	Pluraliter	Nom. boni, bonæ, bona.	Nunciat a, um.
	Ge. boni, bonæ, boni.		G. bonorum, bonarum,	
	D. bono, bonæ, bono.		Dat. bonis. (bonorum.)	
	Ac. bonum, bonam, bona.		Ac. bonos, bonas, bona.	
	V. bone, bonæ, bonum.		Voc. boni, bona, bona.	
	Ab. bono, bonâ, bono.		Ablativo bonis.	

An exception.

There are besides these, certain Nouns adjectives of another manner of declining, which make the Genitive case singular in *ius*, and the Dative in *i*: which be these that follow, with their compounds.

Singulariter	N. unus, una, unum.	Pluraliter	Nom. uni, una, una.	Note.
	Genitivo unius.		Ge. unorum, unarum,	
	Dativo uni.		Dat. unis. (unorum.)	
	Ac. unum, unam, uni.		Ac. unos, unas, una.	
	Voc. une, una, unum.		Voc. uni, una, una.	
	Ab. uno, una, uno.		Ablativo unis.	

Note that *unus*, a, um. hath not the plural number, but when it is joyned with a word that lacketh the singular number: as, *Unx literæ*, *Una mania*.

In like manner be declined *totus*, *solus*, and also *ullus*, *alius*, *alter*, *uter*, and *neuter*: saving that these five last rehearsed lack the Vocative case.

Alius
hath al
ud neut.

An Introduction of the

A Noun & degree of the Articles is thus described after the third declension.

Ingen.
Sing.
Cap. v.
Vocis.

Nomen. hic & haec
hic & haec
Gen. huius & huius
hic & haec felix
hic & haec felix
hic & haec felix
hic & haec felix
hic & haec felix
hic & haec felix

Nomen. hic & haec felix
hic & haec felix
Gen. huius & huius
hic & haec felix
hic & haec felix
hic & haec felix
hic & haec felix
hic & haec felix
hic & haec felix

Texts &
love, &
len, cele-
ris & ce-
lere. Me-
hor &
melius.

Nomen. hic & haec tristis
hic & haec tristis
Gen. huius & huius
hic & haec tristis
hic & haec tristis
hic & haec tristis
hic & haec tristis
hic & haec tristis
hic & haec tristis

Nomen. hic & haec tristis
hic & haec tristis
Gen. huius & huius
hic & haec tristis
hic & haec tristis
hic & haec tristis
hic & haec tristis
hic & haec tristis
hic & haec tristis

Comparison of Nouns.

A Djectives whose signification may increase or be diminished, may form comparison.

There be three degrees of Comparison: The Positive, the Comparative and the Superlative.

The Positive is taken with the thing absolutely without excess: as, *Durus, Hard*.

The Comparative somewhat exceedeth his Positive in signification: as, *Durius, Harder*. And it is formed of the first case of his Positive that endeth in *us*, by putting therein *ius* or *ius*: as of *Durus*, *hic & haec durus*, & *haec durus*: of *Tristis*, *hic & haec tristior*, & *haec tristior*: of *Dulcis*, *hic & haec dulcius*, & *haec dulcius*.

The Superlative exceedeth his positive in the high

The Su-
perla-
tive.

es

es,

es

es,

es.

es,

es

es,

es.

es

es

es

es

es

es.

es

es

es

1870

1871

1872

Eight parts of Speech.

highest degree: *as*, *Durissimus*, *Hardest*. And it is formed of the first case of his Positive that endeth in *i*, by putting thereto *is* and *simus*, *as* of *Duri*, *durissimus*, of *Tristi* *tristissimus*, of *Dulci* *dulcissimus*.

From these general rules are excepted these that follow: *Bonus*, *melior*, *optimus*, *Malus*, *peior*, *pellimus*, *Magnus*, *major*, *maximus*, *Parvus*, *minor*, *minimus*, *Multus* *plurimus*, *multa* *plurima*, *multum* *plus* *plurimum*.

And if the positive end in *er*, the Superlative is formed of the Dominative case by putting to same: *as*, *Pulcher*, *pulcherrimus*.

And these nouns ending in *lis*, make the Superlative by changing *is* into *issimus*: *as*, *Humilis*, *humilissimus*: *Similis*, *similissimus*: *Facilis*, *facilissimus*: *Gracilis*, *gracilissimus*: *Agilis*, *agilissimus*: *Dexter*, *dextrissimus*.

All other nouns ending in *is* do follow the general rule aforesaid: *as*, *Utile*, *utilissimus*.

Also if a vowel come before us, it is compared by *Magis* and *Maxime*: *as*, *Pius*, *magis pius*, *maxime pius*, *Affidus*, *magis affidus*, *maxime affidus*.

OF THE PRONOUN.

Pronoun is a part of speech much like to a Noun: which is used in the act of rehearsing.

There be fifteen Pronouns, *Ego*, *tu*, *tu*, *ille*, *ipse*, *iste*, *hic*, *is*, *meus*, *tus*, *sui*, *noter*, *vester*, *nostras*, *veltras*, whereof four have the Vocative case: *as*, *Tu*, *meus*, *noter*, and *nostras*: and all others lack the Vocative case.

To these may be added these compounds, *Ego*, *met*, *te*, *idem*, and also *Qui*, *cui*, *cuius*.

These eight Pronouns: *Eg*, *tu*, *tu*, *ille*, *ipse*, *iste*, *hic*, *is*.

An Introduction of the

Primi-
tives.
Demon-
stratives

iste, hic, and is, be **Primitives**; so called, for be-
cause they be not derived of others. And they be
also called **Demonstratives**, because they shew a
thing not spoken of before.

Rela-
tives.

And these *hic, ille, iste, is, idem, and qui*, be
Relatives, because they rehearse a thing that was
spoken of before.

Deriva-
tives.

These seven, *Meus, tuus, suus, noster, vester, nostras,*
vestras, be **derivatives**: for they be derived of their
Primitives, *mei, tui, sui, nostri, and vestri*.

Five
things
belong-
ing to a
Pro-
noun.

There belong to a **Pronoun** these five things.
Number, Case, and Gender, as are in a **Noun**.
Declension and Person, as here followeth.

The Declension of Pronouns.

There be four Declensions of Pronouns.

The first
declen-
sion.

These three, *Ego, tu, sui*, be of the first declension,
and be thus declined.

Singulariter {
Nominativo Ego.
Genitivo mei.
Dativo mihi.
Accusativo me.
Vocativo caret.
Ablativo à me.

Pluraliter {
Nominativo Nos.
Gen. nostrum vel nostri.
Dativo nobis.
Accusativo nos.
Vocativo caret.
Ablativo à nobis.

Singulariter {
Nominativo Tu.
Genitivo tui.
Dativo tibi.
Accusativo te.
Vocativo ô tu.
Ablativo à te,

Pluraliter {
Nominativo Vos.
Gen. vestrum vel vestri.
Dativo vobis.
Accusativo vos.
Vocativo ô voi.
Ablativo à vobis.

Singul. {
and {
Plural. {
Nominativo caret
Genitivo sui.
Dativo sibi.

{
{
{
Accusativo se.
Vocativo caret.
Ablativo à se.

The se-
cond de-
clension.

These six, *Ille, ipse, iste, hic, is, and qui*, be of the
second declension, and be thus declined.

Sing.

be
be
a

be
way

ras,
their

age.
um.

ion,

stri.

stri.

the

ing.

Eight parts of Speech.

Singulariter	Nom. <i>iste, ista, istud.</i>	Pluraliter	Nom. <i>isti, ista, ista.</i>
	Gen. <i>istius.</i>		G. <i>istorū, istarū, istorū.</i>
	Dat. <i>isti.</i>		Dativo <i>istis.</i>
	Acc. <i>istum, istam, istud.</i>		Accus. <i>istos, istas, ista.</i>
	Vocativo caret.		Vocativo caret.
	Abl. <i>isto, istā, isto.</i>		Ablativo <i>istis.</i>

Ille is declined like Iste, and also Ipse, saving that the Neuter gender in the Dominative case and in the accusative case singular maketh *ipsum*.

Nominativo, *hic, hæc, hoc.* Genitivo *hujus.* Dativo *huic*: as afoze in the Noun.

Singulariter	Nomin. <i>is, ea, id.</i>	Pluraliter	Nominat. <i>ii, ea, ea.</i>
	Genitivo <i>eius.</i>		G. <i>eorum, earum, eorum.</i>
	Dativo <i>ei.</i>		Dativo <i>eis, vel eis.</i>
	Acc. <i>eum, eam, id.</i>		Accus. <i>eos, eas, ea.</i>
	Vocativo caret.		Vocativo caret.
	Ablat. <i>eo, eā, eo.</i>		Ablat. <i>eis, vel eis.</i>
Singulariter	Nom. <i>qui, quæ, quod.</i>	Pluraliter	N. <i>qui, quæ, quærum</i>
	Genitivo <i>cujus.</i>		G. <i>quorū, quarū, quod.</i>
	Dativo <i>cui.</i>		Dat. <i>quibus vel quæis.</i>
	Acc. <i>quem, quam, quod.</i>		Acc. <i>quos, quas, quæ.</i>
	Vocat. caret. (<i>qui.</i>)		Vocativo caret.
	Ab. <i>quo, quā, quo vel</i>		Ab. <i>quibus vel quæis.</i>

Likewise Quis and Quid be declined, whether they be Interrogatives, or Indefinites. Also Quisquis is thus declined.

Nom.	{ <i>Quisquis.</i>	Acc.	{ <i>Quicquid.</i>	Ab.	{ <i>Quoquo.</i>	The Compound of Quis.
	{ <i>Quicquid.</i>		{ <i>Quicquid.</i>		{ <i>Quaqua.</i>	
					{ <i>Quoquo.</i>	Note.

Where note that Quid is alwayes a Substantive of the Neuter gender.

These five, *Meus, tuus, suus, noster* and *vester*, are of the third declension, and be declined like nouns Adjectives of three terminations, in this wise.

The third declension.

An Introduction of the

Singular	{	N. meus, mea, meum.	Plural	{	Nom. mei, mea, mea.
		Gen. mei, mea, mei.			Gen. meorum, meorum,
		Dat. mihi, mihi, mihi.			Dat. meis. (meorum)
		Acc. meum, mea, meum.			Accus. meos, meas, mea.
		Voc. mi, mea, mi.			Voc. mei, mee, mea.
		Ab. meo, mea, meo.			Ablativo meis.

Gen. & Declined, and Tu, sis, vestre: saving
the first, the last, and the Vocative case.
Gen. & Declined, and Tu, sis, vestre: saving
the first, the last, and the Vocative case.

Singular	{	N. hic, haec, istud.	Plural	{	N. hi & haec nostrates,
		Gen. huius, huius, huius.			& haec nostrata.
		Dat. huic, huic, huic.			Gen. horum, harum &
		Acc. hunc, hanc, istud.			horum nostratum.
		Voc. hic, haec, istud.			Dat. his nostratibus.
		Ab. ab hoc, haec & hoc			Acc. hos & har nostrates
		nostratus.			& haec nostrata.
		nostratus.			Vocat. o nostrates & o
		nostrata.			nostrata.
		nostrata.			Ab. ab his nostratibus.

Note. There is to be noted, that Nostras, Vestras, and
this Nouns may be called Gentiles, because they
properly betoken; pertaining to Countries or Na-
tions, to Men or Nations.

A Pronoun hath three Persons.

Persons
three.

The first person speaketh of himself; as, Ego I.
Nos We.

The second person is spoken to; as, Tu, Thou: Vos,
ye. And of this person is also every Vocative case.

The third person is spoken of; as, Ille, He: Illi,
They. And therefore all Nouns, Pronouns and
Participles be of the third person.

• 12 ones for many more & in, and getting

1870-1871

1

B. angustatus

[Faint handwritten notes]

...

.....

Sept. 1891

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 84

2. 4.

1. *Phragmites australis* (Cav.) Trin. ex Steud.

in Buff. 910

Eight parts of Speech.

OF A VERB

A Verb is a part of speech, declined with mood and tense, and betokeneth doing, A verb.
as, *Amo, I love* or *suffering*. as, *Amor, I am loved*: or *being*, as, *Sum, I am*.

Of Verbs such as have persons, be called *Persons*: as, *Es, I am*, *Tu amas, Thou lovest*. And such as have no persons, be called *Impersonals*: as, *Tuget, it rains*, *Corruunt, they corrupt*.

Of Verbs *Transitives* the *r* be *Transitives Active*, verbs
perso-
nals.
Active.
Deponit, I deposite. *Traspono, I transmute*.
A Verb *Transitive* endeth in *r*, and betokeneth to do: as, *Amo, I love*, and by putting to *r*, it may be *Passive*: as, *Amor, I am loved*.

A Verb *Passive* endeth in *or*, and betokeneth to suffer: as, *Amor, I am loved*, and by putting away *r*, it may be an *Active*: as, *Amo*. Passive.

A Verb *Neuter* endeth in *o*, or *m*, and cannot take *r*, to make him a *Passive*: as, *Curro, I run*. *Sum, I am*. And it is *Englihed* sometime *Actively*: as, *Curro, I run*, and sometime *Passively*: as, *Ago, I am sick*. Neuter.

A Verb *Dependent* endeth in *r*, like a *Passive*, and yet in signification is but either *Active*: as, *Loquor verbum, I speak a word*, or *Neuter*: as, *Glorior, I boast*. Depo-
nent.

A Verb *Commune* endeth in *r*, and yet in signification is both *Active* and *Passive*: as, *Osculor te, I kiss thee*. *Osculor te, I am kissed of thee*. Commune.

An Introduction of the MOODS.

Verbs
fin.

There be six Moods: the Indicative, the Imperative, the Optative, the Potentia-
tive, the Subjunctive, and the Infinitive.

Indicative
fin.

The Indicative Mood sheweth a reason true
or false: as, *I go am, I love.* Or else asketh a
question: as, *Amastu? Dost thou love?*

Imperative
fin.

The Imperative biddeth or commandeth: as,
Am, Love thou.

Optative
fin.

The Optative is both or desirerly, with these
signes, *Would God, I pray God,* or *God I am:* as *Un-*
pon amem, I pray God I love: and hath commonly
an adverb of wish joyned with him.

Potentia-

The Potential mood is known by these signes,
May, can, might, would, should, could or *ought:* as,
Amem, I may or can love: without an Adverb joyned
with him.

Subjunctive
fin.

The Subjunctive mood hath enermore some
Conjunction joyned with him: as, *Cum amarem,*
when I loved. And it is called the Subjunctive
mood, because it dependeth upon another Verb in
the same sentence, either going before or coming
after: as, *Cum amarem, eram miser, when I loved,*
I was a wretch.

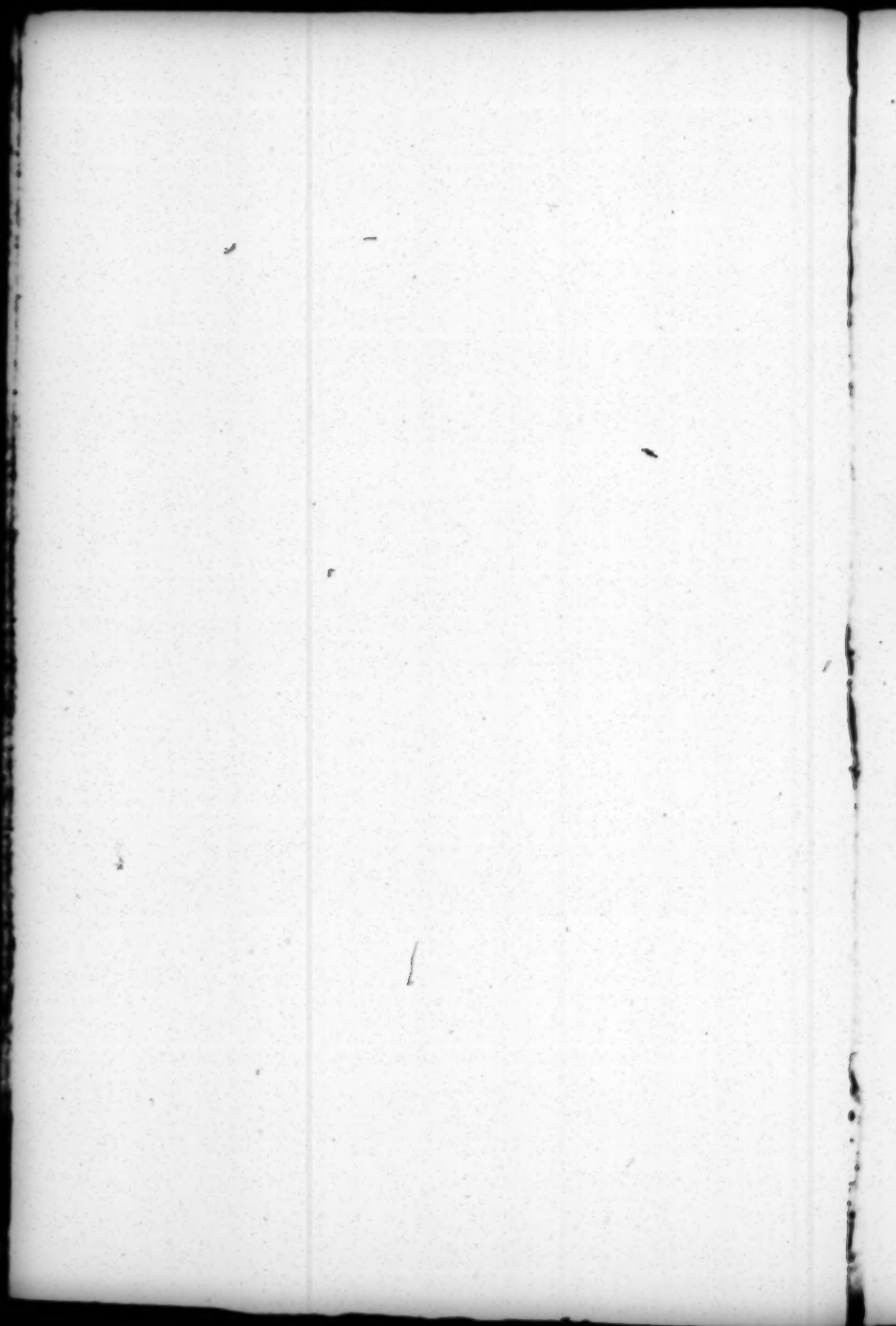
Infinitive
fin.

The Infinitive mood signifieth to do, to suffer, or
to be: and hath neither number, nor person, nor
Dominative case before him: and is known com-
monly by this sign *To,* as, *Amare, To love.* Also when
two Verbs come together without any Dominative
case betwixt them, then the latter shall be
the Infinitive mood: as, *Cupio dicere, I desire to*
say.

GERUNDS.

02
02
n=
en
a=
be
10

S.

Eight parts of Speech

GERUNDS.

THere be moreover belonging to the Infinitive mood of verbs, certain voices called *Gerunds*, ending in *di*, *do*, and *dum*: Which have both threads, the active and passive signification: as, *Amando*, of loving, or of being loved. *Amando*, in loving, or in being loved. *Amandum*, to love, or to be loved.

SUPINES.

THere be also pertaining unto Verbs, two *Supines*: the one ending in *um*, which is called the first *Supine*, because it hath the signification of the Verb active: as, *Ex amatum*, I go to see. And the other in *u*, which is called the latter *Supine*, because it hath for the most part the signification passive: as, *Difficilis amatu*, Hard to be loved.

TENSES.

THere be five tenses or Times: the Present tense, the Preterimperfect, the Preterperfect, the Preterpluperfect, and the Future tense.

The Present tense speaketh of the time that now is: as, *Amo*, I love.

The Preterimperfect tense speaketh of the time not perfectly past: as, *Amabam*, I loved.

The Preterperfect tense speaketh of the time perfectly past, with this sign *Habeo*: as, *Amavi*, I have loved.

The Preterpluperfect tense speaketh of the time more than perfectly past, with this sign *Idem*: as, *Amaveram*, I had loved.

The Future tense speaketh of the time to come, with this sign *Shall* or *will*: as, *Amabo*, I shall or will love.

An Introduction of the

PERSONS.

Person
three.

There be also in verbs three persons in both
Latin tense: as, *Amare, amas, amat, I love.*
Amatur, Thou lovest, I love, He loves, I am loved.
Amantur, We love, Vos amatis, I love, I am loved,
They love.

CONJUGATIONS.

Conju-
gations
four.

Verbs have four Conjugations, which be
known after this manner.

The first Conjugation hath a long, before re and
ris: as, *Amare, amaris.*

The second Conjugation hath e long, before re
and ris: as, *Docere, doceris.*

The third Conjugation hath e short, before re
and ris: as, *Legere, legis.*

The fourth Conjugation hath i long, before re
and ris: as, *Audire, audis.*

Verbs in O, of the four Conju-

gations, be declined after these examples.

A *Amare, amavi, amare: amandi,*
amatus, amatus: amatum,
amatus, amatus, amatus. } **To love**

Docere, doces, docui, docere: docendi,
docendus, docendum: docitum, docitum,
docitum, docitum. } **To teach.**

Legere, legis, legi, legere: legendi,
legendum: lectum, lectum: legens,
lectum. } **To read.**

Audire, audis, audivi, audire: audien-
di, audiendus, audiendum: auditum, au-
ditum: audiens, auditurus. } **To hear.**

Indica-

th
re.
t.
th,

re

und

re

re

re

re

th

nd.

ar.

dica-

Eight parts of Speech.

Indicative Mood, Present

tense singular,

I love, Thou lovest, He loveth, We love, Ye love, They love,
or, or, or, or, or, or,
do love. dost love. doth love. do love. do love, do love.

A	mo, amas, amat.	}	Plur. auct.	}	Amarus, amatis, amanti.
	Docco, doces, docet.				Docuus, docetis, docent.
	Lego, legis, legit.				Legimus, legitis, legunt.
	Audio, audis, audit.				Audimus, auditis, audiunt.

Preterim-
perf. &
tense sin-
gular.	}	Amabam,	}	bas, bat. <i>Plur.</i> bamus, batis, bant.	I loved or did love.
		Doceram,			
		Legeram,			
		Audiebam,			

Preterper-
f. & tense
singular.	}	Amavi,	}	isti, it. <i>Plur.</i> imus, istis, erunt vel er.	I have loved.
		Docui,			
		Legi,			
		Audivi,			

Preter
plusperf. &
tense sin-
gular.	}	Amavissimam,	}	ras, rat. <i>Plur.</i> ramus, ratis, rant.	I had loved.
		Docuissimam,			
		Legissimam,			
		Audivissimam,			

Future
tense sin-
gular.	}	Amabo,	}	bis, bit. <i>Plur.</i> bimus, batis, bant.	I shall or will love.
		Docbo,			
		Legam,			
		Audiam,			

Impera-

An Introduction of the Imperative Mood.

		<i>Love Love he, or Love we, or Love Love they, or thou. let him love. let us love. ye. let them love.</i>	
<i>Present
tense sin-
gular.</i>	<i>Ama, amet,</i>	<i>Pl. amemus.</i>	<i>amate, ament,</i>
	<i>amato: amato.</i>		<i>amatote: amanto.</i>
	<i>Doce, doceat,</i>	<i>Pl. doceamus.</i>	<i>docete, doceant,</i>
	<i>doceat: doceat.</i>		<i>doceatote: doceat.</i>
	<i>Lege, legat,</i>	<i>Pl. legamus.</i>	<i>legite, legant,</i>
	<i>legito: legito.</i>		<i>legitote: legunto.</i>
	<i>Audi, audiat,</i>	<i>Pl. audiamus.</i>	<i>audite, audiant,</i>
	<i>audito: audito.</i>		<i>auditote: audiant.</i>

Optative Mood.

God grant I love.

<i>Present
tense sing.
utinam</i>	<i>Amem, ames, amet.</i>	<i>Pl. utin. amemus, ametis, ament.</i>
	<i>Doceam,</i>	<i>as, at. Plur. utin. annus, atis,</i>
	<i>Legam,</i>	
<i>Preterim-
perfect
tense sing.
utinam</i>	<i>Audiam,</i>	<i>Would God I loved, or did love.</i>
	<i>Amarem,</i>	
	<i>Docerem,</i>	
<i>Preterper-
fect tense
singular.
utinam</i>	<i>Legerem,</i>	<i>res, ret. Plur. utin. temus, retis, rent.</i>
	<i>Audirem,</i>	<i>I pray God I have loved.</i>
	<i>Amaverim,</i>	
<i>Preterplu-
perfect
tense sing.
utinam</i>	<i>Docuissim,</i>	<i>ris, rit. Pl. utin. rimus, ritis, rint.</i>
	<i>Legerim,</i>	
	<i>Audivissim,</i>	
<i>Future
tense sin-
gular.
utinam</i>	<i>Amavissim,</i>	<i>Would God I had loved.</i>
	<i>Docuissim,</i>	
	<i>Legerim,</i>	
<i>Future
tense sin-
gular.
utinam</i>	<i>Audivissim,</i>	<i>ses, set. Pl. utin. semus, setis, sent.</i>
	<i>Amavero,</i>	
	<i>Docuero,</i>	
<i>Future
tense sin-
gular.
utinam</i>	<i>Legero,</i>	<i>God grant I shall or will love hereafter.</i>
	<i>Audivero,</i>	
	<i>Amavero,</i>	

Poten

These are formed of y^{or} person
of y^{or} mind in calling image

ama ama

doas doas

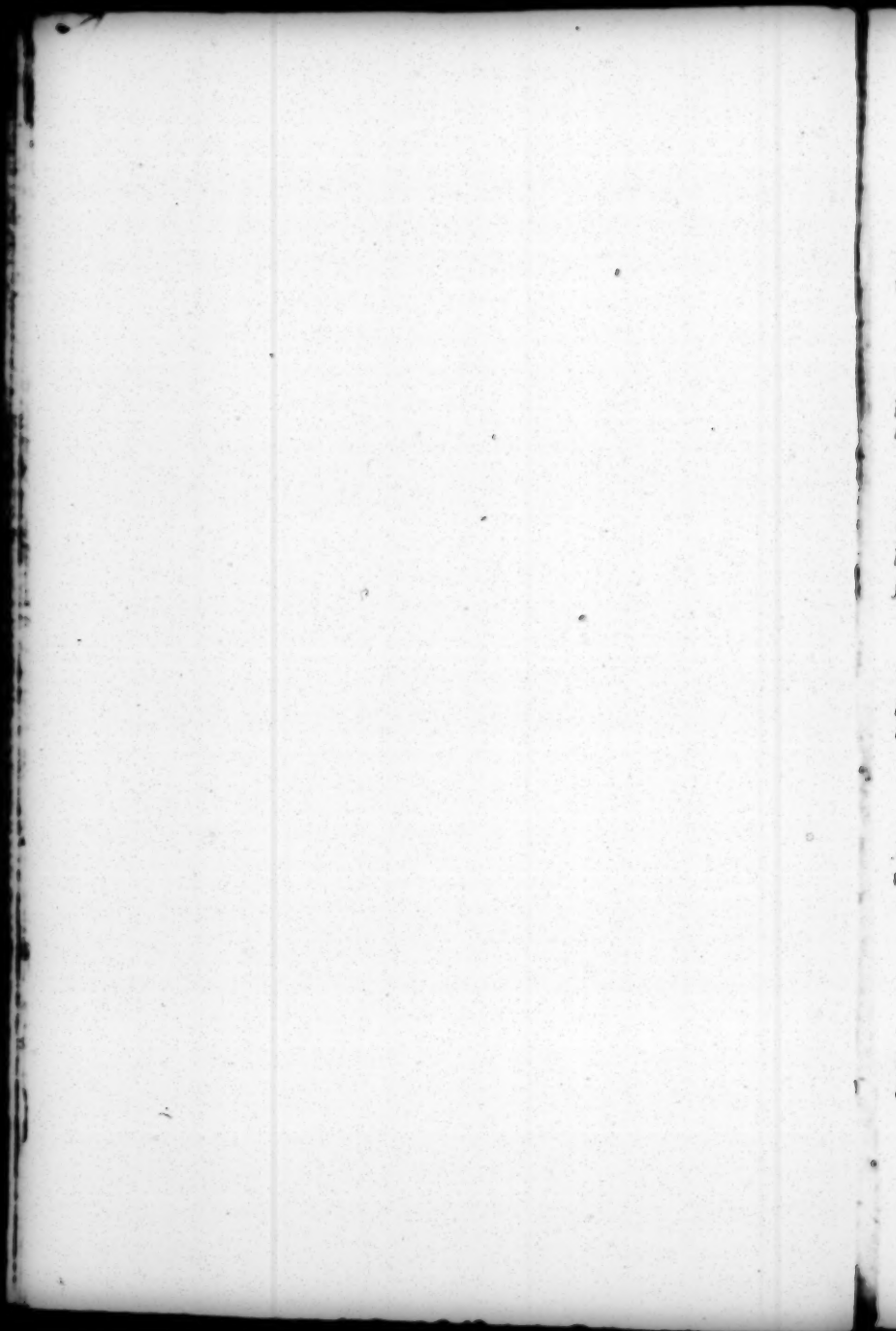
and and

Contra personam in nullo in dolo
in nullo in dolo in dolo

Formatur hoc tempore in nullo persona
singula in nullo in dolo

ama
doas
lego
and

doas ama ad dolo
and in dolo in dolo
lego

Eight parts of Speech.

Potential Mood.

I may or can love.

Present
tense sing. { Amem, ames, amet. *Plur.* amemus, ametis, ament.
 { Doceam,
 { Legam, } as, at. *Plur.* amus, atis, ant.
 { Audiam,

Preterim-
perfect
tense sing. { Amarem, } *I might, would, should, ought or could*
 { Docerem, } (love.
 { Legerem, } res, ret. *Plur.* remus, retis, rent.
 { Audirem,

Preterper-
fect tense
singular. { Amaverim, } *I might, would, should or ought to*
 { Docuerim, } (have loved.
 { Legerim, } ris, rit. *Plur.* rimus, ritis, rint.
 { Audiverim,

Preterplu-
perfect
tense sing. { Amavissem, } *I might, would, should or ought to*
 { Docuissem, } (had loved.
 { Legissem, } ses, set. *Plur.* senus, setis, sent.
 { Audivissem,

Future
tense sing. { Amavero, } *I may or can love hereafter.*
 { Docuero,
 { Legero, } ris, rit. *Plur.* rimus, ritis, rint.
 { Audivero,

Subjunctive Mood.

When I love.

Present
tense sing. { Amem, ames, amet. *Plur.* cum amemus, ametis, ament.
 { Doceam,
 { Legam, } as, at. *Plur.* cum amus, atis, ant.
 { Audiam,

Preter-

An Introduction of the

Preterimperfect tense singular.	Cum	{	Amarem,	{	ies, ret. <i>Plu. Ciri. amis, retis, rent.</i>
			Docerem,		
			Legerem,		
			Audirem,		
Preterperfect tense singular.	Cum	{	Amavissim,	{	is, itis, itis, itis.
			Docuissim,		
			Legissim,		
			Audiissim,		
Preterplus tense singular.	Cum	{	Amavissim,	{	is, itis, itis, itis.
			Docuissim,		
			Legissim,		
			Audiissim,		
Future tense singular.	Cum	{	Amabo,	{	is, itis, itis, itis.
			Docerem,		
			Legem,		
			Audem,		

Infinitive Mood.

Present and Preterimperfect tense.	{	Amare,	{	Teach.
		Docere,		Read.
		Legere,		Hear.
		Audire,		
Preterperfect & Preterplus tense.	{	Amavisse,	{	Taught.
		Docuisse,		Read.
		Legisse,		Hear.
		Audivisse,		
Future tense.	{	Amaturum,	{	hereafter
		Dociturum,		
		Legiturum,		
		Audieturum,		

Gerunds.	{	Amandi, of loving.	{	do, in loving.	{	dum, to love.
		Docendi, of teaching.		do, in teaching.		dum, to teach.
		Legendi, of reading.		do, in reading.		dum, to read.
		Audiendi, of hearing.		do, in hearing.		dum, to hear.

Supra

e.
h.
D.
r.
ica

11

... ..

... ..

Eight parts of Speech.

Singular.	{ Amatum,	To	{ Love,	Amari,	To	{ loved.
	{ Doctum,		{ teach.			{ taught.
	{ lectum,		{ read.			{ read.
	{ Audium,		{ hear.			{ heard.

Participle of the present tense.
 { Amans, loving.
 { Docens, teaching.
 { Legens, reading.
 { Audiens, hearing.

Participle of the first future tense.
 { Amaturus, to love or about to love.
 { Dociturus, to teach or about to teach.
 { Lecturus, to read or about to read.
 { Auditurus, to hear or about to hear.

Before we decline any Verbs in or, for supplying of many tenses lacking in all such Verbs, we must learn to decline this Verb Sum, in this wise following.

Sum, es, est, esse, futurus. To be.

Indicative Mood.

Present tense singular.	{ S	Um I am: es, est. <i>Plural.</i> Sumus, estis, sunt.
Preterimperfect tense singular.	{ Eram.	I was: eras, erat. <i>Plural.</i> eramus, eratis, erant.
Preterperfect tense singular.	{ Fui.	I have been: fuisti, fuit. <i>Plural.</i> fuimus, fuistis, fuerunt vel fuere.
Preterpluperfect tense singular.	{ Fueram.	I had been: fueras, fuerat. <i>Pluraliter,</i> fueramus, fueratis, fuerant.
Future tense singular.	{ Ero.	I shall or will be: eris, erit. <i>Pluraliter,</i> erimus, eritis, erunt.

Imperative

An Introduction of the

Imperative Mood.

Pres. tense singu. { *Sis,* } *be thou* { *Sit,* } *Plur. Simus,* { *Sitis,* } *Sint,*
Es, { *Estote,* }
Esse. { *Estote,* } *Sunto.*

Optative Mood.

Present tense sing. utinam { *Sum,* } *I pray God I be:* *sis, sit. Plur. utinam*
simus, sitis, sint.
Preterimperf. tense sing. uti. { *Essem,* } *Would God I was:* *esses, esset. Plur.*
utinam essemus, essetis, essent.
Preterp. perf. tense sing. uti. { *Fuissim,* } *I pray God I have been:* *fuertis,*
fuertis. Plur. utin. fuissimus, fuertis, fuerint.
Preterpluper. tense sing. uti. { *Fuissem,* } *Would God I had been:* *fuisles, fu-*
isset. Plur. utin. fuissimus, fuissetis, fuissent.
Future tense singul. utin. { *Fuero,* } *God grant I be hereafter:* *fuertis, fu-*
erit. Plur. utin. fuerimus, fuertis, fuerint.

Potential Mood.

Present tense singul. { *Sum,* } *I may or can be:* *sis, sit. Plur. simus,*
sitis, sint.
Preterimperf. tense singul. { *Essem,* } *I might or cou'd be:* *esses, esset. Plur.*
essemus, essetis, essent.
Preterperfect tense singul. { *Fuissim,* } *I might, could, should, or ought to*
have been: *fuertis, fuertis. Plur. fuissimus, fu-*
erit, fuerint.
Preterpluperfect tense singul. { *Fuissem,* } *I might, could, should, or ought*
to have been: *fuisles, fuisset. Plur. fuissimus,*
fuissetis, fuissent.
Future tense singul. { *Fuero,* } *I may or can be hereafter:* *fuertis, fu-*
erit. Plur. fuerimus, fuertis, fuerint.

Subjunctive

am

ny.

is,

fu-

tu-

us,

ny.

to

ue-

st

us,

tu-

am-

Pre
fa
Pre
fel
fu
Pre
ten

Pre
fel

Int
fu

Pre
pre
fel
Int

A
De
Le
Ad

Eight parts of Speech.

Subjunctive Mood.

Present tense
singul. Cum	{	Sim, When I am : sis, sit. <i>Plural.</i> Cūa simus,
sitis, sint.
Preterimperfect
tense
singul. cum		Essem, When I was : esses, esset. <i>Plur.</i> cūa
essemus, essetis, essent.
Preterperfect
tense
singul. cum	{	Fuissim, When I have been : fueris, fuerit.
<i>Plur.</i> cum fuissimus, fuissetis, fuissent.
Preterpluperfect
tense
singul. cum		Fuisssem, When I had been : fuisses, fuisset.
<i>Plur.</i> cum fuisssemus, fuissetis, fuissent.
Future tense
singul. cum	{	Fuero, When I shall or will be : fueris, fuerit.
<i>Plur.</i> cum fuerimus, fueritis, fuerint.

Infinitive Mood.

Present and
preterimperfect
tense.	}	Esse, To be	}	Preterperfect
and preterpluperfect
tense.	}	Fuisse, { To have
or had
been.
Future tense.		[Fore vel futurum esse, To be hereafter.				

Verbs in *or* of the four Conjugations be
declined after these examples.

A Mor, amāris vel amāre, amatus sum vel fui, amāri, amā-
tus, amandus. **To be loved.**
Doceor, doceris vel docere, doctus sum vel fui, doceri, doctus,
docendus. **To be taught.**
Legor, legeris vel legere, lectus sum vel fui, legi, lectus, le-
gendus. **To be read.**
Audior, audiris vel audire, auditus sum vel fui, audiri, auditus,
audiendus. **To be heard.**

Indica-

An Introduction of the

Indicative Mood.

I am loved.

<i>Present tense sing.</i>	{	Amor, amaris vel amare, amatur.	{	<i>Plural</i>	{	amur,
		Doceor, doceris vel docere, docetur.				amini.
		Leger, legeris vel legere, legitur.				amini.
		Audior, audiris vel audire, auditur.				amini.
<i>Present tense plural.</i>	{	Amabar, <i>I was loved.</i>	{	<i>Plural</i>	{	amabamur.
		Docebar,				amabamini.
		Legebar,				amabamini.
		Audiebar,				amabamini.
<i>Preterite tense singular.</i>	{	Amatus, <i>I have been loved.</i>	{	<i>Plural</i>	{	amatus es.
		Doctus,				amatus es.
		Lectus,				amatus es.
		Auditus,				amatus es.
<i>Preterite plural.</i>	{	Amatus, <i>I have been loved.</i>	{	<i>Plural</i>	{	amatus estis.
		Doctus,				amatus estis.
		Lectus,				amatus estis.
		Auditus,				amatus estis.
<i>Future tense singular.</i>	{	Amabor, <i>I shall or will be loved.</i>	{	<i>Plural</i>	{	amabor.
		Docebor,				amabor.
		Legar,				amabor.
		Audiar,				amabor.

Imperative Mood.

<i>Present tense singular.</i>	{	Amare, ametur,	{	<i>Plural</i>	{	Amamini, amentur.
		amator: amator.				amamini: amantur.
		Docere, doceatur,				Docemini, doceantur.
		docetor: docetor.				docemini: docentur.
<i>Present tense plural.</i>	{	Legere, legatur,	{	<i>Plural</i>	{	Legimini, legantur.
		legitor: legitor.				legimini: leguntur.
		Audire, audiat,				Audimini, audiantur.
		auditor: auditor.				audimini: audiuntur.

Optative

Scymnus angustatus n. sp.

1. *Chamaea*

[illegible]

Eight parts of Speech.

Optative Mood.

God grant I be loved.

<i>Present
tense sin-
gular,
utinam</i>	{	Amer, éris vel ére, étur. <i>Pl. ui. émur, émini, entur.</i>	{	<i>Would God I were loved.</i>
		Docear,		
		Legar,		
		Audiar,		
<i>Preterim-
perfect ten-
singular,
utinam</i>	{	Amarer,	{	<i>Would God I have been loved.</i>
		Docerer,		
		Legerer,		
		Audirer,		
<i>Preterper-
fect tense
singular,
utinam</i>	{	Ainatus,	{	<i>I pray God I have been loved.</i>
		Doctus,		
		Lectus,		
		Auditus,		
<i>Preterpla-
perfect tense
singular,
utinam</i>	{	Amatus,	{	<i>Would God I had been loved.</i>
		Doctus,		
		Lectus,		
		Auditus,		
<i>Future
tense sin-
gular,
utinam</i>	{	Amatus,	{	<i>God grant I be loved hereafter.</i>
		Doctus,		
		Lectus,		
		Auditus,		

Potential Mood.

I may or can be loved.

<i>Present
tense sin-
gular,</i>	{	Amer, éris vel ére, étur. <i>Plur. émur, émini, entur.</i>	{	<i>I may or can be loved.</i>
		Docear,		
		Legar,		
		Audiar,		

An Introduction of the

Present
perfect
tense sin-
gular.	{	Amaret,	} <i>I would, should, or ought to be loved.</i>
		Doceat,	
		Legeret,	
		Audiret,	

I would, should, or ought to have been loved.

Preter-
perfect
tense sin-
gular.	{	Amatus,	} <i>sim vel fuerim, tus sis vel fueris, tus sit vel fuerit. Plur. ti simus vel fuerimus, ti sitis vel fueritis, ti sint vel fuerint.</i>
		Doctus,	
		Lectus,	
		Auditus,	

I would, should, or ought to had been loved.

Preter plu-
perfect
tense sin-
gular.	{	Amatus,	} <i>essem vel fuisset, tus esses vel fuisses, tus esset vel fuisset. Plur. ti essemus vel fuissetis, ti effectis vel fuissetis, ti essent vel fuissent.</i>
		Doctus,	
		Lectus,	
		Auditus,	

I may or can be loved hereafter.

Future
tense sin-
gular.	{	Amatus,	} <i>ero vel fueris, tus eris vel fueris, tus erit vel fuerit. Plur. ti erimus vel fuerimus, ti eritis vel fueritis, ti erunt vel fuerint.</i>
		Doctus,	
		Lectus,	
		Auditus,	

Subjunctive Mood.

When I am loved.

Present
tense sin-
gular.	{	Amer,eris vel ere,etur.	} <i>Plur. amemur,amini,entur.</i>
		Doceat,	
		Legat,	
		Audiat,	

Preterim-
perfect ten-
singular.	{	Amaret,	} <i>When I was loved.</i>
		Doceat,	
		Legeret,	
		Audiret,	

When I have been loved.

Preterper-
fect tense
singular.	{	Amatus,	} <i>sim vel fuerim, tus sis vel fueris, tus sit vel fuerit. Plur. cum ti simus vel fuerimus, ti sitis vel fueritis, ti sint vel fuerint.</i>
		Doctus,	
		Lectus,	
		Auditus,	

Preterplu

[Faint, illegible vertical text]

formata per longum a utraque parte
longi per longum a utraque parte
longi per longum a utraque parte

formata per longum a utraque parte
longi per longum a utraque parte
longi per longum a utraque parte

Eight parts of Speech

When I had been loved.

<i>Participle
perfect ten.
singular.</i>
Cum	Amatus,		essẽm vel fuissẽm, tũ esset vel fuisset,
	Doctus,		tus esset vel fuisset. <i>Plur. cum tĩ esse-</i>
	Lectus,		ma, vel fuissẽmus, tĩ essetis vel fuissetis,
	Auditus,		tĩ essent vel fuissent.

<i>Future
tense sin-
gular.</i>
Cum	Amatus,		<i>When I shall or will be loved.</i>
	Doctus,		ero vel fuero, tũ eris vel fueris, tũ erit
	Lectus,		vel fuerit, <i>P. cum tĩ erimus vel fuerimus,</i>
	Auditus,		tĩ eritis vel fueritis, tĩ erunt vel fuerunt.

Infinitive Mood.

<i>Present
and Pre-
terit imper-
fect tense.</i>	Amari,		<i>To be</i>		Loved.
	Doceri,				Taught.
	Legi,				Read.
	Audiri,				Heard.

<i>Participle
tense and
perfect
tense.</i>	Amatum,		<i>To have or had been loved.</i>		
	Doctum,				
	Lectum,				
	Audutum,				

<i>Future
tense.</i>	Amatum iri, vel amandum esse,		<i>To be</i>		Loved
	Doctum iri, vel docendum esse,				taught
	Lectum iri, vel legendum esse,				read
	Audutum iri, vel audiendum esse,				heard

<i>A participle
of the pre-
terit perfect
tense.</i>	Amatus,			Loved.
	Doctus,			Taught.
	Lectus,			Read.
	Auditus,			Heard.

<i>A participle
of the In-
finitive
Dus.</i>	Amandus,		<i>To</i>		Loved.
	Docendus,				Taught.
	Legendus,				Read.
	Audiendus,				Heard.

An Introduction of the

Of certain Verbs going out of Rule, which are declined and formed,

in manner following.

Possūm, potes, potui, posse, potens. **To may or can.**
Volo, vis, volui, velle : volendi, volendo, volendum : supinis caret : volens. **To will, or to be willing.**

Nolo, non vis, nolui, nolle : nolendi, nolendo, nolendum : supinis caret, nolens : **To will or to be unwilling.**

Malo, mavis, malui, mallo : malendi, malendo, malendum : supinis caret : malens : **To have rather or to be more willing.**

Edo, edis vel es, edi, edere vel esse : edendi, edendo, edendum : esum esu, vel esum estu : edens, citius vel citius : **To eat.**

Fio, fis, factus sum vel fui, fieri : factus, faciendus : **To be made or to be done.**

Fero, fers, tuli, ferre : ferendi, ferendo, ferendum : latum, latu : ferens, laturus. **To bear or suffer.**

Feror, ferris vel ferre, latus sum vel fui, ferri : latus, ferendus : **To be born or suffered.**

Indicative Mood.

Present tense singular.

Possūm, potes, potest.
Volo, vis, vult.
Nolo, non vis, non vult.
Malo, mavis, mavult. *est.*
Edo, edis vel es, edit vel
Fio, fis, fit.
Fero, fers, fert.
Feror, ferris vel ferre,
ferat.

Plural etc.

Possūmus, potestis, possunt.
Volumus, vultis, volunt.
Nolumus, non vultis, nolunt.
Malumus, mavultis, malunt.
Edimus, edis vel estis, edunt.
Fimus, fis, fiunt.
Fermus, ferris, ferunt.
Fermur, ferimus, feruntur.

Preterite

c,

n.

n-

g.

at-

llz

a-

oy

o,

k

:

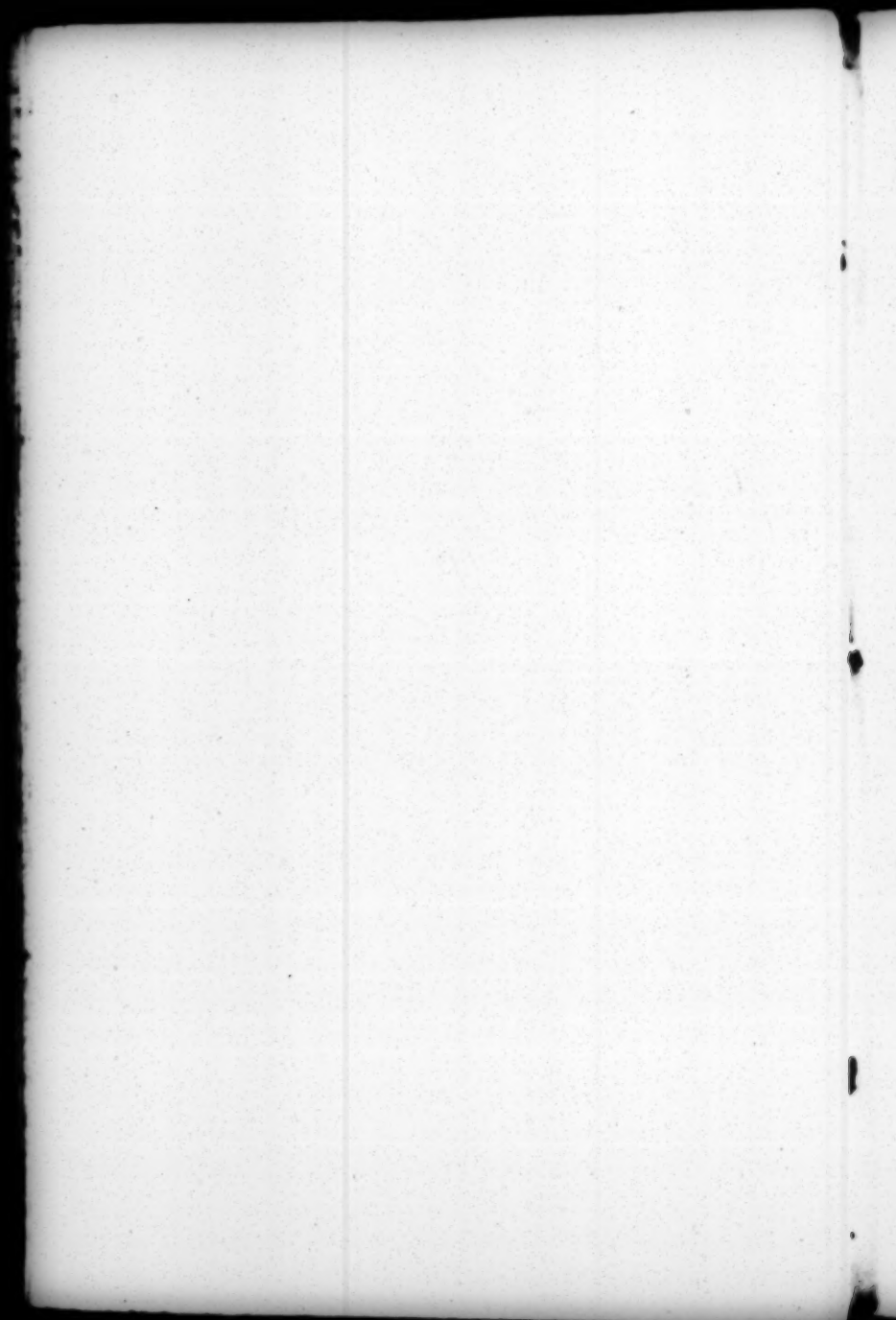
.

,

.

.

t

Eight parts of Speech.

*Preterim-
perfect
tense sin-
gular.*

Poteram,	}	as, at. <i>Plural.</i> amur, atis, ant.
Volebam,		
Nolebam,		
Malebam,		
Edebam,		
Hicbam,		
Ferebam,		bantur.
Ferebat,	batis vel bare, batur. <i>Plur.</i> bamur, baminu,	

*Preterper-
fect tense
singular.*

Potui,	}	Malui,	}	illi, it. <i>Plur.</i> imus, iis, erunt vel
(ere.
Volui,		Edi,		
Nolui,	}	Tuli,	}	
		sum vel fui, tus es vel fuisti, tus est vel fuit.		
Factus,	}	<i>Plur.</i> ti sumus vel fuimus, ti estis vel fuistis,	}	
Latus,		ti sunt fuerunt vel fuere.		

*Preterplus-
perfect
tense sin-
gular.*

Potueram,	}	Malueram,	}	ras, rat. <i>Plur.</i> ramus, ratis;
(rant.
Volueram,		Ederam,		
Nolueram,	}	Tuleram,	}	
		eram vel fueram, tus eras vel fueras,		
Factus,	}	tus erat vel fuerat. <i>Plur.</i> ti eramus	}	
Latus,		vel fueramus, ti eratis vel fueratis, ti
erant vel fuerant.		

*Future
tense sin-
gular.*

Potero, eris, erit. <i>Plur.</i> poterimus, eritis, erunt.	}	Edam,	}	es, et. <i>Plur.</i> emus, etis, ont.
Volam,		Fiam,		
Nolam,	}	Feram,	}	
Malam,		Ferar, fereris vel ferere, feretur. <i>Plural.</i> feremur,		
		feremini, ferentur.		

Potsum, Volo, Malo, have no Imperative Mood

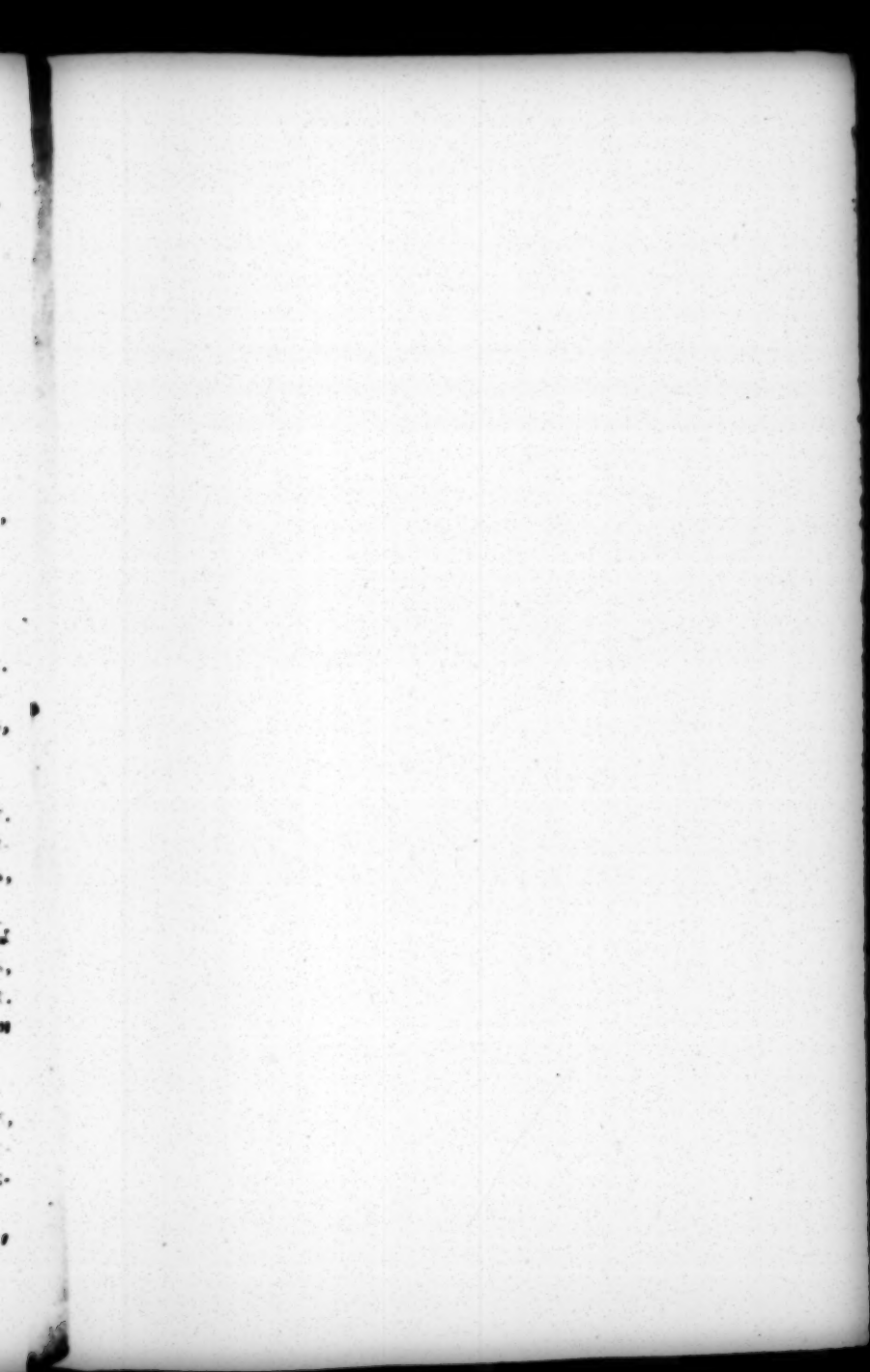
An Introduction of the Imperative Mood.

		Noli, nolito. <i>Pluraliter</i> Nolite, nolitote.			
<i>Present tense singular.</i>	Es, esto :	edat.	} <i>P.</i> Edamus,	edite, este,	Edam,
	ede,	esto,		estote,	edam-
	edito :	edito :	} <i>Pl.</i> Iamur,	editote :	to.
	Fito tu :	Fiat,		Fite,	Fiant,
		Fito :		fitote :	fiant.
	Fer,	Ferat,	} <i>Pl.</i> Fe-	Ferte,	Ferant,
	ferto :	ferto :		ramus,	ferunto.
	ferre,	feratur,	} <i>Pl.</i> Fe-	ferimini,	ferantur,
		ferret :		ramur,	feruntur.

Operative Mood.

<i>Present tense singular.</i>	Possim,	}	} Nolim,	}	is, it. <i>Plur. utinam</i> iinus, tis, int.
	Velim,				
	Edam,	}	} Malim,		
	Fiam,				
<i>Utinam</i>	Feram,	as, at. <i>Plur. utinam</i> amus, atis, ant.			
<i>Preterimperfect tense singular.</i>	Ferar,	raris vel rare, ratur. <i>P. ut.</i> amur, amini, amur.			
	Possim,	}	} Ederem	}	es, et. <i>Plur. utinam</i> emus, etis, erit.
	Vellem,				
	Nollem,	}	} Ederem,		
	Mallem,			}	
<i>Utinam</i>	Feret,	eris vel ere, retur. <i>Plur. utinam</i> erimur, erimini, eruntur.			
<i>Future perfect tense singular.</i>	Potuerim,	}	} Maluerim,	}	tis, rit. <i>Pluraliter utinam</i> rimus, ritis, rint.
	Voluerim,				
	Noluerim,	}	} Tulierim,		
<i>Utinam</i>	Factus,	}	}	}	sum vel fuerim, tus sis vel fueris, tus is vel fuerit. <i>P. ut.</i> ti finas vel fuerimus, ti sitis vel fueritis, ti sum vel fuerim.
Latus,					
Perussim,	}	} Maluissim,	}	ses, set. <i>Plur. utinam</i> sensus, setis, sent.	
Voluissim,					
Noluissim,	}	} Edissim,	}		
<i>Preterpluperfect tense singular.</i>	Tulissim,	}	}	}	essem vel fuissim, tus esses vel fuisses, tus esset vel fuisset. <i>Plur. utinam</i> essemus vel fuissimus, ti essetis vel fuissetis, ti essem vel fuissent.
<i>Utinam</i>	Factus,				
Latus,					

Future

Fu
tu
gn

lib
ra

f
i
f
i

f
i

t
a
a

f
c
f

Eight parts of Speech.

Future
tense sin-
gular.	Potuiro,	Maluiro,	ris, rit. <i>Plur. utinam</i>
	Voluiro,	Edero,	imus, ius, rit.
	Noluiro	Tulero,	
Ultimari	Factus,	ero vel fuero, tus eris vel fueris, tus erit	
	Latus,	vel fuerit. <i>Plur. tu eris vel fueris, tu erant vel fuerint.</i>	

The Potential and the Subjunctive Mood be formed like the Optative in voice, and do suffer only in signification and sign of the Mood.

Infinitive Mood.

Present
tense and
Preterim-
perfect tense.	Posse,	Preterim-
perfect tense.	Potuisse.
	Velle,		Voluisse.
	Nolle,		Noluisse.
	Malle,		Maluisse.
	Edere vel esse,		Edisse.
	Terre,		Tulisse.
Future
tense.	Factum esse.	Preterim-
perfect tense.	Factum esse vel fuisse.
	Latum esse.		Latum esse vel fuisse.

Et and queo make ibam and quibam in the Preterimperfect tense of the Indicative Mood, and ibo and quibo in the future tense: and in all other moods and tenses are varied like verbs in o of the fourth Conjugation, saving that they make their Gerunds.

Eundi, eundo, eundum. Queundi, quendo, quendum.

Of the Preterperfect tense of the Indicative mood, be formed the Preterpluperfect tense of the same mood; the Preterperfect tense, the Preterpluperfect tense, and the Future tense of the Optative mood, the Potential mood, and the Subjunctive mood, the Preterperfect tense, and the Preterpluperf. tense of the Infinitive mood: as of

Tenses
formed
of the
Preter-
perfect
tense.

Amavi,

An Introduction of the

Amari, are formed, *Amaveram, amaverim, amavero*, by changing *i* into *e* thozt : and *Amabilem, amabile*, keeping *i* still.

Imper-
sonals.

Impersonals be declined throughout all **Moods** and **tenses** in the voice of the third person singular only : as, *Delectat, delectabat, delectavit, delectaverat, delectabit. Decet, decebat, decuit, decuerat, decet, decere. Studetur, studebatur, studium est vel fuit, studium erat vel fuerat, studetur, &c.*

And they have commonly before their English, this sign *It is*. *It delecteth, Delectat. It becometh not, Non decet.*

OF THE PARTICIPLE.

A Participle is a part of speech, derived of a Verb, and taketh part of a Noun, as Gender, case and declension : and part of a Verb, as tense and signification, and part of both, as number and figure.

Four
kinds
of parti-
cles.

There be four kinds of Participles : one of the Present tense, another of the Preter tense ; one of the Future in *rus*, and another of the Future in *rus*.

Present
tense.

A Participle of the Present tense, hath his English ending in *ing* : as, *Loving*, and his Latin in *ens, or ens* : as, *Amans, docens*. And it is formed of the Preterimperfect tense of the Indicative Mood, by changing the last syllable into *ns* : as, *Arabam, amans, Audibam, audiens, Auxiliabar, auxilians, Poteram, potens*.

The first
Future
in *rus*.

A participle of the Future in *rus* betokeneth to do, like the Infinitive mood of the Active voice : as, *Amaturus, To love or about so love*. And it is formed of the latter Supine by putting to *rus* : as, *Doctus, docturus*.

A Participle of the Preter tense hath his Eng-

o,
e,

as
u=
a-
c-
it,

h.
thy

of
as
of
ind

he
me
are

his
as
is
dis
ms:
par,

eth
ive
ind
to

ng:
lly

Eight parts of Speech.

1st ending in *d, t, or n*; as, *Loved, taught, slain*: and his Latin in *tus, sus, nus*; as, *Amatus, vilus, nexus*: and one in *uus*, as, *Mortuus*. And it is formed of the latter Supine, by putting *te*: as, *Lectus, except Mortuus*.

A Participle of the Future in *du* betokeneth to suffer like the infinitive *Futur* of the Passive voice: as, *Amandus, to be loved*. And it is formed of the Genitive case of the Participle of the Present tense by changing *tis* into *du*: as, *Amantis, amandus*; *Legentis, legendus*. And it is also found to have the signification of the Participle of the Present tense: as, *Legentis veteribus proficit, in reading old Authors thou dost profit*.

The second Future tense in *du*.

If a verb Active, and of a verb Neuter which hath the Supines come two Participles, one of the Present tense, and another of the Future in *nus*: as of *Amo* cometh *Amans, amaturus*; of *Curro*, *currens, cursurus*.

Of an active come two participles.

If a verb Passive whose Active hath the Supines come two Participles: one of the Present tense, and another of the Future tense in *du*: as of *Amor* cometh *Amatus, amandus*.

Of a passive come two.

If a verb Deponent come three Participles: one of the Present tense, one of the Present tense, and another of the Future in *nus*: as of *Auxilior* cometh *auxilians, auxiliatus, auxiliaturus*.

Of a deponent three.

And if the verb Deponent do govern an Accusative case after him, it may form also a Participle in *du*, as of *Loquor*, *loquendus*.

If a verb Commune come four Participles: as of *largior* cometh *largiens, largiturus, largitus, largitendus*.

Of a commune four.

Participles of the present tense be declined like Nouns Adjectives of three Articles: as, *Nominativo hic, hæc & hoc amans, Genitivo hujus amantis, Dativo huic amanti, &c.*

Participles declined like Adjectives.

Parti-

An Introduction of the

Participles of other tenses be declined like Nouns. Adjectives of three divers endings: as, Amatus, amata, amatum. Amatus, amata, amatum. Amatus, amata, amatum.

OF AN ADVERB.

A

An Adverb is a part of speech joined to the Verbs, to declare their signification.

Adverbs some be of time: as, Hodie, cras, heri, perendie, olim, aliquando, nuper, quando.

Place: as, Ubi, ibi, hic, illic, intus, foris.

Number: as, Semel, bis, ter, quater, iterum.

Order: as, Inde, deinde, denique, postremo.

Asking, or doubting: as, Cur, quare, unde, quoniam, num, nunquid.

Calling: as, Heus, ô, ehodum.

Affirming: as, Certe, n.r., profecto, sane, scilicet, licet, citò.

Denying: as, Non, haud, minime, neutiquam, nequaquam.

Swearing: as, Pol, xdepol, hercle, minus, sius.

Exhorting: as, Eia, age, agnè, agendum.

Flattering: as, Sodes, amabo.

Forbidding: as, Ne.

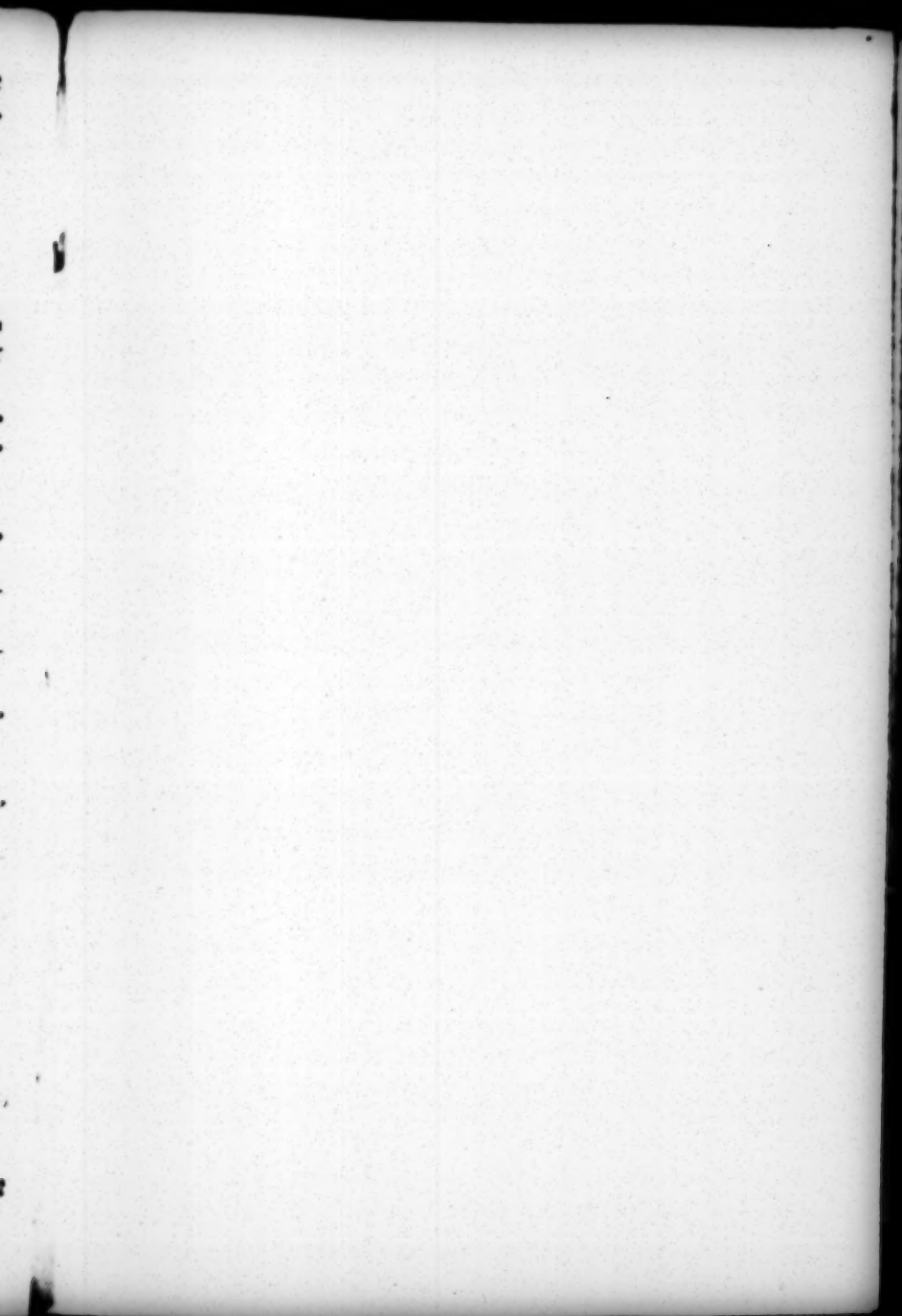
Wishing: as, Utinam, si, ô si, ô.

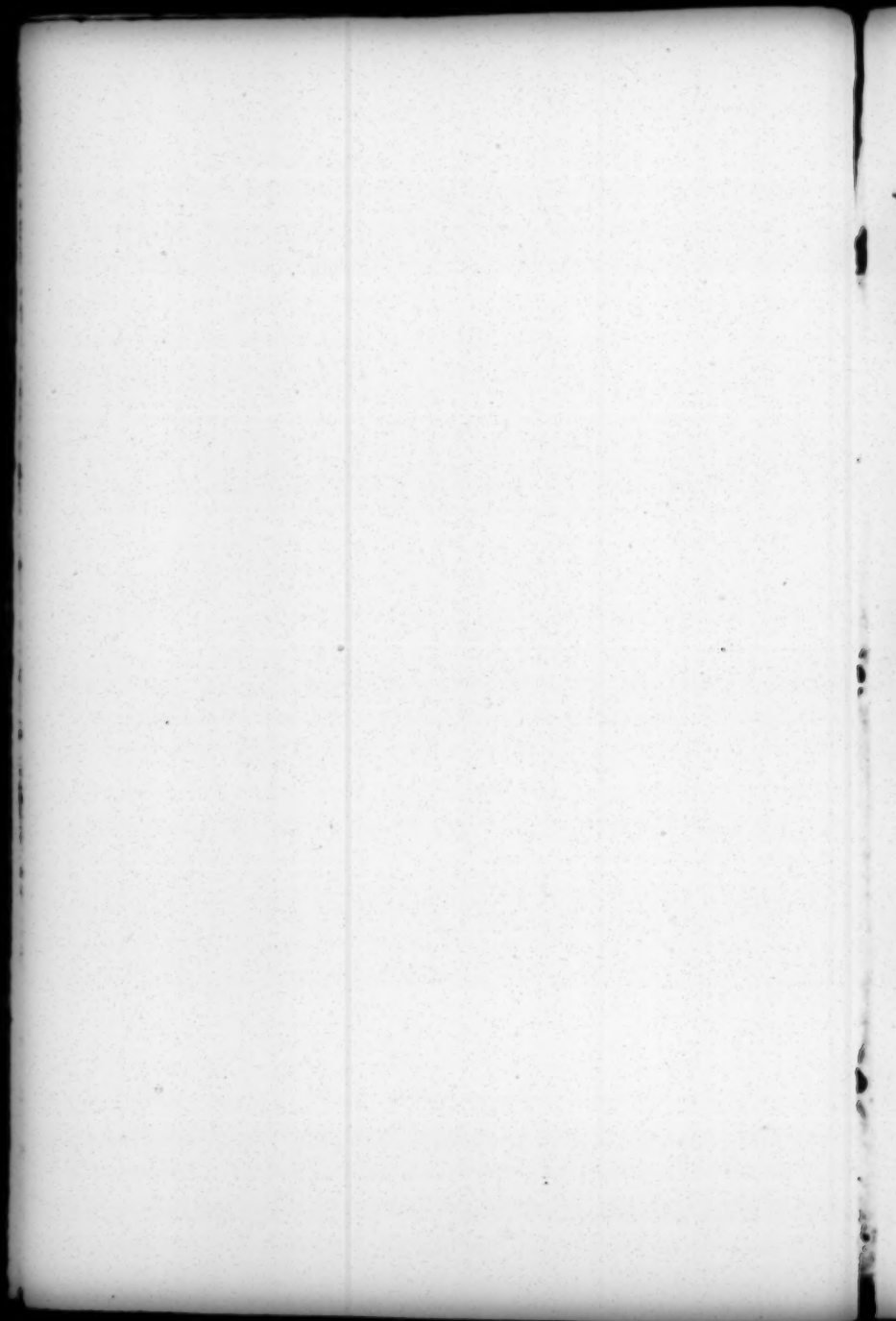
Gathering together: as, Simul, una, pariter, non modo, non solum.

Parting: as, Scorsim, sigillatim, vicatim.

Some be of

Some

Eight parts of Speech

Choosing : as, Potius, imo.

A thing not finished : as, Perē, fere, prope, vix, modo, nou.

Shewing : as, En, ecce.

Doubting : as, Forſan, forſitan, fortaiſſe, fortalle.

Chance : as, Forte, fortuito.

Likeneſs : as, Sic, ſicut, quali, ceu, tanquam, velut.

Quality : as, Bene, male, docte, fortiter.

Quantity : as, Multum, parum, minimum, paululum, plurimum.

Comparison : as, Tam, quam, magis, minus, maxime.

Certain Adverbs be compared : as, Docte, doctius, doctissime. Fortiter, fortius, fortissime. Prope, propius, proximē.

Also the voices of **Prepositions**, if they be set alone, not having any casual word to serve unto joyned with them, be not **Prepositions**, but are changed into **Adverbs** : as, Qui ante non cavet post dolēbit, **We** that bewareth not afore shall be sorry afterward. Coram laudare, & clam vituperare, inhonestum est, **In** presence to commend one, and behind the back to dispraise, is an dishonest point.

OF A CONJUNCTION.

A **Conjunction** is a part of speech, that joyneth words and sentences together.

Of Conjunctions some be Copulatives : as, Et, que, quoque, ac, atque, nec, neque.

Disjunctives : as, Aut, ve, vel, seu, five.

Discretives : as, Sed, quidem, autem, vero, at, atq.

Causals : as, Nam, namque, enim, etenim, quia, ut, quod, quum, quoniam, and quando set for quoniam.

Some

An Introduction of the

Conditionals : as, Si, sin, modò, dum, dummodo.

Exceptives : as, Ni, nisi, quin, alioquin, præterquam.

Interrogatives : as, Ne, an, utrum, necne, anne, nonne.

Some be

Illatives : as, Ergo, ideò, igitur, quare, itaque, proin.

Adversatives : as, Et si, quanquam, quamvis, licet, etsi.

Additives to the same : as, Tamen, at-tamen.

Electives : as, Quam, ac, atque.

Diminutives : as, Saltem, vel.

OF A PREPOSITION.

A Preposition is a part of Speech most commonly set before other parts, either in Apposition : as, Ad patrem ; or else in Composition : as, Indoctus.

These Prepositions following serve to
the Accusative case.

Ad, To.	Adversus,	}	Against.
Apud, At.	Adversum,		
Ante, Before.	Extra, Without.	}	
Cis, } In this	Intra, Within.		
Citra, } side.	Inter, Between.	}	
Circum, } About.	Infra, Beneath.		
Circa, }	Juxta, Beside, or nigh to.	}	
Contra, Against.	Ob, For.		
Erga, Towards.			

Bartholomew ... upon me
... of ...
...
...
...
...
...

...
...
...

1
The first thing I saw
when I came out

was a large house with a red roof
and a garden with many flowers
I saw a man and a woman
and a child standing in the garden

Eight parts of Speech.

Pone, Behind.	}	Ultra, Beyond.
Per, <i>Pr</i> or <i>th</i> rough.		Præter, Beside.
Prope, Nigh.	}	Supra, Above.
Propter, For.		Circiter, About.
Secundum, According to.	}	Usque, Until.
Post, After.		Secus, By.
Trans, On the fur-	}	Versus, Towards.
ther side.		Penes, In the power.

Where note, that Versus is set after his casual word: as, Londinum versus, towards London.
And likewise may Penes be set also.

*These Prepositions following serve to the
Ablative case.*

Ab, From or fra.	}	Pro, For.
Ant, With.		Præ, Before, or in com-
Ant, Before, or in	}	parison.
presence.		Palam, Openly.
Ant, Privily.	}	Sine,
Ant, Of or fro.		Without.
	}	Abſque,
		Tenus, Until, or up to.

Where note that if the casual word joyned with
Ant, be the plural number, it shall be put in the
Genitive case, and be set before Tenus: as, Aurium
tenus, Up to the Ears. Germani tenus, Up to the
Rhine.

Note also that the voices of Prepositions being
set alone without their casual words, be not Pre-
positions, but are changed into Adverbs: as is a-
foresaid in the Adverb.

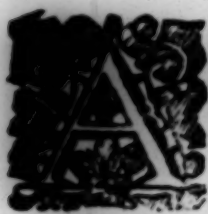
This

An Introduction of the

*These Prepositions following serve
to both cases.*

In with this sign 7o. to the Accusative case : as,
In urbem. Into the City. In without this sign 7o.
to the Ablative case : as, In te spes est, My hope is
in thee. Sub noctem, A little before night.
Sub iudice lis est, The matter is before the Judge.
Super lapidem, Upon a stone.
Super viridi fronde, Upon a green leaf.
Subter terram, Under the earth.
Subter aquas, Under the water.

OF AN INTERJECTION.

An Interjection is a part of speech
which betokeneth a sudden pas-
sion of the mind under an unper-
fect voice.

Some are of Wirth : Exay,
vah.

Some are of sorrow : as, Heu, heu.

Dead : as, Atat.

Marvelling : as, Papx.

Disdaining : as, Heim, vah.

Shunning : as, Apage.

Wishing : as, Euge.

Scorning : as, Hui.

Exclamation : as, Proh Deus xpc hominum
falem.

Cursing : as, Vx, malum.

Laughing : as, Ha, ha, he.

Calling : as, Eho, ho, io.

Silence : as, Hu. And such others.

Some are of

THE CONCORDS

of Latin Speech.

Of the due joining of words in construction, it is to be understood, that in Latin speech there be three Concordes. The first between the Nominative case and the Verb: The second, between the Substantive and the Adjective, The third between the Antecedent and the Relative.

The first Concord.

When an English is given to be made in Latin, look out the Principal Verb. If there be more verbs than one in a sentence, the first is the principal verb; except it be the infinitive mood, or have before it a Relative: as, *that, whom, which,* or a Conjunction: as, *Ut, that; cum, when; si, if;* and such others.

When ye have found the verb, ask this question, *who? or what?* and the word that answereth to the question shall be the Nominative case to the verb; except it be a verb Impersonal, which will have no Nominative case. And the Nominative shall, in making and construing Latin, be set before the verb, except a question be asked, and then the Nominative is set after the verb, or after the sign of the verb: as, *Amas tu? Lovest thou? Venitne Rex? Doth the King come?*

Likewise if the verb be of the imperative mood: as, *Amas tu, Love thou. Amato ille, Let him love.*

And sometime when this sign it or there cometh before the English of the verb: as, *Est liber meus,*

An Introduction of the

meus, It is my booke. ^b Venit ad me ^a quidam, There came one to me. And that casual word which cometh next after the verb, and answereth to this question *whom?* or *what?* made by the verb shall commonly be the Accusative case; except the verb do properly govern another case after him to be construed withal: Si cupis ^a placere ^b magistro, ^a utere ^b diligentia, nec ^a sistantus ^b cellator, ut ^b calcaribus ^a indigeas, If thou covest to please thy master, use diligence, and be not so slack, that thou halt need spurs.

A Verb personal agreeth with his Nominative case in number and person: as, ^a Praceptor ^b legit, ^a vos vero ^b negligitis, The master readeth and ye regard not. Where note, that the first person is more worthy than the second, and the second more worthy than the third.

Many nominative cases singular, with a conjunction copulative coming between them, will have a verb plural, which verb plural shall agree with the nominative case of the most worthy person: as, ^a Ego & tu ^b sumus in tuto, I and thou be in safeguard. ^a Tu & Pater ^b periclitamini, Thou and thy Father are in jeopardy. ^a Pater & Praceptor ^b accersunt te, Thy Father and thy Master have sent for thee.

When a Verb cometh between two nominative cases of diverse numbers, the verb may indifferently accord with either of them, so that they be both of one person: as, Amantium ^a irx amoris ^b reintegratio ^b est, The falling out of lovers is the renewing of love. ^a Quid enim nisi ^a vota ^b supersunt? For what remaineth save only prayers? Pectora percussit ^a pectus quoque ^b robora ^b hunc, She strooke her bzeast, and her bzeast turned into oak also.

Where note also, that sometime the Infinitive mood of a Verb, or else a whole clause aforesaid, or else some member of a sentence may be the nominative

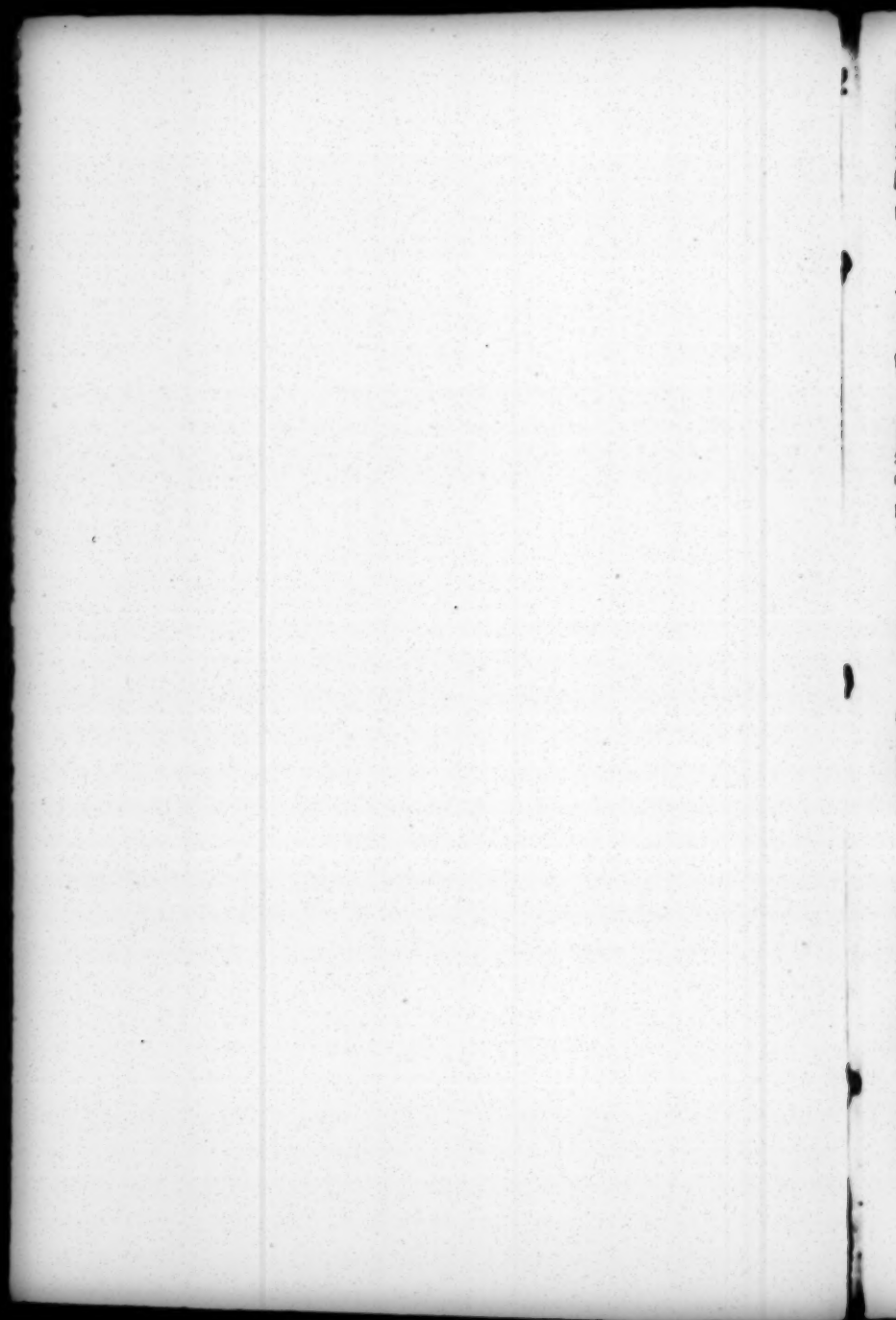
ere
m-
hy
m-
do
on-
lili-
cas,
ce,

ive
git,
pe
is
ore

on-
ill
rw
er-
be)
nd
tor
ue

ve
thy
of
tio
of
at
mt
ft.

nd
oz
u-
ve

Eight parts of Speech.

native case to the verb: as, ^{*} Diluculo surgere, saluberrimum ^{*} est, To rise betime in the morning, is the most wholesome thing in the world. ^{*} Multum scire vita ^{*} est jucundissima, To know much, is the most pleasant (or sweetest) life of all.

The second Concord.

When ye have an adjective, ask this question *on who? or what?* and the word that answereth to the question shall be the substantive to it.

The adjective, whether it be a noun, pronoun, or participle, agreeth with his Substantive in case, gender and number: as, ^{*} Amicus ^{*} certus in ^{*} re ^{*} incerta cernitur, A sure friend is tryed in a doubtful matter. ^{*} Homo ^{*} armatus, a man armed. ^{*} Ager ^{*} colendus, A field to be tilled. ^{*} Hic ^{*} vir, This man. ^{*} Meus ^{*} herus est, It is my matter.

Where note, that the Masculine gender is moze worthy than the Feminine, and the Feminine moze worthy than the Neuter.

Many Substantives singular having a conjunctis on copulative coming between them, will have an adjective plural, which adjective shall agree with the Substantive of the most worthy gender: as, ^{*} Rex & Regina ^{*} beati, The King and Queen are blessed.

The third Concord.

When ye have a Relative, ask this question *who? or what?* and the word that answereth to the question shall be the antecedent to it.

The antecedent most common is a word that goeth befoze the relative, and is rehearsed again of the relative.

The relative agreeth with his antecedent in gender, number, and person: as, ^{*} Vir sapit ^{*} qui pauca loquitur, That man is wise that speaketh few things or words.

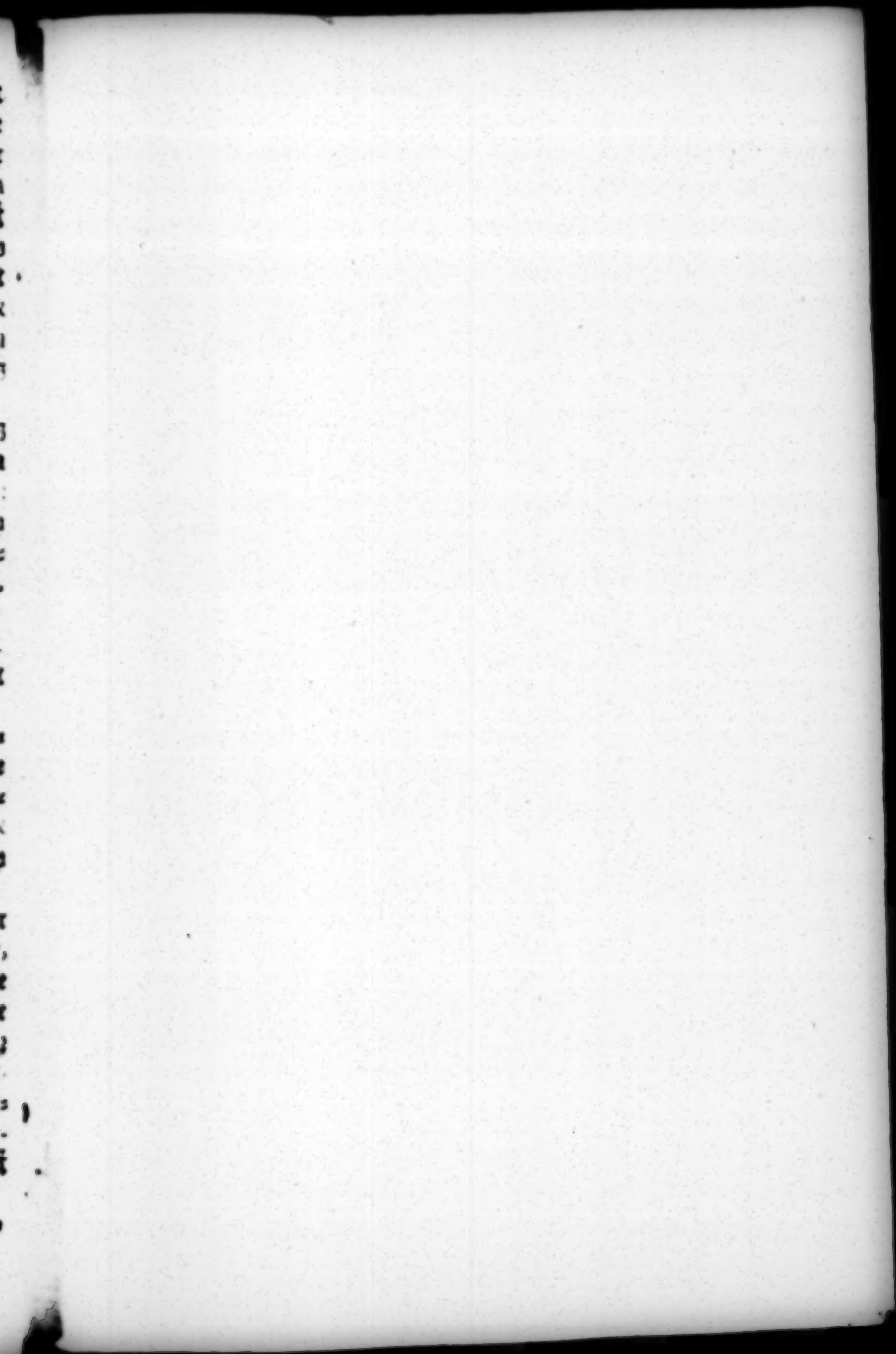
An Introduction of the

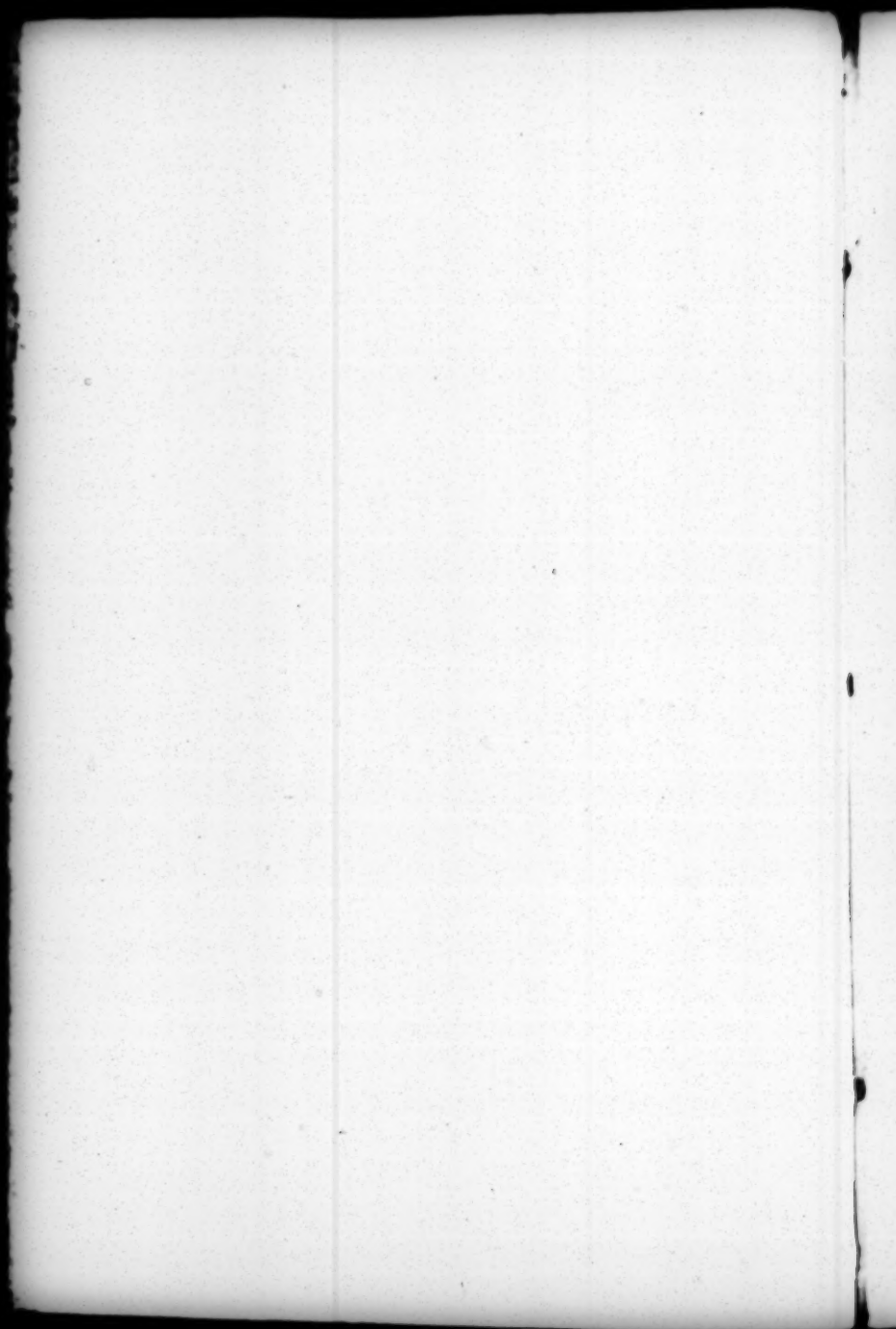
Sometime the Relative hath for his Antecedent the whole reason that goeth before him, and then he shall be put in the neuter gender, and singular number: as, ^a Intemperate veni, ^b quod omnium rerum est summum, I came in season which is the chiefest thing of all. But if the Relative be referred to two or aunes or more, then the relative shall be put in the plural number: as, ^a Tu multum dormis, & ^b tu es pater, ^c quæ ambo sum corpora inimica, Thou sleepest much and drinkest often, both a huch thing are brought for the body.

When this English thou may be turned into this English which, it is a relative: otherwise it is a conjunction, which in Latin is called quod, or ut: and in making Latin it may elegantly be put a way by turning the Nominative case into the Accusative, and the Verb into the Infinitive mood: as, Gaudeo ^a quod tu bene ^b vales: Gaudeo ^a te bene ^b valere, I am glad that thou art in good health. Jubeo ^a ut tu ^b abeas: Jubeo ^a te ^b abire, I bid that thou go hence.

Many antecedents singular, having a Conjunction copulative between them, will have a relative plural, which relative shall agree with the antecedent of the most worthy gender: as, ^a Imperium & ^b dignitas ^c quæ petisti, The rule and dignity which thou hast required.

But in things not apt to have life, the neuter gender is most worthy: pea, and in such a case, though the Substantives or Antecedents be of the masculine, or of the feminine gender, and none of them of the neuter, yet may the Adjective or Relative be put in the neuter gender: as, ^a arcus & ^b calami sunt ^c bona, The bow and arrows be good. ^a Arcus & ^b calami ^c quæ trahunt, The bow and arrows which thou hast taken

Eight parts of Speech.

The Case of the Relative.

When there cometh no Dominative case between the Relative and the Verb, the Relative shall be the Dominative Case to the Verb: as, *Miser est qui nummos admiratur*, Wretched is that person which is in love with money.

But when there cometh a Dominative case between the Relative and the Verb, the Relative shall be such case as the Verb will have after him: as, *felix quem faciunt aliena pericula cautum*, Happy is he whom other mens harms do make to beware.

As the Relative may be the Dominative case to the Verb, so it may be the substantive to the adjective that is joined with, or that cometh after him: as, *Divitias amare noli, quod omnium est sordidissimum*, Love not thou riches, which to do is the most beggarly thing in the world.

Nouns Interrogatives and Indefinites follow the rule of the Relative: as, *Quis, uter, qualis, quantus, quotus, &c.* which evermore come before the Verb like as the Relative doth: as, *Hec mihi, qualis erat? Talis erat, qualem nunquam vidi.*

Yet here is to be understood and noted, that the Relative is not always governed of the Verb that he cometh before, but sometimes of the Infinitive mood that cometh after the Verb: as, *Quibus voluisti me gratias agere, egi*, What persons thou wilt bidst me to thank, I have thanked.

Sometime of a participle: as, *Quibus rebus adductus es? Nichil tibi res movens movit*, With what things I moved didst thou sit?

Sometime of the Gerund: as, *Quae nunc par est narrandi locus*, Which things at this present is in time to tell.

Sometime of the Preposition set before him: as, *Quem in leonem deducta res sit, vides*, What state the matter is now brought thou seest.

An Introduction of the

Sometime of the substantive that it doth accord with: as, *Sentias* ^b qui ^a vii sem, Thou shalt perceive what a fellow I am. Albeit in this manner of speaking, *qui* is an indefinite, and not a relative.

Sometime of a noun Partitive or Distributive: as, *Quarum rerum* ^a utram minus velim, non facile possum existimare, Of the which two things wherther I would with less will have, I cannot easily esteem.

Sometime it is put in the Genitive case, by reason of a substantive coming next after him: as, *Ego illum non novi*, ^b *cujus* ^a causa hoc incipis, I know him not for whose cause thou beginnest this matter.

Sometime it is otherwise governed of a noun Substantive: as, *Omnia tibi dabuntur*, ^b *quibus* ^a opus habes, All things shall be given thee which thou hast need of.

Sometime of an Adverb: as, *Cui utrum* ^a obviam procedam, nondum statui, Whom whether I will go to meet with, I have not yet determined.

Sometime it is put in the ablative case with this sign *than*, and is governed of the comparative degree coming after him: as, *Utere virtute*, ^b *qua* ^a nihil est ^a melius, Use virtue, than the which no thing is better.

Sometime it is not governed at all, but is put in the ablative case absolute, as, *Quantus erat Julius Caesar*, ^a *quo* ^b Imperatore, Romani primum Britanniam ingressi sunt? How worthy a man was Julius Caesar, under whose conduct the Romans first entred into Britain.

Also when it signifieth an instrument wherewith a thing is to be done, it is put in the ablative case: as, *Ferrum habuit* ^b *quo* ^a se ^a occideret, He had a knife wherewith he would have slain himself.

When a Relative cometh betwixen two Substantives of divers genders, it may indifferently accord

1
 2
 3
 4
 5
 6
 7
 8
 9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100
 101
 102
 103
 104
 105
 106
 107
 108
 109
 110
 111
 112
 113
 114
 115
 116
 117
 118
 119
 120
 121
 122
 123
 124
 125
 126
 127
 128
 129
 130
 131
 132
 133
 134
 135
 136
 137
 138
 139
 140
 141
 142
 143
 144
 145
 146
 147
 148
 149
 150
 151
 152
 153
 154
 155
 156
 157
 158
 159
 160
 161
 162
 163
 164
 165
 166
 167
 168
 169
 170
 171
 172
 173
 174
 175
 176
 177
 178
 179
 180
 181
 182
 183
 184
 185
 186
 187
 188
 189
 190
 191
 192
 193
 194
 195
 196
 197
 198
 199
 200
 201
 202
 203
 204
 205
 206
 207
 208
 209
 210
 211
 212
 213
 214
 215
 216
 217
 218
 219
 220
 221
 222
 223
 224
 225
 226
 227
 228
 229
 230
 231
 232
 233
 234
 235
 236
 237
 238
 239
 240
 241
 242
 243
 244
 245
 246
 247
 248
 249
 250
 251
 252
 253
 254
 255
 256
 257
 258
 259
 260
 261
 262
 263
 264
 265
 266
 267
 268
 269
 270
 271
 272
 273
 274
 275
 276
 277
 278
 279
 280
 281
 282
 283
 284
 285
 286
 287
 288
 289
 290
 291
 292
 293
 294
 295
 296
 297
 298
 299
 300
 301
 302
 303
 304
 305
 306
 307
 308
 309
 310
 311
 312
 313
 314
 315
 316
 317
 318
 319
 320
 321
 322
 323
 324
 325
 326
 327
 328
 329
 330
 331
 332
 333
 334
 335
 336
 337
 338
 339
 340
 341
 342
 343
 344
 345
 346
 347
 348
 349
 350
 351
 352
 353
 354
 355
 356
 357
 358
 359
 360
 361
 362
 363
 364
 365
 366
 367
 368
 369
 370
 371
 372
 373
 374
 375
 376
 377
 378
 379
 380
 381
 382
 383
 384
 385
 386
 387
 388
 389
 390
 391
 392
 393
 394
 395
 396
 397
 398
 399
 400
 401
 402
 403
 404
 405
 406
 407
 408
 409
 410
 411
 412
 413
 414
 415
 416
 417
 418
 419
 420
 421
 422
 423
 424
 425
 426
 427
 428
 429
 430
 431
 432
 433
 434
 435
 436
 437
 438
 439
 440
 441
 442
 443
 444
 445
 446
 447
 448
 449
 450
 451
 452
 453
 454
 455
 456
 457
 458
 459
 460
 461
 462
 463
 464
 465
 466
 467
 468
 469
 470
 471
 472
 473
 474
 475
 476
 477
 478
 479
 480
 481
 482
 483
 484
 485
 486
 487
 488
 489
 490
 491
 492
 493
 494
 495
 496
 497
 498
 499
 500
 501
 502
 503
 504
 505
 506
 507
 508
 509
 510
 511
 512
 513
 514
 515
 516
 517
 518
 519
 520
 521
 522
 523
 524
 525

2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Eight parts of Speech.

accord with either of them: as, ^a Avis, ^b quæ passer appellatur; or Avis, ^b quæ ^a passer appellatur, The bird which is called a sparrow. **Bea**, though the Substantives be of divers numbers also: as, ^a Eline ca ^b Lutetia, ^b quam nos Parisios dicimus? Is not that called Lutetia, that we do call Paris? Or else, ^a Eline ca ^b Lutetia, ^b quos nos ^a Parisios dicimus?

Constructions of nouns Substantives.

When two Substantives come together be-
tokening divers things, the latter shall be
the genitive case: as, ^a Facundia ^b Ciceronis, The
eloquence of Cicero. ^a Opus ^b Virgili, The work
of Virgil. ^a Amator ^b studiorum, A lover of studies.
^a Dogma ^b Platonis, The opinion of Plato. But if
they belong both to one thing, they shall be put both
in one case: as, ^a Pater meus ^b vir amat me ^b puerum,
My Father being a man, loveth me a child.

When the English of this word res is put with
an adjective, ye may put away res, and put the
adjective in the neuter gender, like a Substantive:
as, ^a Multa me impediunt, many things have
letted me. And being so put it may be the Sub-
stantive to an Adjective: as, ^a Pauca his ^b similis,
A few things like unto these. ^a Nonnulla ^b hujusmodi,
Many things of like sort.

An Adjective in the neuter gender put a'one
without a substantive, standeth for a substantive,
and may have a genitive case after him, as if it
were a substantive: as, ^a Multum ^b lucri, Much
gain. ^a Quantum ^b negotii? How much business?
^a Id ^b operis, That work.

Words importing indument of any quality or
property, to the praise or dispraise of a thing, com-
ing after a noun Substantive, or a verb Sub-
stantive, may be put in the Ablative case, or in the

An Introduction of the

genitive : as, * Puer ^b bonæ indolis, or * Puer ^b bonæ indolis, A child of a good to-wardness. * Puer ^b boni ingenii, or * Puer ^b bono ingenio, A child of a good wit.

Opus and usus, when they be Latin for need, require an Ablative case : as, * Opus est mihi tuo ^b iudicio, I have need of thy judgment. Viginti ^b minis, * usus est filio, My son hath need of twenty pounds.

Constructions of Adjectives.

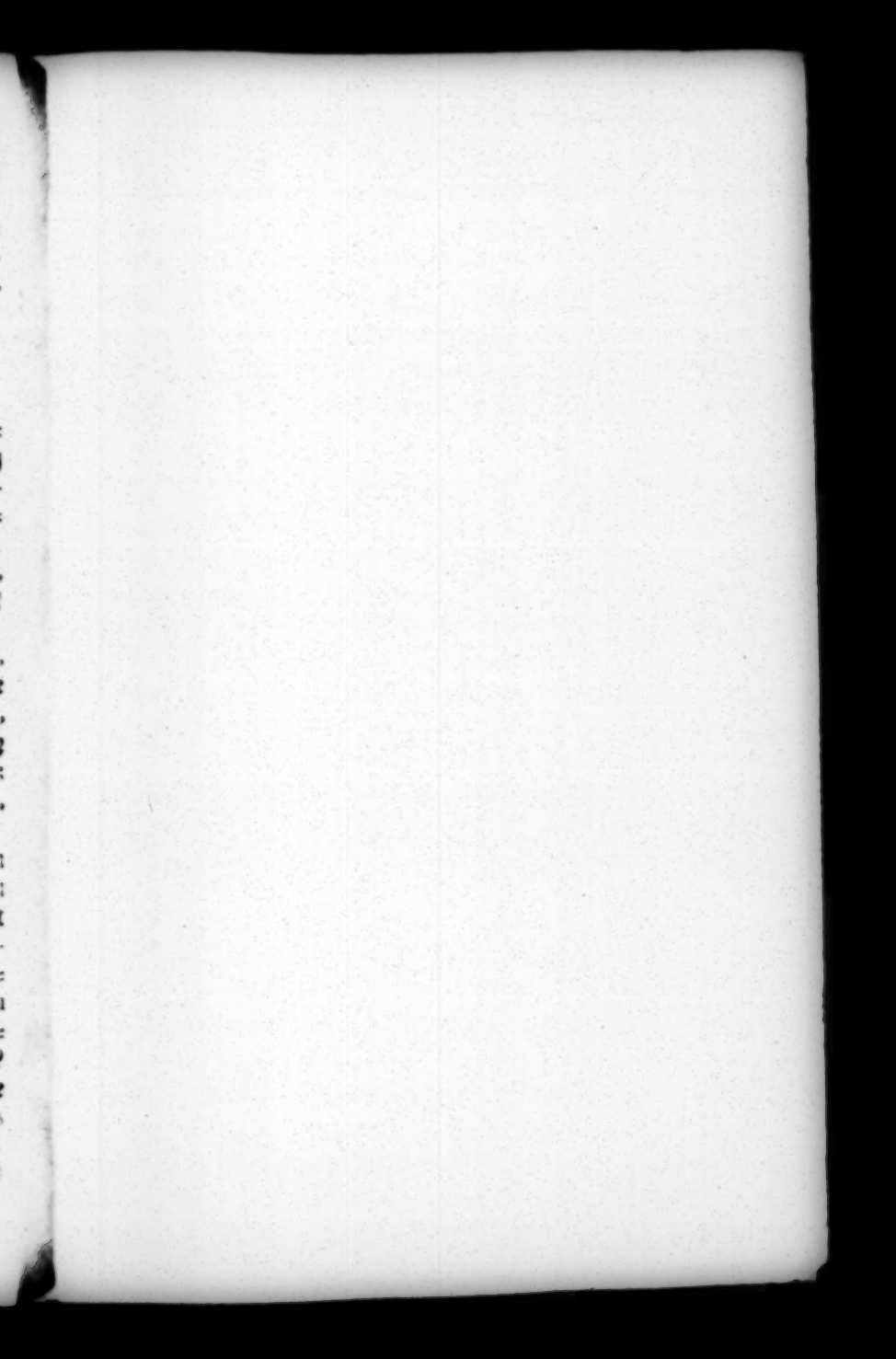
The Genitive case.

Adjectives that signifie desire, knowledge, remembrance, ignorance or forgetting, and such other like, require a genitive case : as, * Cupidus ^b auri, Covetous of money. * Peritus ^b belli, Expert of warfare. * Ignarus ^b omnium, Ignorant of all things. * Fidens ^b animi, Bold of heart. * Dubius ^b mentis, Doubtful of mind. * Memor ^b præteriti, Mindful of that is past. * Reus ^b furti, Accused of theft.

Nouns Partitives and certain Interrogatives, with certain nouns of number, require a genitive case : as, Aliquis, uter, neuter, nemo, nullus, solus, unus, medius, quisque, quisque, quicumque, quidam, quis, for aliquis, or quis an Interrogative : as, Unus, duo, tres : primus, secundus, tertius, &c. as, * Aliquis ^b nostrum, * Primus ^b omnium.

When a question is asked, the answer in Latin must be made by the same case of a noun, pronoun or participle, and the same tense of a Verb, that the question is asked by : as, * Cupus est fundus ? * Vini. Quid * agitur in ludo literario ? * Studetur. Except a question be asked by Cupus, ja, jam : as, * Cui est sententia ? * Cicerois. & by a word that may govern divers cases : as, * Quanti * emisti librum ? * Parvo. & except I must answer by one of these possessives, Meus, tuus, suus, noster, vester : as, * Cupus est domus ? * non vestra, sed ^{bb} nostra.

Nouns

J
deg
aft
tw
th
L

by
ab
th
G

t
J
t
S
F
G
t
t

Eight parts of Speech.

Nouns of the comparative and the superlative degree, being put partitively, that is to say, having after them this english *of*, or *among*, require a genitive case: as, *Aurum mollior est sinistram*, *the left is the softer*. *Cicero Oratorum eloquentissimus*, *Cicero the most eloquent of Orators*.

Nouns of the comparative degree, having *than* or *by* after them, do cause the word following to be the ablative case: as, *Frigidior glacie*, *More cold than ice*. *Doctior multo*, *Better learned by a great deal*. *Uno pede altior*, *Higher by a foot*.

The Dative case.

Adjectives that betoken profit or disprofit, likeness or unlikeness, pleasure, submitting, or belonging to any thing, require a dative case: as, *Labor est otis corpori*, *Labor is profitable to the body*. *Aqualis Hectori*, *Equal to Hector*. *Idoneus bello*, *Fits for war*. *Jocundus omnibus*, *Pleasant to all persons*. *Parenti supplex*, *Suppliant to his Father*. *Mihi proprium*, *Proper to me*.

Likewise nouns adjectives of the passive signification in *ibilis*, and participials in *endus*: as, *Flebilis*, *To be lamented of all men*. *Formidabilis*, *To be feared of his enemy*.

The Accusative case.

The measure of length, breadth, or thickness of any thing, is put after adjectives in the Accusative case, and sometime in the Ablative case: as, *Turris alta centum pedes*, *A tower an hundred foot high*. *Arbor lata tres digitos*, *A tree three fingers broad*. *Liber crassus tres pollices*, *A book three inches thick*.

An Introduction of the

The Ablative case.

Adjectives signifying fullness, emptiness, plenty or wanting, require an ablative case, and sometime a genitive: as, ^a Copiosus abundans. Crura ^b thymo plena. Vacuus ^b ira, ^b ira, ab ira. Nulla epistola ^b inanis re aliqua. ^a Ditiſſimus agri. ^a Stultorum plena sunt omnia. Quis nisi ^b mentis inops, oblatum respuat aurum? ^a Integer vitæ, ^b ſciētiſque purus, non eget Mauri jaculis nec arcu. ^a Expertus omnium. Corpus ^b inane animæ.

These adjectives, Dignus, indignus, præditus, captus, contentus, with such others, will have an ablative case: as, ^a Dignus honore. ^a Captus oculis. ^b Virtute præditus. ^b Paucis contentus.

Where note that Dignus, indignus, and contentus, may instead of an ablative case have an infinitive mood of a verb: as, ^a Dignus laudari, *Worthy to be praised.* ^a Contentus in pace vivere, *content to live in peace.*

Construction of the Pronoun.

These genitive cases of the primitives, Mei, noster, sui, nostri, and vestri, be used when suffering or passion is signified: as, ^a Pars tua. ^a Amor mei. But when possession is signified, Meus, tuus, suus, noster, and vester be used: as, ^a Ars tua. ^a Imago tua.

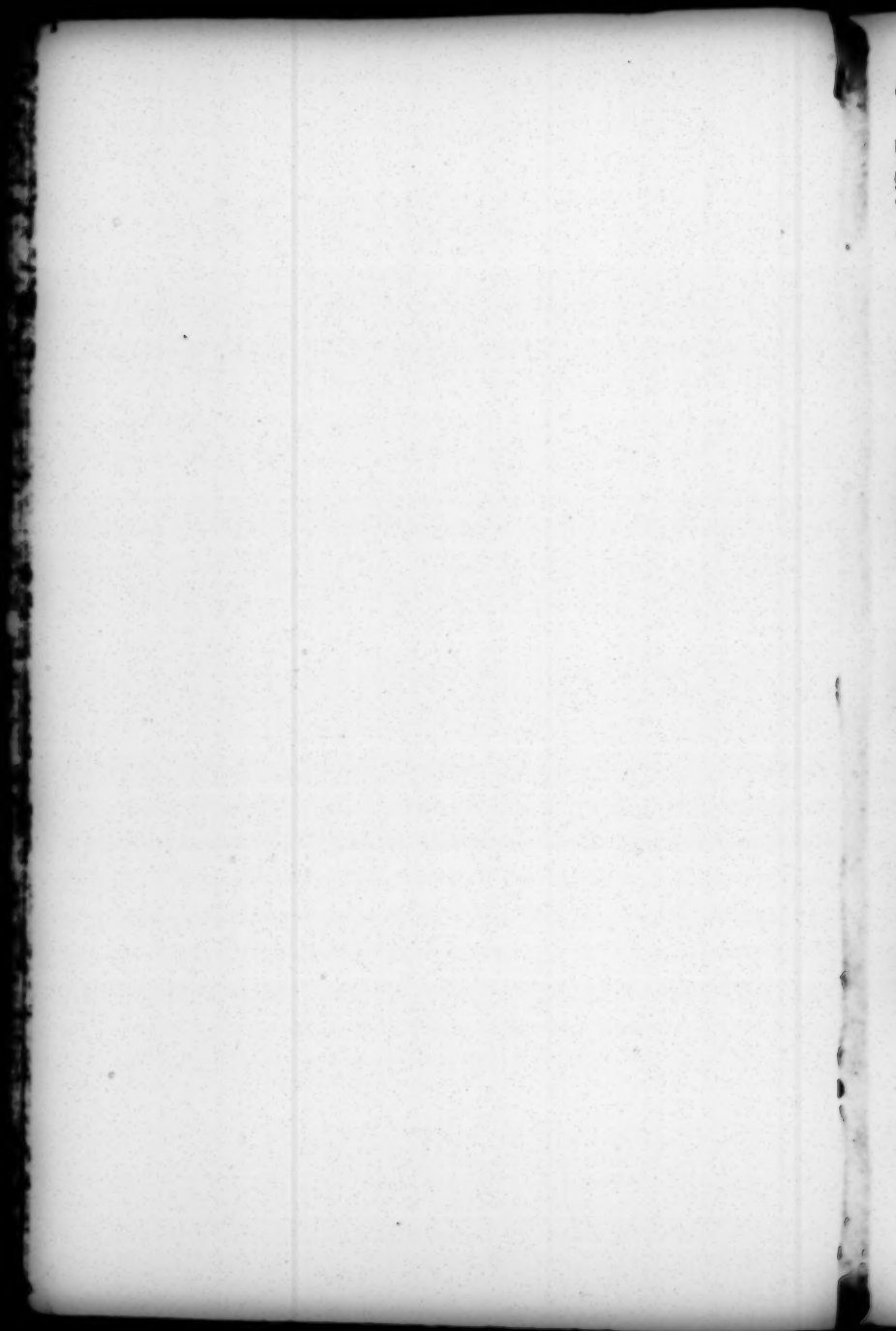
These genitive cases, Nostrum, vestrum, be used after distributives, partitives, comparatives, and superlatives: as, ^a Nemo vestrum. ^a Aliquis nostrum. ^a Major vestrum. ^a Maximus natu nostrum.

Construction of the Verb: and

first with the Nominative case.

Sum, forem, ſeo, exiſto, and certain verbs passive: as, Dicor, vocor, ſalutor, appellor, habeor, exultor, videor, with other like, will have such case after

3
 0
 2
 -
 n
 m
 6,
 A.
 i,
 e
 c
 i,
 e
 e
 m
 .
 .
 3
 1.
 T,
 0
 0
 7
 s
 r,
 e
 t

Eight parts of Speech.

after them, as they have befoze them: as, * Fama
 " eit ^b malum, Fame is an evil thing. * Malus Cul-
 tura " it ^b bonus, an evil person by due ordering of
 governance is made good. * Cræsus " vocatur ^b di-
 ves, Cræsus is called rich. * Horatius " salutatur ^b Po-
 eta, Horace is saluted by the name of Poet. Malo
 " te ^b divitem " esse quam haberi, I had rather thou
 wert rich indeed than so accounted.

Also verbs that betoken bodily moving, going,
 resting, or doing, which be properly called verbs
 of gesture: as, Eo, incedo, curro, sedeo, appareo,
 bibo, cubo, studeo, dormio, somnio, and such other
 like, as they have befoze them a nominative case
 of the doer or sufferer, so may they have after
 them a nominative case of a noun or participle,
 declaring the manner or circumstance of the doing
 or suffering: as, * Incedo ^b claudus, I go lame.
 * Petrus " dormit ^b securus, Peter sleepeth void of
 care. * Tu " cubas ^b supinus, Thou sleepest in bed with
 thy face upward. * Somnias ^b vigilans, Thou dreams
 est waking. * Studeo ^b stans, I study thou standing.
 And likewise in the accusative case: as, Non decet
 " quenquam " ire ^b currentem, aut mandentem,
 It doth not become any man to piss running or
 eating.

And generally, when the word that goeth be-
 foze the verb, and the word that cometh after the
 verb belong both to one thing, that is to say have
 respect either to other, or depend either of other,
 they shall be put both in one case, whether the verb
 be transitive or intransitive, of what kind soever
 the verb be: as, * Loquor ^b frequens, I speak often.
 * Taceo ^b multus, I hold my peace much. * Scribo e-
 pitholas ^b rarissimas, I write letters very seldom.
 Ne ^b affuescas " bibere vinum ^b jejuns, Accustom not
 thy self to drink wine next thy heart, or not having
 eaten somewhat befoze.

An Introduction of the

The Genitive case.

This verb *Sum*, when it betokeneth or importeth possession owning or other wise pertaining to a thing as a token, property, outp or guise, it causeth the noun, pronoun or participle following to be put in the Genitive case: as, *Hæc vestis* * est ^b patris, This garment is my father's. *Insignis* * est ^b dicere, non putaram, It is the property of a fool to say I had no thought. *Extremæ* * est ^b dementiæ discere dediscenda, At a point of the greatest folly in the world, to learn things that must afterwards be learned otherwise. *Orantæ* * est ^b nihil nisi cœlestia cogitare, It is the duty of a man that is saying his prayers, to have mind on nothing but heavenly things. Except that these Pronouns, *Meus*, *tuus*, *suus*, *nostræ*, and *vestræ*, shall in such manner of speaking be used in the Nominative case: as, *Hic codex* * est ^b meus, This book is mine. *Hæc domus* * est ^b vestra, This house is yours. *Non* * est ^b mentiri ^b meum, It is not my guise (or property) to lye. *Noltrum* * est ^b injuriam non inferre, It is our parts not to do wrong. *Tuum* * est ^b omnia pati, It is thy part (or duty) to suffer all things alike.

Verbs that betoken to esteem or regard, require a Genitive case, betokening the value: as, *Parvi* * ducitur probitas, Honesty is reckoned little worth. *Magni* * penditur nobilitas, Nobleness of birth is very much regarded.

Verbs of accusing, condemning, warning, purging, quitting or applying, will have a Genitive case, of the crime, or of the cause, or of the thing that one is accused, condemned, or warned of: or else an Ablative case most commonly without a preposition: as, *Hic* * inuito * allegat, et ^b iurto. Ad-

7
a

a

b

m

c

f

h

e

h

h

h

h

h

h

h

h

h

h

h

h

h

h

h

h

h

h

h

h

h

h

h

h

h

h

h

Eight parts of Speech.

monuit me ^b errati, vel ^{bb} erraro. ^b De Pecuniis repa-
ratis ^a damnatus est.

Satago, misereor, mihi refco, require a **Genitive case**:
as, ^b Rerum suarum ^a satagit. ^a Misere ^b mei Deus.

Reminisceor, oblivisceor, recorder, and memini, will
have a **Genitive**, or an **Accusative case**: as, ^a Remi-
nisceor ^b historiar. ^a Oblivisceor ^b carminis. ^a Recorder
^b punitum. ^a Oblivisceor ^b lectionem. ^a Memini ^b tui,
vel ^{bb} te, *I remember thee.* ^a Memini ^b de te, *I*
speak of thee. ^a Egeo, or ^a indigeo ^b tui, vel ^{bb} te, *I*
have need of thee. ^a Potior ^b urbis, *I conquer the*
City. ^a Potior ^b voto, *I obtain my desire.*

The Dative case.

All manner of verbs put acquisitively, that is
to say, with these tokens *to* or *for* after them,
will have a **Dative case**: as, Non ^b omnibus ^a dormio,
I sleep not to all men. ^a Huic ^a habeo, non ^b tui, *I*
have it for this man, and not for thee.

To this rule do also belong Verbs betokening to
profit, or disprofit: as, Commodo, incommodo, noceor.

Compare: as, Comparo, compeno, confero,

Give or restore: as, Dono, reddo, refero.

Promise or to pay: as, Promitto, polliceor, solvo.

Command or thew: as, Impero, indico, monstro.

Trust: as, Fido, confido, fidem habeo. (no.

Obey or to be against: as, Obedio, adolor, repug-

Threaten or to be angry with: as, Minor, in-
dignor, irascor.

Also Sum with his compounds, except Possum.
Also Verbs compounded with Satis, bene, and male,
as, Satisfacio, benefacio, malefacio. Finally certain
Verbs compound with these Prepositions, Præ, ad,
con, sub, ante, post, ob, in, and inter, will have a
Dative case: as, Præluco, adjuco, condono, sub-
pleo,

An Introduction of the

aleo, antello, posthabeo, objicio, insulto, intersero.

This verb *Sum*, *es*, *tui*, may oftentimes be set for *habeo*, and then the word that smeth in the Eng^{ish} to be the nominative case, shall be put in the dative, and the word that smeth to be the accusative case, shall be the nominative: as, *Est mihi mater*, I have a Mother, *Non est mihi argentum*, I have no mony. But if *Sum* be the Inditive mood, this nominative shall be turned into the accusative: as, *Scio tibi non esse argentum*, I know thou hast no mony.

Also when *Sum* hath after him a Nominative case, and a Dative, the word that is the Nominative case may be also the Dative: So that *Sum* may in such manner of speaking be construed with a double Dative case: as, *Sum tibi præsidio*, I am to thee a safeguard. *Hæc res est tui voluptati*, This thing is to me a pleasure.

And not onely *Sum*, but also many other verbs may in such manner of speaking have a double Dative case, one of the person, and another of the thing: as, *Do tibi vestem pignori*, I do thee a safeguard. *Verto hoc tibi vitio*, Hoc tu tibi laudi ducis.

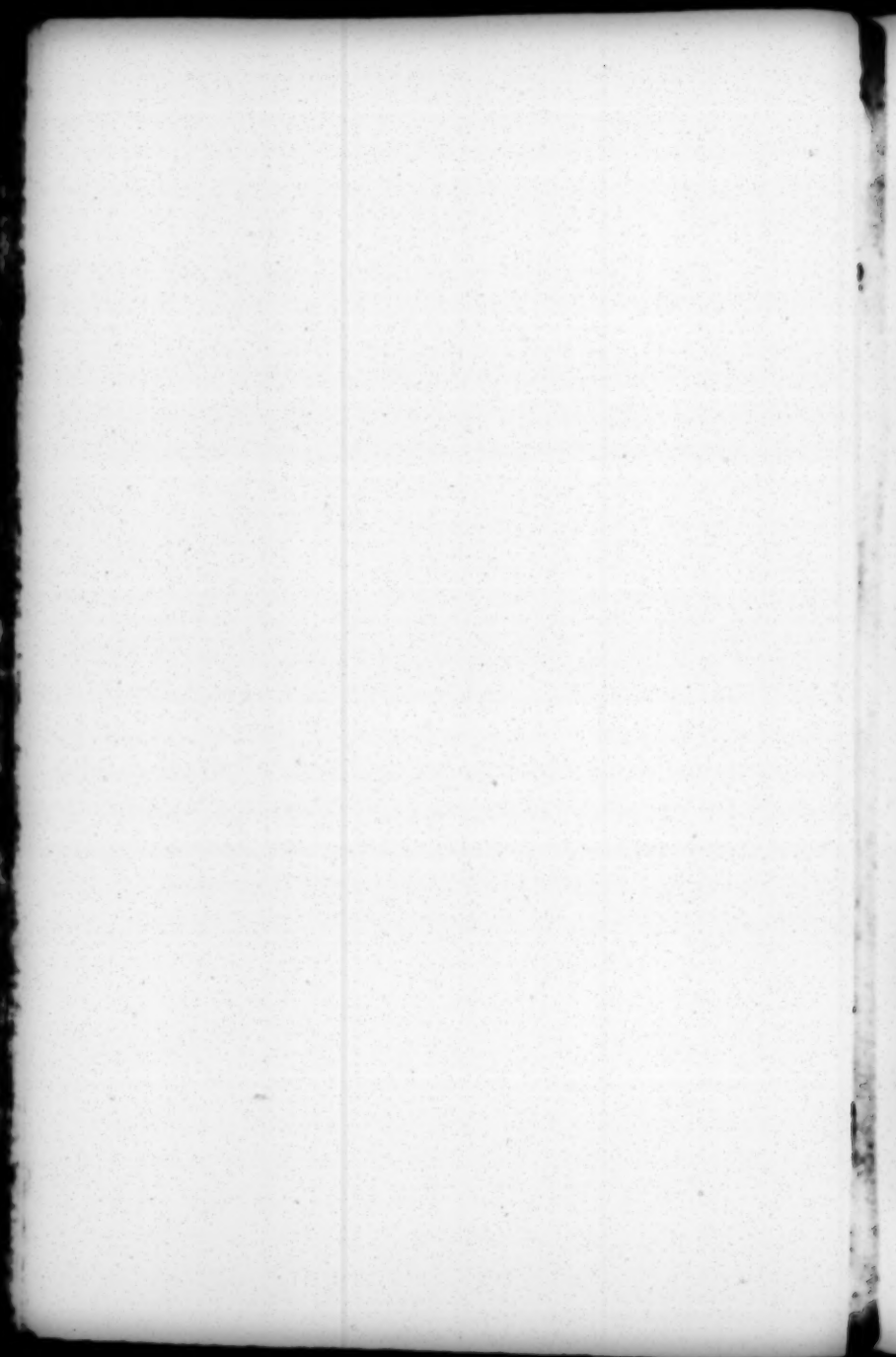
The Accusative case.

VERBS transitives are all such as have after them an Accusative case of the doer or sufferer, whether they be active, communt, or dependent: as, *Ufus promptos facit*, *Fœminæ ludibantur viros*, *Largitur pecuniam*.

Also verbs neuters may have an Accusative case of their own signification: as, *Endymionis somnum dormis*, *Gaudio gaudium*, *Vivo vitam*.

Verbs of asking, teaching and arraying, will have two Accusative cases, one of the sufferer and another of the thing: as, *Rogo te pecuniam*, *Docco te literas*, *Quod te pugnudum horret*, *Luxo me gladium*.

t
e
a
t
u
e
b
.
e
s
n
h
o
u
s
le
st
oc
tr
to
os
h
se
m
ill
nd
m.
or.
Th

Eight parts of Speech.

The Ablative case.

All verbs require an Ablative case of the instrument, put with this sign *with* before it, of the cause, or of the manner of doing: as, *Ferri cum gladio.* *Taceo metu.* *Summa eloquentia causam egit.*

The word of price is put after verbs in the Ablative case: as, *Vendidi auro.* *Emptus sum argento.* Except these genitives when they be put alone without substantives: *Tanti, quanti, pluris, minoris, tantis, tantidem, quantis, quantilibet, quancunque:* as, *Quanti mercatus es hunc equum? Certe pluris quam vellem.* Having that after verbs of price we shall always use these adverbs, *Carius, vilis, melius,* and *pejus* instead of their casuals.

Verbs of plenty or scarceness, filling, emptying, loading or unloading, will have an ablative case: as, *Astius opibus.* *Cares virtute.* *Expleo te fabulis.* *Spoliavit me bonis omnibus.* *Oneras stomachum cibo.* *Levabo te hoc onere.* Likewise *Utor, fungor, fruor, potior, lator, gaudeo, dignor, muto, munero, communico, afficio, prosequor, impertio, impertior.*

Verbs that betoken receiving or distance, or taking away, will have an Ablative case, with *a, ab, e, ex, or de:* as, *Accepit literas a Petro.* *Audivi ex nuncio.* *Longe distat a nobis.* *Eripui te e malis.* And this ablative after verbs of taking away may be turned into a dative: as, *Subtraxit mihi cingulum.* *Eripuit illi vitam.*

Verbs of comparing or exceeding, may have an Ablative case of the word that signifieth the measure of exceeding: as, *Præfero hunc multis gradibus.* *I prefer this man by many degrees.* *Paulo intervallo illum superat.* *He is beyond the other but a little space.*

An Introduction of the

A Noun, or a Pronoun Substantive, joyned with a Participle, expressed or understood, and having none other word whereof it may be governed, it shall be put in the Ablative case absolute: as, * Rege^b veniente, hostes fugerunt, The King coming, the enemies fled. * Me^b duce vinces, I being Captain, thou shalt overcome.

And it may be resolved by any of these words, dum, quum, quando, si, quanquam, postquam: as, * Rege^b veniente; *id est*, Dum veniret Rex. * Me^b duce; *id est*, Si ego dux fuero.

Constructions of Passives.

A Verb Passive will have after him an Ablative case with a preposition, or sometime a Dative of the Doer: as, Virgilius^b legitur^b a me. Tibi fama^b petatur. And the same Ablative or Dative, shall be the Nominative case to the Verb, if it be made by the active: as, Ego^b lego Virgilium. Tibi fama^b petas.

Gerunds.

G ERUNDS and SUPINES, will have such cases as the Verbs that they come of: as, Otium^b scribendi^b literas. Ad^b consulendum^b tibi. Audientia^b poetarum.

WHEN the English of the Infinitive Mood cometh after any of these Nouns Substantives, Studium, causa, tempus, gratia, otium, occasio, libido, spes, opportunitas, voluntas, modus, ratio, gestus, satietas, potestas, licentia, consuetudo, consilium, vis, norma, amor, cupido, locus, and others like, if the verb should be of the active voice, it shall be made by the Gerund in di. And the same Gerund in di, is used also after certain adjectives: as, * Cupidus^b visendi. * Certus^b evodi. * Peritus^b jaculandi. * Gnavus^b bellandi.

0
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99

100
101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200

201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300

301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400

401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500

7
d
d
2
3
12
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

Eight parts of Speech.

When ye have an english of the participle of the present tense, with this sign of *oz* with coming after a noun adjective, it shall in Latin making be put in the gerund in *do*: as, *Defectus* *turn* *ambulando*, *I am weary of walking.*

I *in* the english of the participle of the present tense coming without a substantive, with this sign *in* *oz* *be*, before him, shall in Latin making be put in the gerund in *do*: as, *Cesar*, *dando*, *sublevando*, *ignoscendo*, *gloriam adeptus est*: *In apparando totum hunc consumunt diem*: And the same gerund in *do* is used either without a preposition, *oz* with one of these prepositions, *A*, *ab*, *de*, *e*, *ex*, *cum*, *in*, *pro*: as, *Deterrent* *a bibendo*, *Ab amando*, *Cogitat de edendo*, *Ratio bene scribendi cum loquendo conjuncta est*.

The English of the Infinitive mood, coming after a reason, and shewing the cause of a reason, may be put in the gerund in *dum*: as, *Dico mihi ut latius sit ad agendum*, *verecor*: *I fear that a whole day will not be enough for me to do my business.*

The gerund in *dum* is used after one of these prepositions, *Ad*, *ob*, *propter*, *inter*, *ante*: as, *Ad capiendum hostes*, *Ob (vel propter) redimendum captivos*, *Inter coenandum*, *Ante dammandum*.

And when ye have this english *must* *oz* *ought* in a reason, where it seemeth to be made by this verb *oportet*, it may be put in the gerund in *dum*, with this verb *est* set impersonally: and then the word that seemeth in the English to be the nominative case, shall be put in the dative: as, *Abundum est mihi*, *I must go hence.*

The Construction of the

Supines.

The first Supine hath his active signification and is put after Verbs and Participles that betoken moving to a place: as, ^a Eo ^b cubitum, ^c Spectatum ^d admittit, ^e isum teneat, amici?

The latter Supine hath his passive signification, and is put after **Wouns** and **Adjectives**: as, Dignus, indignus, turpis, foedus, prociuis, facinus, ^a diotus, mirabilis, optimus, and such like. And the same Supine may also be turned into the Infinitive mood **Passive**: as it may be indifferently said in Latin, ^a Facile ^b factu, or ^c Facile ^d fieri, **Easie** to be done. ^a Turpe ^b dictu, or ^c Turpe ^d dici, **Unhouse** to be spoken.

The Time.

Nouns that betoken part of Time be commonly put in the **Ablative** case: as, ^a Nocte ^b vigilas, ^c Luce ^d dormis. But **Nouns** that betoken continual term of time, without ceasing or intermission, be commonly used in the **Accusative** case: as, ^a Sexaginta annos ^b natus, ^c Hyemem totam ^d Hectis.

Space of Place.

Nouns that betoken space between place and place be commonly put in the **accusative** case: as, ^a Pedem hinc ne ^b discefferis, **Go** not thou a foot from this place.

A Place.

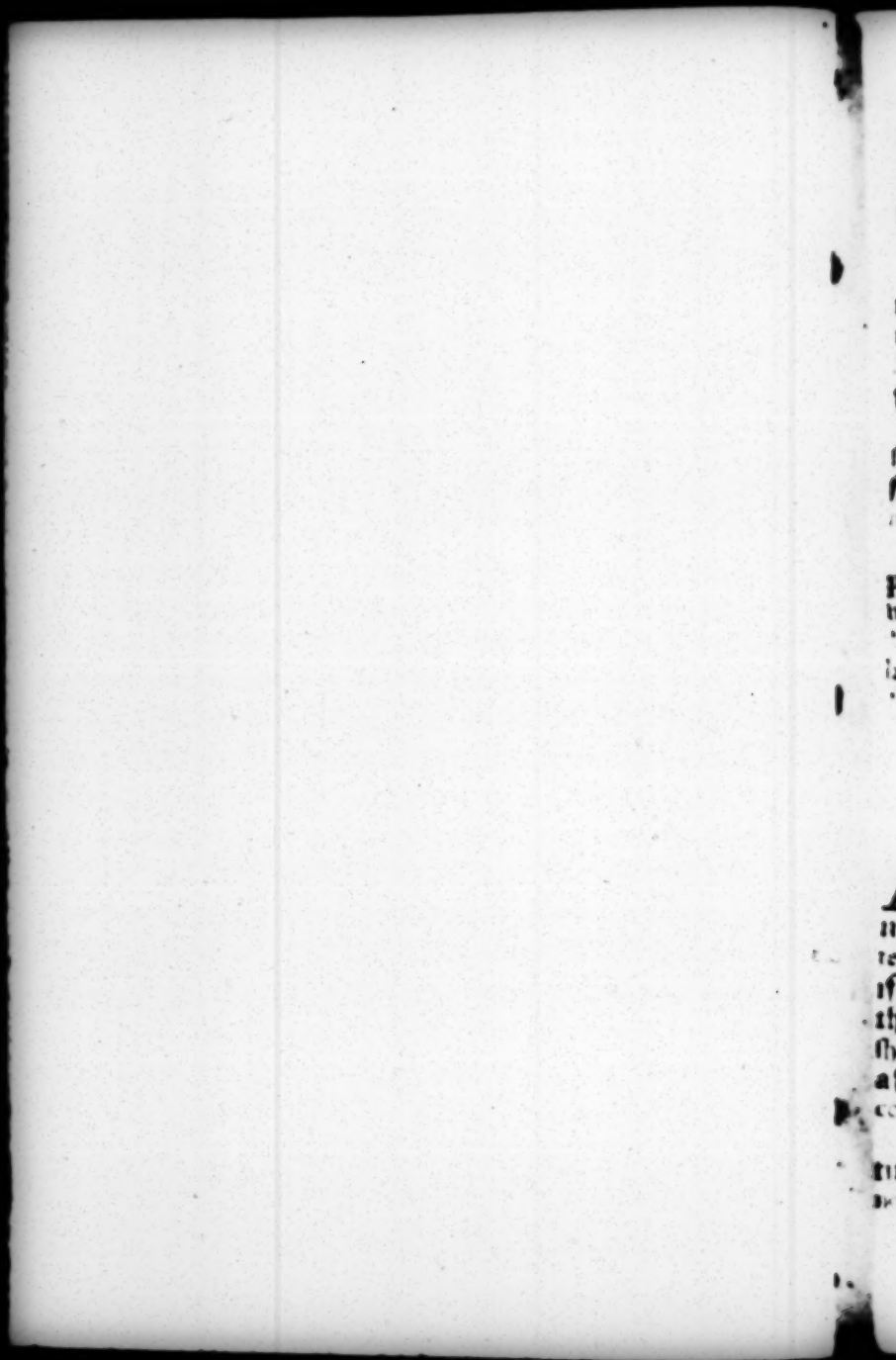
Nouns **Appellatives**, or names of great places, be put with a **preposition**, if they follow a **Verb** that signifieth in a place, to a place, from a place, or by a place: as, ^a Vivo ^b in Anglia. ^c Veni ^d per Galliam ^e in Italiam. ^f Proficiscor ^g ex urbe.

In a place, or **at** a place, if the place be a proper name

THE

“ ”

12
11
10
9
8
7

Eight parts of Speech.

name of the first or second declension, and the singular number, it shall be put in the Genitive case: as, ^a Vixit ^b Londini. ^a Studuit ^b Oxoniæ.

And these nouns, Humi, domi, militæ, belli, be likewise used: as, ^a Procumbit ^b humi bos. ^b Militæ ^a nutritus est. ^b Domi ^{bb} bellicque otiosi ^a viritis.

But if the place be of the third declension, or the plural number, it shall be put in the dative, or in the ablative case: as, ^a Militavit ^b Carthagini, or ^a Carthagiæ. ^a Athenis ^a natus est. Likewise we say, ^b Ruri, or ^a Rure ^a educatus est.

To a place, if the place be a proper name, it shall be put in the accusative case without a preposition: as, ^a Ito ^b Romam. Likewise, ^a Couctero me ^b domum. ^a Recipio me ^b rus.

From a place, or by a place, if the place be a proper name, it shall be put in the ablative case without a preposition: as, ^a Discessit ^b Londine. ^a Protectus est ^b Londino (vel per Londinum) Cantabrigiam. Domus and Rus be likewise used: as, ^a Abiit ^b domo. ^a Rure ^a reversus est.

Impersonals.

A Verb Impersonal hath no Nominative case before him, and this word is or there is come mostly his sign: as, Decet, It becometh. ^a Oportet ^b aliquem esse, There must be some body. But if he hath neither of these words before him, then the word that seemeth to be the Nominative case, shall be such case as the verb Impersonal will have after him: as, ^a Me ^a oportet, I must. ^b Tibi ^a licet, Thou maest.

Interest, refert, and est for interest, require a genitive case of all casual words, except mea, tua, sui, nostra, vestra, and eui, the Ablative cases of the

The Construction of the

pronouns possessives: as, ' Interest ' omnium recte agere. ' Tui ' refert teipsum nolle.

Certain Impersonals require a dative case: as, Libet, licet, patet, liquet, constat, placet, expedit, prodest, sufficit, vacat, accidit, convenit, contingit, and other like. Some will have an accusative case only: as, delectat, decet, avar, oportet. Some beside the accusative case will have also a genitive: as, ' Nostri ' nosmet ' poenitet. ' Me ' civitatis ' tædet. ' Pulet ' me ' negligentiz. ' Miscret ' me ' tui. ' Mi: ' illorum ' miserescit.

Verbo Impersonals of the passive voice, being formed of neuters, do govern such cases as the verbs neuters which they come of: as, ' Parcamus ' sumptui, Let cost be spared. Because we say, ' Parcamus ' pecuniz, Let us spare cost.

A verb Impersonal of the passive voice, hath like case as other verbs passives have: as, ' Benefa multis ' a principe. Let many times the case is not expressed, but understood: as, Maxima vi ' curatur, subaudi, ' ab illis.

When a deed is signified to be done of many, the verb being a verb neuter, we may well change the verb neuter into the impersonal in tur: as, ' In ignem posita est, ' flour.

A Participle.

Participles govern such cases as the verbs that they come of: as, ' Frustrum ' amicis. ' Consolens ' tibi. ' Diligendus ' ab omnibus.

Here note, that participles may four manner of ways be changed into nouns. The first is, when the voice of a participle is construed with another case than the verb that it cometh of: as, ' Apparet ' vinum, Grapes of wine.

The

edie

ad.

ro-

and

one

ide

ad.

det.

M:

ing

the

anc

'ar

ath

re-

y

er.

the

age

ad.

lat

on-

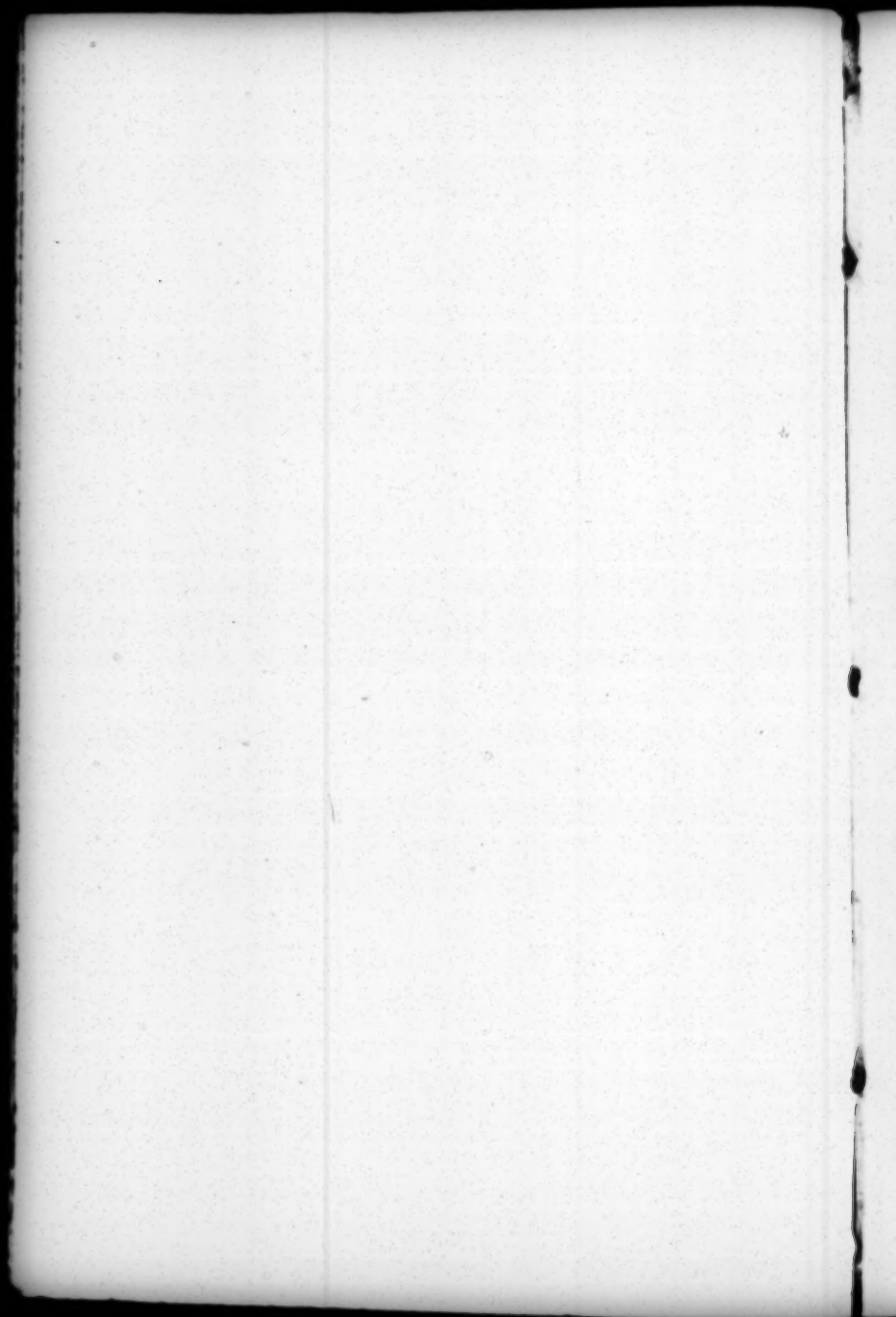
of

en

er

re

le

Eight parts of Speech.

The second when it is compounded with a preposition, which the verb that it cometh of cannot be compounded withal: as, *Indoctus*, *Innocens*.

The third, when it fozmeth all the degrees of comparison: as, *Amans*, *amantior*, *amantissimus*. *Doctus*, *doctior*, *doctissimus*.

The fourth when it hath no respect, nor express difference of time: as, *Homo laudatus*, *A man laudable*. *Puer amandus*, *id est*, *amari dignus*, *A child worthy to be loved*. And all these are properly called nouns participials.

Participles when they be changed into nouns require a Genitive case: as, *Fugitans* *litium*. *Indoctus* *pilæ*. *Cupientissimus* *tui*. *Lactis* *abundans*.

These participial voices, *perosus*, *exosus*, *pertaxus*, have alwayes the active signification, when they govern an accusative case: as, *Exosus* *sevitiam*, *Hating cruelty*. *Vitam* *pertaxus*, *weary of life*.

The Adverb.

Adverbs of quantity, time and place, do require a Genitive case: as, *Multum* *lucris*. *Tunc* *temporis*. *Ubique* *gentium*.

Certain adverbs will have a Dative case, like as the nouns that they come of: as, *Venit* *obviam* *illi*. *Canit* *similiter* *huic*.

These datives be used adverbially, *Tempori*, *luci*, *vesperi*: as, *Tempori* *surgendum*. *Vesperis* *cubandum*. *Luci* *laborandum*.

Certain adverbs will have an accusative case of the Preposition that they come of: as, *Propius* *urbem*. *Proxime* *castra*.

Where note that Prepositions, when they be set without a case, as else do fozm the degrees of comparison, be changed into Adverbs.

The Construction of the, &c.

The Conjunction.

Conjunctions Copulatives and Disjunctives, and these four, Quam, nisi, praterquam, an, couple like cases: as, * Xenophon & ^b Plato fuerunt aequales. And sometimes they be put between divers cases: as, * Studui ^b Romae & ^{bb} Athenis. Est ^a liber ^b meus & ^{bb} fratris. * Erit ^a fructum centum ^b hominum & ^{bb} pluris.

Conjunctions Copulatives and Disjunctives most commonly join like moods and tenses together: as, * Petrus & Johannes ^b precabamur & ^{bb} decebant. And sometimes divers tenses: as, Et ^a habetur & ^b refertur tibi a me ^a gratia.

The Preposition.

Sometimes this preposition In is not expressed, but understood, and the casual word nevertheless put in the Ablative case: as, Habeo te ^b loco parati id est, ^a in ^b loco.

A verb compound, sometimes requireth the case of the preposition that he is compounded withal: as, * Exeo ^b domo. * Praterco ^b te salutatum. * Adeo ^b templum.

The Interjection.

Certain Interjections require a nominative case: as, * O felix ^b dies hominis. Certain a Dative: as, * Hei ^b mihi. Certain an Accusative: as, * Heu ^b superbum invisum. Certain a vocative: as, * Proh sancte ^b Jupiter. And the same Proh will have an Accusative case: as, * Proh Deum atque hominem ^b idem.

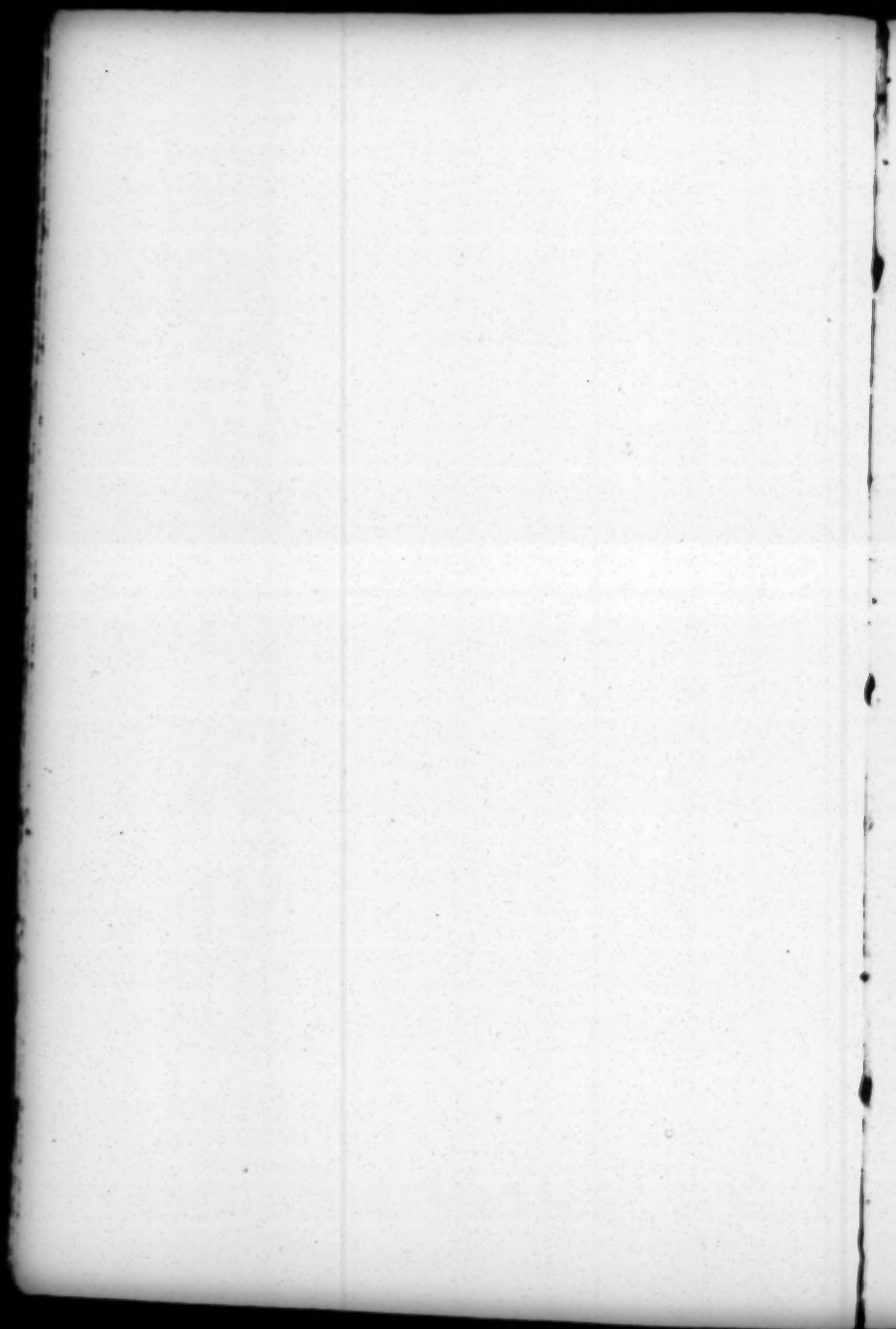
FINIS.

28.
an,
re
ty
et
m

ed
e:
e
a

d.
ty
e
e
e

re
m
e
e
e
e

¶ GUILIELMI LILII

ad suos Discipulos monita Pædagogica,
scu *Carmen de Moribus.*

Qui mihi discipulus Puer es, cupis atque doceri,
Huc ades, hæc animo concipe dicta tuo.
Manè citus lectum fuge, mollem discite sonnum:
Templa petas supplex, & venerare Deum.

Attamen in primis facies sit lota manúsque ;

Sint nitide vestes, compeaque cataries.

Detidiam fugiens, cum te schola nostra vocarit,

Adtis ; nulla pigre sit tibi causa moræ.

Me Præceptorem cum videris, ore saluta,

Et condiscipulos ordine quosque tuos.

Tu quoque sac sedes, ubi te sedisse iubemus ;

Inque loco, nisi his iussus abire, mane.

Ac magis ut quisque est doctrinæ munere clarus,

Sic magis is clarè sede locandus erit.

Scapellum, calami, atramentum, charta, libellus,

Sint semper studiis arma parata tuis.

Si quid dictabo, scribes ; at singula rectè :

Nec macula, aut scriptis menda sit ulla tuis.

Sed tua nec laceris dictata aut carmina chartis

Mandes, quæ libris inferuisse decet.

Sæpe recognoscas tibi lecta, animoque revolvat ;

Si dubites, nunc hos consule, nunc alios.

Qui dubitat, qui sæpe rogat, mea dicta tenebit ;

Is, qui nil dubitat, nil capit inde boni.

Enice puer quæso, noli dediscere quicquam,

Nè mens te intumulet conscia desidæ.

Sisque animo attentus : quid enim docuisse juvabit,

Si mea non firmo pectore verba premas ?

Nil tam difficile est, quod non solertia vincat :

Invigila, & parva est gloria militiæ.

Nam veluti flores tellus nec semina profert,

Ni sit continuo victa labore manûs :

Sic puer, ingenium si non exercitet, ipsum

Tempus & amittit, spem simul ingenii.

Est etiam semper lex in sermone tenenda,

Nè nos offendat improba garrulitas.

Incumbens studio, submissa voce loqueris ;

Nobis dum reddis, voce canorus eris.

Et quæcunque mihi reddis, discantur ad unguam

Singula & abjecto verbula recedo libro.

Nec verbum quisquam dicturo suggerat ullum :

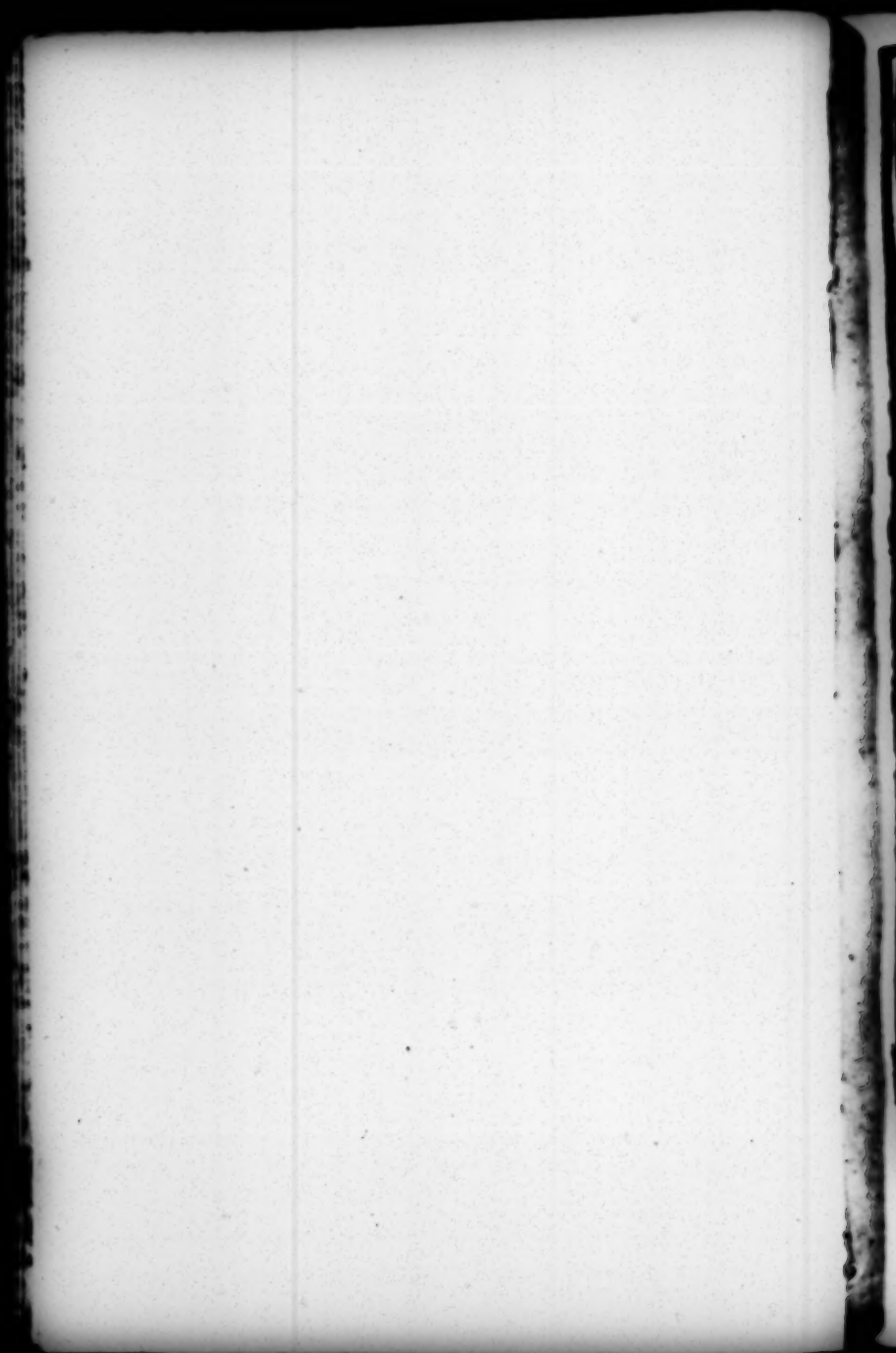
Quod puero exitium non mediocre parit.

CARMEN DE MORIBUS

Si quicquam rogitō, sic respondere studebis,
 Ut laudem dictis & mereare decus.
 Non lingua celeris nimis, aut laudabere tardā;
 Est virtus medium, quod tenuisse juvat.
 Et quoties loqueris, memor esto loquare Latinā;
 Et veluti scopulos barbara verba fuge.
 Præterea locos, quoties te cunque rogabunt,
 Intruc; & ignaros ad mea vota trahere.
 Qui docet indoctos, licet indoctissimus esset,
 Ipse brevi reliquis doctior esse queat.
 Sed tu nec stolidos imitabere Grammaticastros,
 Ingens Romani dedecus eloqui:
 Quorum tam fatuus nemo, aut tam barbarus ore est,
 Quem non autorem barbara turba probet.
 Grammaticas rectè si vis cognoscere leges,
 Discere si cupias cultius ore loqui;
 Addiscas veterum clarissima scripta virorum,
 Et quos autores turba Latina docet:
 Nunc te Virgilius, nunc ipse Terentius optat,
 Nunc simul amplecti te Ciceronis opus;
 Quos qui non didicit, nil præter somnia vidit,
 Certat & in tenebris vivere Cimneriis.
 Sunt quos delectat (studio virtutis honestæ
 Possidendo) nugis tempora conterere:
 Sunt quibus est cordi, manibus, pedibusve sodales,
 Aut alio quovis sollicitare modo:
 Est alius, qui se dum clarum sanguine jactet,
 Insulto reliquis improbat ore genus.
 Te tam prava sequi nolum vestigia morum;
 Nè tandem factis præmia digna seras.
 Nil dabis aut vendes, nil permutabis emisse,
 Ex damno alterius commoda nulla feres.
 Insuper & nummos, irritamenta malorum,
 Mitte aliis; puerum nil nisi pura decent.
 Clamor, rixa, joci, mendacia, furta, cachinni,
 Sint procul à vobis; Martis & arma procul.
 Nil penitus dices, quod turpe, aut non sit honestum;
 Est vitæ, ac pariter janua linguae necis.
 Ingens crede nefas cuiquam maledicta referre,
 Jurare aut magni numina sacra Dei.
 Denique servabis res omnes, atque libellos,
 Et recum quoties isque redisque feres.
 Effuge vel causas, faciunt quocunque nocentem,
 In quibus & nobis displicuisse potes.

F I N I S.

BREVISSIMA
INSTITUTIO,

Sen,

Ratio Grammaticæ:

cognoscendæ, ad om-
nium puerorum utili-
tatem præscripta.

*Quam solam Regia Ma-
jestas in omnibus Scholis
docendam præcipit.*

LONDINI,

Excudit Rogerus Nortonus
Regius in Latinis, Græcis
& Hebræicis Typo-
graphus.

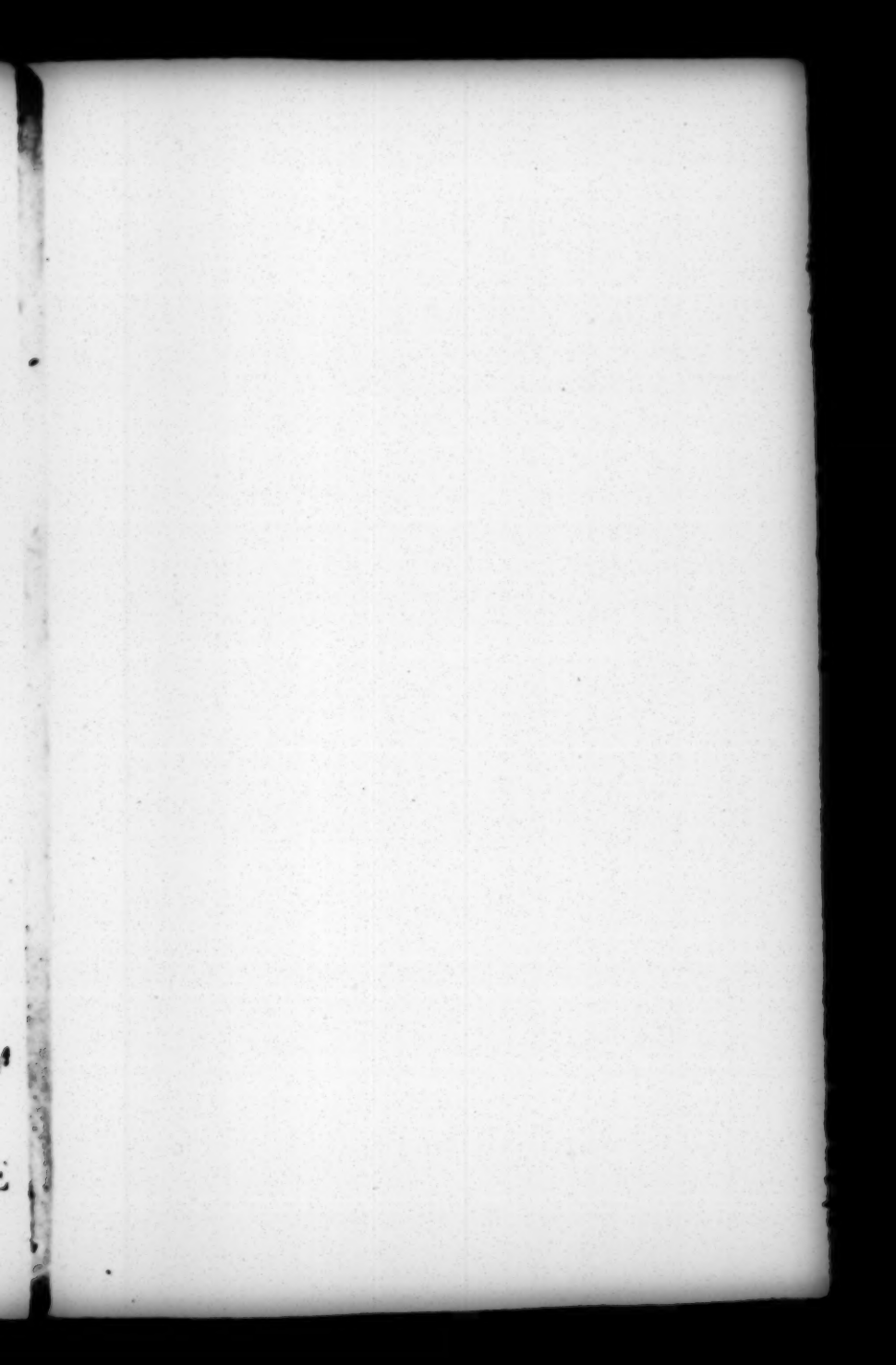
1670.

Studium Grammatices omnibus esse necessarium.

Grammatices labor est parvus, sed fructus in illa est
Non parvus: Parva hæc discito, parve puer.
Nemo est tam doctus, qui non cognoverit ista:
Cur puerus ista labore sequi?

D E

D E

GRAMMATICA

& ejus partibus.

GRAMMATICA est rectè scribendi
atque loquendi Ars.

GRAMMATICÆ

quatuor sunt partes.

Orthographia,	{	{	Syntaxis,
Etymologia,			Profodia.

DE ORTHOGRAPHIA.

ORTHOGRAPHIA est rectè scribendi
ratio; quâ docemur, quibus quæque dictis
sint formanda literis: ut, Lectio, non Lexio:
ab α & ω rectus, & γ & α scriptura.

De Literis.

E viginti duabus literis quinque sunt vocales: *a, e, i, o, u*: nam, Græca est. Ex quibus varie dis-
positis co- Reliquæ literæ con-
stunt di- sonantes appellantur: Conso-
phongi. nantes.
cunque. quarum novem sunt
mutæ; *b, c, d, f, g,* Mutæ.

{	<i>a</i>	{	<i>Musa</i>	{	Reliquæ literæ con-	
	<i>an</i>		<i>Andio</i>			sonantes appellantur: Conso-
	<i>æ</i>		<i>Cæsum</i>			quarum novem sunt
	<i>ei</i>		<i>Hei</i>			mutæ; <i>b, c, d, f, g,</i> Mutæ.
	<i>io</i>		<i>Euge.</i>			<i>k, p, q, r.</i>

Septem autem semivocales: *l, m, n, r, s, x, z.*Semi-
voca-
les.

Liquide
S.
X & Z.

Ex quibus quatuor vocantur etiam liquidæ, *l, m, n, r*.
S, verò suæ cuiusdam potestatis litera est: quæ interdum etiam liquefit. *X & Z* duplices sunt consonantes, atque etiam *I* inter duas vocales.

J & V
consonantes a-
liquan-
do K. Y.
& Z.
H aspi-
ratio.

Adduntur etiam consonantibus *J* & *V*, quando sive vel aliis vocalibus in eadem syllaba præponuntur; ut, *Juno, Jovis; Voluntas, Vultus*.

K, y, & z, latinis dictionibus nunquam admiscuntur.

H, proprie quidem litera non est, sed aspiratio nota. Apud Poetas autem interdum consonantis vim obtinet.

Præponitur autem vocalibus omnibus, ut, *Hamus, hebenus, hiatus, homo, humus, hymnus; consonantibus verò nullis; recte itaque enunciamus.*

Julcus, { trissyl- } { Hieronymus, } pentasyllaba. } { Hieremias. } labia.

At in latinis dictionibus interdum *H* postponitur: ut, *Charus, charitas; Pulcher, pulchritudo*.

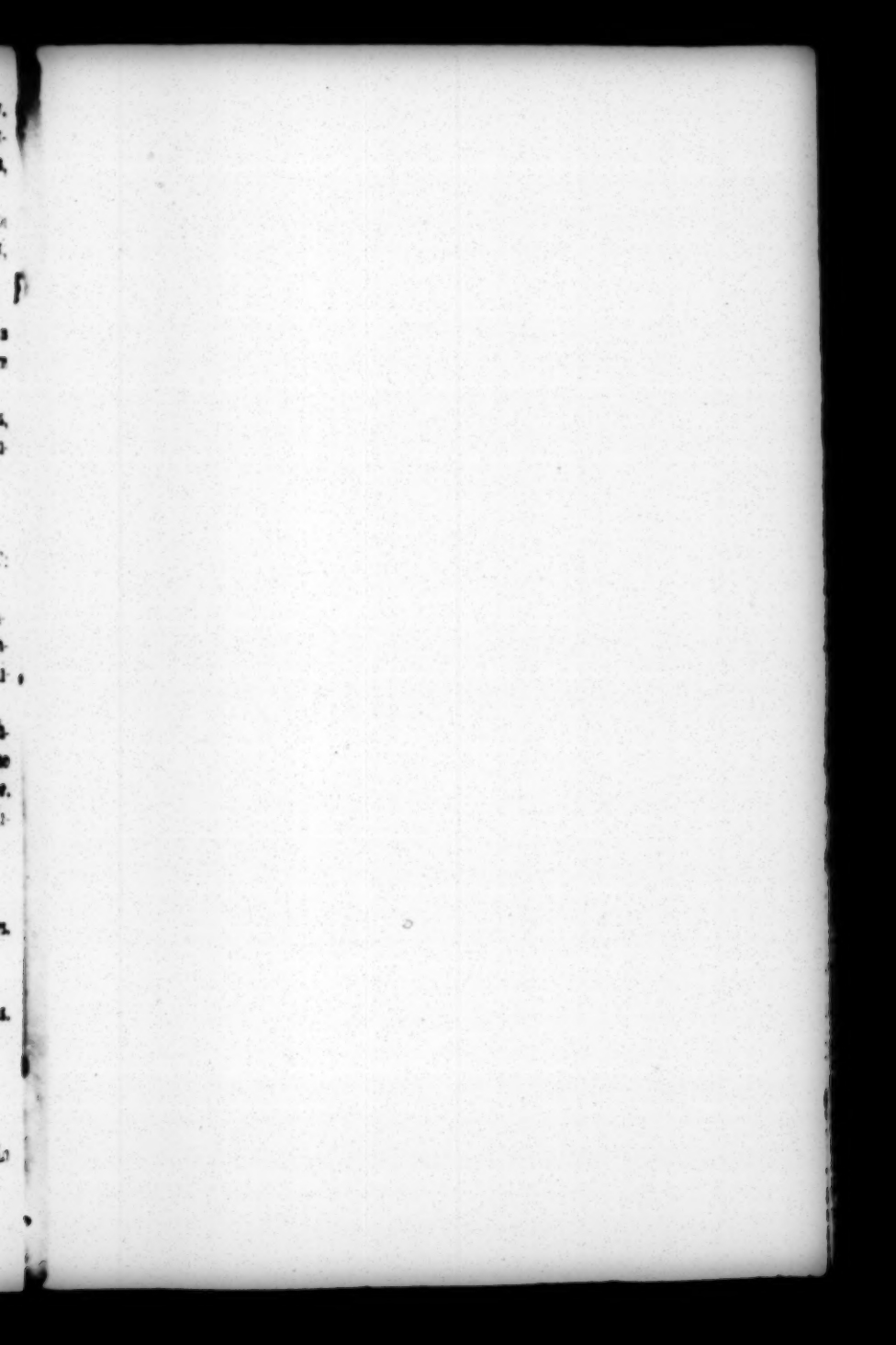
Disariam pinguntur literæ; majusculis scilicet characteribus, & minusculis. Majusculis inchoantur sententia: ut, *Deum time, Regem honora*; & propria nomina: ut, *Henricus, Anglia*.

Diligenter observari oportebit, quæ dictiones dipthongis scribantur, nam hæc quidem vel scribi omnino vel signari debent: ut, *Musa præsums, vel Musæ præsums*.

Litteræ
majusculæ.

Litteræ majusculæ, cum solæ ac paucæ scribuntur, aliquando significant prænomen, aliquando numerum.

ut {	A. Aulus	{	P. C. Patres conscripti.
	C. Caius.		Q. Quintus, Quæstor, Quirites.
	D. Decius.		R. P. Respublica.
	G. Gaius.		Sp. Spurius.
	L. Lucius.		Sex. Sextus. (Romanus.
	M. Marcus		S. P. Q. R. Senat. populusque
	P. Publius.		T. Titus.
	P. R. Populus Romanus.		T. C. Tua clementia. Et ejus generis infinita.

ORTHOGRAPHIA 3

In numeris vero significant.

I	1	Unum.
V	5	Quinque.
IX	9	Novem.
X	10	Decem.
XL	40	Quadraginta.
L	50	Quinquaginta.
XC	90	Nonaginta.
C	100	Centum.
D	500	Quingenta.
M	1000	Mille.

De syllabarum distinctionibus.

R Ecce scripturo discendum est imprimis, syllabis inter scribendum apte distinguere atque connectere. In simplicibus vocibus, *bd*, vocali sequenti adherent: ut, A—bdomen, A—bdera.

Quam quidem rationem sequuntur & ista;

ct	ut	Do-ctus ;	}	{	gm	ut	A-gmen.
		San-ctus ;			gn	I-grus.	
pt	ut	Scri-pti ;	}	{	it	ut	Ve-ster.
		Sum-pti ;				Magi-ster.	
sc	ut	Di-sen ;	}	{			An-xius.
		Di-sco ;			xi	ut	Di-xi. &
tn	ut	Æ-tra ;					similia.

Inter *m* & *n* non interferitur *p*: Male igitur pingere-
tur Sompnus, pro somnus: Columnpna, pro columna.

Post *s* non scribitur *f*: ut, Exscribo, exsolvo; non ex-
scribo, exsolvo. In compositis cum præpositione auribus
& euphonia serviendum est:

	ut	Occurro	}	potius, quam	}	Obcurro.
		Officio				Obficio.
		Aufero	}		}	Abfero.
		Abstineo				Austineo.
Et supra		Obtineo	}	non autem	}	Ouineo.
		Otrepo				Qtrepo.

Atque

Atque hujus rei gratia, etiam consonantes in compositione aliquando uti solentur: ut, Redans, redeo, ambigo, ambio.

DE ORTHOEPIA.

Orthoe-
pia.

Rthographia affinis est Orthoepeia, haec est emendate recteque loquendi ratio, ab α & θ rectus, & ϵ & π verbum.

Hic imprimis curandum est, ut praecceptores tenera ac balbutientia puerorum ora sic effingant & figurent, ne vel continuâ linguae volubilitate ita sermonem praecipitent, ut nusquam, nisi ubi spiritus deficit, orationem claudant: vel contra, ad singulas quasque voces longâ inspiratione, consilescant, ructu, risu, singultu, screeant, vel tussi, sermonis tenorem inepte dirimentes.

Ceterum ante omnia deterrendi sunt pueri ab his vitiis, quae nostro vulgo pene propria esse videntur: cuiusmodi sunt Iotacismus, Lambdacismus, Ichnotes, Traulismus, Plateasmus, & similia.

Iotacif-
mus.

Iotacismus dicitur, quando (I) litera pleniore sonat & supra justum decorum extenditur: quo vitio ex nostratibus maxime laborant Angli septentrionales.

Lamb-
dacif-
mus.

Lambdacismus est, ubi quis (L) nimis operose sonat, ut Ellucet, pro elucet: Salvus, pro salvus.

Nostrati vulgo diversum vitium impingitur, nempe quod hanc literam pinguis iusto pronunciant, dum

pro	{	Multus,	{	auditur	{	Moultus.
		Mollis,		Moolis.		
		Falsus,		Faulsus.		

Ichno-
tes.

Ichnotes est quaedam loquendi exilitas, quoties syllabas aliquas exilius & gracilius enunciamus quam par est: ut cum.

pro	{	Nunc,	{	proferimus.	{	Nunc.
		Tunc,		Tunc.		
		Aliquis,		Eliguis.		
		Alius,		Uius.		

ma
deu

ho
tio

n.

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

re

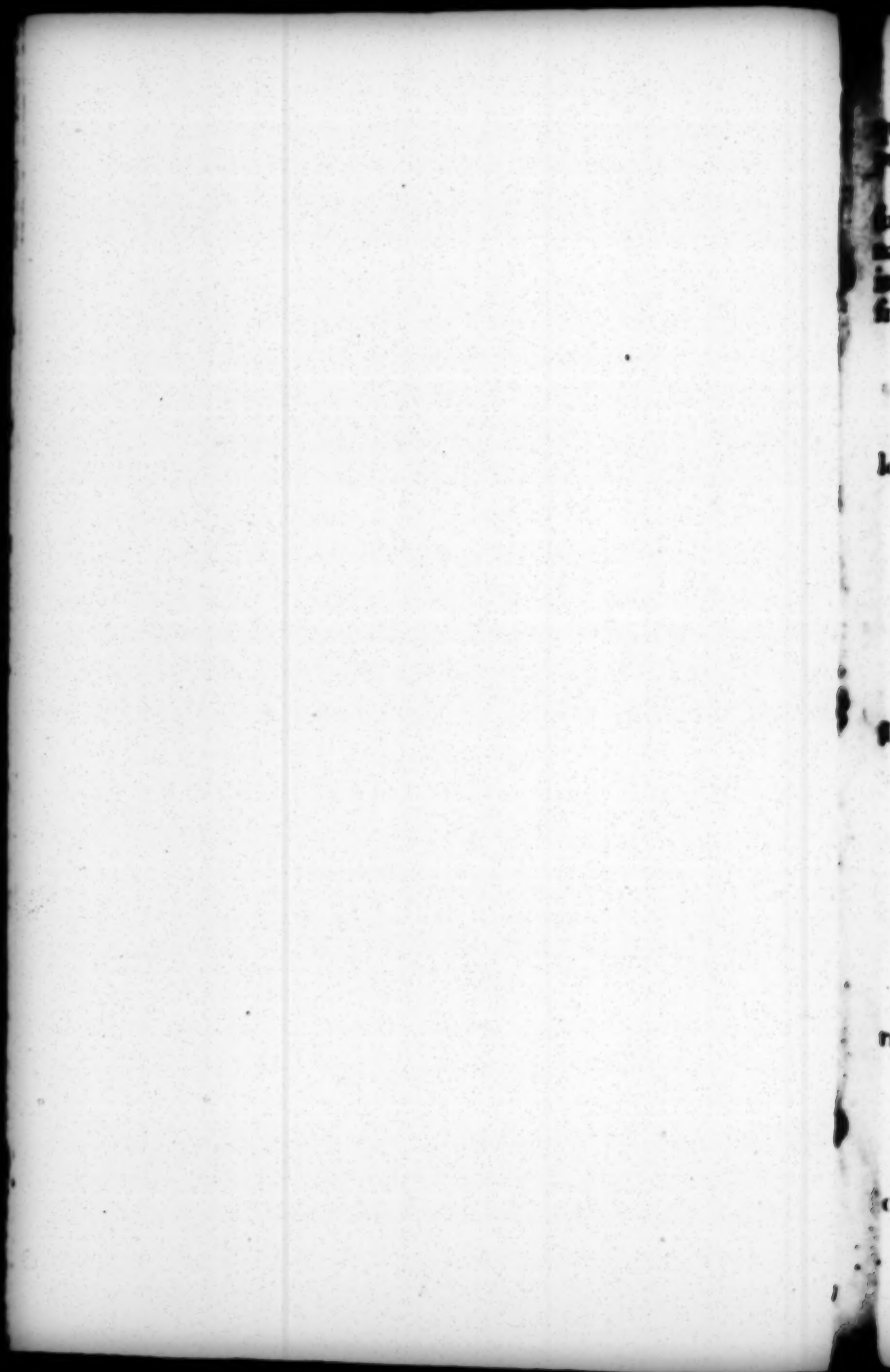
re

re

re

re

re

Transitus est hæsitantia quedam aut titubantia oris, Transi-
quando eadem syllaba sæpius repetitur: ut, Cacacavit, rous.
pro canit: Tututullius, pro Tullius.

Hinc vitiò ut foedissimo, ita & periculosissimo, sic
occurrendum putat Labius: si exigatur à pueris ut nomi-
na & verba affectate difficultatis, ac plurimis & asperius
inter se coeuntibus syllabis concatenatis, ac velut con-
frugosis, quam citissime volvant: ut,

Atrix, tridens, rostris, sphinx, præster, torrida, seps, strux,

postquam discordia tetra

Felis ferratus præstet postisq; refregit.

Placatus est quando crassius & voce præquam virili placeas-
suspirantur: ut cum

mus.

pro	{ Montes,	{ efferimus	{ Mountes,
	{ Fontes,		{ Fountes.
	{ Pontes,		{ Pountes.
Ut etiam pro	{ Ergo,	{ efferimus	{ Argo.
	{ Sperma,		{ Sparma.
	{ Perago,		{ Parago.

Sunt & alii apud nostrates, qui pro V consonante F pro V.
sonant F, & e contra V, pro F.

ut	{ Folo,	{ pro	{ Volo.
	{ Fis,		{ Vis.
	{ Folut,		{ Volut.
	{ Felle,		{ Velle.
ut etiam	{ Vero,	{ pro	{ Fero,
	{ Vers,		{ Fers,
	{ Verre,		{ Ferre.

V pro F.

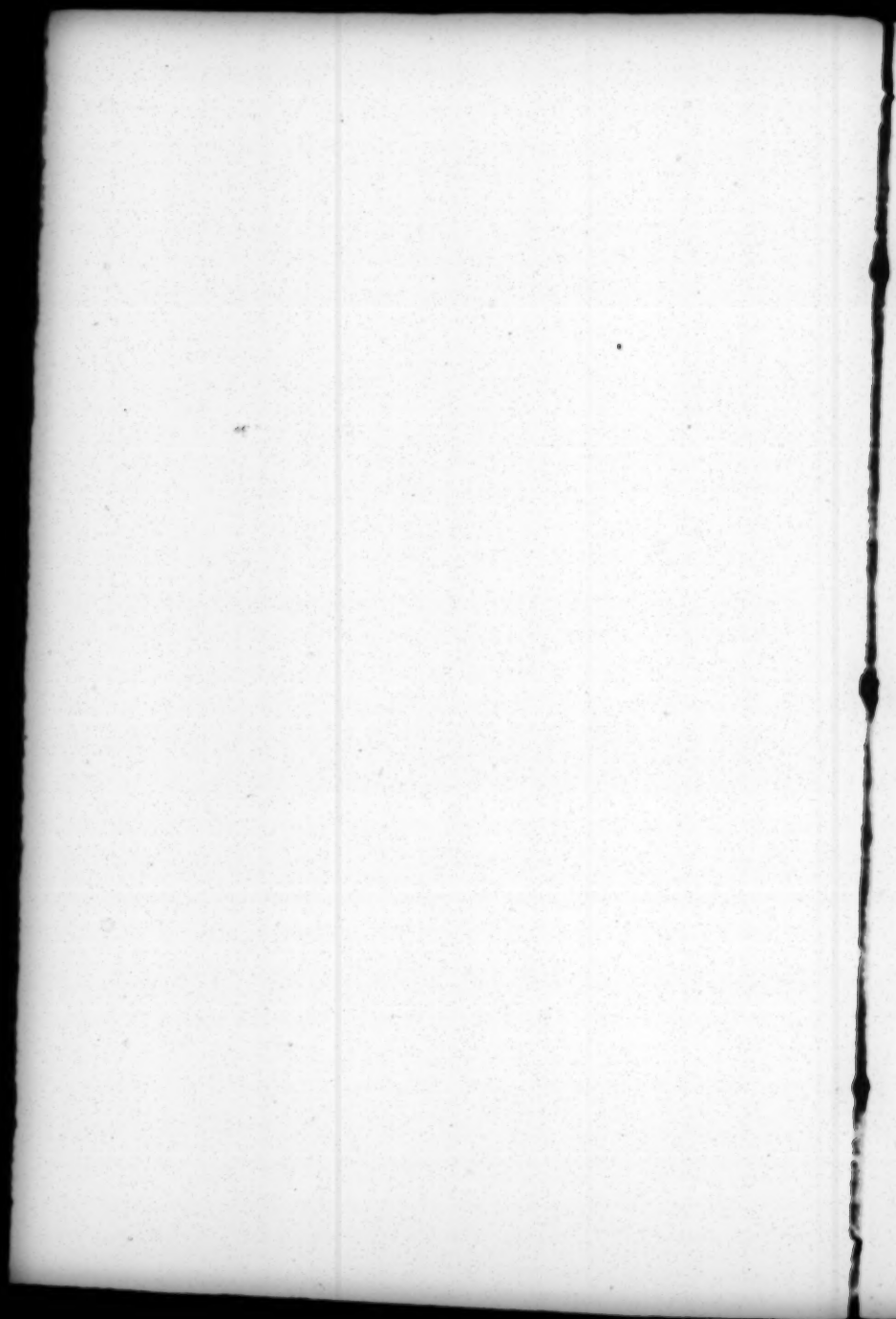
S Vero mediani inter duas vocales corruptè sonant
manali,

pro	{ Læsus,	{ pronunciantes	{ Læzus.
	{ Virus,		{ Vizus.
	{ Ritus,		{ Rizus.

II, in initio dictionis lenius, in medio asperius, enun-
tiant velunt: Male ergo,

II.

pro

ORTHOEPIA.

5

Trausilius est hæsitantia quædam aut titubantia oris, Trausili- quando eadem syllaba sæpius repetitur: ut, Cacacacit, neus. pro cait: Tututullius, pro Tullius.

Hinc vitio ut foedissimo, ita & periculosissimo, sic succurrendum putat Labius: si exigatur a pueris ut nomi- na & verbus affectate difficultatis, ac pluribus & asperrimis inter se coeuntibus syllabis concatenatis, ac velut con- frugosis, quam citissime volvant: ut,

Aix, tridens, vestris, sabinx, præter, torrida, seps, strix,

postquam discordia setra

Felis ferratos pestes postisque refregit.

Placatus est quando crassus & voce plusquam virili Placeaf- mus.

loquuntur: ut cum

pro	{ Montes,	{ efferimus	{ Mountes.
	{ Fontes,		{ Fountes.
	{ Pontes,		{ Pountes.
Ut etiam pro	{ Ergo,	{ efferimus	{ Argo.
	{ Sperma,		{ Sparma.
	{ Perago,		{ Parago.

Sunt & alia apud nostrates, qui pro V consonante F pro V. sonant F, & e contra V, pro F.

ut	{ Folo,	{ pro	{ Volo.
	{ Fis,		{ Vis.
	{ Folui,		{ Volui.
	{ Felle,		{ Velle.
Interitum	{ Vero,	{ pro	{ Fero,
	{ Vers,		{ Fers,
	{ Verre,		{ Ferre.

V pro F.

S Vero mediam inter duas vocales corruptè sonant nonnulli,

pro	{ Læsus,	{ pronunciantes	{ Læzus.
	{ Vifus,		{ Vizus.
	{ Rifus,		{ Rizus.

H, in initio dictionis lenius, in medio asperius, enun- ciant volunt: Male ergo,

ii.

pro

C	Homo,	Efferimus	Omo.
	Hamus,		
	Humus,		
	Christus,		
	Christina,		
	Christines,		
	Tus,		
	Orthothogus,		
S	Spaxia,		Amus.
			Umus.
			Cristus.
			Crisma.
			Cremes.
			Tus.
			Diptomus.
			Spaxia.

Idem quoque enatur a nostris, ubi *e* & *d* tanquam aspiratas pronunciant.

ut { Amath, } pro { Amat.
 { Caputh, } { Caput.
 { Apath, } { Apud.

At innumera pene sunt hujus generis vitia, quæ bonorum literarum candidatis, & præceptorum diligentibus emendanda relinquimus.

De sententiarum punctis.

NEque exigua Orthographiæ pars in scriptura recte distinguenda consistere videtur: Promde de clausularum distinctionibus paucula annotasse non fuerit supervacaneum.

Puncta que. Puncta ergo sive notæ, quibus in scribendo utuntur eruditi, Latine dicuntur, Subdistinctio, Media distinctio, Plena ac perfecta distinctio: Græcis, Comma, Colon, Periodus.

Comma. Subdistinctio seu Comma, est silentii nota, seu potius respirandi locus: ut patet qui pronuntiationis terminus, sensu manente, ita suspenditur, ut quod sequitur, continuo succedere debeat. Notatur autem puncto deorsum caudato, ad hunc modum (,)

Ovid. *Utendum est atate; cito pede præterit atas:*

Nec bona tam sequitur, quam bona prima fuit.

Hæc nemini notæ distinguuntur orationum singulæ partes: ut,

Juren.

m

r

a

c

n

r

,

,

a

,

a

.

e

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

.

Line 1000 1000 1000 1000
1000 1000 1000 1000
1000 1000 1000 1000
1000 1000 1000 1000

Juven. *Grammaticus, rhetor, geometres, pictor, aliptes,
Graculus e sursum in caelum, jusservis, ibit.*

Media distinctio, seu Colon, est ubi tantum ferè de
sententia restat, quantum jam dictum est: & est perfecta Coloni
Periodi pars, notaturque duobus punctis, sic (:) ut,
*Quemadmodum horologii umbram progressum sentimus,
progredientem non ceruimus: & fructum aut herbam
creuisse apparet, crescere autem nulli videtur: ita & in-
geniorum profectus, quoniam minutis constat auctibus,
ex intervallo sentitur.*

Plena distinctio, quæ & Periodus dicitur, ponitur post Perio-
dus.
perfectam sententiam; quæ & puncto plano notatur,
hoc modo (.) ut,

De nobis Musa virum, capta post tempora Troja,

Qui mores hominum, multorum vidit, & urbes.

Huc annexari solent Parenthesis & Interrogatio.

Parenthesis est sententia duabus semilunulis indusa; Paren-
thesis.
qua remota, sermo tamen manet integer: ut,

Princip: (quia bella manantur

Hofes) militibus urbes premunit, & armis,

Interrogatio signatur duobus punctis, ac superiøre Interro-
gatio.
sursum caudato, sic (?) ut,

Et quæ tanta fuit Romam tibi causa videndi?

DE ETYMOLOGIA.

Etymologia versatur imprimis circa investigan-
das dictionum origines: ut, num *Calebs* dica-
tur, quasi *caelestem vitam agens*, num *Lepus*;
quasi *levis*.

Ceterum Etymologia (quatenus nos hoc loco
de ea differimus) est ratio cognoscendi casuum discrimi-
na: ut, *fortis fortiter*; *lego legi*: omnesque oratio-
nis partes complectitur. Cicero Notationem, seu Veri-
loquium vocat. Componitur autem ab *ἔτυμ* & *λόγος* *verus,*
& *λόγος* *sermo.*

DE OCTO PARTIBUS
ORATIONIS.

Partes orationis sunt octo. { *Nomen,*
 { *Pronomen,*
 { *Verbum,*
 { *Participium,* } *declinabiles* } *Adverbium*
 { *Conjunctio,*
 { *Præpositio,*
 { *Interjectio,* } *indeclinabiles*

NOMEN.

Nomen.

Nomen est pars orationis, quæ rem significat sine ulla temporis aut personæ differentia.

Nomen dupliciter dicitur: Substantivum & Adjectivum.

Substantivum.

Substantivum est, quod nihil addi possit ad suam significationem exprimendam.

Est autem substantivum duplex { Appellativum, &
 { Proprium.

Appellativum.

Appellativum est, quod rem multis communem significat: ut, *Homo, lapis, justitia, bonitas.*

Proprium est, quod rem uni individuo propriam significat: ut, *Jesus, Maria, Londinum, Thamesis.*

Propria nominis tria sunt genera.

Pronomen.

Pronomen, quod vel differentie causa, vel veteris præponitur: ut, *Lucius, Publius, Aulus, Marcus.*

Nomen.

Nomen, quod suum est cuique: ut, *Petrus, Paulus, Cato, Tullius.*

Cognomen.

Cognomen, quod vel a cognatione impositum est: ut, *Gracchus, Fabius, Scipio, Cicero*: vel ab eventu aliquo: ut, *Africanus, Macedonicus, Germanicus.*

Adjectivum.

Adjectivum est quod Substantivo indiget, cui in oratione adhaereat: ut, *Piger, alacris, candidus, clemens.*

Adjectivum est duplex: commune & proprium.

Commune.

Commune est quod affectionem multis commune significat: ut, *Bonus, malus, solus, satur.*

Proprium.

Proprium est, quod affectionem uni individuo peculiariter significat: ut, *Gladius Martii, Quirinus Romulus.*

undeclined.

22

23

24

25

26

27

28

29

30

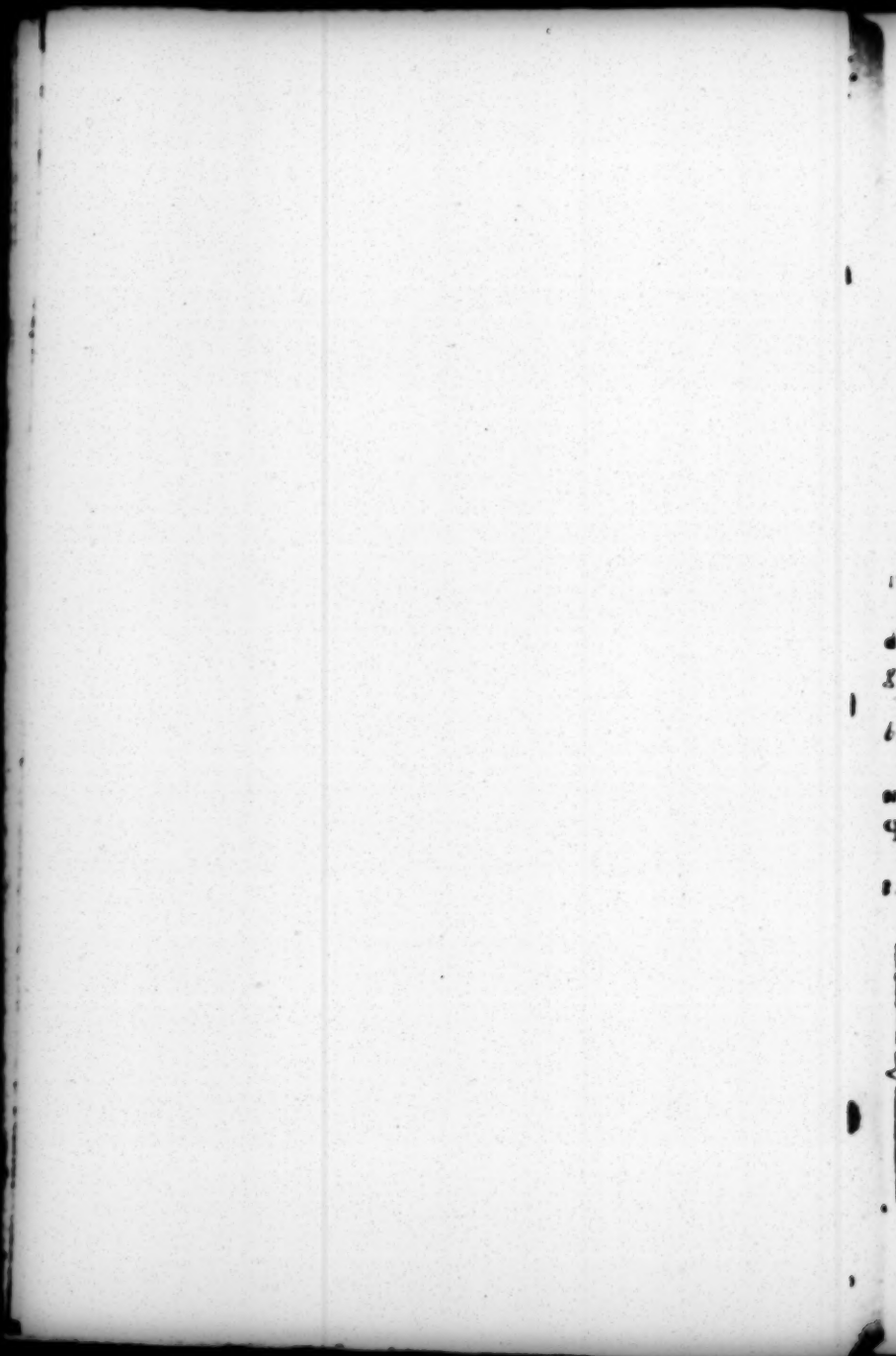
31

32

33

34

35

DE ACCIDENTIBUS NOMINI.

Nomini accidunt septem :

Species, Figura, Numerus, Casus,
Genus, Declinatio, Comparatio.

Nom. ac-
cid. 7.

DE SPECIE.

Species nominum est duplex : $\left\{ \begin{array}{l} \text{Primitiva,} \\ \text{\&} \\ \text{Derivativa.} \end{array} \right.$

Species.

Primitiva est, quæ aliunde non trahitur.

Derivativa est, quæ aliunde formatur.

Primi-
tiva.
Deriva-
tiva.

Primitiva subdividentur hæc quæ sequuntur, & huiusmodi.

Collectivum scilicet, quod singulari numero multitudinem significat : ut, *Concio, cætus, plebs, turba, pecus, grex.*

Collecti-
vum.

Fictitium, quod a sono fingitur : ut, *Sibilus, tintinnulum, stridor, clangor.*

Fictiti-
um.

Interrogativum : ut, *Quis, uter, qualis, quantus, quot, nunquam* : Quæ aliquando migrant in indefinita, aliquando in relativa.

Interro-
gativum

Redditivum, quod interrogativo respondet : ut, *Talis, Similis, tot.*

Redditi-
vum.

Numerale, cuius species hæc numerantur.

Nume-
rale.

Cardinale, a quo, seu a fonte, alii numeri dimanant : ut, *Unus, duo, tres, quatuor.*

Cardi-
nale.

Ordinale : ut, *Primus, secundus, tertius, quartus.*

Ordinale

Distributivum : ut, *Singuli, bini, terni, quaterni.*

Distrib-
utivum

Partitivum, quod significat vel multa singulatim, ut,

Quisque, unusquisque, uterque, neuter : vel unum e multis : ut, *Alter, aliquis, cætera, reliquus.*

Partiti-
vum.

Universale : ut, *Omnis, cunctus, nullus, nemo.*

Univer-
sale.

Particulare : ut, *Aliquis, quisquam, nullus, quidam.*

Particu-
lare.

Deriva-
tiva.
Verbale.
Patronym

Derivativa autem has species subjectas habet; nimirum

Verbale: ut, *Lectio, litura, auditus, oratum.*

Patronym: ut, *Eboracensis, Londinensis, Oxoniensis, Atonensis.*

Gentile.
Patronym-
icum.

Gentile: ut, *Græcus, Latinus, Hebræus, Anglus.*

Patronymicum, quod vel à patre, vel ab alia, quapiam suæ familie persona derivatur.

ut { *Æacides*, filius vel nepos *Æaci*.
Nerine, filia vel neptis *Nerei*.
Latodes, filius *Latone*.
Menelais, uxor *Menelai*.

Diminuti-
vum.
Possessi-
vum.
Materi-
ale.
Locale.
Adver-
biale.
Partici-
piale.

Diminutivum: ut, *Regulus, popellus, majusculus, minusculus.*

Possessivum: ut, *Herilius, servilis, regius, paternus.*

Materiale: ut, *Faginus, lapideus, gemmeus, aureus.*

Locale: ut, *Hortensis, agrestis, marinus, montanus.*

Adverbiale: ut, *Hodiernus, hesternus, crastinus, clandestinus.*

Participiale: ut, *Amandus, docendus, videndus, scribendus.*

Et quæ in *lis* exeunt a verbis deducta: ut, *Infilis, cœlis, flexilis, pensilis.*

DE FIGURA.

Figura
nomin-
um.

Figura aut est simplex, ut *Iustus*: aut composita, ut *Injustus*. Sunt qui huc addunt & decompositum; ut, *Irreparabilis*.

DE NUMERO.

Nume-
rus.

Numeri sunt duo: Singularis de uno; ut, *Pater*: Pluralis de pluribus; ut, *Patres*.

DE CASU.

Casus nominum sunt sex.

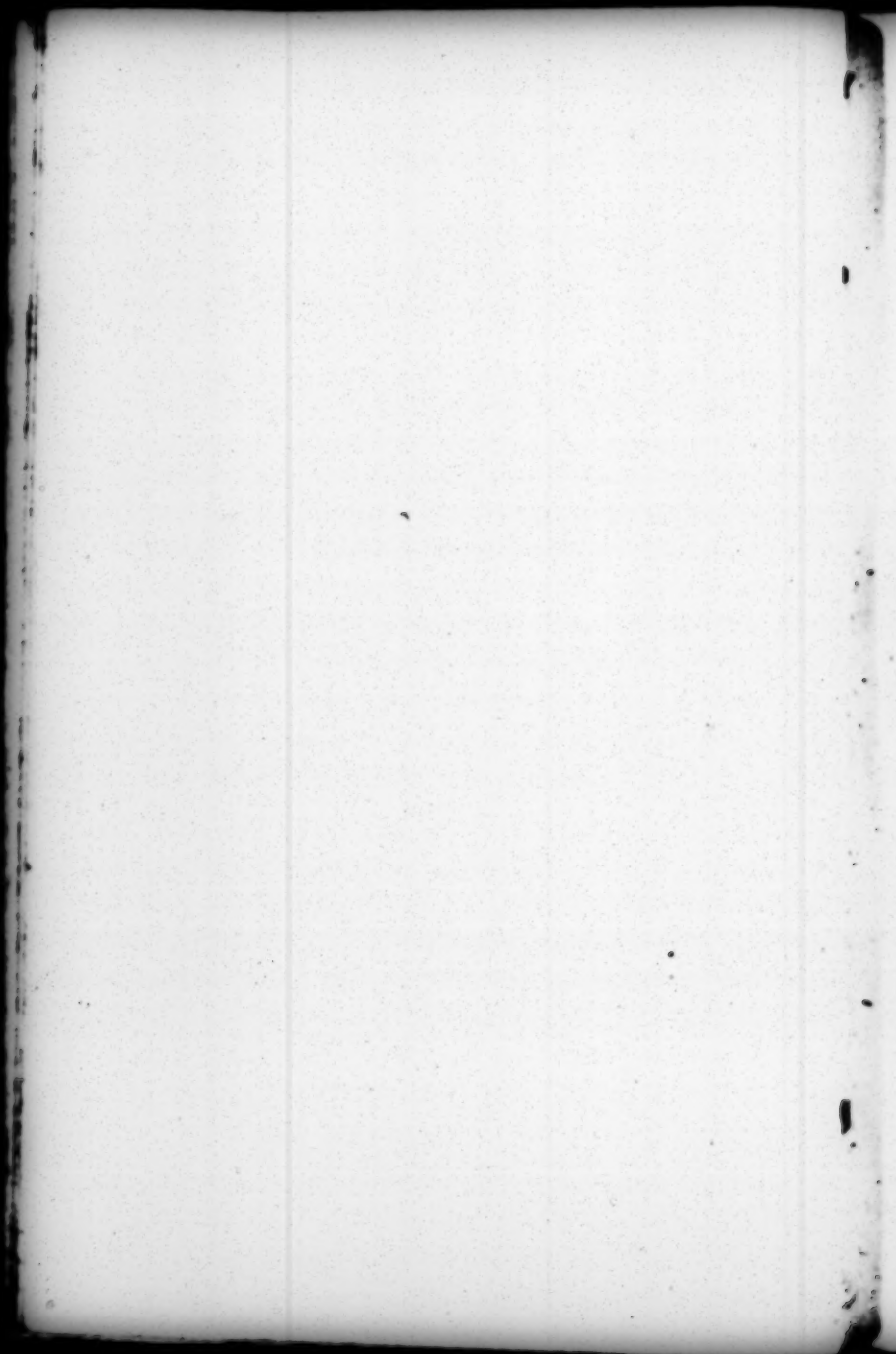
Nomi-
nativus.
Geniti-
vus.
Dativus.
Octavus
casus.

Nominativus, qui & rectus dicitur, est prima vox, quæ rem aliquam nominamus.

Genitivus, qui significat cuius sit res quæpiam; atque hic patrius, gignendi, aut interrogandi casus dici solet.

Dativus, sive dandi casus dicitur, quo quid cuiquam attribuimus. Sub hac voce octavum etiam casum com-
prehen-

at
t,
r:
r,
uc
m
n-
n-

prehenderunt : ut, *Et clamor caelo*, id est, *in caelum*.

Accusativus, qui & inculativus, vel causativus dici potest, qui verbum sequitur ; utpote in quem actio verbi immediate transit : ut, *Anno patrem*.

Vocativus, quem & saluatorium vocant, vocandis compellandive personis accommodatur.

Ablativus, quo quippiam ab aliquo auferri significamus. Hic textus atque Latinus casus appellatur, nempe quod Latinerum sit proprius.

Accusativus.

Vocativus.

Ablativus.
Latinus casus.

DE GENE. E.

Genus est sexus discretio. Et sunt genera numero septem : Masculinum, cuius nota est *Hic* : femininum, *Hæc* : neutrum, *Hoc* : commune, *Hic & hæc* : commune trium, *Hic, hæc & hoc* : dubium, *Hic vel hæc* : epicænum seu promiscuum, quum sub una generis nota utrumque sexum complectimur : ut, *Hic anser, hæc aquila*. Quamquam hoc quidem genus ad præsens negotium non ita proprie spectare videtur ; cum hoc quidem loco non de natura rerum agatur, sed de qualitate vocum.

Porro, *in* : commune genus & dubium hæc est differentia : quod ubi semel communis generis nomini adjectivum copulaveris, non jam integrum fuerit de eadem re loquenti, mutare genus adjectivi : ut, si dixeris *Durum puerus*, aut *Canis fera* ; quamdiu de eisdem ipsis individuis loqueris, non licebit mutato genere dicere, *parentem iniquam*, aut *Canem ferum*. At vero, dubii generis substantivo posito, etiamsi adjectivum masculinum addideris, nihilo tamen secius de eadem re sermonem continuanti, licuerit pro tuo arbitratu mutare genus adjectivi : ut si dixeris, *Durum corticem*, poteris etiam de eodem loqui, pergens dicere, *eandem corticem esse & amaram*.

Genera septem.

Communis & dubii differentia.

Ut autem genera nominum ad amussim calleas, hi sequentes canones tibi summa diligentia imbibendi sunt, quos & *Guiliel. Lilio* Anglo acceptos referre debes.

Mascula
sunt no
mina in
vorum,
virorum
Fluvio-
rum,
Mer-
tium,
Vento-
rum.
Fœmini
na Dea-
rum,
Mulie-
rum, Ur-
bium,
Regio-
num.
Insula-
rum. Ex-
ceptio.
Etiā
* Hippo.
Eriam
* Reare,
Cære.
Appel-
Arbo-
rum,
Læmin.
Rectius
quile-
gunt
mas pi-
nus, viz.
Pinaster
Nomina
Volu-
crum,
Terarum
Piscium.
Exceptio
Genera-
lis, viz.
de ap-
pellati-
vis.

GUILIELMI LILII

Regulæ generales propriorum.

Propriæ quæ masculis tribuuntur, mascula dicas :
Ut sunt Iovium ; Mars, Bacchus, Apollo : veterum
Ti Cato, Virgilius : fluviorum ; ut, Tybris, Orontes :
Mansum ; ut, October : ventorum ; ut, Libis, Notus, Aufe-

De Fœmininis.

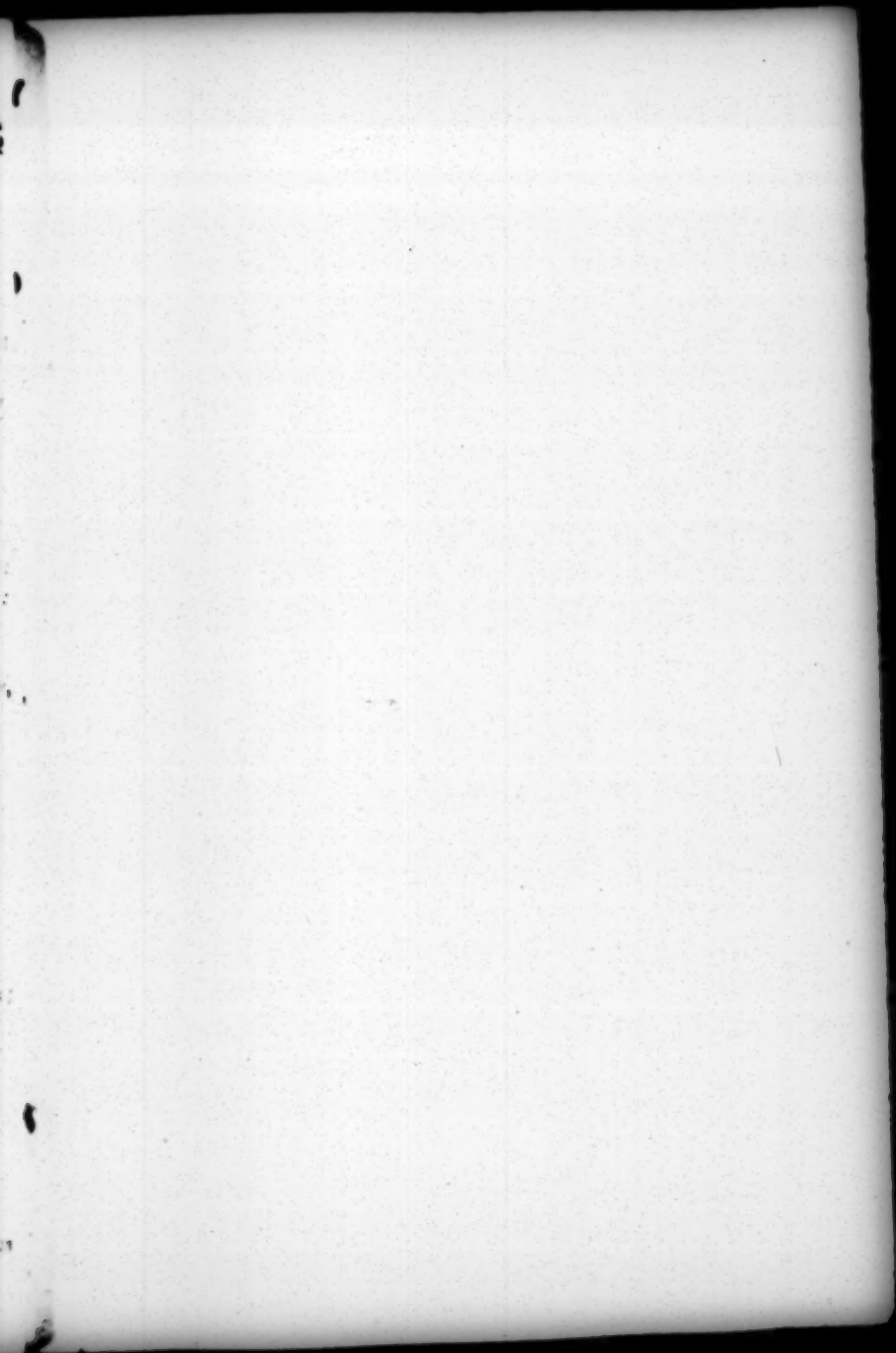
Propriæ fæminarum referentia nomina sexum,
Fœmininogæ tribuuntur : siue dearum
Sunt ; ut, Juno, Venus : mulierum ; cœu, Anna, Philota.
Urbium ; ut, Elis, Opus : regionum ; ut, Græcia, Popsi :
Insulæ ueni nomen ; cœu, Creta, Eriannia, Cypri.
Excependa tamen quadam sunt urbium ; ut ista
Masculæ, * Submo, Agragaz : quadam neutra, ut * Argo,
Tibio, Præneste : & genus Auxur quod dat utrumque.

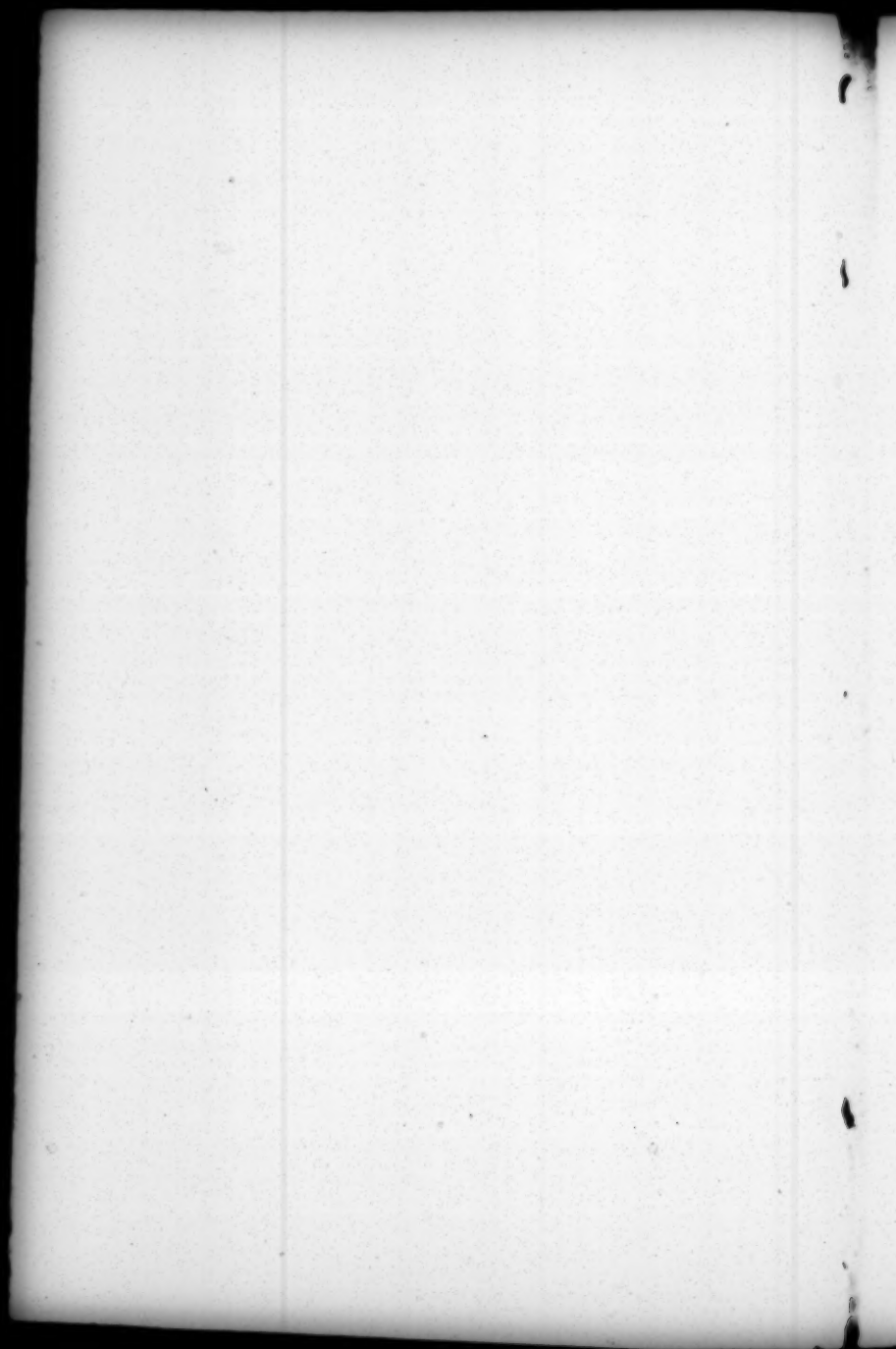
Regulæ generales Appellativorum.

Appellativa arborum sunt muliebria ; ut, alnus,
Cupressus, cedrus. Mas * fîmus, mas oleaster.
Et sunt neutra, filer, suber, albus, robur, acôrque.

Epicœna.

Sunt etiam Vo'nerum ; cœu, passer, bo'undo : fœmininogæ
Ut, Tigris, Vulpes : & piscium ; ut, osorea, cetus,
Didia epicœna : quibus vox ipsa genus fœci aptum.
Attamen ex * canibis quæ diximus ante, notandum
Omne quod dicitur in um, siu Græcum siue Latine,
Esse genus neutrum ; sic invariabil nomen.
Sed nunc de reliquis, quæ Appellativa vocantur,
Sui quæ sunt tanquam Appellativa, etiam ne dicam :

*Non genus hic semper dignoscitur ex genitivo,
Infra ut monstrabu specialis regula triplex.*

Tres re-
gulae
speciales

Prima regula specialis.

Nomen non crescens genitivo, *cen, caro carnis,
Capra caprae, nubes nubis, genus est muliebri.*

Regula
specialis
prima.

Quoniam Lilius noster genus nominum appellativo-
rum ex genitivo dignoscendum docet, admonendi hoc
locosunt pueri, hanc primam regulam esse omnium no-
minum appellativorum non crescentium in genitivo;
cujus generis sunt omnia primæ & quartæ inflexionis;
& secundæ etiam, præter paucula quædam, quæ infra
in tertia regula excepta reperies.

Pertinent etiam ad hanc classem pleraque tertiæ decli-
nationis: cuiusmodi sunt, Labes, labis; pestes pestis; vis,
genitivo vis; mater, matris; caro, carius.

Masculina excepta ex non crescentibus.

Mascula nomina in a dicuntur multa virorum:
Ut scriba, affecta, scurra, & rabula, lina, lanista.
Mascula, Græcorum quot declinatio prima
Fundu in as & in es; & ab illis quot per a fiunt:
*Ut, satrapas, satrapa; * athletes, athleta. Leguntur*
Mascula item, verres, natalis, aqualis: ab asse
Nata, ut Centussis: conjunge lienis, & orbis;
Callis, canlis, fellis, collis, mensis, & insis,
Iustis, janis, panis, penis, crinis, & ignis,
Cassis, fassis, torris, sentis, piscis, & unguis,
Et vermis, & illis, possis, societur & axis.
Mascula inter, cen ceter: in os vel us, ut legos, annuo.

1. Nomi-
na viro-
rum in a
2. In as,
es, & a,
primæ
declinat.
Græco-
rum.
* Sic Po-
eta. Co-
meta. Bi-
bliopola
3. Verres
&c.
In er, os,
& us.
Fortius
excepta
in er, os,
& us.

Fœminina non crescentia.

Fœminæ generis sunt mater, human, domus, alvus,
Et colus, & quartæ pro fructu ficus, acisqno,

Porticus, atque tribus, socius, uirum & manus, idem :
 Huc annus addenda est, huc mystica vanum Iacchi :
 His iungat os in us contentia Græca ; papyrus,
 Antidotus, costus, diphthongus, byssus, abyssus,
 Crystallus, synodus, sapphus, eremus & Arctus,
 Cum multis aliis, quæ nunc perscribere longum est.

Viz. nar-
 dus, Me-
 thodus,
 Dialect-
 us, &c.

Neutra non crescentia.

Neutrum nomen in e, si signis, ut mare, rete :
 Et quot in on telin uni finit ; ut barbiton, orum.
 Est neutrum hipponianus genus, & neutrum cacoeibes,
 Et vasus, pelagus : neutrum modò, mas modò, vulgus.

Dubia non crescentia.

Incerti generis sunt talpa, & dama, canalis.
 Hakyonis, fuis, clunus, vestis, penus, amnis,
 Pampinus, & corbus, linter, torquis, specus, anguis,
 Pro morbo ficus fici dans, atque phaselus,
 Lecythus, ac atomus, grossus, pharus, & paradysus.

Communia non crescentia.

Compositum à verbo dans à commune duorum est :
 Grajugena à gigno, agricola à colo, id adzema mou-
 A venio : adde senex, auriga, & verua, sodalis, (frat
 Vates, exterris, patrielis, pèrque duellis,
 Affinis, juvenis, testis, civis, canis, hostis.

Excipe
 Puerpe-
 ra.

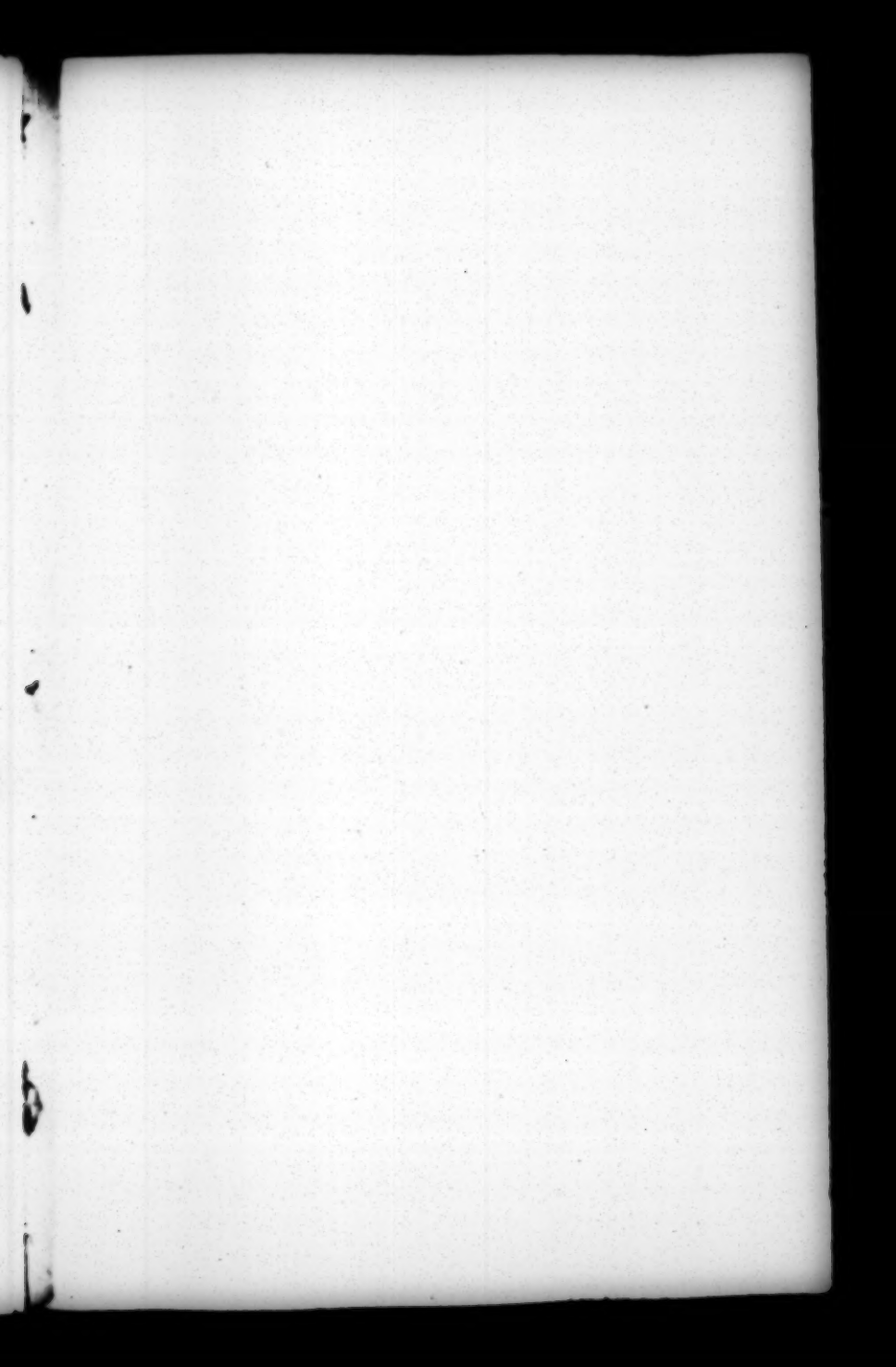
Secunda regula specialis.

Regula
 specialis
 secunda.

Nomen crescentis penultima signituri
 Syllaba acuta sonat, velut hæc pietas pietatis,
 Virtus virtutis monstrant, genus est muliebres.

Huc spectant quæ acuiunt penultimam genitivi cres-
 centis ; qualia sunt omnia quintæ inflexionis, præter
 Fides.

Omnia item monosyllaba, præter Vis. Reliqua om-
 nia sunt tertie declinationis : ut sunt cuncta defunctia,
 In

In

Ch
her

In

riw

u

al

é

L

ö

F

In	C	}	ut	{	Halec, halécis.	
	In	}	ut	{	Delphin,	}inis.
	An	}	ut	{	Titan.	}aius.
	Ans	}	ut	{	Infans,	}antis.
	Eus	}	ut	{	Quadrans.	}entis.
	Uus	}	ut	{	Tricis.	}entis.
					Decuns, decuncis.	

In *er* longum, quæ Græcis per *us* scribuntur: ut, Character, crater, statuer, loter, éris.

Latina in *er* ad tertiam regulam pertinent: quare mulier haud recte in hac classe collocatur.

In	Inx	}	ut	{	Syrinx, ingis.	
	Anx	}	ut	{	Phalanx, angis.	
	Unx	}	ut	{	Deunx,	}uncis.
		}	ut	{	Septunx,	}ontis.
	Ons	}	ut	{	Effrons,	}ontis.
	Ois	}	ut	{	Bifrons,	}ontis.
					Cohors,	}ortis.
					Confors,	

Præterea in *o* Latina, quæ *ônus* & *énis* habent in genitivo: ut, Lectio, ligo, spado, ônis; Anuo, énis.

Præter paucula gentilia, quæ ad tertiam regulam pertinent: ut, Macedo, Brito, Saxo, Vangio, Lingo, ônis.

In *al* neutra: ut, Vectigal, animal, âlis: Cætera in *al* sunt tertiz regulæ.

In *eu*, quæ *ênus* habent in genitivo: ut, Lien, Siren, énis. Cætera sunt tertiz regulæ.

In *oy* Græca, quæ retinent in genitivo: ut, Damon, Ladon, Simon, Trion, ônis.

Quædam variant: ut, Orion, Edon, Egeon, ônis & ônis: Cætera sunt tertiz regulæ.

In *ar* Latina: ut, Laquear, exemplar, calcar, âris: præter Jubar, nectar, âris; hepar, hepâtis.

In *or* Latina: ut, Amor, timor, uxor, ôris.

Præter sequentia, quæ ad tertiam regulam spectant: ut,

ut Arbor, marmor, æquor, ador, robor, &c. &ris. Et Græca quosque nomina: ut, Rhetor, Hæctor, Nestor, Stentor, &c. &ris.

In æ Latina: ut, Majestas, lenitas, humilitas, humanitas, &c. &ris. Excipe, Anis, anatis; & Græca quædam ut, Lampas, mozas, trias, decas, ædis.

In æ Latina aliquot: ut, Quies, magnes, locuples, &ris; Merces, hæres, cohæres, &dis.

Accedunt his etiam Græca quædam: ut, Lebes, tapes, Dares, Chremes, &ris.

* Pyrois,
entis.

In ñ, quæ faciunt itis, inis, & idis * in genitivo: ut, Salamis, Quiris, itis: Salamis, Trachis, inis: Plophis, Crenis, idis: Cætera sunt tertie regulæ.

In o Latina: ut, Custos, ôdis: Nepos, ôtis. Præter Compos, impos, &ris.

Et Græca quæ retinet o in penultima genitivi: ut, Heros, Minos, ôis. Rhinoceros, ægoceros, ôtis.

* Pro ci-
vitate
Locr.

In u quæ mittunt genitivum singularem in utis, ūdis, ūris, ūntis: ut, Salus, palus, tellus, * Opus. Præter unam vocem, Pecus pecūdis.

Huc pertinent & comparativa neutra in m: ut, Sapius, probius, melius, pejus, ôris.

In æ, tam Latina quam Græca: ut, Limax, formax, thorax, Phæax, audax, bibax, âcis.

Excipe, Græca quædam appellativa & gentilia: ut, Abax, storax, styrax, similax, colax, cerax, dropax, Pharnax, Candax, âcis: Syphax, tamen variat âcis, & æcis.

In ex paucula quædam: ut, Vervex, êcis; Vibex, îcis; Exlex, egis; Alex, alecis.

Reliqua in ex ad tertiam regulam referenda sunt.

In æ Latina & Græca: ut, Lodiæ, radiæ, cornuæ, spadiæ; felis, phœnix, perdix, coturnix, &c. îcis. Et verba omnia in trix: ut, Victrix, nutrix, motrix, lotrix, &c. îcis. Cætera pertinent ad tertiam regulam.

In æ substantiva & adjectiva: ut, Celox, velox, &c. Præter Cappadox, &cis; Allabrox, ôgis; & quædam alia.

Fr
or,

na
am

es,
at,

is,

er

it,

es,
er

er

es,

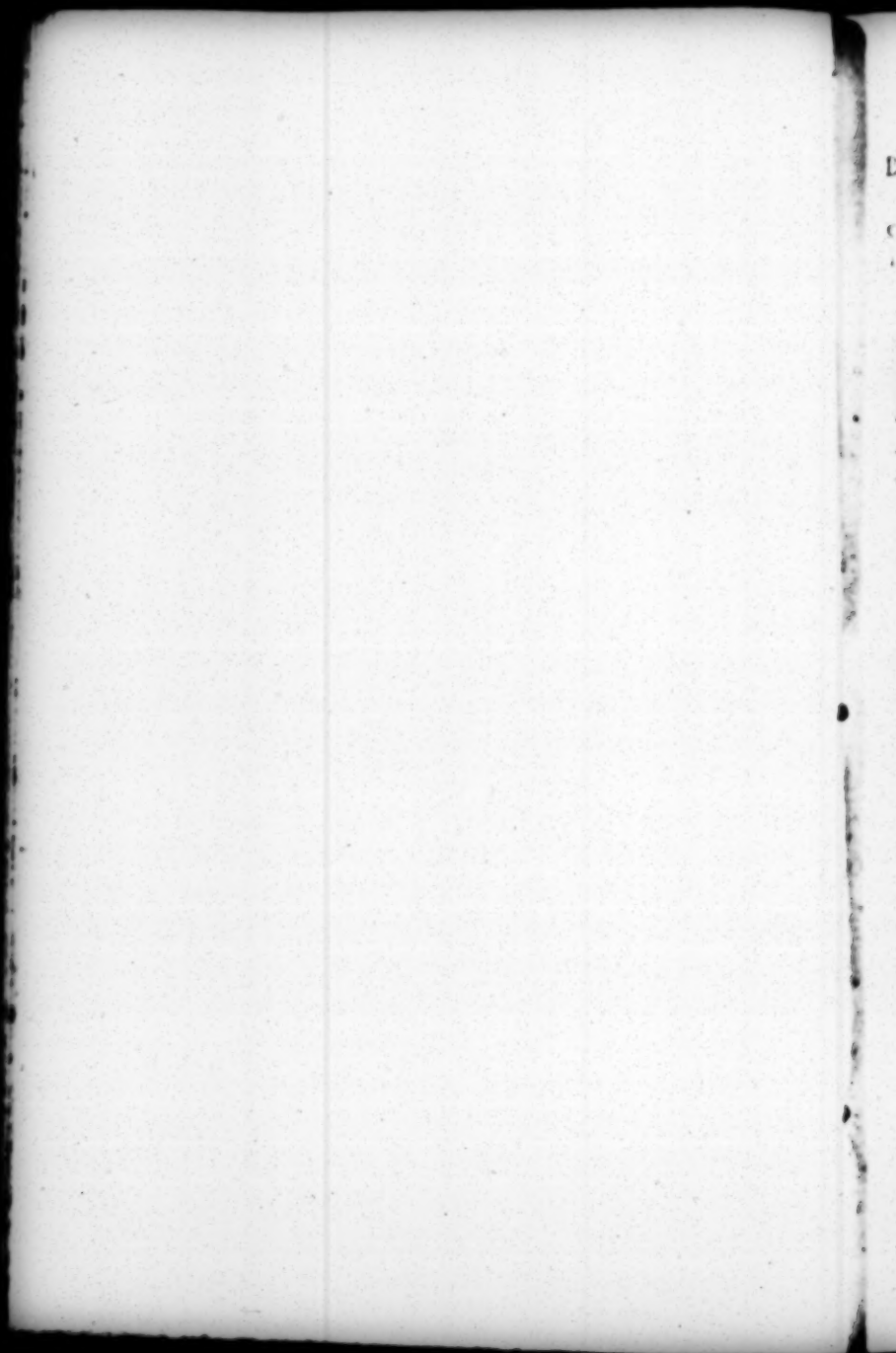
er,
er

es ;

na-
na-
ic.

er
un

La

In *na* ; ut, Pollus, Pollúcis, Cætera sunt tertiæ regulæ.

In *yx* : ut, Bombyx, bombycis : Bebryx autem varias Bebrycis, Cætera ad tertiam regulam relegari debent.

In *s* Græca, præcedente *p* : ut, Hydrops, Cyclops, Cerops, Ceroops, Opis. Reliqua in *ops* ad tertiam regulam referenda sunt.

Masculina excepta ex acutè crescentibus.

Mascula dicuntur monosyllaba nonna quadam, *Sal, sol, ven, & splen, Car, Ser, vir, vas cadis, as, mas, Bos, Cres, pras, & pes, glis, gliris habens genitivo : Mei flos, ros, & Tros, mus, dens, mons, pons, simul & sons, Sup, proso pente, grips, Thrax, rex, grex gregis, & Phryx.*

Mono-
syllaba
quandam

Mascula sunt etiam polysyllaba in *n* : ut, Acarnan, Iuben & delphin : & in *o* signantia corpus ; *Talio, curculo : sic senio, termino, sermo.*

Poly-
syllaba in *n*
& *o*

Mascula in *er, or, & os* : *cen, crater, conditor, heros : Sic torrens, nesciens, oriens, cum pluribus in dera :*

In *er, or,*
& *os.*

Quælibet, quando pro instrumento reperitur :

Atæqueas, elphas, adamas, Garamisque, rapisque.

Atque lites, Cures, magnæ, unumque, mædies nomen quinta : & quæ componuntur ab affe ;

Ut dæans, smus, iungantur masculis Samius,

Hydrops, necticorax, thorax, & mascula cervex,

Phanix & bombyx pro vernaculo. Attamen ex his

Sunt muliebri genus, Syren, mulier, soror, uxor.

Neutra excepta ex acutè crescentibus

Sunt neutralia & hæc monosyllaba nomina, *mel, fel, Lac, far, ver, cor, as, vas vasis, os ossis, & oris, Rus, ibus, ius, erus, pus.* Et in al polysyllaba, in *arque* *Ur, Capital, liquor.* Neutrum hæc & muliebri.

Neut.
mel, fel,
lac, &c.
& in al,
ar, poly-
syllaba.

Dubia acute crescentia.

Sunt dubia hæc *Python, serobe, serpens, lupo, rudens, grus Halco, Podix, linx, hmax, strops pro trunco, pedis & calx :* Adde hæc numero tantum in *as* 2° secundo.

Com-

Communia acutè crescentia.

*Sunt communè. Puerus, aut'que, infans, adolescens,
Dux, illex, hares, ex'lex; à fronte creata,
Ut bifrons: custos, bor,* fur, sus, atque sacerdos.*

* Sic La-
tro.

Tertia & ultima regula specialis.

Tertia
regula
specialis.

Nomen crescentis penultima si genitivi
Sic g' atis, ut sanguis genitivo sanguinis, est ma.
Huc spectant penultimam genitivi crescentis graven-
tia, cujus generis sunt paucula illa secundæ declinati-
onis de quibus supra meminimus; videlicet, Socer, ge-
ner, puer, eri; adulter, eri; Presbyter, eri.

Composita à vir viri: ut, Levir, Triumvir, Decem-
vir, Centumvir, tri.

Composita item a gero & fero: ut, Armiger, can-
ger, caducifer, lucifer, eri: & adjectiva quædam: ut,
Tener, dexter, prosper, eri; Satur, ūri. Spectant hæc
& Græca omnia neutrius generis in a: ut, Poëma, dog-
ma, sophisma, ænigma, atis.

In y item Græca: ut, Martyr, Martyris; Psithyr,
psithyris.

Omnia item in ur Latina: ut, Augur, murmur, fur-
fur, cicur, ūris.

In ut etiam omnia: ut, Caput, capitis; Occiput,
occipitis.

Præterea in o Latina omnia, præter illa quæ superius
excipiuntur: ut, Imago, sartago, ordo, cardo, ūris.

In l: ut, Annibal, alis; mugil, ūlis: Consul, Præsul, ūlis.

In en: ut, Pecten, tibicen, carmen, crimen, ūnis.

In on Græca, quæ sumunt o parvum in penultima ge-
nitivi singularis: ut, Canon, dæmon, architecton, Phile-
mon, ūnis.

In or Latina & Græca: ut, Arbor, æquor, marmor,
pantocrator, apator, ūris.

In ar: ut, Anas, anatis.

11,

4.

2n-

1-

2e.

5-

5-

5-

5-

5-

5-

5-

5-

5-

5-

5-

5-

5-

5-

5-

5-

5-

5-

5-

5-

5-

5-

5-

5-

5-

5-

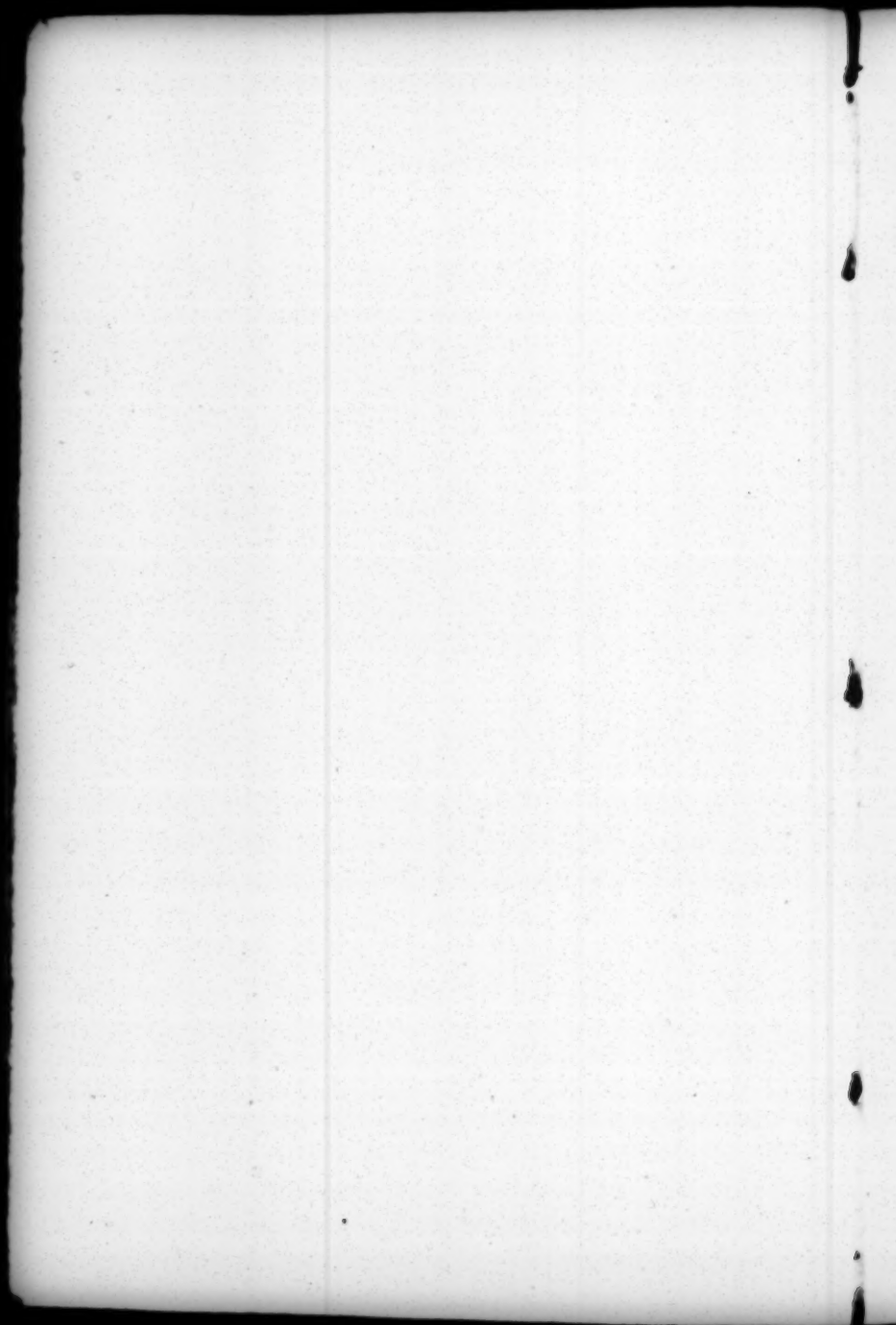
5-

5-

5-

5-

5-

NOMEN.

Et Græca: ut, Arcas, chilias, hebdomas, enneas, idia.

In *es* Latina: ut, Fomes, limes, Itis; prætes, deses, Idia.

In *is* Latina & Græca: ut, Sanguis, pollis, inis; Tyranus, paroplis, Idis.

In *or* Latina & Græca: ut, Jubar, compar, nectas, bacchar, âris.

In *er* Græca: ut, Aër, æther, êris.

In *s* præcedente consonante, tam Latina, quam

Græca: ut,

{ Princeps,	{ cîpis;	{ Æthiops,	{ ôpis;
{ Hyems,	{ êmis;	{ Arabs,	{ âbas;
{ Imops,	{ ôpis;	{ Chalybs,	{ ybis.

* Excipe
quandam
in pa.

In *os* Latina: ut, Compos, ôtis.

In *us* Latina & Græca: ut, Pecus, decus, ôris; vellus, vulnus, êris; Tripus, Oedipus, ôdis.

In *ax* Græca: ut, Abax, thorax, colax, climax, âcis.

In *ex* Græca: ut, Index, vindex, carnifex, aruspex, îcis.

In *ix* Latina & Græca: ut, Varix, fornix, calix, îcis; Maltix, igris.

In *ox* Latina & Græca: ut, Præcox, Cappadox, ôcis; Allobrox, Polyphlox, ôgis.

In *ux* Latina: ut, Coniux, conjûgis; Redux, redûcis.

Denique in *yx* Græca: ut, Onyx, Sardonyx, Ceryx, Eryx, ychis.

Femin. excepta ex graviter crescentibus.

Fœminei generis sui hyperdissyllabon in do,
Quod dunis; atque in go, quod dat guris in gemitivo.

Hyper-
dissylla-
bon in
do & go

Id tibi dulcedo faciens dulcedinis, idque

Monstrat compago compaginis: adjice virgo,
Grando, fides, compes, reges, & seges, arbor, hylmsque:
Sic Bacchar, findon, Gorgon, icon & Amazon.

Gracula in as vel in is finita: ut, Lampas, lassus,
Cassus, cussus; in us vox una pecus pecudis dans,
Miser forfex, pellex, carex, simul atque supellax,
Appendix, listrix, conendix, addo filumque.

Gracula
in as &
is.

Neutra

Neutra excepta ex graviter crescentibus.

Inani-
mat-in a,
en, ar, ur
us, put,
exipō.

E St neutrale genus signans rem non animatam,
Nomen in a; ut problema: en; ut omen: ar; ut ju-
(bar: ut dan;

Vi jectur: us; ut onus: put; ut occiput. Attamen ex his
Mascula sunt, pestem, fursur: sunt neutra, cadaver:
Verber, iter, suber, pro fungo tuber, & uber,
Gingiber, & laser, cicor, & pipas, atque papaver,
Et fiser, atque siler. Neutra aqnor, marmor, addo quo
Atque pecus, quando pecoris facit in genitivo.

Dubia ex graviter crescentibus.

Sunt dubii generis, cardo, margo, cinis, obex,
Pulsis, adeps, forceps, punux, ramus, anas, imbrex:
Adde culex, matrix, & onyx cum prole, filixque:
Quamvis hac melius vult mascula dicier usus.

Communia ex graviter crescentibus.

Communia generis sunt ista, vigil, pugil, exul,
Praesul, homo, nemo, martyr, Iugur, augur, & Arca,
Antistes, miles, pedes, interpretes, comes, hospes:
Sic ales, praeses, princeps, auceps, eques, obsec:
Atque * alia a verbis quae nomina multa creantur;
Ut Coniux, iudex, vindex, opifex, & aruspex.

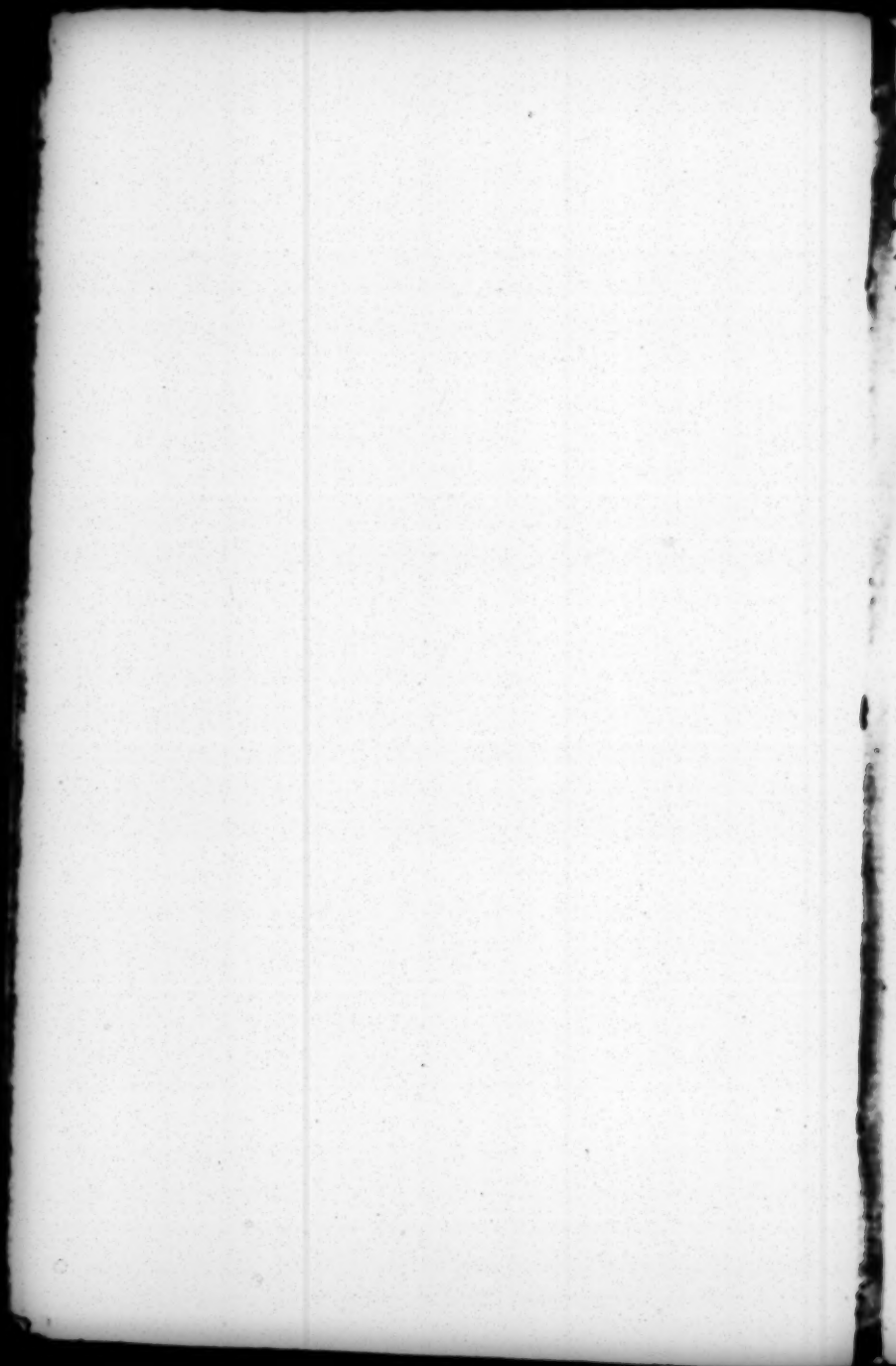
* Sic Arti-
fex, mur-
niceps,
parti-
ceps.

Regula Adjectivorum generalis.

Adjectiva unam duntaxat habentia vocem,
Ut salix, audax, retinent genus omni sub una:
Sub gemina si voce cadant, velut omnis & omne,
Vox commune duum prior est, vox altera neutrum:
At si tres variant voces, facer ut sacra sacrum:
Vox prima est mas, altera femina, tertia neutrum.

At sunt quae flexu propè substantiva vocares,
Adjectiva tamen naturā usque reperta:
Talia sunt pauper, puber, cum degener, uber,
Et dives, locuples, sospes, comes atque superstes:
Cum paucis aliis, quae lectio iusta docebit.

ju-
ur;
bu

*Hac proprium quendam sibi florem adsciscere gaudens,
 Vampeser, volucer, celeber, celer, atque saluber :
 Junge pedester, equester, & acer : junge paluster,
 Alacer, sylvester. At hac in sic variabis ;
 Hic celer, hac celeris, nembro hoc celere : Aut aliter sic ;
 Hic atque hac celeris, rursum hoc celere est tibi nentrum.
 Sicut quæ desinunt genere adjectiva notanda,
 De quibus atque aliis alibi tibi mentio fiet.*

DE DECLINATIONE.

D Declinatio est variatio dictionis per casus. Sunt autem declinationes numero quinque.

P Prima declinatio complectitur quatuor terminationes :

A, } ut { *Mensa* ; } { *Es,* } ut { *Anchises* ;
As, } { *Æneas* ; } { *E,* } ut { *Penelope*.

Porro Græca sunt { *As,* } { *Es,* } { *Thomas*.
 omnia quæ in { *E,* } { *Phæbe*.
 { *Anchises*.

Sunt quæque addunt Hebræa quædam in *am* : ut, *Adam*, *Adæ*, *Abraham*, *Abrahæ*. Quæ tamen melius ad Latinorum formam redacta, ad hunc modum inflectis : *Adamus*, *Adami* ; *Abrahamus*, *Abrahami*.

A, accusativum in *am* & in *an* facit, ut, *Æneas*, *Æne-* *As*.
am, vel *Ænean* ; vocativum in *a* ; ut, *Æneas*, *Ænea*.

Es, in accusativo *en* sumit ; ut, *Anchises*, *Anchisen* : in *Es*.
 vocativo & ablativo *e* vel *a* ; ut, *Anchise*, vel *Anchisa*.

E, genitivum in *es* mittit, dativum in *e*, accusativum in *a*.
en, vocativum & ablativum in *e* ; ut,

Nom. { *Penelope*, } Acc. { *Penelopen*,
 Gen. { *Penelopes*, } Voc. { *Penelope*,
 Dat. { *Penelope*, } Abl. { *Penelope*.

A, in genitivo nominum Latinorum interdum repe- *As in*
 ritur ad Græcorum imitationem : ut, *Pater-familiās*, *Genit*.
Filius-familiās. Id quod veteres observabant in multis
 aliis. *Enchūs* ; *Dux ipse vīst*.

Declina-
 tiones
 nomi-
 num.
 Prima
 nomi-
 num de-
 clinatio.

Livius Andronicus; *Mercurius*, *cicmque eo*, *filium La-*
sonis, pro *Latona*. Sic. *Nævius*; *Filiis servas*, pro
serva. Virgilius; *Nec aurās, nec sonitus memmor*.

Aulai, & Pictai, atque id genus alia, prisca relinquitur.
Genitivus pluralis interdum Syncopen admittit: ut,
Æneadum, *Grægenum*; pro *Æneadarum*, *Græge-*
narum.

Hæc dativos & ablativos plurales mittunt in *abus*:
Dea, *mula*, *equa*, *liberta*, *ambæ*, *duæ*, *abus*.

Hæc vero tam in *is*, quam in *abus*; *Filia*, *filus* vel *li-*
liabus; *Nata*, *notis* vel *natabus*.

SECUNDA DECLINATIO.

Secunda
declina-
tio.

Secundæ declinationis
Terminationes sunt a-
pud Latinos quinque; Er, Ir, Ur, Us, Um, } ut } Aper. Vir. Satur. Dominus. Templum.

Et Græcorum, } Os, On, Eus, } ut } Delos. Ilion. Orpheus.

Attica in *os* genitivum in *ō* mittunt, accusativum in
on: ut, *Androgeōs*, *Androgeō*. Accus. *Androgeōn*.

Quædam Græca contracta in *us*, vocativum formant
in *i*: ut, *Panthus*, *ō Panthū*: *Oedipus*, *ō Oedipū*.

Notabis & Latina quædam, tam in *us* quam *e* mittere
vocativum singularem: ut, *Agnus*, *vulgus*, *lucus*, *flu-*
vius, *chorus*, *populus* pro *natione*.

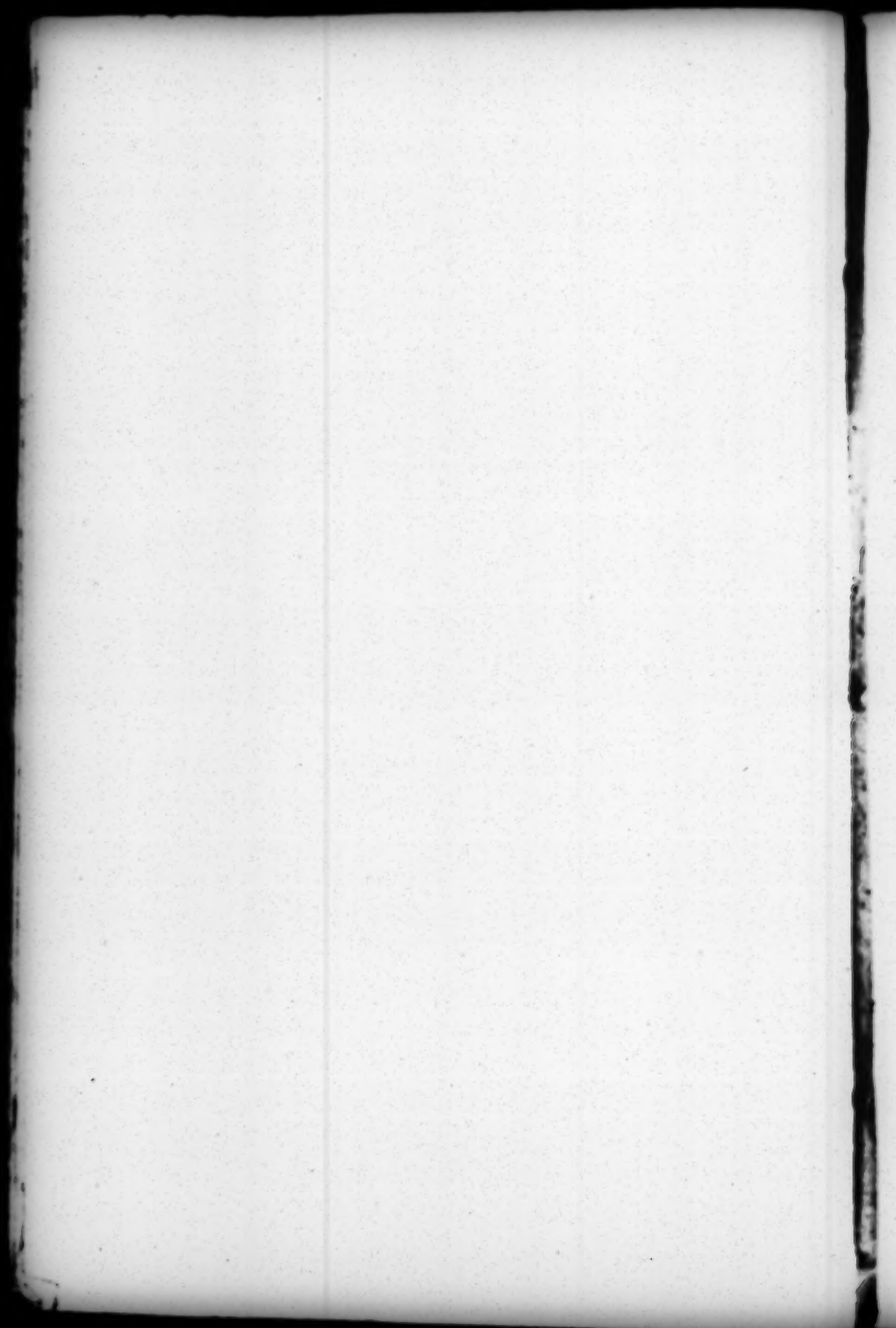
Eus, genitivum formant in *ei* vel *eos*, dativum in *ei*,
accusativum in *ea*, vocativum in *eo*: ut,

(phec.
Nom. } Orpheus. (phec. } Acc. } Orphea. Ovid. Or-
Gen. } Orphei vel Or- } Voc. } Orpheu.
Dat. } Orphei } Abl. } Orpheo.
Notanda sunt deniq; } Deum, } pro } Deorum.
syncopationes illæ, } Virum, } } Virorum.

San La
, pr
.
quim
t: ut
apug
atue
velo

10.

n in
n.
mar
tere
lu-
ei,
con.
Or-

Item anomala illa ambo & Duo; quas duas voces F. etæ etiam in accusativo Masculinas usurpant: ut, Virg. *Si duo præterea tales Idæa tulisset Terra viros.* Hor. *Nec vos titulat gloria, jurejurando obstringam ambo.* Cic. in Phil. secund. *Præter duo eos, nemo sic loquitur.*

TERTIA DECLINATIO.

Tertia declinatio admodum varia est: cujus difficultiores duntaxat casus hoc loco attingemus.

Quorundam accusativi flectuntur tantum in *im*; ut, Accusativ. Viri, ravum, iustum, situm, magadarum, amullum, singularis. Charibam.

Sic & quorundam fluviorum accusativi: ut, Tybrim, Aram.

Quædam accusativos flectunt in *im* & in *em* commutiter: ut, Buri, pelvis, clavis, securis, puppis, torquis, turris, restis, sebris, navis, bipennis, aqualis, *im* vel *em*.

Ablativus regulariter in *e* desinit: ut Pectus, salus: Ablativus. Ablativo Pectore, salute.

Propria nomina adjectivis similia, ablativos in *e* mittunt: ut Felice, Clemente, Juvenale, Martiale, &c.

At neutro desinentia in *al*, *er*, & *e*, ablativum magna ex parte mittunt in *i*:

ut,	{ Vectigal,	{ Ablat.	{ Vectigali,
	{ Calcar,		{ Calcari,
	{ Mare.		{ Mari.

Ablativus rete a nominativo retis est: non a nominativo rete. Par, cum compositis, tam *e* quam *i* habet: ut, Par, compar: ablativo pare, Compare, vel ri.

Hæc tamen *e* retinent, Par, hepar, jubar, nectar, gaulape, præsepe.

Et hæc propria	{ Soracte,	{ Ablat.	{ Soracte.
	{ Præneste,		{ Præneste.
	{ Reate.		{ Reate.

Uestorum nomina, quæ tantum pluralia sunt, genitivum interdum in *orum* mittunt, ut Agonalia, Vinalia; Genitivo Agonaliorum, Vinaliorum.

Interdum autem in *ium* : ut, *Floralia*, *Feralia* ; genitivo, *Floralium*, *Feralium*.

Aliquando vero tantum in *orum* quam in *ium* : ut, *Parentalia*, *Saturnalia* : genitivo *Parentaliorum*, *Saturnaliorum*, vel *ium*.

Dativus vero & ablativus in *ibus* : ut, *Saturnalibus*, *Bacchanalibus* ; præter *Quinquatris*, quod juxta secundam declinationem format prædictos casus.

Mensium nomina.

Mensium nomina in *er* vel *is* ablativum in *i* solum mittunt : ut, *September*, *Aprilis* : ablativo *Septembri*, *Aprili*.

Quorum accusativus in *im* tantum definit, iis ablativus exit in *i*, ut, *Sitim*, *tussim* : ablativo *Siti*, *tussi*.

Adjectiva, quæ nominativum in *is* vel *er* & e neutrum faciunt, ablativum mittunt in *i* solum : ut, *Fortis*, *mollis*, *dulcis* ; ablativo *Forti*, *mollis*, *dulci*.

Sic *Acer*, *acris*, *acre* ; ablativo *acri*.

Licet *Poetæ*, interdum metri causâ, *e* pro *i* usurpent.

Nota

Cætera adjectiva tam in *e* quam in *i* mittunt : ut, *Capax*, *duplex* ; ablativo *capace*, *duplice*, vel *ci*.

Præter *pauper*, *degener*, *uber*, *sospes*, *hospes*, quæ in *e* tantum faciunt ablativum.

Comparativa etiam bifariam faciunt ablativum : ut, *Melior*, *doctior* ; ablativo *Meliore*, *doctiore*, vel *ri*. Similiter & substantiva quædam : ut, *Ignis*, *amens*, *anguis*, *supellex*, *unguis*, *vectis* ; ablativo *e* vel *i*.

Rarius autem *Civis*, { *Abla-* } *Cive*, vel *civi*.

Rarius etiam *Arpinas*, { *tivo.* } *Arpinate*, vel *ti*.

Et sic de cæteris id genus genilibus. Denique ad eundem modum ablativos formant, quorum accusativi per *em* & *im* finiunt : ut, *puppis*, *navis* ; ablativo *puppe*, *nave*, vel *i*. Et Verbalia item in *trix* : ut, *Victrix*, *altrix*, ablativo *Victrice*, *altrice*, vel *ci*.

Neutra, quorum ablativus singularis exit in *i* tantum, vel in *e* & *i*, nominativum pluralem mittunt in *ia* ; ut, *Mollis*, *duplice*, vel *ci* ; nominativo plurali, *Mollis*,

Mo
ve
cti

ge
pu
co
ph
te
fo

ma
ter

fin
fal
br

py
p-

un

N
M
a

v
c

Meliora, duplicia. Præter Ubera, plura, vel pluria, aplustra vel aplustria: sic comparativa; ut, Meliora, fortiora, doctiora, priora.

Ex ablativis in *i* tantum, vel in *e* & *i*, fit pluraliter genitivus in *ium*: ut, utili, utilium, puppe, *vel pi*, puppium, præter { Majorum, } comparativa: ut { Meliorum, } Item præter ista, Supplicium, complicium, strigulum, artificum, vigilum, veterum, memorum, pugnum, morum; at plus plurium format.

Genitivus pluralis.

Sunt & quæ Synecopen aliquando admittunt: cuiusmodi sunt Sapientum pro sapientium, serpentum pro serpentium.

Quando nominativi singulares duabus consonantibus finiuntur, genitivi plurales exeunt in *ium*: ut, Pars, urbs, falx, glans, trabs, merx; genitivo plurali, Partium, urbium, falcium, glandium, trabium, mercium.

Excipe Hymum, principum, participum, municipum, forcipum, mopum, coelibum, clientum, &c.

Ubi in nominativis & genitivis singularibus reperiuntur pares syllabæ, genitivus pluralis exit in *ium*.

ut, {	Collis,
Mensis,
Auris, | } in genitivo { | Collium,
Mensium,
Aurium. | } Adde istis, |
|-------|------------------------------|-----------------|---------------------------------|---------------|

Litium, ditium, virium, salium, manum, penatium.

Excipe tamen Canum, panum, vatium, juvenum, opum, apum, &c.

As format assium: Mas Marium: Vas, vadis, vadium: Nox nocturnum: Nix nivium: Os ossium: Faux faucium: Mus murium: Caro carnum: Cor cordium: Alituum ab ales, a sumit.

Bovum anomalum est, ut etiam bobus vel bubus.

Quorum genitivi plurales definiunt in *ium*, accusativum formant per *es* & *eis* diphthongum: ut, Partium, omnium; Partes, omnes vel eis.

Accusativus pluralis. Græcorum declinatio.

Græco forte derivata pleraque, quando juxta linguæ

suæ morem variantur, genitivum mittunt in *os*: ut, Titan, Pan, Daphneus, Phyllis: genitivo Titanos, Panis, Daphnidos, Phyllidos: dativum vero in *i* breve: ut, Titani, Pani, Daphnidi, Phyllidi: accusativum in *a* (nisi sint neutrius generis in *a* non terminata:) ut, Tithona, Phyllida, Amaryllida, Orphea.

Is tamen & *ys* per *os* purum declinata in genitivo, & accusativo faciunt, *s* nominativi mutata in *u*: ut,

Tethys, Tethyos,	} Accusat. }	Tethys.
Decapolis, hos,		Decapoli.
Genesis, hos.		Genesis.
Metamorphosis, hos.		Metamorphosis.

Sunt quæ duplicem genitivum faciunt: alterum in *os* non purum, alterum in *os* purum. Atque hæc pronominorum ratione duplicem quoque accusativum faciunt: alterum in *u*, alterum in *a*: ut Paris, genitivo Paridos & Parios, accusativo Parida & Parin: Themis, genitivo Themidos & Themios, accusativo Themida & Themis.

Fœminina in *o*, genitivum in *us*, & accusativum mittunt:

ut,	} hanc }	Sapphō, Sapphūs,	} Sapphō.	
		Mantō, Mantūs,		Mantō.
		Chō, Chūs,		Chō.

VOCATIVUS.

Vocativus nominativo magna ex parte similis est: nonnullis tamen a nominativo abicitur *s*: ut, Pallas, Pallantis; Theseus, Theseos; Tethys, Tethyos; vocativo *o* Palla, Theseu, Tethy.

Phyllis, Phyllidos,	} Vocativo <i>o</i> }	Phylli.
Alexis, Alexios,		Alexi.
Achilles, Achilleos,		Achille.

Græca
neutra
in *a*.

Neutra singularia in *a* Græca sunt: ut, Problema, poemata: quæ veteres juxta Latinam quoque formam decernebant, addita syllabâ *rum*: ut, Hoc problematum, poematum.

Quorum dativi & ablativi plurales adhuc in frequentu usu sunt: ut, Problematis, poematis.

12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200

201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300

301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400

401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500

501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600

QUARTA DECLINATIO.

Quarta declinationi nihil esse difficultatis inest, Quarta declina-
nam duas tantum sortitur terminationes in recto, tio no-
singulari; nempe *us* & *u*: ut *Manus*, *gera* numum.

Veteres a nominativis *Anus*, *tumulus*, *ornatus*, di-
xerunt *Anus*, *tumuli*, *ornati*, in genitivo: ut,

Ter. *Ipse annis causa*. Idem. *Nihil ornati, nihil tumuli*.

Dativus *u* habet, & interdum etiam *u*: ut, *fructui*, *concupitui*; *rarius*, *Fructu*, *concupitu*. Dativus singula-
ris.

Virgilius. *Quid neque concubitu indulget*.

Terentius. *Vestitu nimis indulget*.

Currum autem pro curruum Synæresis est; ut & in
aliis declinationibus fieri solet.

Iesus, in accusativo Iesum habet; in reliquis vero Iesu.
casibus ubique Iesu.

Hæc dativum & ablativum pluralem in *ibus* formant: *Dativus*
Acus, *lacus*, *artus*, *arcus*, *tribus*, *hicus*, *specus*, *quercus*, & *abla*
partus, *portus*, *veru*, *ibus*. *tivus*
pluralis.

Cætera omnia in *ibus*: ut, *Fructibus*, *festibus*, *manu*
ibus, *motibus*.

QUINTA DECLINATIO.

Quinta declinatio genitivum, dativum & ablativum *Quinta declina-*
pluralem in paucioribus sortita est, quemadmodum tio no-
utra in Heteroclitis fufius tradetur. minum.

Olim juxta hanc declinationem flectebantur quædam
nomina tertiæ inflectionis: ut, *Plebes*, *plebei*.

Genitivus hujus declinationis olim etiam in *es*, *ii*, &
e, exhibat. *Geniti-*
vus plu-
ralis.

Cicero. *Equites verò darnvos illius dies pœnas*.

Virgilius. *Munera lætitiæque dei*.

Salustius. *Vix decimâ parte die reliquâ*.

Cæterum, præter ista quæ jam diximus, notabis etiam diligenter ea nomina quæ a Grammaticis Heteroclitica dicuntur. Hæc partim variâ probatorum authorum
lectione, partim a sequentibus regulis discere licebit.

DE NOMINIBUS HETEROCLITIS.

Rob. Robinson.

scire
du. qua
sunt.

Quæ genus aut flexum variant, quæcunque notatio
Rati deficiunt, superintree, Heteroclitæ sunt.

Variantia genus.

1. Femin.
sing.
Neut. pl.

Hæc genus ac partim flexum variantia cernis,
Pergamus inflexibilis. *Troium*, *Pergama* gignit;
Quid, nisi plurali careat, facit ipsa sup flex:
Singula feminis, neutris pluralia gaudent.

2. Neut.
sing. m. f.
& neut.
plur.
3. Neut.
sing. mas.
tanquam
plural.
4. Neut.
sing.
femin. pl.
Exceptio
& Mas.
tanquam
plural.
5. Mas.
sing. mas.
& neut.
plural.

Idem primum hic nomen ac neutrum genus, alter utrumque,
Rastum cum freno, *filum*, *simul* atque *capistrum*:
At quoniam & *calum* sunt singula neutra; Sed audi,
Micula duntaxat *calas* vocitabis & *Argos*:
Idem sed & *franos*, quo pacto & cætera formant.
Nauinnem, & hunc *epalum*, quibus addito *balneum* & hæc
Nitra quidem primo, *mutabris* vñe secundo: (sunt
Balnea plurali *Jucenalem* constat habere.

Hæc maribus dantur singulæ, plurima neutris,
Manalus, atque sacer mons *Dindymus*, *Ismarus*, atque
Tartara, *Torgetus*, sic *Tanra*, *Malfica*, & *altus*,
Gargarus. At nomen genus his dabit alter utrumque,
Sibilus, atque *locus*, *locus*, & *Campanus Avernus*.

Defectiva.

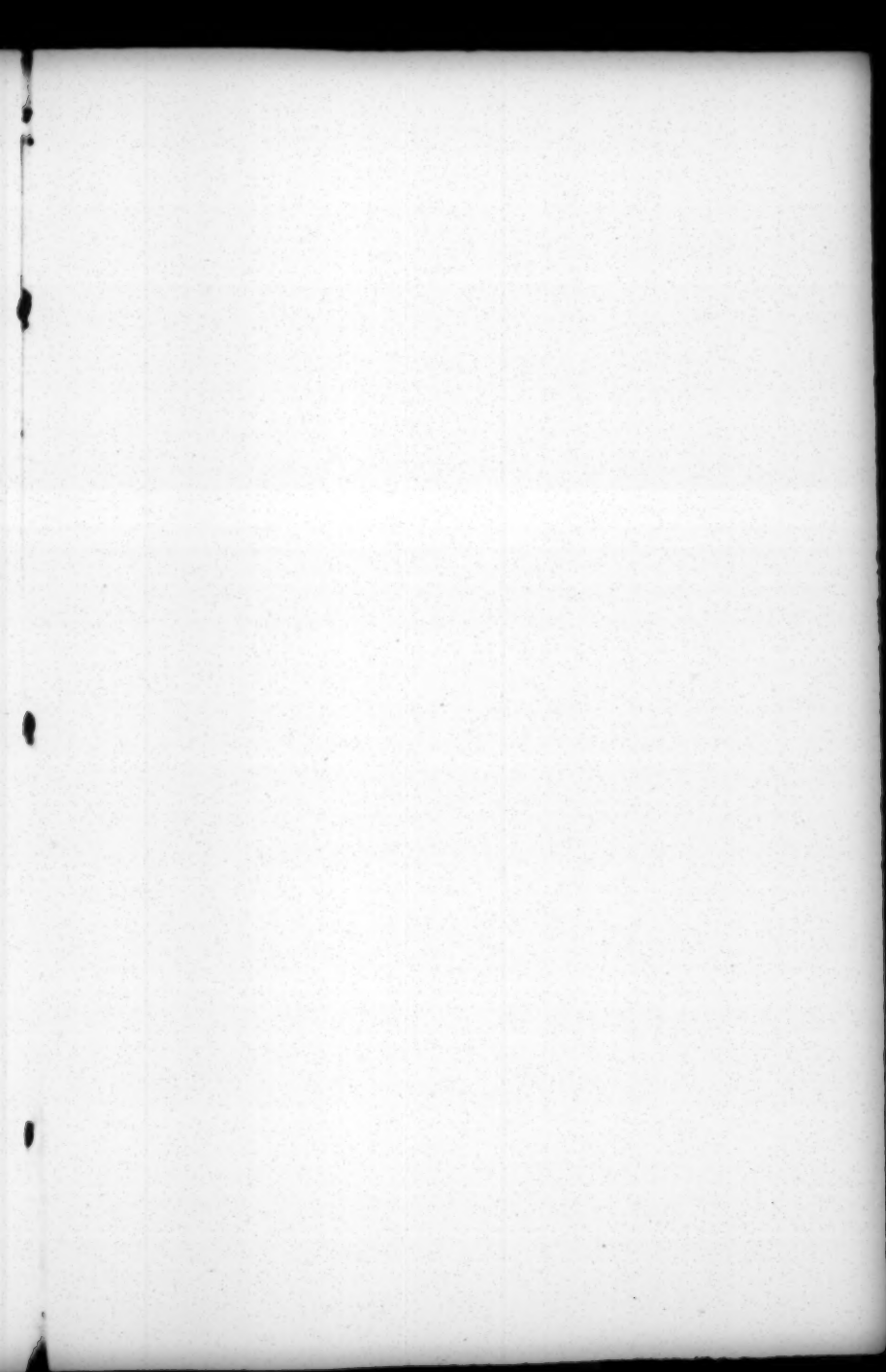
Quæ sequitur manca est numero, casuque, propago.

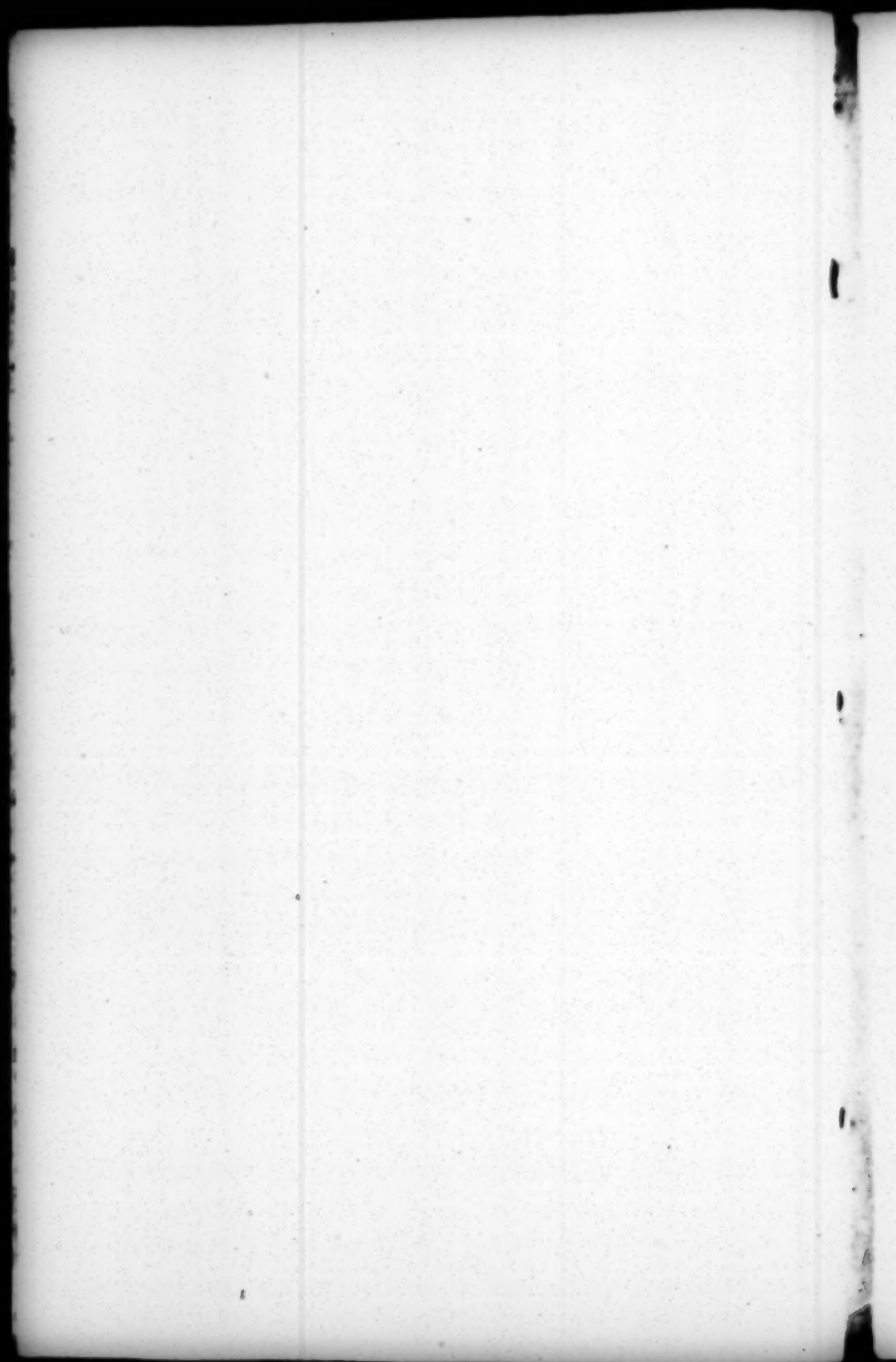
Aptôta.

1. Aptôta
hinc quæ
a recto
non va
riant ca
suum.

Quæ unum variant casum; ut *fas*, *nihil*, *nihil*, *instat*:
Multa & *in* a simili; ut sunt hæc, *cornuque*, *genuque*:
Singulum, *fructus*: sic *Tempe*, *tot*, *quot*, & *omnes*
a tribus ad centum numeros, *Aptôta* vocabis.

Mono-

Monoptôta.

*Estque Monoptoton nomen, cui vox cadit una ;
Cui noctu, natu, iussu, iniussu, simul astu.
Promptu, permissu : plurali legimus astus ;
Legimus inficias, sed vox ea sola reperta est.*

2 Monoptôta sunt quæ unico in obliquo reperiuntur.

Diptôta.

*Sunt Diptôta, quibus duplex flexura remansit :
Ut fors forte dabit sexto, spontis quoque sponte ;
Sic plus pluvius habet, repetundarum repetundis ;
Jugis & sexto dat jugere, verberis autem
Verbere, suppetia quarto quoque suppetias dant :
Tantundem dat tantidem, simul impetis hoc dat
Impete : junge vicem sexto vice ; nec lego plura.
Verberis atque vicem, sic plus, cum jugere, cunctos
Quatuor hac numero casus tenuere secundo.*

3 Diptôta, quæ duobus casibus.

Triptôta.

*Tres quibus inflectis casus, Triptôta vocantur :
Ut precis atque precem, peti & prece blandus amicum ;
Sic opis est nostra, ser opem legis, atque ope dignus :
At tantum vello frugis caret, & ditionis :
Integra vox vis est, nisi defis forte datus :
Omnibus his mutilus numerus prior, integer alter.
Quæ referunt, ut qui : quæ percontantur, ut equis :
Et quæ distribuunt ; ut nullus, neuter, & omnis :
Infinita solent his jungi ; ut quilibet, aliter :
Quinto hac saepe carent casu ; & pronomina, præter
Quatuor hac infra, nostræ, nostras, meus, & tu.*

4 Triptôta quæ tribus casibus.

5 Defect. Vocativo.

6 Propria defect. plur. Frumentum, Frumenta, &c. nomina alia gaudent, alia carent plurali.

*Propria cuncta notes, quibus est natura cœcæ,
Plurima ne fuerint : ut Mars, Cato, Gallia, Roma,
Ida, Tagus, Lalaps, Parnassus, Bucephalusque.
His frumenta dabis, pensa, herbas, uva, metalla ;
In quibus authorum quæ sunt placita ipse requiras :
Est ubi pluralem retinent hac, est ubi spernunt.*

Neutra singula. *Hoc est, flos, fortis, mel, mulsum, deserta, et asper,*
Tibi autem in similibus pluralia servant.

Neutra pluralia. *Hoc est, flos, fortis, mel, mulsque, deserta,*
et aspera, et longae, in alio, nemo; sed ista
mutata sunt, etiam in eis excedentia primum.

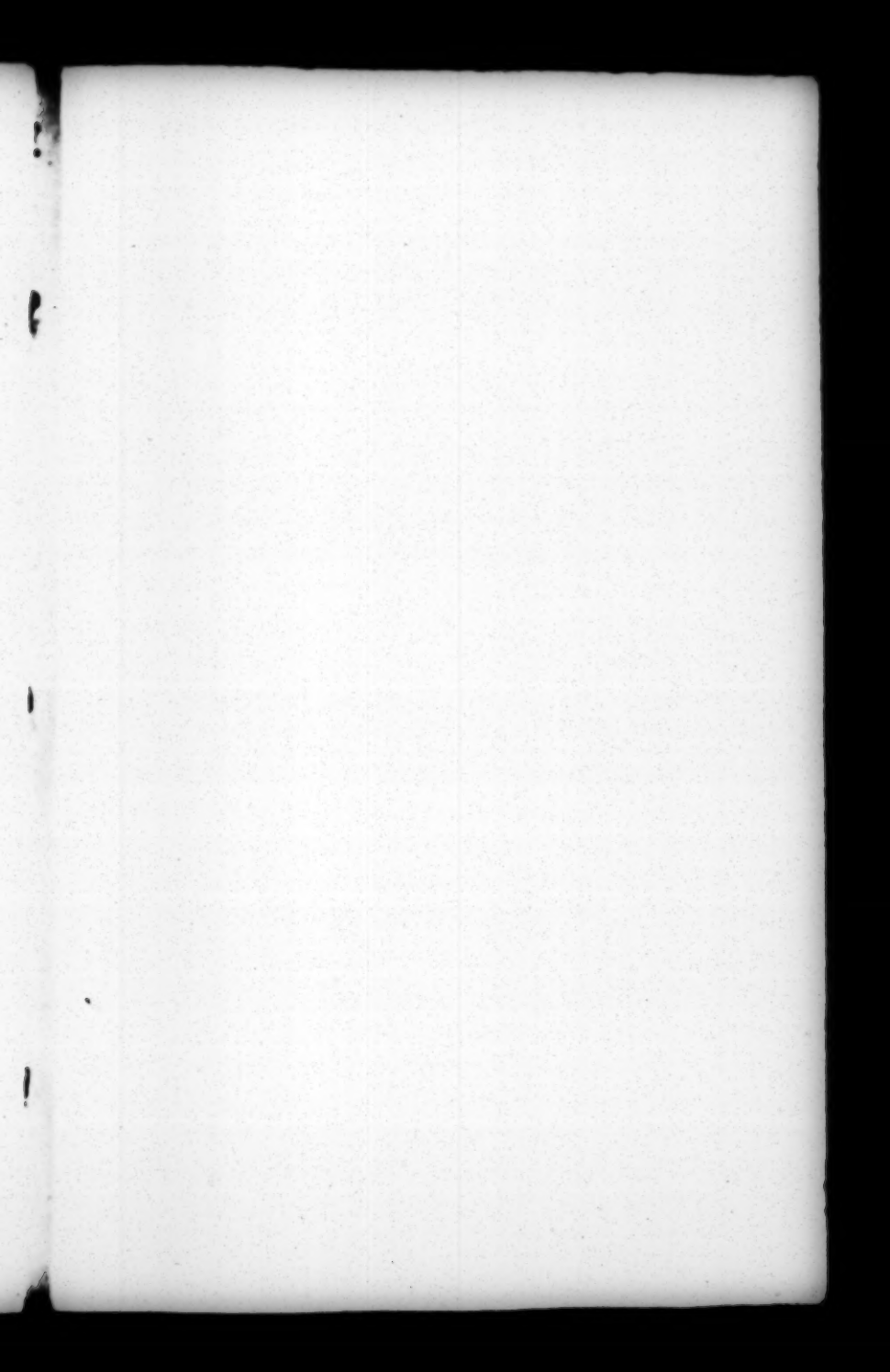
Singula sunt neutra, pluralia vero
Puer, atque salus, et tali, um indole, iussu,
Pater, humus, atque lucus: sitis et fuga: iunge quietem,
et sollicitudinem, atque fumes, otusque, senectus, iuventus;
Sed et non haec, scabellus, labes, ut et omnia quinta,

Tibi similes casus et tertiis saepe tenebunt:
Ex pueris, fletibus, facies, aciesque, diesque;
Quintusque numero totus licet esse secundo.
Idem est, et sol in malebria nectere: ut haec sunt,
Stultitia, mendacia, et sapientia, desidia, atque
Idem innumera voces, quas lectio praebet:
Quem tibi praefixum ac centum collige filum.
Ratio his numerum, quandoque sed adde secundum.

Neutra singula. *Nec licet his neutra numerum deservi secundo,*
Delictum, curam, scilicet, carumque, salumque;
Scilicet, et curam, curam, curum, visumque, penamque,
Genitum, nihilum, et, lac, glaciem, simul haec:
Atque hic, solum, iubar. Illi quoque talia ponas,
Quem tibi si observas, occurrunt multa legenti.

Neutra pluralia. *Mascula sunt tantum numero contenta secundo,*
Manus, menses, cancelli, liberi, et antes,
Mensis, propter, cum, amures, fusti, atque minores;
Cumque cumque quantitates: adde penates,
et decemque, quales Gabaque, Loerique,
Et quae omnes legas per similes variationis.

Neutra singula. *Hoc est, jam neutra, numerusque secundi,*
Etiam, etiam, etiamque, manubria, et idem,
Antes, etiamque, simul, etiamque, minaque,
Etiamque, etiam, etiam, etiamque, etiamque.

[illegible]

Quisquilia, thermæ, cune, dædæ, exequisque
 Iuxta, Inferno, sic promissaque, pluvieque
 Metasignantes, Etalæ, Aroniaque;
 Næta nom & ludæ: addantur Thæ & Athenæ:
 Quod genus intercula & nomina plura locorum.

Rursum hæc nomina, plurâli nostra leguntur,
 Virgini, noni sputo, præcordia, lustrâ ferarum,
 Tempe, cæpitia; su bellivæ, minna, castia;
 Lucæ, cæpit, peti & spensalia tingo,
 Rostia litætus amat; puerique crepusculâ gestant;
 latant, sive colunt cunctibula; consulti exta
 Inguis, & absolveris superis effata vacillant.
 Iuxta Deum poterunt, cæu Bacchanalia iungit.
 Quod si plura leges, hæc hæc quoque classe repnas.

3 Neutra
 carentia
 singulari

Redundantia.

Hæc quasi luxuriant, & aris imitantia formas:
 Nam genus & vocem mutant, tonitrus tonitruque,
 Nædipens clipsum, baculus baculum, atque bacillam,
 Næsus & hoc sensum, tignus tignumque, tapetum
 Apocæpate tapes, punctus punctumque; sinapi,
 Quod genus immutans fertur scelerata sinapis.
 Senus & hoc sinum væ lustris, mætaque mædum,
 Viscus & hoc viscum si cornu & flexile cornu.
 In Lucanus an, Cornu ubi cornu pastri;
 Evocantur simul cornum. Sed quid mover ista?
 Tota baculum ut clatio nulli inest.

1 Redun
 dantia.

Sed ubi præterea quædam sunt Græca notanda,
 Quæ quanto casu ferunt perire Latinnam:
 Non panther panthera venit, crateræque crater;
 Cæssa cæssa habet, sed & ather athera fundit;
 Illæ cratera venit, venit athera: sic capiti ipsum
 Cæssa magna tegit, nec cæssa panthera domari.

2 Nomi.
 narrivi ex
 accusati
 vis Græ-
 cis in a

Veniunt his redus, sensus manet, & genus unum:
 Cæbus & hic gibber, cucumis cucumer, sstips & sstips;

3 Rec-
 tum va-
 riantia.

Sic

* Potius
Odor.

Sic cinis atque ciner, vomis vomer, scobis & scobi,
Pulvis nomen pulver, pubes puber : quibus addes
Qua parantur et honor, & labor, arbor, * ad idque;
His & apes & api, plebs plebis : sunt quoque multa
Accepta a Græcis, geminam referentia formam;
Ut delphin delphinus, & hic elephas elephanti;
Sic congerus conger, Melagerus sic melanger,
Teucrus item Teucer : Dabis huc & cetera cuncta,
Qua tibi par ratio dederint, & lectio casta.

4 Declinatio-
nem va-
riantia.

Hac simul & quartæ flexus sunt atque secundæ:
Laurus enim laurifaci & laurus genitivo;
Sic quercus, pinus, pro fructu ac arbore ficus;
Sic colus, atque penus, cornus quando arbor habetur;
Sic lacus atque domus; licet hac nec ubique recurrant:
His quoque plura leges, qua priscis iure relinquant.

5 Adjectiva
luxuri-
antia.

Et qua luxuriant sunt adjectiva notanda
Multa, sed imprimis quot & hæc tibi nomina sanantur:
Arma, jugum, nervus, somnus, clivusque, animusque,
Et quot limus habet, quot fraxum, & cera, bacillum:
A quibus us simul is formes; ut inermis inermis:
Ravior est hilarus, vox est hilaris bene nota.

COMPARATIO NOMINUM.

Nomi-
num
compara-
tio.
Positi-
vus
gradus,
Compa-
rativus.

Comparantur nomina, quorum significatio augeri
minuive potest.

Gradus comparationis sunt tres.

Positivus, qui rem sine excessu significat: ut, Albus,
niger, probus, improbus.

Comparativus, qui significationem sui positivi per ad-
verbium magis augeat: ut Albior, probior, id est, Magis
albus, magis probus. Fit autem regulariter a secundæ
positivi casu in i, addita syllabâ or: ut, ab Amici, pudici
fit amicior, pudicior.

Superla-
tivus.

Superlativus, qui supra positivum cum adverbio Valde
vel maxime significat; ut,
Doctus.

970;
A

ME :

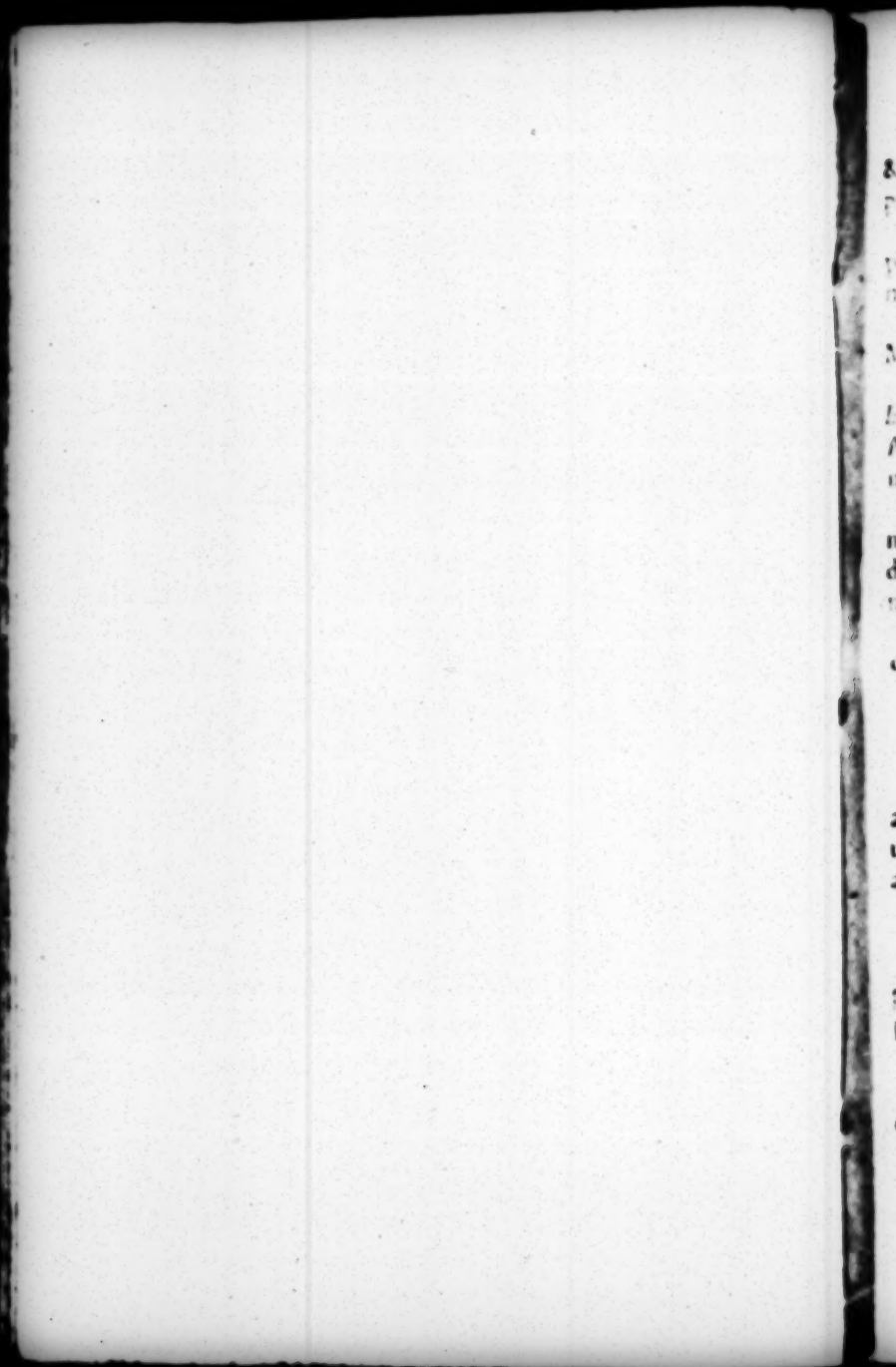
ME :
ME,
ME :

ME
ME

ME

ME
ME
ME
ME

ME
ME

Doctissimus, } id est, valde } Doctus.

Iustissimus, } vel maxime } Iustus.

Ita autem regulariter à primo positivi casu in i adjectis / & finis: ut, a Candidi, prudenti, hic Candidissimus, prudentissimus.

Quæ vero positiva in r desinunt, adjecto rimus superlativum formant: ut Pulcher, pulcherrimus; Niger, nigerimus. In rimus

Excipiantur, Dextimus a Dexter, Maturimus, sive Maturissimus, ab antiquo Matur.

Sex ista in lis, superlativum formant mutando is in In lis.
Imus: nempe, Facilis, facillimus: Docilis, docillimus: Agilis, agilissimus: Gracilis, gracillimus: Humilis, humillimus: Similis, simillimus.

Quæ derivantur a Dico, loquor, volo, facio, ad hunc modum comparantur: Maledicus, maledicentior, maledicentissimus, a Dico: Magniloquus, magniloquentior, magniloquentissimus, a loquor. Derivat a dico, loquor, &c.

Plinius tamen a mendaciloquus, & confidentiloquus, usurpat mendaciloquius, & confidentiloquus.

Benevolus, } a volo: } Magnus, } a facio:
Benevolentior, } } Magnificentior, }
Benevolentissimus, } } Magnificentissimus. }

Quoties vocalis præcedit us finale, comparatio fit per adverbium Magis & Maxime: ut, Idoneus, magis Idoneus, maxime Idoneus. Arduus, magis arduus, maxime arduus. Comparationum in us plurimum.

COMPARATIO INVESITATIO.

Interim acie iudicium adhibendum est, ut quæ in legendis authoribus raro occurrunt, raro itidem usurpentur.

Cujusmodi sunt quæ sequuntur.

Affiduior, strenuior, egregissimus, mirificissimus, pientissimus vel piissimus, ipsissimus.

Perpetuissimus, } } Exiguissimus, apud Ovidium.
Tuisissimus, } } Multissimus, apud Ciceronem.

COMPA.

COMPARATIO ANOMALA.

Bonus, melior, optimus. Malus, peior, pessimus.
 Magnus, major, maximus. Parvus, minor, minimus.
 Multus plurimus, multa plurima, multum plus plurimum.
 Vetus, veterior, veterrimus. Deterior, deterius;
 ab antiquo deter. Nequam, nequior, nequissimus.
 Citra, citior, citissimus. Intra, interior, intimus. Infra,
 inferior, inferior. Extra, exterior, extremus vel extremus.
 Supra, superior, supremus vel summus. Post, posterius,
 postior, postissimus. Ultra, ulterior, ultimus. Prope, propius,
 proximius; a quo proximior, apud *Ovidium*. Pridem,
 prior, primus. Diu, diutior, diutissimus. Saepe, saepius,
 saepissime.

COMPARATIO DEFECTIVA.

Compa-
ratio
incompleta.

Indytus,
Indytissimus.

Optimus,
Optimior.

Ocyor, } ab *αὐτός*.
 Ocyssimus.

Novus,
Novissimus.

Adolescens,
Adolescentior.

Petior,
Potissimus.

Longinquus,
Longinquior.

Pene,
Penissimus.

Meritus,
Meritissimus.

Sinister,
Sinisterior.

Juventus,
Juniior.

Senex,
Senior,
Maximus natu.

Ante,
Anterior.
Nuper,
Nuperior.

Compa-
ratio
abusiva.

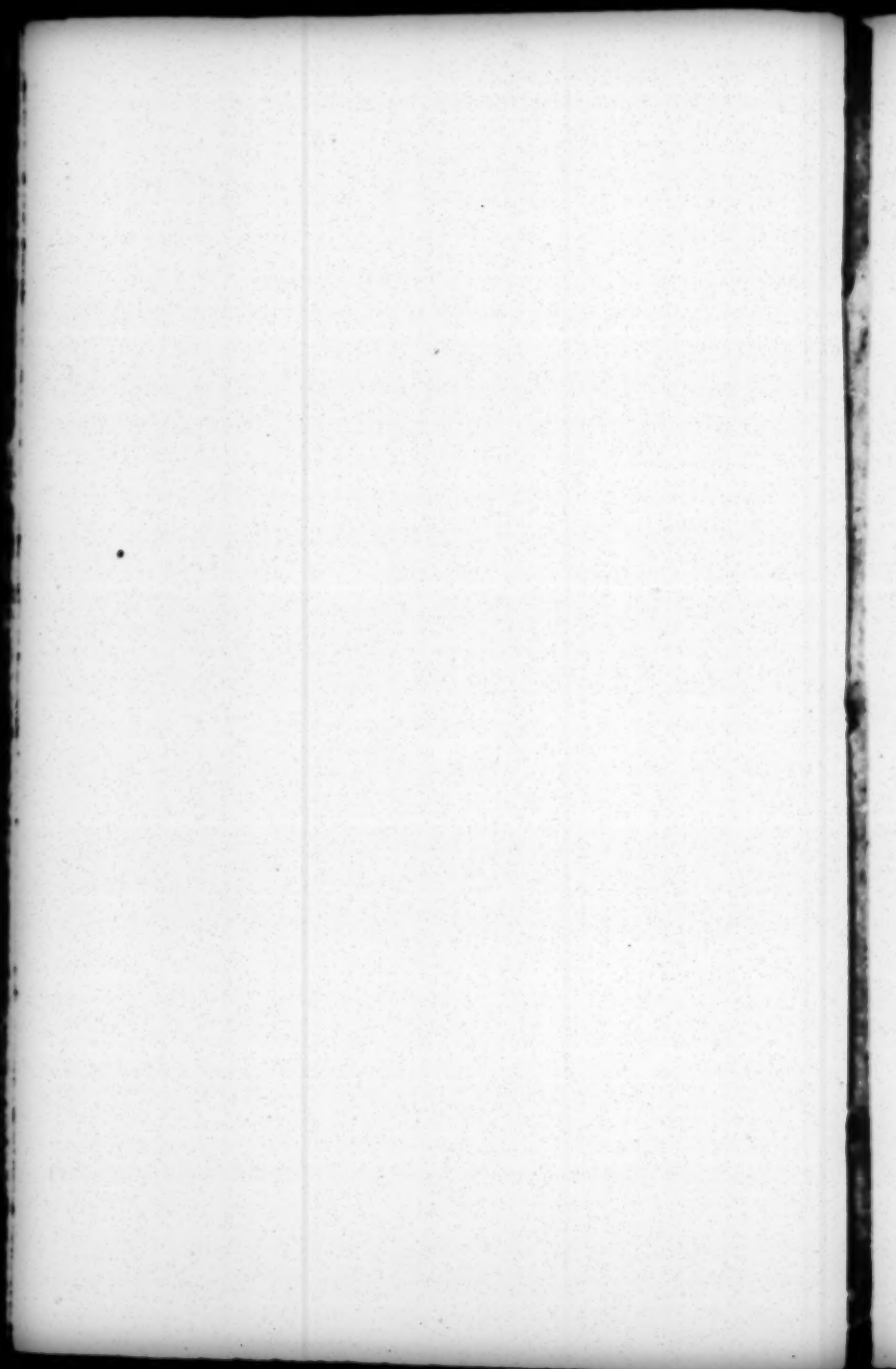
Interdum autem à substantivis fit comparatio, sed
 abusive:

ut, } Neronior, } a } Nerone.
 } Cinadior, } } Cinado.
 } Poenior, } } Poeno.

U.S.
U,
F1-
72-
US.
E.,
US.
EC-
TU-
TH,
MS,

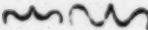

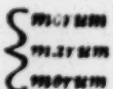
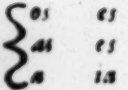

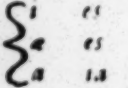

2

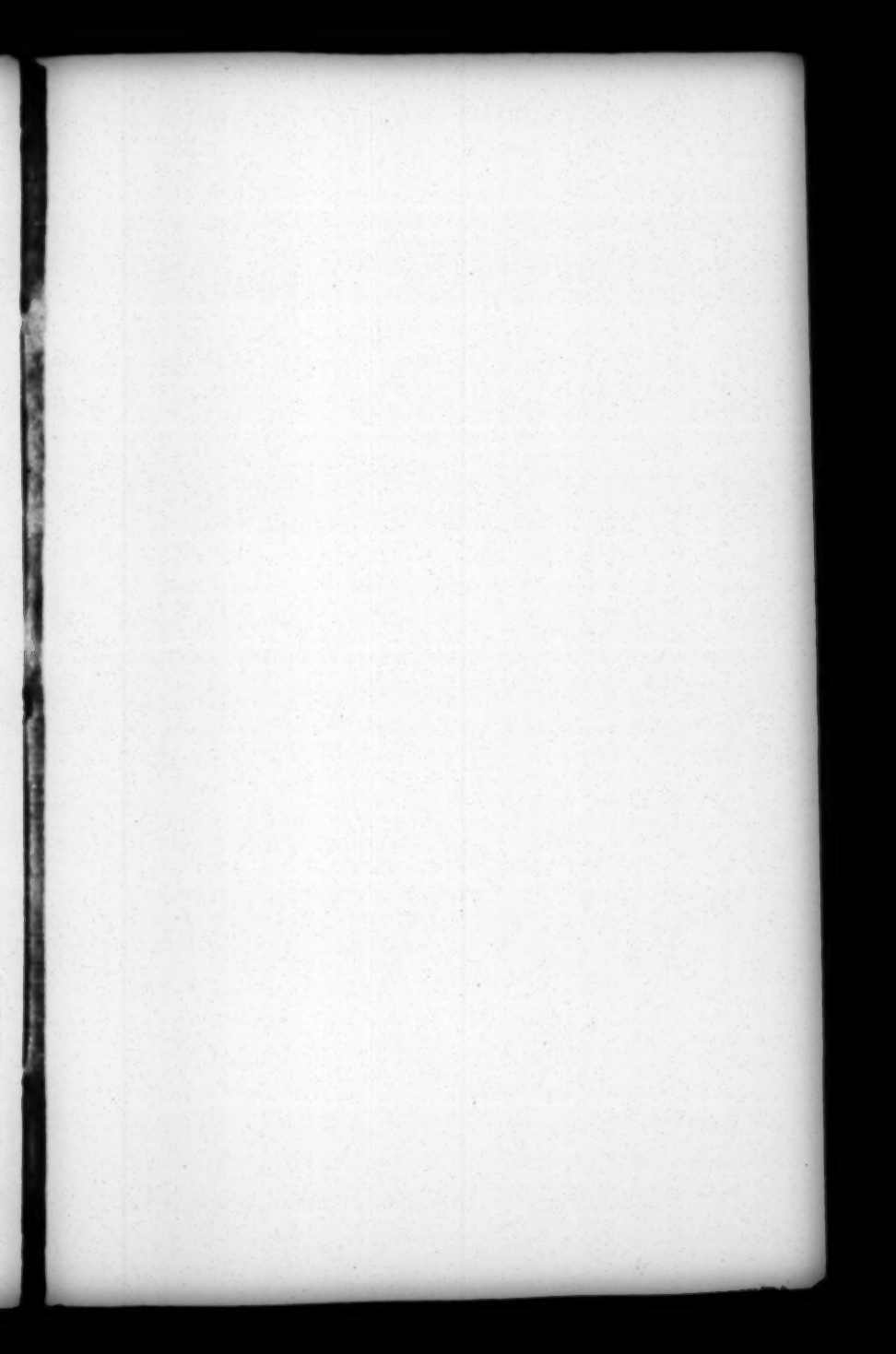
2-

Comparationum Typus.

P L U R A L I T E R.

	<i>Positivus.</i>	<i>Compar.</i>	<i>Super.</i>
	<i>Dedit.</i>
<i>Tener.</i>
<i>Dulcis.</i>
<i>Fiduc.</i>
<i>Prudentes</i>		
Nom.
<i>i</i> <i>es</i>
<i>e</i> <i>es</i>
<i>a</i> <i>ia</i>	<i>ioyes</i>
<i>ioyes</i>
<i>ioyes</i>	<i>ios</i>
<i>ios</i>
<i>ios</i>
Gen.	<i>oy nms</i>
<i>oy nms</i>
<i>oy nms</i>	<i>ioy nms</i>	<i>ioy nms</i>
<i>ioy nms</i>
<i>ioy nms</i>
Dat.	<i>is</i> <i>ibms</i>	<i>ioyibms</i>	<i>ios</i>
Accus.	<i>os</i> <i>es</i>
<i>as</i> <i>es</i>
<i>a</i> <i>ia</i>	<i>ioyes</i>
<i>ioyes</i>
<i>ioy a</i>	<i>ios</i>
<i>ios</i>
<i>ios</i>
Voc.	<i>i</i> <i>es</i>
<i>e</i> <i>es</i>
<i>a</i> <i>ia</i>	<i>ioyes</i>
<i>ioyes</i>
<i>ioy a</i>	<i>ios</i>
<i>ios</i>
<i>ios</i>
Ablat.	<i>is</i> <i>ibms</i>	<i>ioyibms</i>	<i>ios</i>

I

C

tute

D

A

MASS

S

vat

A

atte

I

I

ni'u

I

I

not

I

I

C

vel

Cu

I

Eg

C

wo

pr,

ou

Pronomen est pars orationis, quâ in demonstranda aut repetenda re aliqua utimur.

Pronomina sunt quindecim; Ego, tu, sui, ille, ipse, iste, hic, is, meus, tuus, suus, noster, vester, nostras, vestras.

Quibus addi possunt & sua composita: ut, Ego met, tu te, idem, & similia: ut etiam, qui, quæ, quod.

DE ACCIDENTIBUS PRONOMINI.

Accidunt Pronomini Species, Numerus, Casus, Genus, Declinatio, Persona, Figura.

Species pronominum est duplex; Primitiva & Derivativa.

Ad Primitiva spectant ista; Ego, tu, sui, ille, ipse, iste, hic, is.

Ex Primitivis alia sunt Demonstrativa, alia Relativa.

Demonstrativa, dicuntur eadem, quæ & Primitiva, nimirum, Ego, tu, sui, ille, ipse, iste, hic, is.

Relativa autem sunt, Ille, ipse, iste, hic, is, idem, qui.

Derivativa sunt Meus, tuus, suus, noster, vester, nostras, vestras.

Derivativorum alia sunt Possessiva, alia Gentilia.

Possessiva sunt Meus, tuus, suus, noster, vester.

Gentilia ex eo dicuntur, quod gentem aut nationem, vel partes & sectas significant: ut, nostras, vestras, & Cupas nomen.

DE NUMERO.

Numerus pronominum duplex est; Singularis, ut, Ego; Pluralis, ut, Nos.

DE CASU.

Casus autem sunt sex, quemadmodum in nomine; Vocativo carent omnia pronomina, præter hæc quatuor, Tu, meus, noster, nostras. *Martialis* tamen pronomini ipse vocativum tribuere videtur, quum ait,

*Ut Marti revocetur amor, summique Tonantis,
A te Juno petas cesson, & ipsa Verum.*

Accidentia pronominum.
Pronominum species.
Primitiva.

Demonstrativa.
Relativa.
Derivativa.

Possessiva.
Gentilia.

Numerus in pronominum.
Casus in pronominum.

DE GENERE.

Genera
pronomi-
norum.

Genera sunt in pronomibus, perinde ut in adiectivis nominum. Alia enim ad tria genera referuntur: ut, Ego, tu, fui: alia per tria genera variantur: ut, Meus, tuus, meum.

DE DECLINATIONE.

Prono-
minum
declina-
tio prima.

Declinationes pronominum sunt quatuor.

Genitivus autem primæ declinationis exit in *i*: ut, Ego, tu: genitivo Mei, tui, & fui, quod recto caret in utroque numero.

Secunda.

Genitivus secundæ definit in *ius* vel *us*: cuius formæ sunt ille, ipse, ille: genitivo Illius, ipsius, istius: Hic, is, qui: genitivo Hujus, ejus, cuius.

Tertia.

Genitivus tertiæ Declinationis exit in *i, æ, i*, quemadmodum nominum adjectivorum, quæ per tres termina-
tiones variantur: cuius formæ sunt,

Nominativo	{	Meus, mea, meum,	{	Genitivo	{	Mei, meæ, mei.
		Tuus, tua, tuum,				Tui, tuæ, tui.
		Suus, sua, suum,				Sui, suæ, sui.
		Noster, nostra, nostrum,				Nostri, nostræ, nostri.
		Vester, vestra, vestrum,				Vestri, vestræ, vestri.

Quarta.

Genitivus quarta habet *is*: ex quo ordine, sunt,

{	Genitivo	{	Nostri.
			Vestri.
			Cujus.

Ceteri obliqui in utroque numero ad terminum nomi-
num tertiæ declinationis inflectuntur.

DE PERSONA.

Personæ
pronomi-
norum.

Personæ pronom. sunt tres, { Prima, } Ego,
{ Secunda, } tu,
{ Tertia. } Illi.

DE FIGURA.

Figura.

Figura est duplex: Simplex, ut Ego; Composita, ut
Egoipse.

Prono-
minum
compo-
situm.

Pronomina inter se componuntur: ut, Egoipse, tuipse,
se, sumptus, mensus.

Not.

ective
r: u
Men

r: u
act

orm
Hu,

mal
mala

.

alln
ettn

.

outn

o,

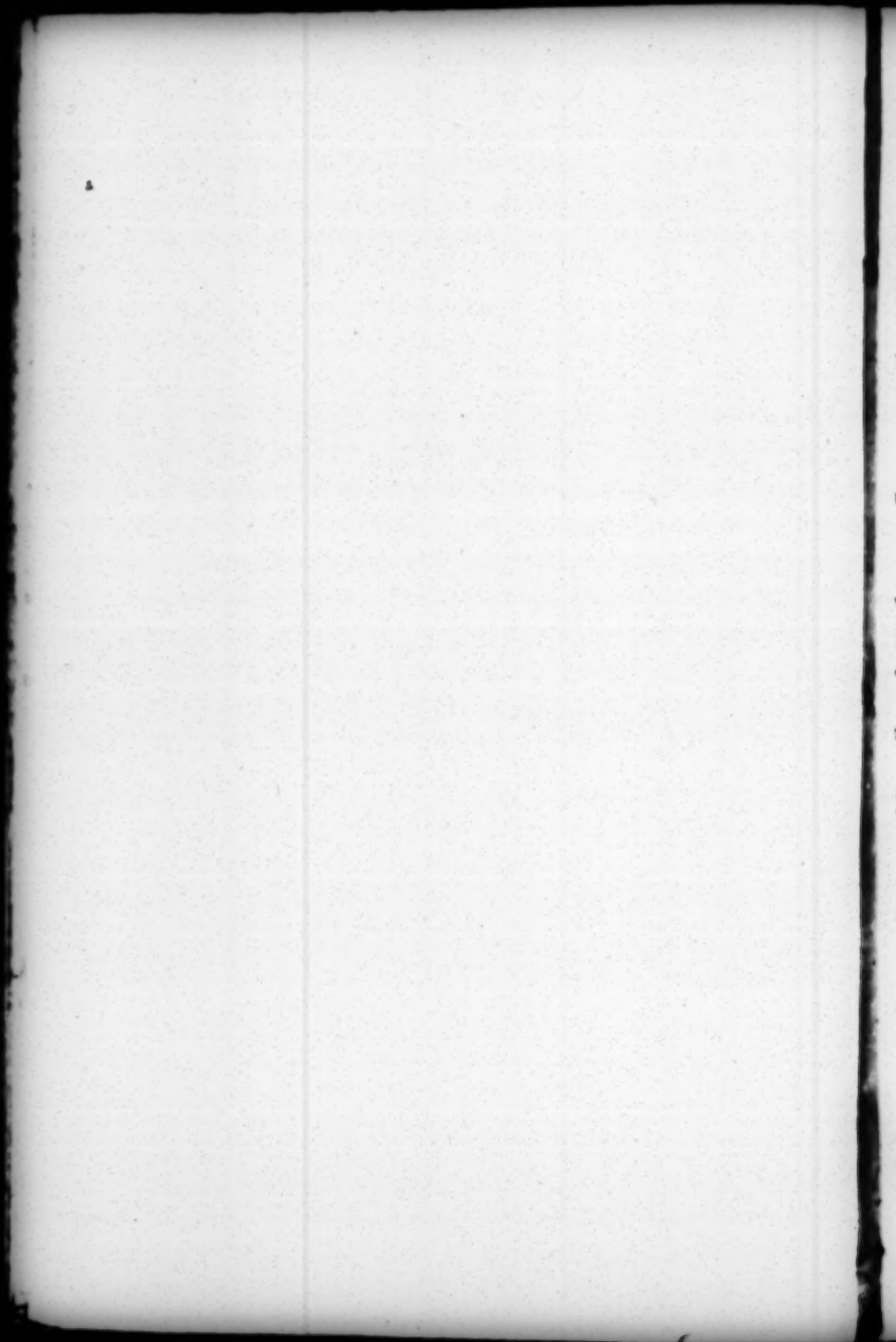
.

.

t, u

ruip

ton.

Nom. { Illic, } Accus. { Iſtunc, } Ablat. { Iſtuc, } 1. Inter
 { Iſtuc, } { Iſtanc, } { Iſtuc, } ſe.
 { Iſtuc, vel iſtuc. } { Iſtuc, vel iſtuc. } { Iſtuc. }

Pluraliter Nominativo & Accuſativo Iſtuc. Eodem modo declinatur & illic, illuc, illoc.

Componuntur etiam cum nominibus: ut, cujuſmodi, huiuſmodi, illuſmodi, iſtuoſmodi. 2. Cum nomi-

Componuntur & cum præpoſitionibus: ut, Mecum, tecum, ſecum, nobiſcum, vobiſcum, quicum, quibuſcum. 3. Cum præpoſitionibus.

Componuntur etiam & cum adverbis:

ut, { Ecum, } { Ecum, } { ab Ec- } { Ecum, } { ab Ecce & ille. } 4. Cum
 { Ecum, } { ab Ec- } { Ecum, } { Ecum, } { Ut & Idem } adver-
 { Ecos, } { ce & n. } { Ellos, } { quoque, ab is } bus.
 { Ecas, } { Ecas, } { Ecas, } { & denum. }

Cum conjunctione quoque componuntur: ut, Sing. Nominativo Hæcine, hæcine, hoccine. Accuſativo hæcine, hæcine, hoccine. Ablativo hæcine, hæcine, hoccine. Pluraliter, Hæcine, neutrum. 5. Cum conjunctione.

Componuntur denique cum ſyllabicis adjectionibus: ut, Aſte, te, ce, pro. 6. Cum ſyllaba adje- & Met.

Aſte adiectur primæ & ſecundæ perſonæ: ut, Ego, tu, meum, tuum, meum, tuum, noſtrum, &c. Sic ſubſtantivæ quoque, ac ſemet dicimus.

Tu met autem in recto non dicimus, ne putetur eſſe verbum a tunc, ſed tunc, tunc, tunc, noſtrum, &c.

Tu adiectur illis, Tu, ut, tute; te, ut, tete. 7. Te.

Ce adiectur obliquis horum pronominum, Hic, ille, Ce, &c. quæ in deſinunt: ut, Huiſce, huiſce, illuſce, illuſce, huiſce, huiſce, illuſce, illuſce.

Pte app ni- { Mei, } { Meapte. }
 tur iſtis abla- { Tua, } { Tuapte. }
 tiva. { Sua, } { Suapte. }
 { Noſtra, } { Noſtrapte. }
 { Veſtra, } { Veſtrapte. }
 H Inter-

Interdum etiam masculinis & neutris adjici solet: ut, Meopte Marte, tuopte labore, suopte jumento, no-
stropte damno, &c.

Quis & Qui ad hunc modum componuntur.

Quis in compositione hæc particulis postponitur.

Quis.

En,	} ut,	Ecquis,	} Et hæc tam in femininis	
Ne,		Nequis,		singulari, quam in neutro
Alius,		Aliquis,		plurali, <i>que</i> habent, non
Nunquam,		Nunquis,		<i>que</i> : ut, Siqua mulier,
Si,		Siquis.		Nequa flagitia, &c.

Ecquis.

Præter Ecquis, quod utrumque in feminino habere
reperitur, Ecquæ & Ecquæ.

His autem particulis præponitur Quis in compo-
sitione,

Nam,	} ut,	Quisnam,	} Et hæc ubique (præ-	
Piam,		Quispiam,		terquam in ablativo
Putas,		Quisputas,		singulari) <i>que</i> habent,
Quam,		Quisquam,		non <i>que</i> : ut, Quæ-
Que,		Quisque.		nam doctrina? Ne-

gotia quæpiam, Optima quæque.

Quis.

Quis etiam cum seipso componitur; ut, Quisque,
quod & in hunc modum variatur;

Nominativo Quisquis, quicquid; Accusativo Qui-
quid; Ablativo Quoquo, quaquæ, quoquo.

Qui.

Qui in compositione præponitur his particulis.

Dam,	} ut,	Quidam,	} Et hæc ubique (præ-	
Vis,		Quivis,		terquam in ablativo
Libet,		Quilibet,		singulari) <i>que</i> re-
Cumq;		Quicumq;		sent, non <i>que</i> : ut,
Quædam puella, Quædam facinora.				

¶ DE VERBO.

Verbum est pars orationis, quæ modis & tempo-
ribus inflexa, esse aliquid, agere, aut pati signi-
ficat: ut, Sum, existo; moveo, moveor; tango, tan-

: ut,
no-

namque
neque
non
mulier,

habent

impossi-

præ-
lativo
bent,
Quæ
Ne-

quæ

Quæ

præ-
lativ
retro
: ut

pos-
sibile
ta-

bum

Verbum dividitur imprimis in personale, ut *Docco*, & impersonale, ut *Oportet*.

Personale est, quod certis personis distinguitur: ut, Verbum Personale. *Ego lego, Tu legis, Hic legit, Illi legunt.*

Contra, Impersonale dicitur, quod diversarum personarum vocibus non distinguitur nec variatur: ut, Verbum Impersonale. *Pocutet, tudet, miseret, oportet.*

DE ACCIDENTIBUS VERBO.

Verbo quidem accident ista; Genus, modus, tempus, figura, species, persona, numerus, conjugatio.

DE GENERE.

Quinque sunt verborum genera, $\left\{ \begin{array}{l} \text{Activum,} \\ \text{Passivum,} \\ \text{Neutrum,} \end{array} \right\} \left\{ \begin{array}{l} \text{Deponeus,} \\ \text{Commune.} \end{array} \right.$

ACTIVUM.

Activum est, quod agere significat, & in *o* finitum, Activum in *or* formare potest: ut, *Docco, doceor. Leo, lego.*

PASSIVUM.

Passivum est, quod pati significat, & in *or* finitum, passivi formam, & dempto, resumere potest: ut, *Amo, vincam; Afficio, afficio.*

NEUTRUM.

Neutrum est, quod in *o* vel in *o* finitum, nec activam, nec passivam formam integre inducere potest: ut, *Curro, Ambulo, jaceo, Sum.*

Neutorum tria sunt genera.

Nam aliud Substantivum dicitur; ut, *Sum, es, est, Sumus, &c.* Aliud Absolutum; sic dictum quod ipsum per se sensum absolvat.

Atque hoc rursus duplex est: Nam alterum actionem completam in ipso verbo significat, nec in aliud transiuntem; ut, *Ambio, dormio, pluit, nungit*; alterum vero passionem in ipso completam indicat; ut, *pallo, rubeo, albesco, nigresco.*

Tertium
genus
Neutr.

Est præterea & aliud, cuius actio in rem cognatæ significationis transit, ac tertiam personam passivæ vocis usurpat: ut,

Eibo vinum,

Curro stadium,

Vivo vitam,

Vinum bibitur.

Stadium curritur.

Vita vivitur.

Sunt denique, quæ simplicia quidem neutra sunt, composita vero agendi vim concipiunt: ut, Eo, adeo, mingo, commingo.

DEPONENS.

Depo-
nens.

Deponens, quod in *or* finitum, vel activi significationem habet: ut, Loquor verbum: vel neutrius, ut, Philopon.

COMMUNE.

Com-
mune.

Commune, quod in *or* finitum, tam activam quam passivam significationem obtinet: ut, Veneror, criminor, cōmiser, stipulor, speculor, osculor, adulor, fruitor, digitor, testor, interpretor, amplector, meditor, expetor, ementior, multaque id genus alia quæ passim apud veteres reperiuntur.

DE MODO.

Modi verborum sex enumerantur.

Indica-
tivus.

Indicativus, qui simpliciter aliquid fieri, aut non fieri dicit: ut, *Probitas laudatur & alget*. Hic modus aliquando per interrogationem usurpatur: ut, *Quis agit hæc?* Aliquando per dubitationem: ut, *An in ætate tua aliud ex alio malum?*

Impera-
tivus.

Imperativus, quo inter imperandum utimur. Hic in suis finitum non habet, sed præsens duplex: ut apud Propertium; *Aut si es dura, nega: sin es non dura, venio*. Varg. *Tiue dum redeo (brevis est via) pasce capellas;*

Et potum pastas age Tiue, & inter agendum.

Ocurfave capro (cornu ferit ille) caveo.

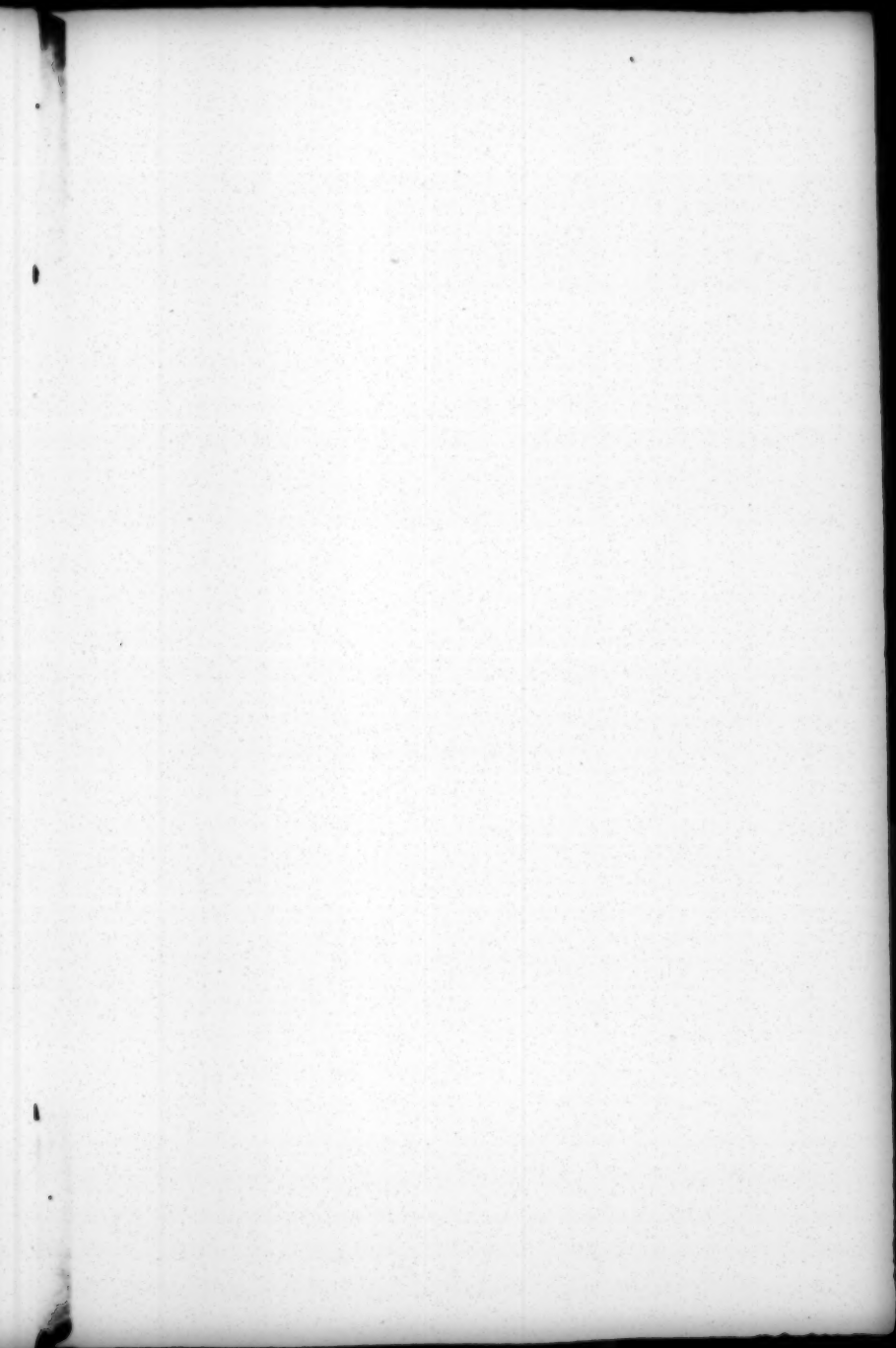
Præteritum autem a Subjunctivo mutuatur.

Id. *Sed amabo te, nihil incommode valetudinis tua feceris.*

Id. *Qual. Dic quotus es, quanti cupias carnare? nec ullum*

Addideris verbum, cæna parata tibi est.

Qui

Quin & illa passiva, Præceptum sit, dictum sit, determinatum sit, præteriti Imperativi esse fatetur Priscianus.

Hic modus etiam permissivus dicitur quod intendum per hunc permissio significetur: ut,

Si sine pace tua, atque invito Numine, Troes

In aliam petere, luant peccata, nec illos Juvetis auxilio.

Denique aliquando etiam sui positivus, aut hortativus appellatur: ut Virgilius,

—*cantus, Et in media arma ruamus.*

Optativus, quo optamus fieri rem aliquam; nec refert factum sit, an fiat, an sit faciendum: ut, *Utinam* *ut* *bonis literis suis detur honos.*

Modus Optativus, Potentialis, & Subjunctivus, quin, que separata eisdem vocibus tempora habere videntur; ut est author Liacerus, Præterea notandum est præsens hujusmodi assumere quandoque significationem futuri: ut, *Utinam aliquando tecum loquar.*

Potentialis, quo posse, velle, aut debere fieri aliquid significamus: ut, *Expectes eadem à summo, minimæque poeta; pro potes expectare. Non expectes, ut statim gratias agat, qui sanatur invitis; pro non debes expectare. Quis enim rem tam veterem pro certo affirmet? pro cuius affirmare.*

Græci hunc modum nunc per Indicativum, nunc per Optativum & Particulam *εἴ* exprimunt.

Subjunctivus, qui nisi alteri subjiçatur orationi, vel alteram sibi subjectam orationem habeat, per se sententiam non absolvit: ut,

Si fueris sælix, multos numerabis amicos:

Tempora si fuerint nubila, solus eris.

Temporum igitur vocibus hi tres modi per omnia (sicut dictum est) conveniunt: discernuntur verò significatu, & signis. Optativus enim semper adhiæret adverbio cuiuspiam optandi: ut, *Utinam veniat aliquando tempus.* Potentialis vero neque ullum adverbium adiunctum habet, nec conjunctionem. Subjunctivus au-

Potentia-
lis.

Græco-
rum op-
tandi
modus.
Subjunc-
tivus.

Nota.

tem semper aliquam conjunctionem annexam habet: ut, *Sivenero; Ut taceas; Cum enatare.*

Infinitivus

Infinitivus, qui agere quidem aut pati significat, at citra certam numeri & personae differentiationem: ut, *Malum probum esse, quam habere.*

DE TEMPORIBUS.

Tempora sunt quinque.

Præsens.

Præsens, quo actio nunc geri significatur: ut, *Scribo.*

Imperfectum.

Imperfectum, quo prius quidem aliquid in agendo fuisse significatur, non tamen absolutam tunc temporis finem actionem: ut,

Virgil. *Incensum Junon ingens Sidonia Dido
Condebatur:* Erat enim adhuc in opere.

Perfectum.

Perfectum, quo præterita absolutaque significatur actio. Hæc in Passivis, Deponentibus, & Communibus duplex est, & ob id duplici circumscriptione explicatur: Alterum, quo proxime præteritum exprimitur: ut, *Præsum sum:* Alterum, quo ulterius præteritum indicatur: ut, *Præsum fui.* Non enim, si modo *præsumsis, præsumsi* commodè apteque dixeris.

Plusquam perfectum.

Plusquam perfectum, quo actio jamdiu præterita significatur.

Futurum, quo res in futuro gerenda significatur.

Hic primitivus modus a nonnullis vocatur, quod videatur aliquid promittere, aut velle facere: ut, *Ovid. Ithacus ò Nympha monstratque saxa petemus.*

Hujus aliud genus est, quod Exactum vocant: ut, *Videto, abito.*

Ter. *Sic te quo animo fore accipiet, negligentem securo.*

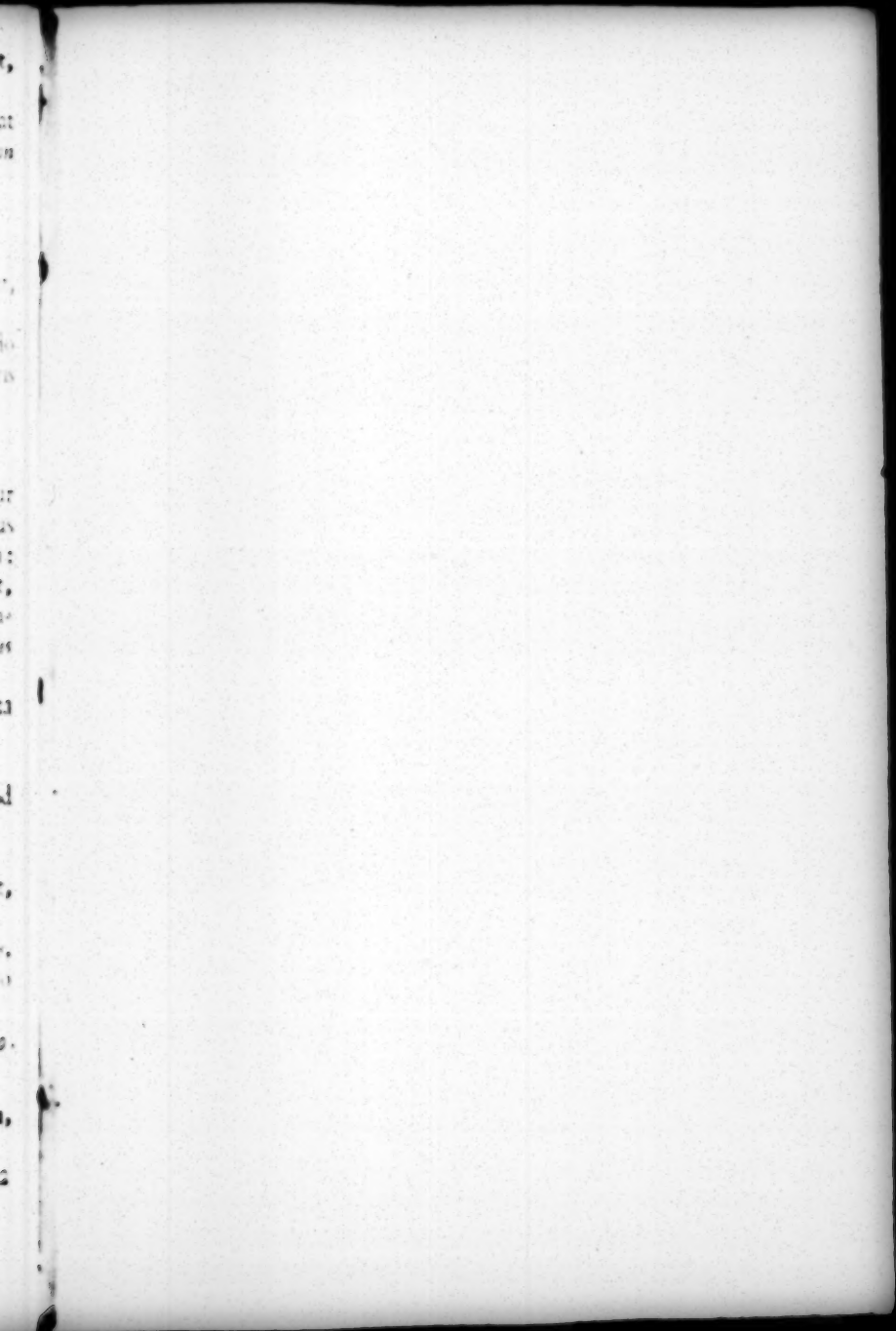
Quod quidem exactum futurum etiam in Subjunctivo modo reperitur: ut,

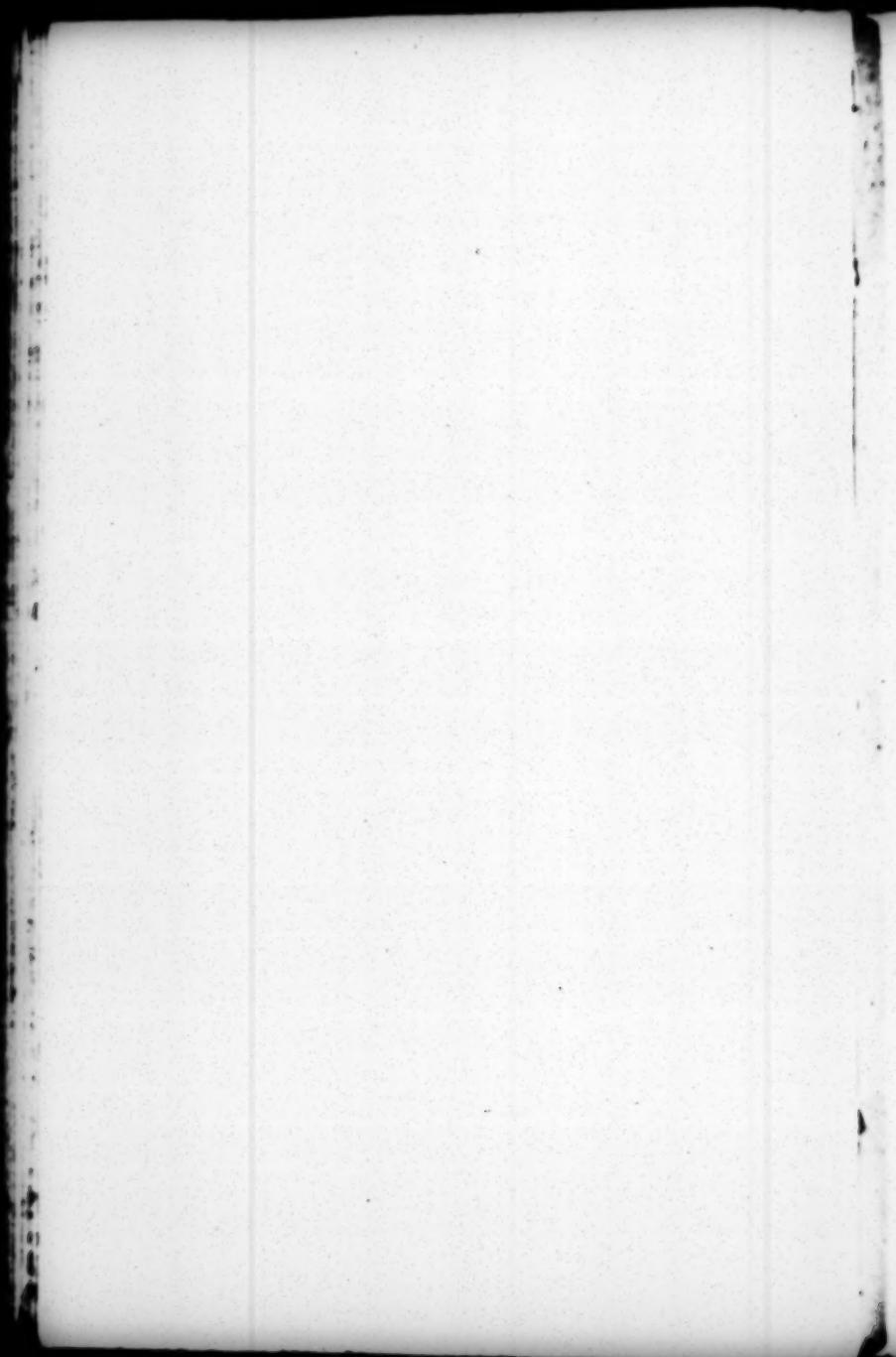
Plin. *Ero scurior dum legam, statimque timebo cum legero.*

DE FIGURA.

Figura est duplex: Simplex, ut, *Facio;* Composita, ut, *Calcacio.*

Verba

Verba composita quorum simplicia exoleverunt, sunt, Defendo, offendo, aspicio, conspicio, adipiscor, experior, compertior, expedio, impedio, delco, imbuo, compello, appello, incendo, accendo, ingruo, congruo, infligo, mingo, implico, compleo, & id. cetera alia.

Quidam etiam videntur a Graecis nata: ut, *impleo*,

ταμ. Perello, α κειρω.

DE SPECIE.

Species est duplex.

Primitiva, quae est primi verbi positio: ut, *terveo*.

Primiti-

Derivata, quae a Primitiva deducitur: ut, *tervesco*.

va.

Derivatorum genera sunt quinque.

Derivati-

Inchoativa, a Grammaticis appellata (quae *Valla*

va.

meditativa potius, & augmentativa appellat,) in
si definiunt: ut, *labasco*, *caleasco*, *ingemisco*, *edom-*
isco.

Inchoa-
tiva.

Hae autem inchoationem significant, ut, *lucescit*,
id est, *Incipi lucere, aut certe gliscere & intendi*: ut a-
pud *Virgil. Exprimuntem nequa, ardescitque tuendo*:
haec est, *magis magisque ardet*. Ex his pleraque pro
thematicis primariis usurpantur: ut, *timeo*, *hisco*,
conticesco, id est, *Timeo, ho, iaceo*.

Frequentativa definiunt in *to*, *so*, *xo*, aut *tor*: ut, *vi-*
sito, *affecto*, *scripturo*, *pulso*, *vilo*, *quasso*, *nexo*, *texo*,
vexo, *lector*, *lutor*, *seiscitor*. Significant autem vel
assiduitatem quandam, vel conatum: ut, *dictito*, id
est, *saepe ut v. dico*; *vilo*, id est, *eo ad videndum*.

Fre-
quentati-
va.

Huc pertinent & illa, *vellico*, *sollico*, *albico*, & si-

Appara-
tiva.

Desiderativa finiunt in *urio*: ut, *lecturio*, *parturio*, *deside-*
scurio, *canatorio*. Hae ad significationem suorum *raziva*
Primitivorum studium, atque appetentiam quandam
adiungunt: ut, *lecturio*, id est, *Legere cupio*; *Can-*
torio, id est, *Cupio canere*.

Diminuti-
va.

Imitati-
va.

Diminutiva, in *lo*, vel *ss*, exeunt: ut, Sorbillo, can-
tullo, pitillo, id est, parum ac modice sorbes, canto, bibo.

Imitativa sunt, quæ imitationem significant: ut
Patriſſo, Attriſſo, Platiſſo. At Latini hæc terminati-
ades delati sunt: unde pro Gracillo, Græcorum sunt
ut, Cornicer, a cornice; Vulpiner, a vulpe; Eaccher,
a Eaccho.

DE PERSONA.

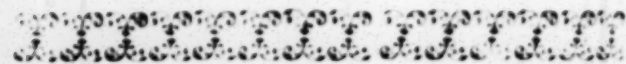
Tres sunt verbi personæ: Prima, ut Lego; Secunda,
ut Legor; Tertia, ut Legit.

DE NUMERO.

Numeri sunt duo; Singularis, ut Lego; Pluralis,
Legimus.

DE CONJUGATIONE.

Quandoquidem de conjugandorum verborum ratione
in rudimentis Anglica traditum est, quæ pueri tanquam
cognoscentes fuere ætate debent calere debent: proinde inueni-
amur Guilhelmi Hinde præteritis & futuris regulæ
ediffine quidem illa, compendiosa sunt, quæ, necesse
minimè utiles) paraviditate imbutamini.

G. LIL. DE SIMPLICIUM

Verborum primæ Conjugationis
communium Præterito.

*S*in præſenti perfectum format in *avi*;

Vi, no nas nati, cocto coctus, coctus.

Demi lito liti, juco juxti, nexq; nexi.

Et ſic quod ſecut, neco quod neci, mico quod

Quod mimi, plio quod pluri, ſico quod ſi-

Sic demo quod dñmi, tono quod tonui, ſeno quod ſeni.

Quod ſpñi, crepo quod crepi, creto quod cretudi

Atque cubo cubui: rari hæc formantur in *avi*,

De las inde dñi, ſto ſtæ formantur ſtæ vult.

Secun-

Acavi.
Tavet
Piet
Vet
Plus
No una
Villaba
conſi
ſed colla-
dendi
con pri-
ma voce
requen-
tiſſis, id
quod
connum
commu-
ne eſt.

33
M

Secundæ Conjugationis commune Præteritum.

E Singulis personis diu format ut dicitur
 Dico, dixi, dixi: iubeo, excoepi, iussi;
 Sento, sentui, habui, scripsi, scripsique, mulco, mulsi;
 Iubeo, aut luxi, sedeo, sedi, velleque
 Velle, velle: sed prout deo prout, strideo, stridi;
 Sudo, sussi, velle, velle, habet ardeo & arsi.

Es mi.

Quoniam his inflexionibus syllaba prima:
 Pendo namque pependi, mendo, melleque memordi,
 Spondeo habere spondendi, sondeo, sonique totendi.

I vel R ante geo sistit, geo veritatur nisi;
 Teneo, tenni, mulco, mulsi, dat quoque malui.
 Luxo, luxi, luxco, luxi, habet ardeo & arsi.

Geo.

Dui fleo, fles, fleui, leo, les, leui, indeque natum
 Dolo, doli, pleo, ples, pleui, neo, neui;
 Amineo, amisi formatur: terpeo, terpsi,
 Hæreo, hæsi hæsi. Voco, situi: ut ferreo, ferui,
 Neco, Cedo, satum posui, conuoco, conui:
 Iubeo: iubeo, iubeo, iubeo, iubeo.

Veo.

Tertia Conjugatio.

Tertia præteritum format ut hic manifestum.
 Posui, ut lambi, lambi, scribo, excoepi, scripsi,
 Iubeo, iussi; antiquum curabo, curui, dat.

Po.

Cosui, ut vinco, vici: cui parco, pperi
 Iepari, diu doli, duco quoque duui.

Co.

Do, situi, ut mando, manui: sed secundo scilicet,
 Fudo, fudi, fundo, fudi, mudo, mudi, que;
 Pendo, pependi, tendo, tetendi, podo, pepedi:
 Fungo, fudi, cedi, pro verbo cedi, cedi.

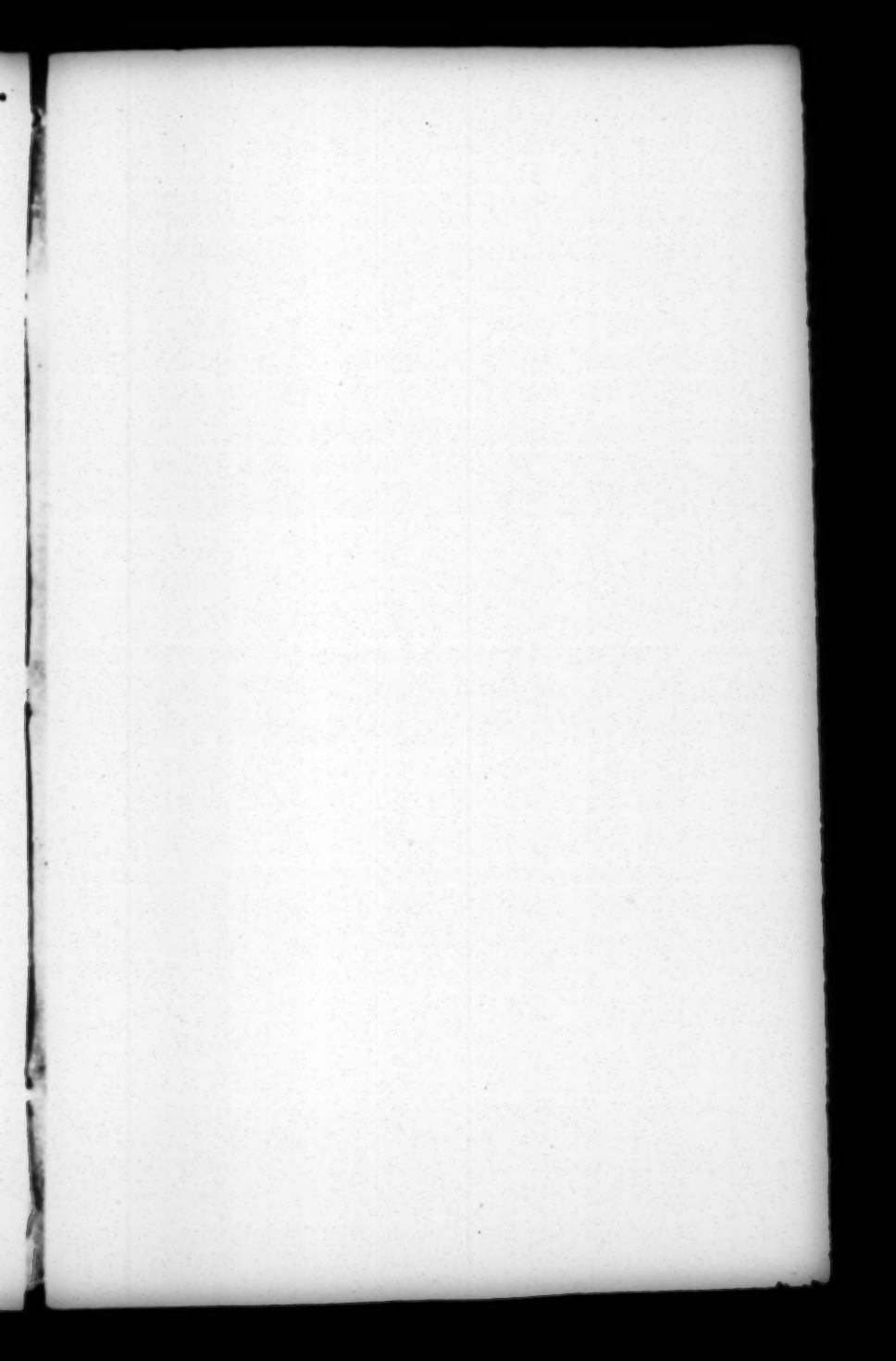
Do.

Cedo, pro discedere, sive locum dare, cessi:
 Volo, vado, ludo, ludo, duco, duco, mudo,
 Cedo, pendo, rodo, ex do semper faciunt si.

Cedo;

Go

- Co.** Go fit xi, ut iungo iunxi: sed r ante go vulsi;
 Ut spargo sparsi: legolegi, & ago faciegi:
 Dat tango tetigi, punzo punxi pupugique:
 Dat frango fregi, cum signat pango pacisci,
 Vult pepigi: pro iungo, pegi: pro cano, panti.
- Ho.** Ho fit xi, traho centraui duet, & traho cent.
- Io.** Io fit ui, colo cent colui: psallo excipe cum p,
 Et sallo sine p: nam salli format utrumque:
 Dat vello velli, vulsi quoque, fallo fefelli,
 Cello pro frango, ceculi: pello pepulique.
- Mo.** Mo fit ui, como cent comui: sed emo facit emi,
 Corio petit compsi, promio prompsi: adice demo
 Quod format dempsi, sumo sumpsi, promo pressi.
- No.** No fit vi, fimo cent fici: temno excipe tempfi;
 Dat sperno stravi, sperno spervi: lino lavi,
 Interdum lvi & lvi: cerno quoque cervi:
 Gigno, pono, cano, genui, posui, cecini dant.
- To.** Po fit pli, ut scalpo scalpsi: rumpo excipe rupi;
 Et strepo quod format strepui, crepo quod crepui dat.
 Quo fit qui, ut linquo liqui: coquo demito con.
- Quo.** Ro fit vi, sero cent pro planto & semino, servi,
 Quod servi melius dat mutans significatum:
 Vult verro verri & versi, vxo ulsi, gero gelli,
 Quaro quasi vi, tero trivi, curro cucurri.
- So.** So, velut accerso, arcesso, incesso, atque lacecco,
 Formabit sivi: Sed tolle capecco capecco,
 Quidque capecco facit, atque facecco facecco.
 Sic viso visi: sed pinso pinsui habebit.
- Sco.** Sco fit vi, ut pasco pasci: vult posco poposci.
 Vult didici disco, quexi formare quinisco.
- To.** To fit ti, ut verto verti: sed sisto notetur
 Pro facio stare altitum, nam iure fitti dat.
 Dat mitto misi, petii pro fice petivi.
 Sterio statui habet, meto messui: ab ecto fit emi,
 Ut flecto flexi: pecto dat pexui, habetque
 Pexi: etiam necto dat nexui, habet quoque nexi.
- Vo.** Vo fit vi, ut volvo volui: vivo excipe vivi.

X
1
7
C
K
S
H
P
S

Texent nexui habet, sic texo texui habebit.

Facio ei: ut facio feci, facio quoque feci;

Antiquum facio leri, specio quoque specio.

Facio di, ut facio fodi. Cio, cum fugio gi.

La pio pi, ut capio cepi: cupio exapepi,

Et capio capi, sapio sapui atq. e sapui.

Pario, ut pario pepi. Tuos si geminos si.

Te pario quili, quod ex repetitur in nsm.

Stano quous situi, ut stano stitui: pluo plui

fluat, fluo plui; stino sed stitui, stino fluxi.

Xo.

Cio.

Dio. Gio.

Pio.

Rio.

Tio.

Uo.

Quarta Conjugatio.

Quarta dat isini, ut monstrat scio sis tibi sciri:

Facias venio dans veni, cambio campsi,

Ramio ransi, sartio sarsi, sartio sarsi,

Sepio sissi, sentio sinsi, sulcio sulsi,

Haurio hauri, sancio sancsi, vincio vinxi,

*Pro salto salto salui, & amicio * amicus dat;*

Pancis ntemur cambriui, hauriui, amicioui,

Sepiui, sanciui, sarsiui, atque salui.

Is, iui.

Excepe

venio,

cambio,

&c.

*Pes pro-

celeus-

maticus.

De Compositorum Verborum Præteritis.

Praetereum dat idem simplex & compositum,

Ut docui docui monstrat. Sed syllaba semper,

Quam simplex geminat, compositum non geminatur:

Præterquam tribus his, præcuro, excuro, respingo;

Atque cado, disco, sto, posco, ritè creatis.

A plico compositum cum sub, vel nomine, ut ista,

Supplico, multiplico, gaudent formare plicati:

Applico, complico, replico & explico, ut velin avi.

Quamvis oculi oculo simplex olui, tamen inde

Quodam compositum melius formabit olui:

Simplicis at formam redolet sequitur, suboletiq.

Composita a pingo formabunt omnia pungi.

Plico.

Oleo.

Vult Pingo.

Do. Vult unum pupum, interdumque repungo repunxi.
 Natum à do, quando est inflexio tertia ut addo,
 Credo, edo, dedo, reddo, perdo, abdo, vel obdo,
 Condo, indo, trado, prado, celo, didi: at unum
Sec. Abscondo, abscondi. Natum à sto, Rus ita habebit.

Mutantia primam vocalem in E.

Velut hæc simplicia presentis, prateritique,
 Si componantur, vocalem primam in e mutant:
Parlo. Damno, ludo, lacer, fallo, arceo, trado, fatisco,
 Partio, capto, patre, secundo, spargo: praterique,
 Curis nata per duo comperi. Si periti dant:
 Cetera sed periti: velut hæc, aperire, optare.
Pasco. A pascio patre: tantum composita notentur
 Ille dno, compesco, dispesco, periciui habere:
 Cetera, ut epasco, servabunt simplicis usum.

Mutantia primam vocalem in I.

Hæc, * habeo, lacer, fallo, statuo, cado, ludo,
 Pango dant periti, cano, quæro, cado cecidi.
 Tingo, teneo, taceo, sapio, rapioque,
 Si componantur, vocalem primam in i mutant:
Postha beo simp- Ut in periti, exigo exipui: à cano natum,
plicis Periciui periti, cum concino concinui dat.
formam A placeo sic displiceo: sed simplicis usum
servat. Hæc duo, compliceo cum p. placeo, bene servant.
Cano. Composita a pango retinent a quatuor ista,
Placeo. Depango, oppango, circumpango atque repango.
Pango. Composita a pango retinent a quatuor ista,
Maneo. Depango, oppango, circumpango atque repango.
 A maneo mansi, immui dant quatuor ista,
 Præminuo, emineo, cum promineo, imminetque:
 Simplicis at verbi servabunt cetera formam.
Scalpo, Composita à scalpo, calco, salto, a per u mutant:
calco, Id tibi demonstrant, exculpo, inculco, resulto.
salto. Composita à claudo, quatio, lavo, rejiciunt a:
claudo, Id d. cet à claudo, occludo, excludo: à quatioque,
quatio, Percutio, excutio: à lavo, proluo, diluo, nata.
lavo.

Mutantia

H
V
P
f
N
A
S
J
P
T
P
N
D
I
C
D
H
u
L
u
u
u
u
C
D
E

Mutantia primam vocalem in I,
præterquam in præterito.

Hæc si componas, Ago, emo, sedeo, rego, frango,
Et capio, facio, lacio, specio, premo, semper
Præteritam primam præsentis in I sibi mutant,
Præteriti nunquam, et frango refringo refrégi:
Accipio in potu præteriti. Sed pauca notentur:
Namque si non simplex perago sequitur, frangoque.
Atque ab agi agō dat degi, cogo cœgi:
Ago sic perago præteriti, vult quoque surgō
Surgere, mediâ præsentis syllabâ ademptâ.

Excipi-
tur Cœ-
mo.

Ago.
Rego.

Facio.

Lego.

Ad hæc si facio, nisi præposito præterente:
Id hæc præteriti, cum casu præterito, inficique.

Ad hæc si facio, nisi præposito præterente,
Præteritis servanti vocalem, in præterito mutant:
De quibus hæc, intelligo, dilgo, negligo, tantum
Præteritam loci faciunt; reliqua omnia legi.

De simplicium verborum supinis.

Nunc ex præterito discas formare Supinum.
In sibi tum format, sic namque bibi bibitum fit.
Et ætiam; ut vici vitium, testatur & ius
Dantulum; feci factum, jeci quoque jactum.

Bi.
Ci.

Disi tum, ut vidi visum: quadam geminanti s;
Et panti passum, fodi fissum: adde scidi quod
Dat fissum, atque fidi fissum, fodi quoque fissum.

Di.

Hic etiam adde casus, quod syllaba prima supinis
Quam vult præteritum geminari, non geminatur:
Atque totendi dans tonsum docet, atque cœdidi
Quod casum, & cecidi quod dat casum, atque tetendi
Quod tonsum & tantum, tutudi tonsum, atque pepedi
Quod format peditum; adde dedi quod iuve datum vult.

Ci sit ætiam, ut legi lectum: pegi pepigique
Dat pactum, fregi fractum, tetigi quoque tactum,
Egi ætiam, pupugi punctum, fugi fugitum dat.

Oi.

Li.

Lisi sum; ut falli, stans pro sale condio falsum;
Dat populi pulsum, ceculi cullum, atque feselli
Falsum; dat velli vulsum, tuli habet quoque latum.

Mi, ni,
pi, qui.

Mi, ni, pi, qui, tum, fiunt; velut hic manifestum,
Emi emptum, veni ventum, cecini a cano cantum,
A capio cepi dans capium, a capio capium,
Aumpo in pui puium, liqui quoque ledum,

Ri.

Si.

Ri si sum, ut verri ver sum; peperit excipe partum.

Si si sum, ut rasi rasi sum; tamen i geminato
Missi formabit missum; fulsi excipe sulsum,
Hansi haustum, sarsi satum, sarsi quoque satum,
Tossi tustum, gessi gestum; tor si duo, totum
Et tor sum, indulsi indultum indulsimque requirit.

Pi.

Ti.

Pi si tum, ut scripsi scriptum; campsi excipe campsum.

Ti si tum; a sto namque steti, a fistoque steti sit
Præterito commune statum, verti excipe verum.

Vi.

Vi si tum, ut steti statum; pati excipe partum;

Dat lati lotum, interdum lantum atque licatum;

Potavi potum, interdum facit S potatem;

Sed savi santum, cari cantum; a sero se s

Formes vine satum; heri hincque litum dat;

Solvi a solo solutum, volvi a volo volutum;

Vuli singulari singulum, veneo vents

Veni tum, sepelivi tue sepul tum.

Ui.

Quod dat ui dat tum, ut domus domitum; excipe
quodvis

Verbum in uo, quia semper ui formabit in utum;

Exui exutum; a vi no deieui, vutum dans.

Vult seui fidum, necni neclum, fricuique

* Pes pro

celeui

marialis.

Pinclum, misui item mustum, * ac amieni dat amulum;

Torui habet totum, docui doctum, tenuique

Tutum, consuius consultum, alui alium alitumque;

Sic salui saltum, colui centui quoque cultum.

Puisti habet pistum, respui apium; seruique

A sero culi sortum, sic texui habet quoque textum.

Hac sed ui mutant in tum; nam censeo censum,

Cellui habet celsum; meto missus habet quoque missum;

Qua
dam
mutant
ui in
tum.

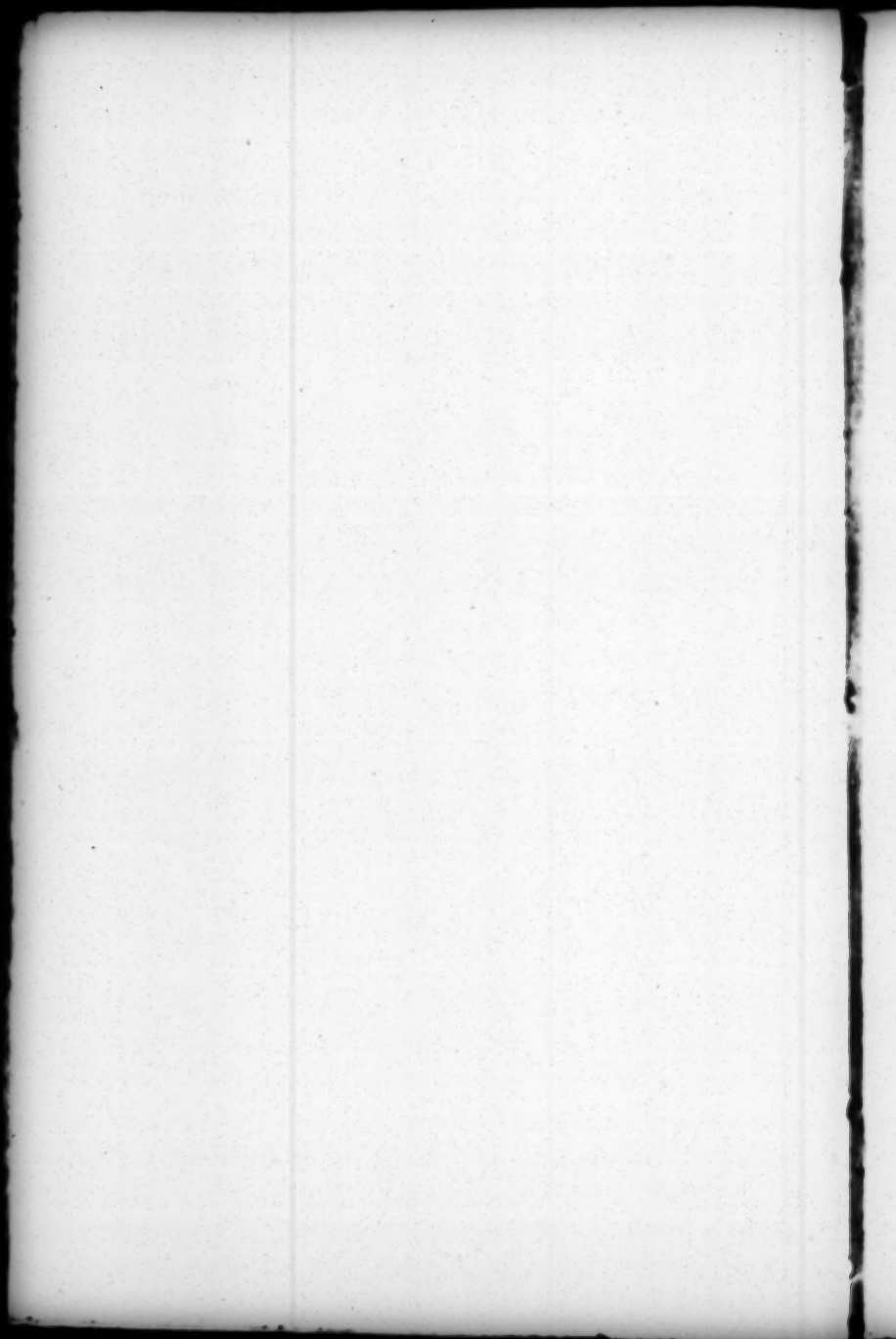
Neui

19.

20

21

22

Nexus item nexum, sic pexus habet quoque pexum :

Dat patui passum, carui cassum caruumque

Xi. At fit tui, ut vinxi vindum, quinque abjiciunt n :

Nam finxi fictum, minxi multum, inque supino

Dat pinxi pitum, strinxi, rinxi quoque ritum.

Xum, flexi, plexi, fixi dant ; & fluo fluxum.

De Compositorum verborum Supinis.

Compositum ut simplex formatur quodque supinum, Quamvis non eadem stet semper syllaba utrique.

Tundo.

Composita a tui sum, demptum tui sum ; a rui sum fit,

Ruo.

Imedi demptum, rutum ; & a salum quoque sultum.

Salio.

A sero, quando satum format, composita situm dant.

Sero.

Hac captum, factum, jactum, raptum, a per e mutant ;

Et cantum, partum, sparsum, carptum quoque factum.

Verbum edo compositum, non estum, sed facit esum :

Edo.

Cum duntaxat comedo formatis utrumque.

A nosco tantum duo cognitum & agnitum habentur ;

Cetera dant notum : nullo est jam noscitur in usu.

De Præteritis Verborum in Or.

Verba in or admittunt ex posteriore supino

Præteritum, personæ per us, & sum consociato

Vel tui : ut a lectu, lectus sum vel fui. At horum

Nunc est deponens, nunc est commune notandum :

Nam labor lapsus, patior dat passus & exus

Patior.

Nata : ut compator compassus, perperiorque

formans perpassus, fateor quod passus, & inde

Fateor.

Nata : ut, confiteor confessus, diffiteorque

formans diffessus : gradior dat grissus, & inde

Grador.

Nata : ut digredior digressus. Funge fatiscor

Fessus sum, mensas sum metior, ator & usus

Pro texo orditus, pro incepto dat ordior orsus,

Nitor nisus vel nixus sum, ulkiscor & ultus :

Isascor simuldratus, reor atque ratus sum,

Obliuiscor puls oblitus sum : fructo optat

fructum

Tuor &
Tucor.

*Fructus vel sinitus, misereri iunge miserius.
Vult tuos & meos non tutus sed iutus sum,
Quamvis & tutum & iutum sit utriusque supinum:
A loquor adde locutus, & a sequor adde secutus;
Experior facit expertus: formare pariscor*

Apiscor.

*Gaudet patus sum, nanciscor natus: apiscor,
Quod verus est verbum, opus sum: unde adipiscor adeptus.
Funge quoror questus, profiscor iunge profectus:
Experiscor sum expertus: & hec quoque, commi-
niscor commentus, nascor natus, moriscor
Mortuus, atque orior quod prateritum facit ortus.*

De verbis geminum præteritum habentibus, etc. Activæ & Passivæ vocis.

* Versus
hyper-
meter.

Praeteritum activæ & passivæ vocis habet hæc;
*Cano canavi & canatus sum tibi format,
Furo furari & furatus, potare potari *
Futuro, ut ubi iunbata & elinbatus:
Sic cano canvi & cassus sum, prandio prandi
Fit pransus, pateo patri & passus, placeo
Dum placui & placatus, susco suavi atque iustus;
Veni pro tendor, veniti venditio & sum,
Nubo nupsi nuptique sum, morcor mortuus sum
Vel morui: adde libet libui libitum; & licet adde
Quod licet licitum, taces quod tacui & dai
Porta sum: adde pudet facies puduit puduit inque;
Atque peger, tibi quod format pegerit pigritumque.*

De Neutro-passivorum præteritis.

* Versus
hyper-
meter.

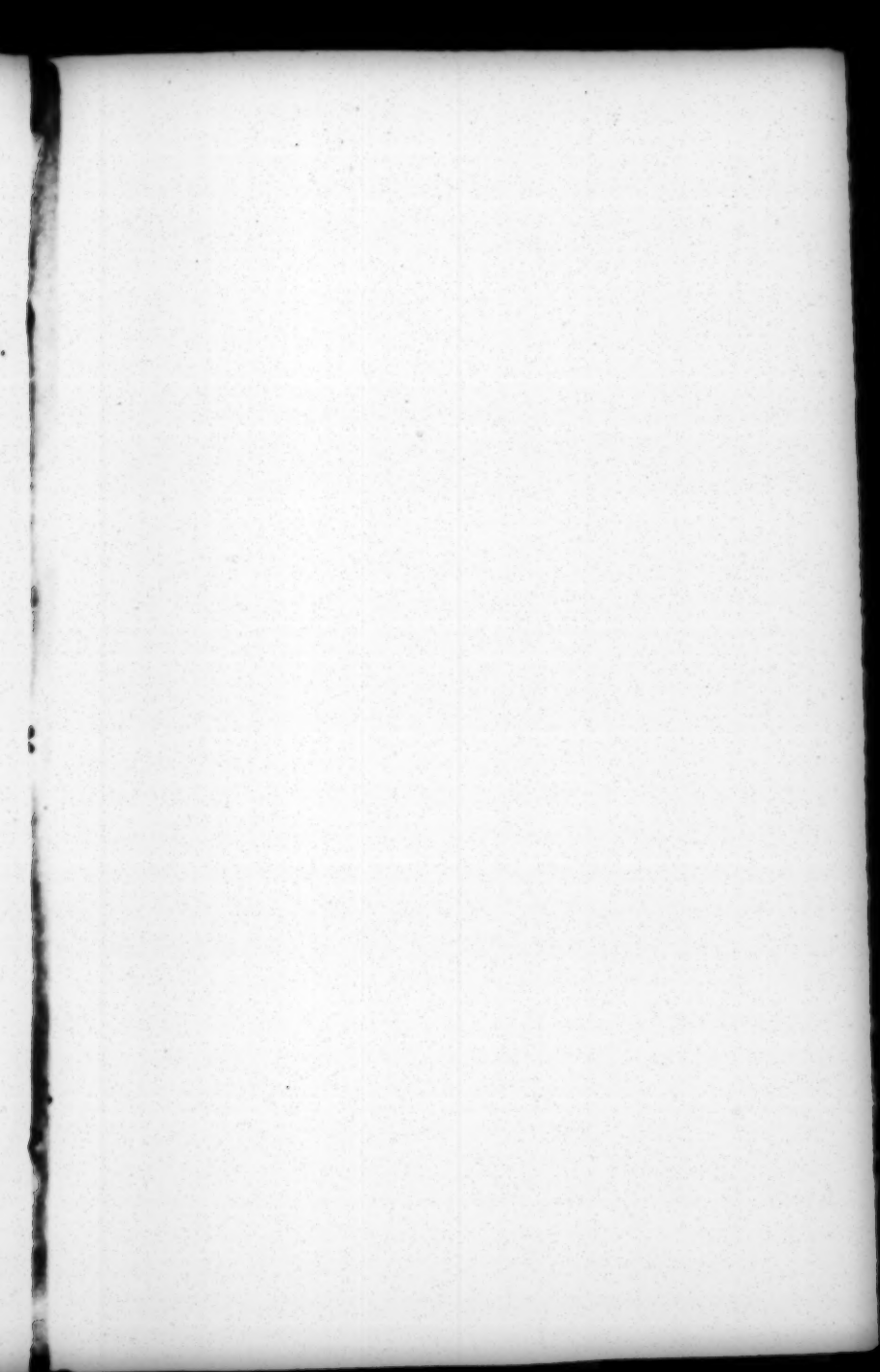
Neutro-passivum sic præteritum tibi format,
*Gandeo gavisus sum, fido fesus, & audeo *
Avisus sum, fio factus, soleo solitus sum,
Marco sum maritus: sed Phoca nomen habetur.*

De verbis Præteritum mutuantibus.

Flavesco
Eru-
besco
Lucesco.

Quodam præteritum verba accipiunt aliunde:
Inceptum inisco, stans pro primario, adoptat

Præteritum.

Pe
At
A
Pe
Pe
A
S
A
In
S
P

I
J
C
I

Præteritum ejusdem verbi: vult ergo tepescit;
A tūpeo tēpi, servescit a serveo servi;
A vīdeo cerno vult vidi; a cernūto vult
 Præteritum quatio concussi; a percutioque
 Percussi serio; a mingo vult meo muni;
A sedeo sideo vult sedi, a sūffero sollo
 Sustuli; *E* a suo sum sui, *E* a tulo viē sero tuli;
A sto sisto steti, tantum pro stare, furōque
 Insauri, a verbo ejusdem significati:
 Si possunt, vescor, medeor, liquor, veni mīscor,
 Præteritum a pascor, medicor, liquifio, recordor.

Verfus
hyper-
meten.

De Verbis Præterito carentibus.

Præteritum fugiunt, ergo, ambigo, glisco, fatisco,
 Polko, nideo: Ad hæc, incipit a, ut puer aspo:
 Et pascua, quibus carere adica supinis;
 Timetior, timeor: Meditativa omnia, præter
 Præterito, esurio, qua præteritum duo servant.

Silvesco.
Fruti-
cesco.
Sterile-
sco.
Delide-
rativa ut
Mitu-
rio Scrip-
turio.
Iturio.
Cacatu-
rio.

Verba Supinum rarò admittentia.

Hæc rarò aut nunquam retinebunt verba supinum,
 Lambo, mico in cui, rudo, scabo, parco peperci,
 Dissipio, posco, disco, compesco, quimisco,
 Dico, augo, suzo, lingo, mingo, satagoque,
 Plaillo, volo, nolo, malo, tremo, stideo, stido,
 Illucio, liceo, arde, parco, commisco, servet:
 A duo compositum, ut ranno, a cado, ut incido; præter
 Occido, quod facit occasum, recidoque recasum:
 Respuo, linguo, luo, merno, duo, frigeo, caluo,
 Isterto, timo. Scluceo, *E* arceo, cujus
 Composita cretum habent: Si a gigno ut ingruo, natum:
 Et quæcumque in ui formantur nento a secunda:
 Exceptis oleo, doleo, placeo, taceoque,
 Pateo, item *E* carco, noceo, pateo, lateoque,
 Et valeo, vale: gaudent hæc namque supino.

De

De Verbis Defectivis.

- S**ed nunc, ut totum percurram ordine verbum,
 Istis pauca dabis mutilata & anomala verba:
 Quæ quia clauda quidam remanent, nec versibus apta,
 Qui velis pedibus plenisque incedere gaudent,
 Hæc sequens dabo, quem cernis, sermo solutus.
- Aio.** Præsens Indicativæ, aio, as, ar. *Plural.* aunt.
 Præteritum Imperfectum, Aiebam, aiebas, aiebant.
Plur. Aiebamus, aiebatis, aiebant. Imperativus, Ai.
 Præsens Optativi, Potentialis, & Subiunctivi, Aias,
 aiat, *Plural.* Aiamus, aiant. Præsens particip. Aiens.
- Aunt.** Præsens Optativi, & Subiunctivi, Ausim, Ausis, ausi.
Plural. Ausint.
- Salve.** Indicat. Salvebis. Imper. Salve, salveto. *Plural.* Salvete, salvetote. Infinit. Salvete.
- Ave.** Imperat. Ave, aveto. *Plur.* Avete, avetote. Infinit. Avete.
- Cedo.** Imperat. Cedo: *Plural.* Cedite: id est, *Dixi*, vel *ponite*; *Dicite*, vel *portigite*.
- Faxo.** Futurum, Faxo vel fasim, fasis, fasit, pro *faciam* vel *feram*. *Plural.* Faxint.
- Forem.** Imperfectum Optat. Potent. & Subiunct. Forem, fores, foret: pro *essem*, *esset*, *esset*. *Plur.* Forent.
 Infinitivus, Fore, id est, *Futurum esse*.
- Quæso.** Præsens Indicat. Quæso. *Plural.* Quæsumus.
- Dixi.** Dixi, sola vox est, *Dixi*, seu *dixi* significans. *Plural.* Diximus, id est, *Dicunt*.
- Inquo.** Præsens Indicativæ, Inquo vel inquam, inquis, inquit.
Plural. Inquimus, inquunt.
 Præterperfectum, Inquisti, inquit.
 Futurum, Inquies, inquirit.
 Imperat. Inque apud *Ter. ut.* Inquito apud *Plautum*.
 Præsens Optativi, Potentialis, & Subiunctivi, Inquar.
 Particip. Inquiens.
- Vale.** Indicat. Valebis. Imper. Vale, valeto. *Plural.* Valete, valote. Infinit. Valere,

Al.

...

...

...

...

...

...

...

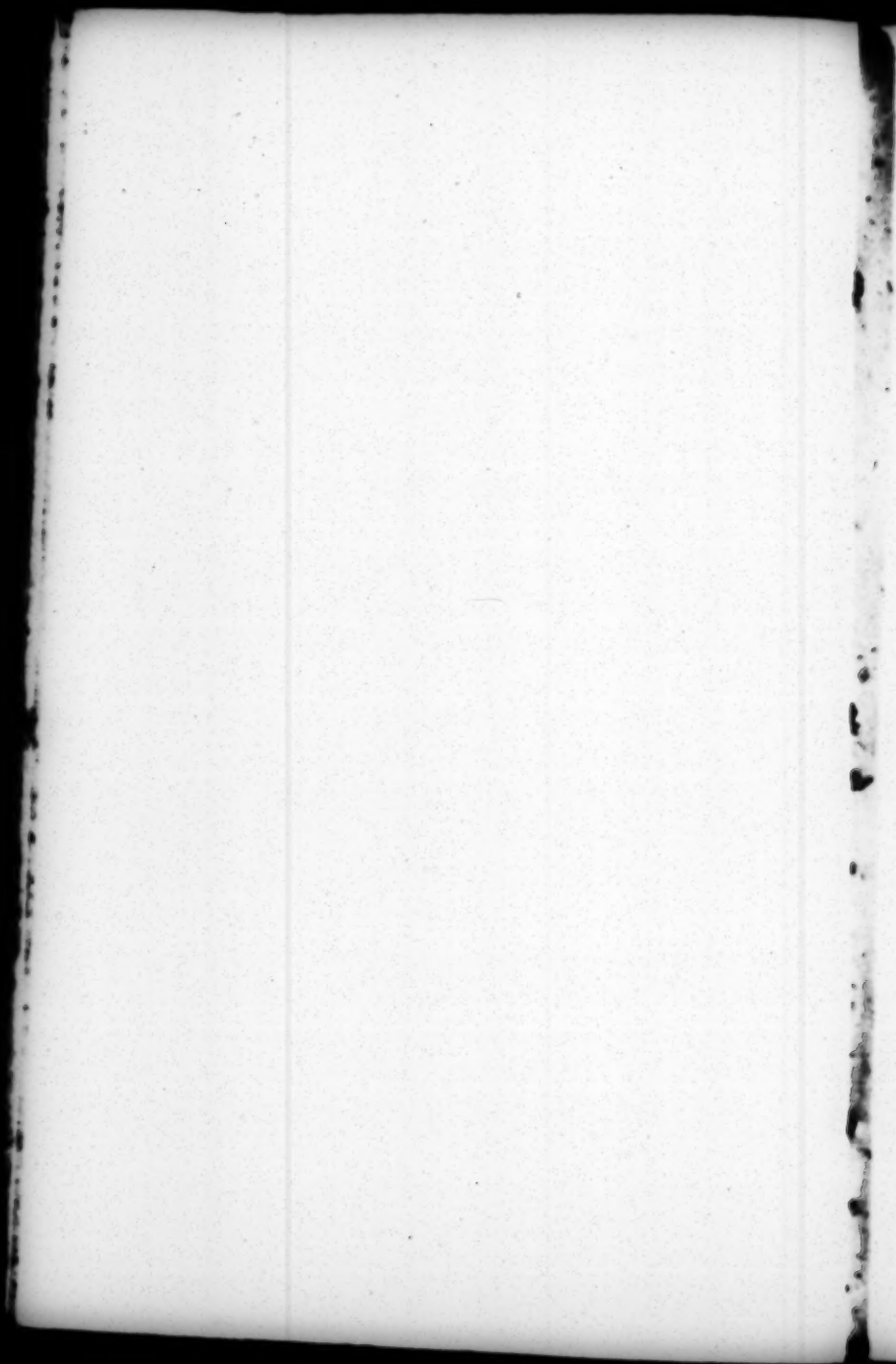
...

...

...

...

...

Hæc quatuor sequentia, Odi, cœpi, memini, novi, omnes voces præteriti perfecti & plusquam perfecti omnium in dorum integras habent; ut & futuri quoque, quoties à præterito indicativi formatur: in reliquis magna ex parte deficiunt, nisi quod Memini in Imperativo, *Sing.* Memento. *Plur.* Mementote habet. Odi, novi & cœpicarent Imperativo.

Odi,
cœpi,
memini,
novi.

Notabunt præterea pueri, Dor, furo, for, der, fer à for, simplicia non reperiunt:

Præterea,	{	Dic,	{	Voces esse per A-	
		Duc,			Dice,
		Fer,			Fere,
		Fac,			Face,

io } per Apocopen concisas & decurtatas.

Denique notabunt, Eo & queo, habere in perfectum Eam, quibam: in futuro, Ibo, quibo.

¶ De verbis Impersonalibus.

E Ide Perſonalibus quidem hæcenus dictum eſto; deinceps vero de Impersonalibus dicendum, quæ nominativum tertie perſonæ non recipiunt, ſed mutatur nominativus perſonæ in obliquos: ut quod Anglice perſonaliter dicimus, *I muſt read Virgil*, Latine impersonaliter cætur, *Oportet me legere Virgilium*.

Impersonalia igitur appellantur, non quòd perſonæ careant (habent enim, ut videmus, vocem tertie perſonæ tam activam quam paſſivam, quæ præſentina) ſed quia nullius perſonæ aut numeri certam ſignificationem, niſi ex adiuncto nominis vel pronominis caſu obliqui, ſortiantur: Nam *Oportet me*, primæ perſonæ eſſe videtur, numerique ſingularis: *Oportet mihi*, primæ perſonæ pluralis: *Oportet te*, ſecundæ perſonæ ſingularis: *Oportet vos*, ſecundæ pluralis: atque inde de reliquis.

Impersonalia
cur hec
dicta.

Sunt igitur Impersonalia duplicia: activæ ſcilicet & paſſivæ vocis,

Imper-
sonalia
vocis
activæ.

Impersonalia activæ vocis sunt hæc & his similia

Est,	Accidit,		
Intereſt,	Contingit,	Vacat,	Juvat,
Refert,	Evenit,	Præſtat,	Conſtat,
Placet,	Expediſcit,	Reſtat,	Conducit
Libet,	Liquet,	Decet,	Miſeret,
Pœnitet,	Licet,	Oportet,	Piget,
Tædet,	Solet,	Poteſt,	Pudet.

Denique nullum ere verbum eſt tam personale, ut non idem impersonalis formam poſſit inducere; nec e diverſo. Horum tamen quædam personaliter uſurpantur, ut, *Virtus placet probis. Pecunia omnia poteſt: Argen- tus egentes.*

Quædam verò ſemper manent impersonalia: ut, Pudet, pœnitet, oportet. Tametiſi legere eſt apud Terentium: *Quæ ad ſolent, quæque oportent ſigna ad ſalutem eſſe, hæc omnia ad eſſe video.*

Conju-
gantur
in tertia
perſona.

Conjugantur autem in tertia perſona ſingulari per om- nes modos. A *Liquet*, non extat præteritum.

Tædet, perſuſum eſt format.

Miſeret & *miſereſcit*, miſertum eſt.

Inveniun-
tur etiam
in uſu,	{	Placitum eſt,	{	Placet.
		Libitum eſt,		Libet.
		Puditum eſt,		Pudet.
		Licitum eſt,		Licet.
		Pigitum eſt,		Piget.

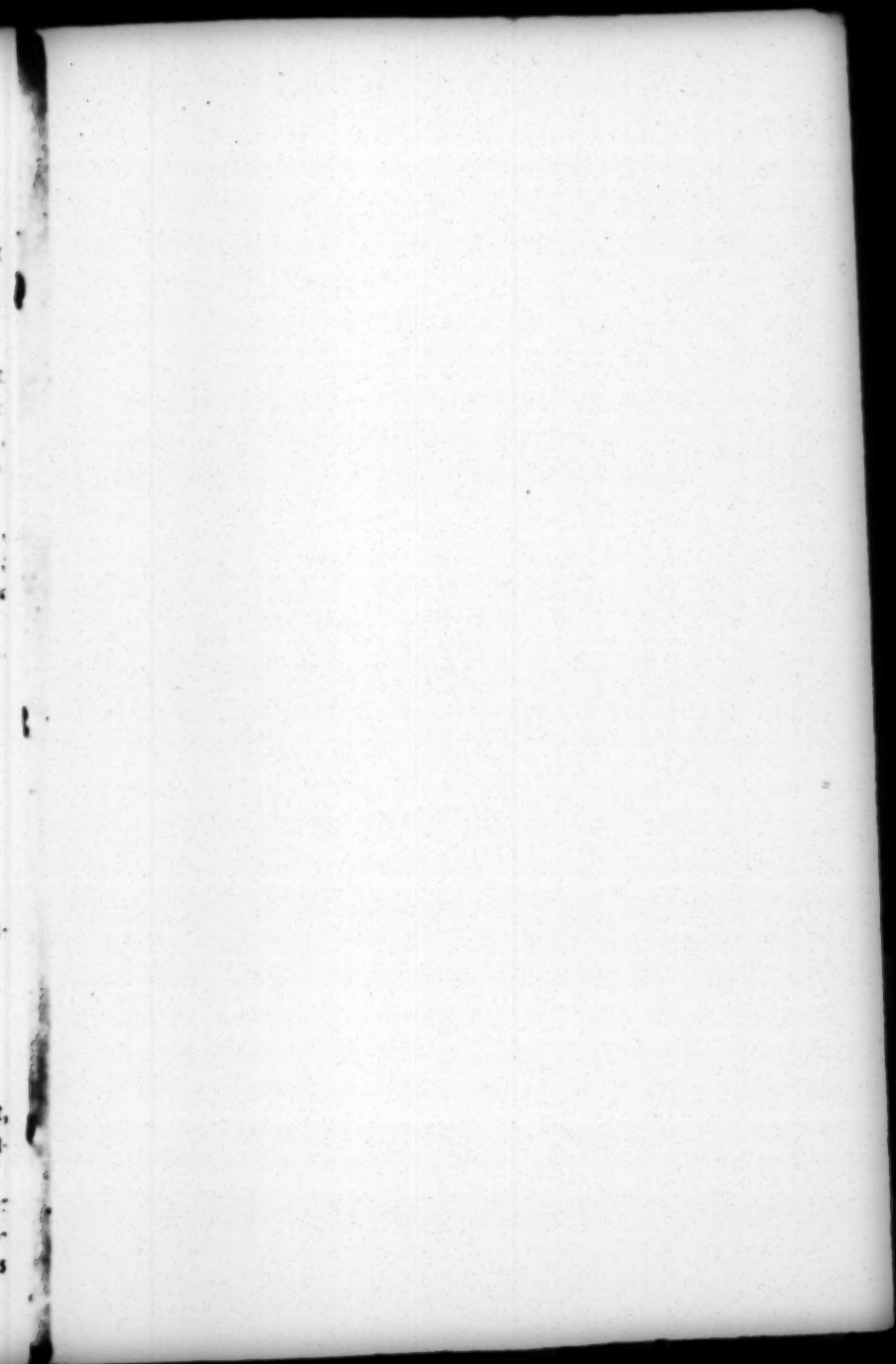
Impersonalia paſſivæ vocis ſunt ab omnibus verbis acti- vis & neutris: ut, *Curritur, turbatur.*

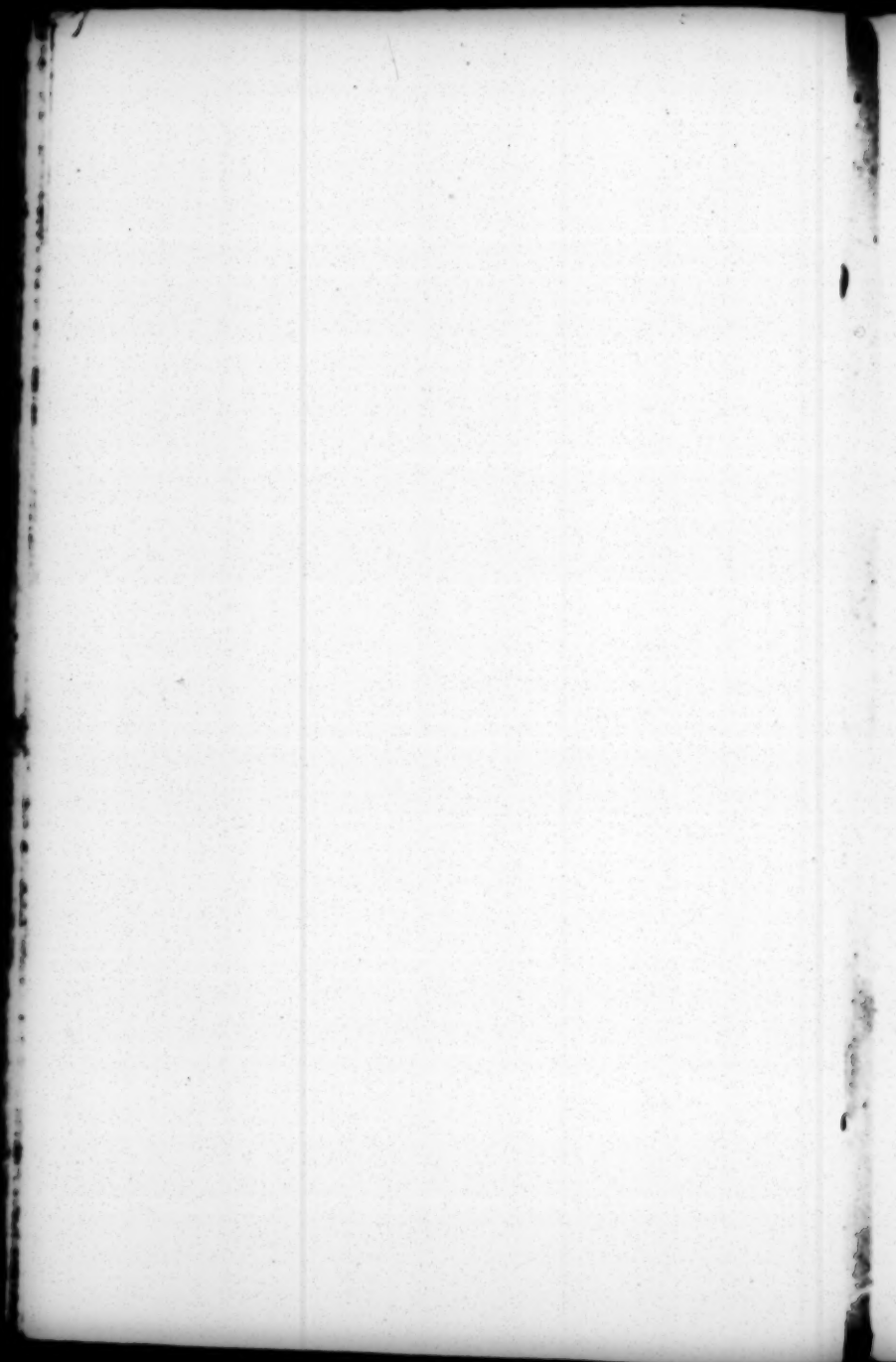
Impersonalia Supinis, & vocibus Gerundii cagent.

DE GERUNDIIS.

Gerundia porro voces participiales vocari poſſunt, quod ſimilia participii ſunt: ſicut proverbialia di- cimus, quæ ſunt ſimilia proverbiiſ.

Proinde quia parum videbamus convenire inter Grammaticos, utrum ad verba, an ad participia pro-
pius

pius per meant, hic in confinio utriusque partis relinquimus, ut utri velit, sese regno addicant.

Porro a nomine casum, a verbo agendi vel patiendi, vel neutrius significationem accipiunt.

Et quatenus utrumque discrimen discretis vocibus recipiunt, neque numeros aut personas admittunt, ideo nec ista verba esse possunt, nec participia.

Gerundia terminantur tri-
nationes sunt tres. $\left\{ \begin{array}{l} \text{Di, Genitivi casus.} \\ \text{Do, Dativi \& Ablativi.} \\ \text{Dum, Nominativi \& Accusati.} \end{array} \right.$

Termin-
nationes
Gerun-
dii.

Gerundia autem active maiore ex parte significare, nulli dubium est, licet interdum etiam passive significant. Cuius rei exempla erunt ista. *Athenas quoque missus eru-
dienti causa; id est, ut erudiretur. Vritque videndo Ter-
mina; id est, dum videtur. Satis ad cognoscendum illu-
strat; id est, ut cognoscatur. Ars ad discendum facilis:* id est, ut discatur.

DE SUPINIS.

Supina quae merito participialia verba dicuntur, Supina.
Sommniaque cum gerundii vocibus communia habent,
Exeunt autem, prius in *um*, posterius in *u*: ut, *Visum*,
usu. Significant autem, prius quidem fere active (sicut in
rudimentis dictum est) posterius vero passive.

DE PARTICIPIO.

Participium est pars orationis inflexa casu; quae a Partici-
Nominis, genera, casus & declinationem, a Verbo, pium.
tempora & significationes; ab utroque numerum
& figuram accipit.

ACCIDENTIA PARTICIPIO.

Accidunt Parti- $\left\{ \begin{array}{l} \text{Casus,} \\ \text{Genus,} \\ \text{Declinatio,} \\ \text{Tempus,} \end{array} \right.$ $\left\{ \begin{array}{l} \text{Significatio,} \\ \text{Numerus,} \\ \text{Figura.} \end{array} \right.$
cipio sex in.

Acciden-
tia parti-
cipio.

De genere autem, & casu, & declinatione, idem hic statuendum, quod supra in nomine est traditum.

TEMPUS.

Tempo-
ra parti-
cipii.
Præsen-
s.
Nota.

Tempora participiorum sunt quatuor.

Præsen- in *amans, velens*, ut, *Amans, legens.*

Præteritum, participium ab *eo*, simplex, rarius in præterito nominativo; sed euntis, eunti, euntem, eunte, in casibus; composita vero nominativum quidem in *erat* habent, ut, *Abierat*; genitivum autem in *erant*, ut, *Abierant*; *Redierat*, redeuntis; præter unum, *Ambierat*, ambientis.

Imperfectum sequuntur & horum gerundia; ut *Abundabam, abundando*, *abundandum*; præter *Ambiendi*, *ambiende*, *ambiente*.

Præter-
itum.
Futu-
rum.

Præteritum vero in-

$\left. \begin{array}{l} \text{Tus,} \\ \text{Sus,} \\ \text{Aus,} \end{array} \right\} \text{ut } \left\{ \begin{array}{l} \text{Datus,} \\ \text{Vitus,} \\ \text{Nexus.} \end{array} \right.$

Futurum autem duplex: Alterum quidem in *erit* actus ut plurimum significationis, aut neutralis, ut, *Lecturus, canturus*; Alterum vero in *eris*, passivæ significationis, semper, ut *Legendus*.

SIGNIFICATIO.

Signifi-
catio ac-
tiva.
Partici-
pii
passivi.

Activa significantia participia, quæ ab activis cadunt, ut, *Docens, docturus*; *Verberans, verberaturus*.

Amotus evidentia neutraliter significant: ut, *Curans, curaturus*; *Dolens, doliturus*.

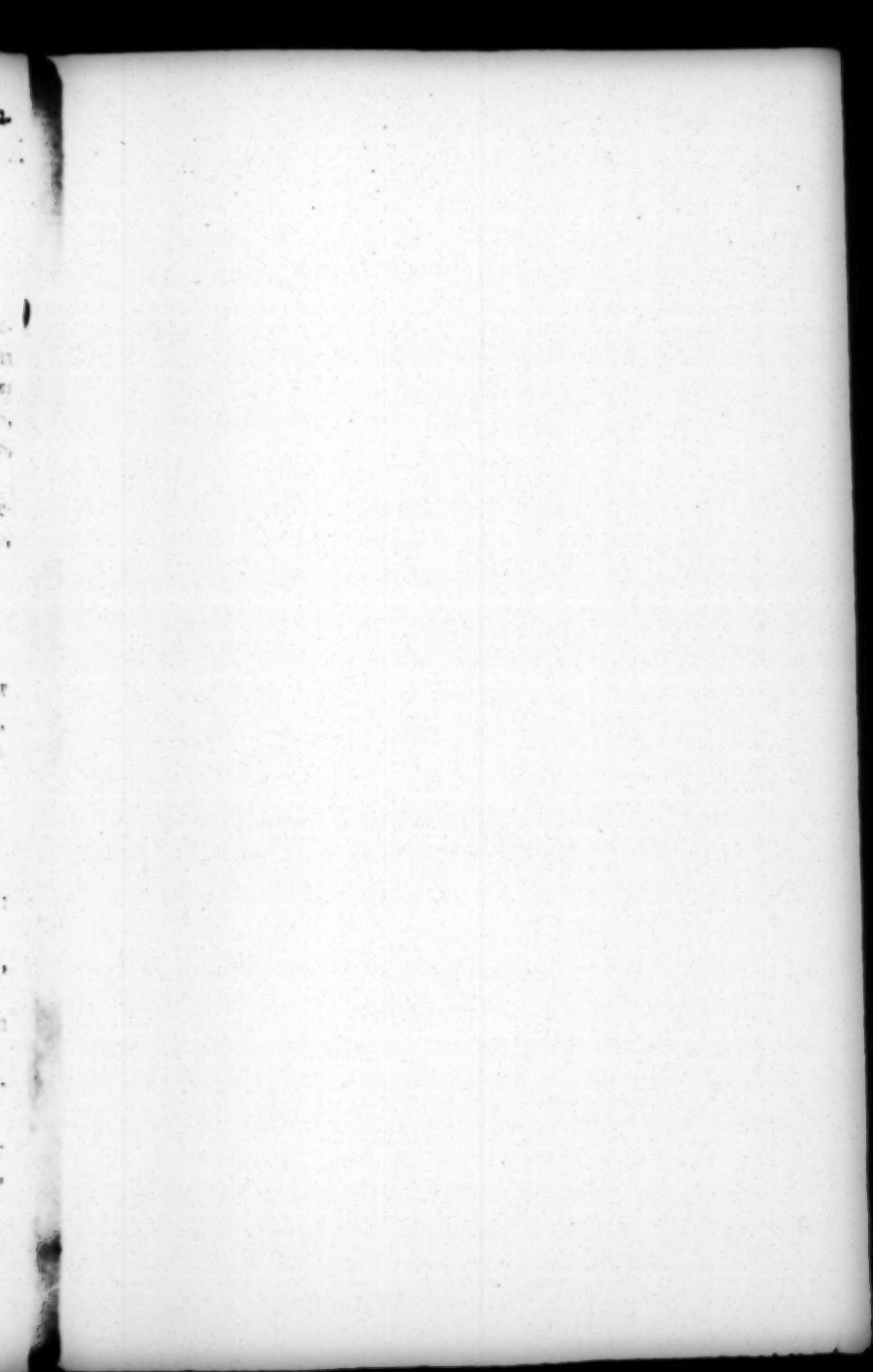
A omnibus autem neutris reperiuntur etiam participia in *dis*: ut, *Dubitantes, vigilantes, caventes, dolentes*.

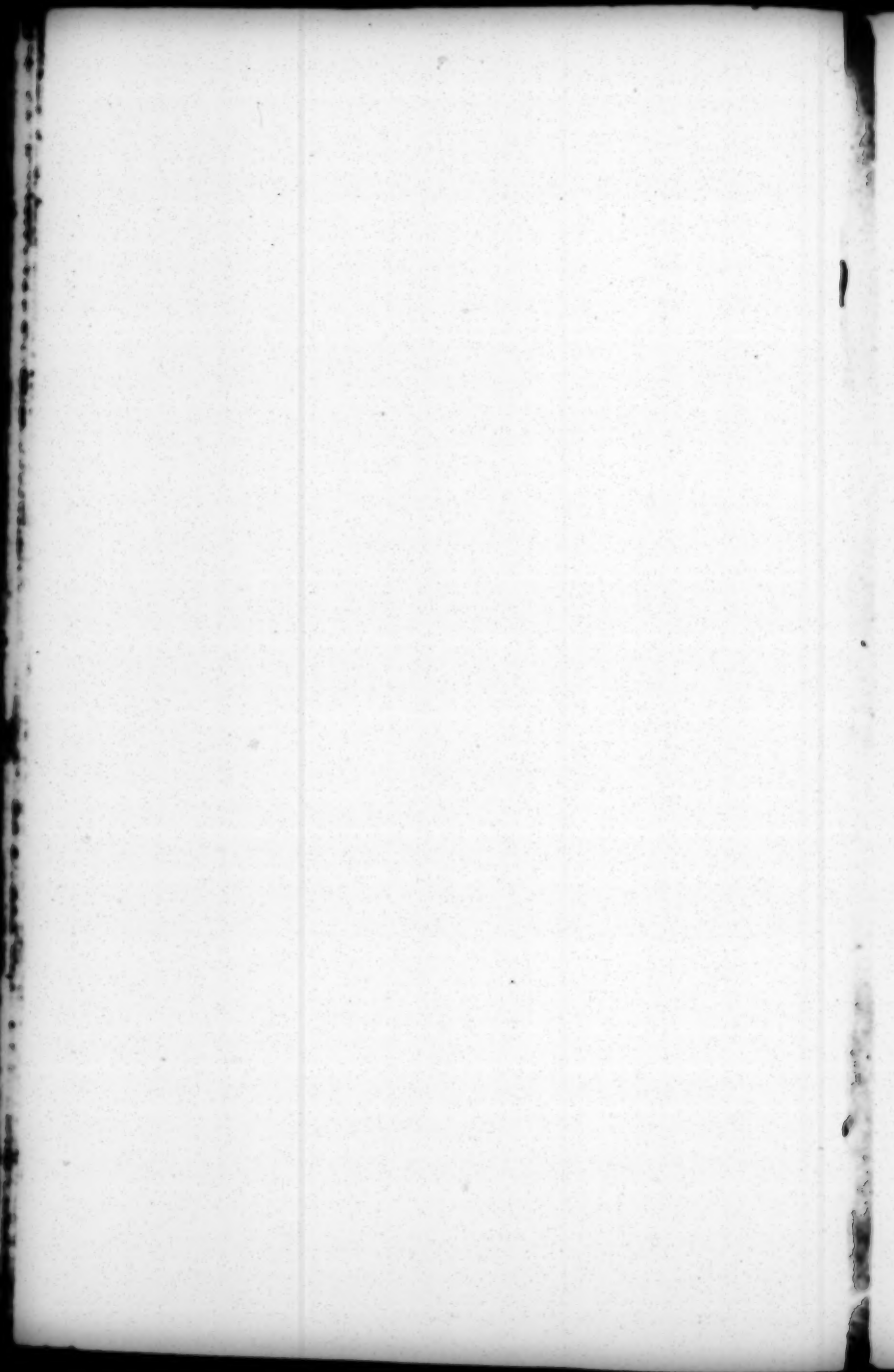
Signifi-
catio
passiva.

Passiva significant, quæ a passivis descendunt: ut, *Lectus, legendus*; *auditus, audendus*.

Eunt & participia passiva ab huiusmodi neutris, quoniam inter personæ passivæ usurpantur, ut, *Aratur terra, amanda terra*.

Participia

Participia formata à d.ponentibus, imitantur significationem suorum verborum : ut, loquens, loquutus, loquutus, a loquor.

Participia à d.ponentibus.

D.ponentibus, quæ cum communia fuerint, præcedunt participium in d.ponentibus :

S. ciendus, } } Utendus, } } Obliviscendus,
I. sciendus, } } Patiendus, } } & alia id genus.

Habent & d.ponentia præteriti temporis participia, cum sint active, nunc passive significanti : ut,

Virg. *Nunc obliuiscimur et carmina.*

Terent. *Miserata sunt mihi omnia mea incommoda.*

Virg. *— omnia que tela Atroscunt.*

Quædam tamen denique verborum participia in formam suam præcedunt : ut, Crinæus, crinatus, crinatus, a crinæus.

Ad præcedentibus nulla exant participia, præter p.ponentibus, i. sciens, pret. sciens, p. sciendus, pudendus.

Hæc participia, præter analogum, a verbis suis deducuntur, Parturus, nasciturus, sonaturus, arguitur, iungitur, erigitur, noletur, moriturus, oritur, occiditur, iuratur.

Similia participia sunt ista, Tunicatus, rogatus, personatus, lavatus, & cetera in hæc fortis vocabula quæ a nominibus, non a verbis deducuntur.

NUMERUS.

Est & numerus in participiis, ut in nomine : Singularis, ut legens ; Pluralis, ut legentes.

DE FIGURA.

Figura est duplex : Simplex, ut Spirans ; Composita, ut Respirans.

Participia aliquando degenerant in nomina participiorum ; vel cum alium casum quam suum verbum requirunt,

Abundans lactis, } } Patiens medicæ,
Alium appetens, } } Iugitans liticæ.

Imperfectum participiorum. Participia anomala deducta a verbis præter analogiam. Participia derivata a nominibus. Numerus. Figura participiorum. Participia fiunt nomina.

Vel cū componuntur cum dictionibus, cum quibus ipsorum verba componi non possunt: ut, *Infans, indoctus, innocens, ineptus.*

Vel cū com-

{	Amans,	}	Doctus,
	Amantior,		Doctior,
	Amantissimus.		Doctissimus.

parantur: ut,

Vel cū tempus significare desirunt: ut,

Expectem qui me nunquam visurus abisti? hoc est, Qui in animo discessisti, ut me amplius non videres.

Nullum mentionem feci comitarum, nil pratermissurus, si quid explorari habere: id est, ut affectus, ut non pratermitterei.

Amandus est doctissimus quisque: id est, dignus est, et debet amari. Vnde laudatus: id est, laudabilis.

Ejicendus est haec mollitas, animi: id est, debet ejici.

Partici-
piū præ-
sentis
tempo-
ris sunt
verba.

Participia presentis temporis non raro sunt substantiva nomina. Modo in masculino genere: ut, *Oriens, occidens, profluens, confluent:* Modo in feminino: ut, *Consolans, continens.* Modo in neutro: ut *contingens, accedens, antecedens, consequens:* Modo in communi genere, pro verbalibus in *o* vel *u*: ut, *Appetens, diligens, sitiens, indulgens.*

Animans, modo femininum, modo neutrum reperitur.

DE ADVERBIO.

Adverb.

Adverbium est pars orationis non flexa: quæ adjecta verbo sensum ejus perficit atque explicat.

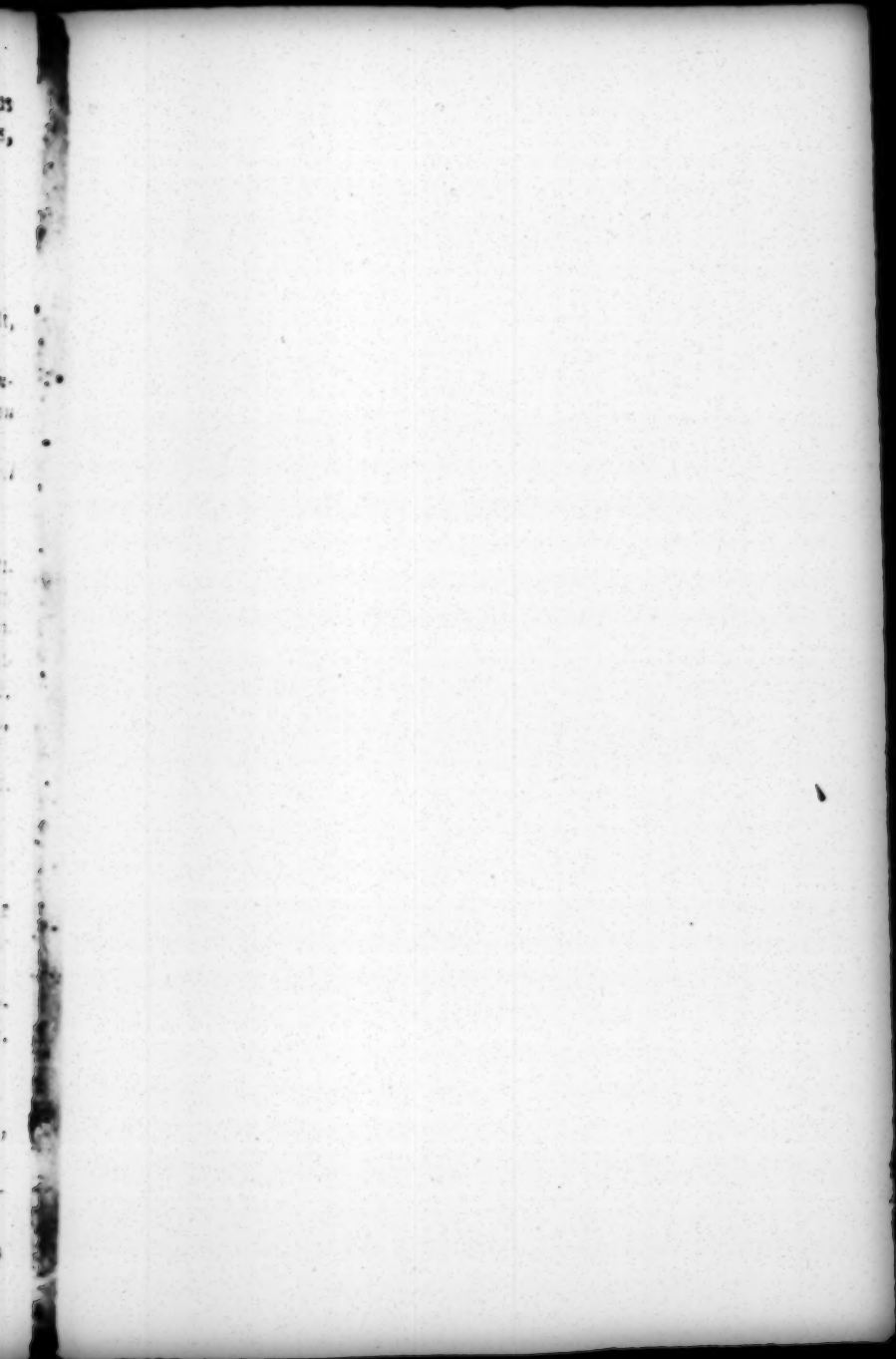
Explicat etiam interdum & nomen: ut, *Homo egredietur impudens. Ne parum sis leno. Nihilum philosophus.* Aliquoties & Adverbium: ut, *Parum honestè se gessit.*

ACCIDENTIA ADVERBIO.

Adverb.
Lxx
Acciden-
tia

Adverbis accidunt, Significatio, Comparatio, Species, Figura.

Significationis varietas ex verborum circumstantiis colligenda est.

In loco significant, Hic, illic, istuc, intus, foris, usquam, nusquam, ubi, ubique, ubicunque, ubilibet, utriusque, ubivis, ubi, ibi, alibi, alicubi, necubi, sicubi, rabi, ibidem, inferius, superius.

Loco.

Ad locum respiciunt, Huc, illuc, istuc, intro, alio, quò, a quo, nequo, quoquo, siquo, eo, eodem, quolibet, quovis, quocunque, tras, horum, aliorum, dextrorum, sinistrorum, sursum, deorsum, utroque, neutro, quovis.

Ad loca significantia.

A loco denotant, Hinc, illinc, istinc, intus, foris, inde, inde, a nullo, alicunde, sicunde, necunde, indidem, undecumque, undevis, undecunque, superne, inferne, coelitus, caute.

A loco significantia.

Denique per locum, innuunt, Hac, illac, istac, quacunque, quovis, alia, aliqua, siqua, nequa, quacuna.

Per locum significantia.

Adverbia temporis sunt, Dum, quam, quando, aliquando, quondam, dudum, quamdudum, jamdudum, quamprimum, imprimum, usque, quousque, toties, quoties, aliquoties, heri, hodie, cras, pridie, postidie, perendie, nath, asperi, nudius tertius, nudius quartus, nudius quintus, nudius sextus &c. Diu, nocte, interdiu, nunc, jam, nuper, olim, olim, nem, pridem, tantisper, paullisper, parumper, sepe, raro, subinde, identidem, plerumque, quoties, quotiens, nunquam, unquam, adhuc, etiam pro adhuc, hactenus, in dies, in horis, ut primum, quamprimum, simulac, simulatque.

Temporis adverbia.

Usque temporis & loci adverbium est: ut, *Usque sub ipsum noctem. Ab Athop a est usque huc.* Et ubi prosemper, aut continue ponitur: ut *Usque metapica reperi.*

Usque.

Adverbia numeri: ut, Semel, bis, ter, quater, quinquies, sexies, septies, vigesies, vel vicies, trigies, vel triges, quadragies, quinquages, sexages, septuages, octogies, centies, nullus, minimus.

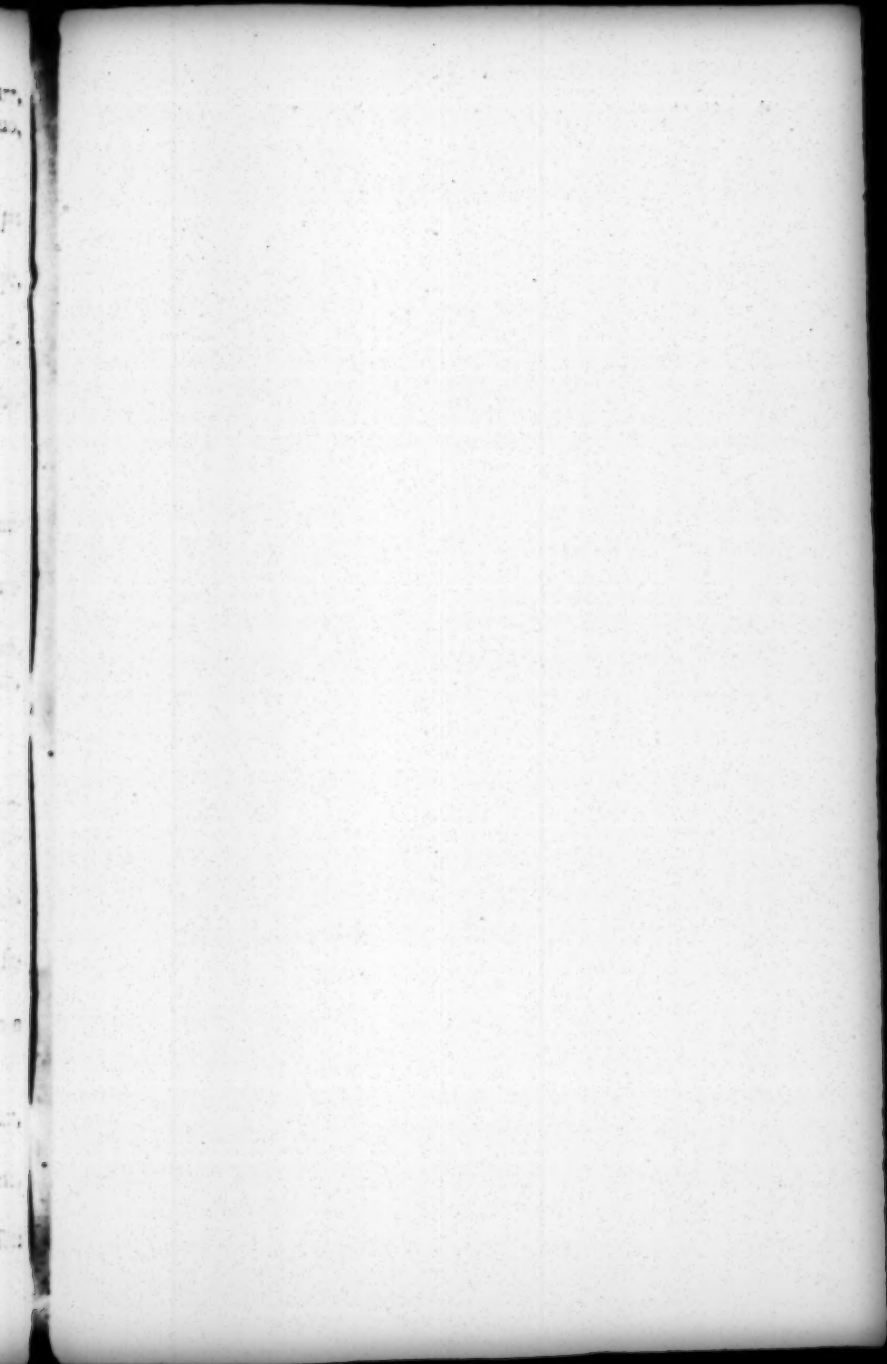
Numeri.

Ordinis sunt, Inde, deinde, hinc, dehinc, deinceps, novissimo, imprimis, postremo, primum, jamprimum, denique, demum, tandem, adsumum.

Ordinis.

Adver-

Interrogandi.	Adverbia Interrogandi sunt. Cur, quamobrem, quare, quomodo, eequid, quia <i>pro</i> cur non, num, quid ita, quare, unde, quantum?
Vocandi.	Vocandi sunt, Hecus, <i>o</i> , <i>he</i> , & siqua sunt similia.
Negandi.	Negandi: ut, Haud, non, minime, nequaquam, neque, non, & similia.
Affirmandi.	Affirmandi: ut, Etiam, sic, quidni, sane, prorsus, namque, tantum, certe, profecto, adeo, plane, scilicet.
Jurandi.	Jurandi: ut, Hercle, mæhercle, medius-hercle. Diomedus. Pol. xdepol, Castor, castor.
Mortandi.	Mortandi: ut, Age, fides, fultis, amabo, agedum, edum, en, agre.
Prohibendi.	Prohibendi: ut, Ne, nō.
Optandi.	Optandi: ut, Utinam, si, o si, o.
Excludendi.	Excludendi: ut, Modo, dummodo, tantummodo, solummodo, tantum, solum, duntaxat, demum.
Congregandi.	Congregandi: ut, Simul, una, pariter, populatim, universim, conjunctim, &c.
Segregandi.	Segregandi: ut, Seorsim, gregatim, egregie, nominatim, virgam, oppidatim, vicatim, privatim, specieatim, bifariam, trifariam, omnifariam, plurifariam, ostiatim.
Diversitatis.	Diversitatis: ut, Aliter, secus.
Urgendi.	Urgendi: ut, Potius, potissimum, inio, satias.
Intendendi.	Intendendi: ut, Valde, nimis, tantum, immodice, paulo, impense, prorsus, penitus, funditus, radice, &c.
Reverendi.	Reverendi, ut, Valde, agre, paulatim, sensim, paulatim.
Concedendi.	Concedendi: ut, Licet, esto, demus, si, ita, si, &c.
Negandi.	Negandi: ut, Non solum, non tantum, non modo, sedum.
Qualitatis.	Qualitatis: ut, D. ste, pulchre, fortiter, graviter.
Quantitatis.	Quantitatis: ut, Parum, minime, maxime, summum, ad summum, & similia.
Comparandi.	Comparandi: ut, Tam, quare, magis, minus, maximum, &c.

[illegible]

CONJUNCTIO. 65

Rei non peractæ: ut, *Perme, fere, propè, propin-* Rei non peractæ.
quæ, tantum, tantummodo, modo non.

Demum tandem; ut, En, ecce, &c. *Sic* *Demum-*
foris. *tanquam.*

Ex *mandi: ut, Id est, hoc est, quasi dicas, potè, ut-* *Expla-*
pati, in pote. *mandi.*

Dubitan- ut, Forfan, forfitan, fortassis, fortasse. *Dubi-*

Eventus: ut, Forte, casu, fortis-tortuna. *tandi.*

Similitudinis: ut, Sic, sicut, sicuti, ita, item, itidem, tan- *Eventus.*
quam, quasi, eum, uti, velut, veluti. *Similitu-*

COMPARATIO.

Adverbia a nominibus adjectivis nata, & comparantur, *Compa-*
comparant casus comparativi & superlativi: ut, Docte, do- *ratio.*
ctissime, doctissime omnium: similiter Bene, melius, op-
time, Male, pejor, rectissime: etiam Sa, e, sapius, sapissime:
Namque superlativè, & similia.

SPECIES.

Species est duplex, Principalis, quæ ex se originem ha- *Species,*
bet: ut *For, erat.* *adverbi-*

Derivativa est eorum, quæ nata sunt aliunde: ut *Fur-*
tim, furor; Simul, a plango; Humaniter, ab humanus.

Verba sunt eorum, quæ adjectiva mutuunt formam adverbio- *Nomina*
rum, ad Graecorum imitationem: ut, Recens, pro recen- *sunt ad-*
ter: & ceterum, pro cetero. *verb.*

FIGURA.

Figura est duplex: simplex, ut Prudenter; Composita,
ut Imprudenter.

DE CONJUNCTIONE.

Conjunctio est pars orationis, quæ sententiarum clau-
 sulas apte connectit.

ACCIDENTIA CONJUNCTIONI.

Conjunctioni accidunt, Figura, Potestas, & Ordo.

Acciden-
tia Con-
junct.

FIGURA.

FIGURA.

Figura. Figura est duplex: Simplex, ut nam: Composita, ut namque.

POTESTAS.

Potestas. Potestas, id est, significatio, est varia: Aliæ enim conjunctionibus Copulativæ sunt: ut, Et, ac, que, atque, quoque, etiam, item, item, cum, & tum.

Tum. Tum item geminatum: ut, *Vir tum probus, tum crudelis.* Huc spectant & his contrariæ: ut, Nec, neque, necve.

Suspensivæ. Hæ quatuor sequentes, Et, que, nec, neque, cum geminantur, Suspensivæ etiam vocantur, quod aliud semper expectari faciant: ut, *Et fugit, & pugnat. Nec sapientia, nec senectus.*

Disjunct. Aliæ Disjunctivæ: ut, Aut, vel, ve, seu, sive. At illæ, cum geminantur, Suspensivæ etiam vocantur: ut, *Vel scribit, vel dedit.*

Discretivæ. Aliæ Discretivæ: ut, Sed, sed-etiam, at, atque, item, autem, quoque, scilicet, ceterum, vero, enim-vero, quod si, verum, porro, quin.

Rational. seu Illativæ. Aliæ Rationales, seu Illativæ: ut, Ergo, ideo, igitur, namque, idcirco, quare, quamobrem, quocirca, proinde, propterea, ob-eam-rem, ea-re: Cicero. *Ea-re statim Aristocritum nisi.*

Causales. Aliæ Causales, id est, quæ rationem præcedent orationis inferunt: ut, Nam, namque, enim, etenim, quod, quia, quippe, utpote, siquidem, quando, quandoquidem, propterea, quod, quoniam, quatenus, & pro quia, ut Virgil. *Audias & fama fuit: pro nam, vel quia fuit: quo pro quia, ut Cicero. Non quod quicquam desit, sed quia valde cupio.*

Perfectivæ. Ovid. *Credite mihi bene qui latuit, bene cecit, & infortunam debet quæque monere suam.* pro nam vel quia.

Aliæ Perfectivæ seu Absolutivæ: ut, Ubi, quo pro ut.

12

n c

pu,

m

me

st

st

st

n

to,

st

st

st

st

st

st

st

st

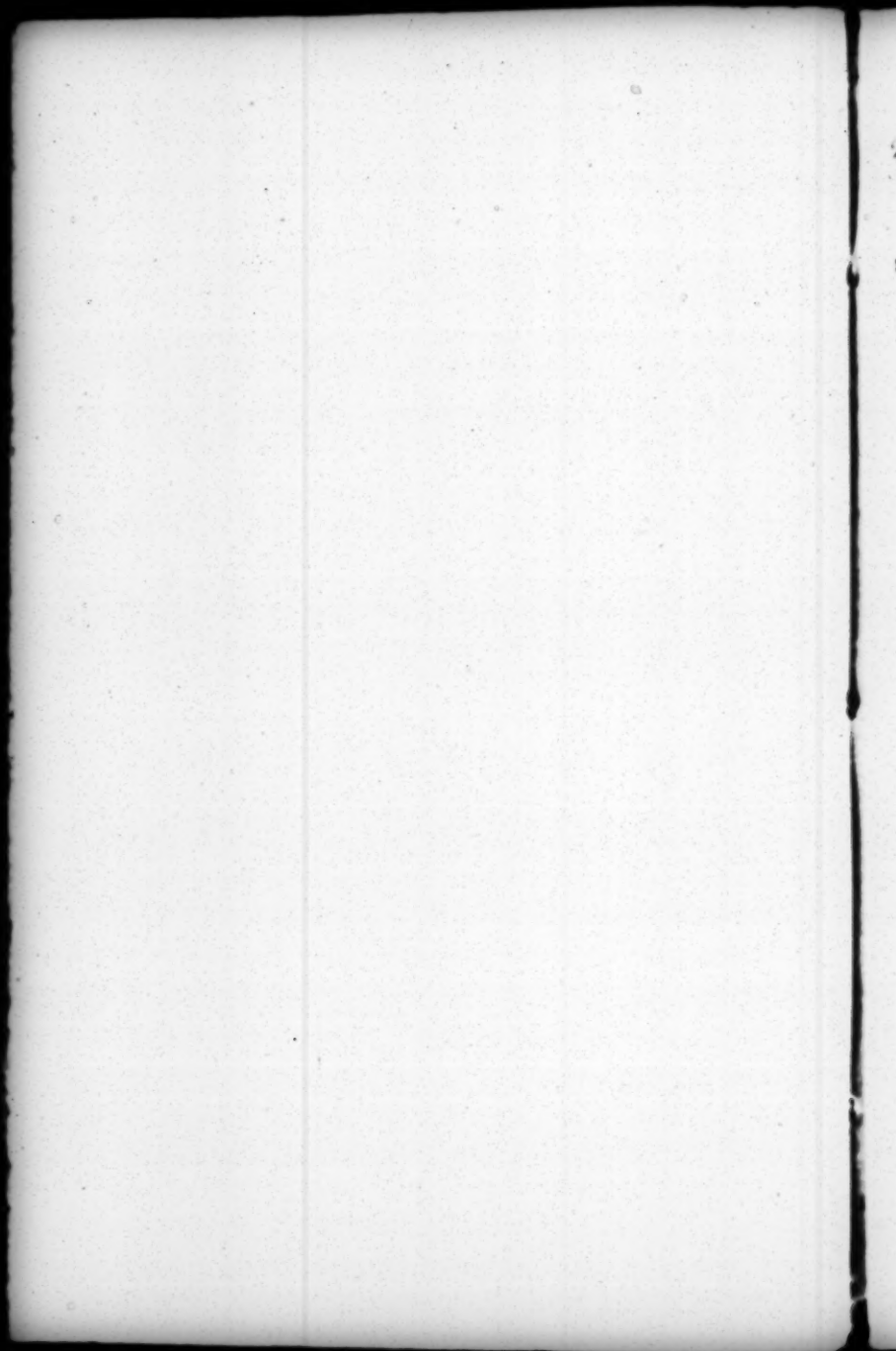
st

st

st

st

st

CONJUNCTIO. 67

Nē & ut, pro *nē non* : Terent. *Sed patris vim ut quāvis forte.*

Nē, pro *ut non* : Cicero. *Opera datur, iudicia nē fiant.*

Aliæ Continuativæ : ut, Si, sin, ni, nisi.

Con-
nuat.
Dubitat.

Aliæ Dubitativæ : ut, Nē, an, an, num, nunquid, utrum, necne.

Aliæ Adversativæ : ut, Etsi, quanquam, quamvis, licet, Adversat
tamēti : & aliæ id genus.

Aliæ Redditivæ eandem : ut, Tamen, attamen, sed
tamēti, verūtamen. Reddit.

Aliæ Diminutivæ : ut, saltem, at, certe, vel : ut Cic. *Illud digitum discesseris.* Diminut

Aliæ Electivæ : ut, Quam, ac, atque, ut, quando pro
Quam accipiuntur. Electiv.

Expletivæ : ut, Quidem, equidem, nimirum, autem, Expletiv.
scilicet, quoque, nam, profecto, vero, enim-vero, sed
enim, enim pro *certē*.

Virgil. *Nam quis te, juvenum confidentissime, nostras*

Iussu adire domos ? Ter. Si enim non sinam.

Sunt dictiones, quæ nunc adverbia, nunc conjuncti-
ones, nunc præpositiones esse inveniuntur : ut Cum, quo- Cum.
res casui jungitur, præpositio est.

In genere, Conjunctiones adeo tenui discrimine ab ad-
verbis discernuntur, ut quam sæpiissime confundantur : ut,
Quando, proude, & similia.

O R D O.

Ordo conjunctionum est triplex, nempe.

Ordo

Præpositivus : earum scilicet, quæ in sententiarum ex-
ordio ponuntur.

con-
junct.

Subjunctivus ; earum scilicet, quæ secundum in clausula,
vel tertium, vel ad summum quartum locum occupant.

Præpo-
sit.

Subjunct

Communis.

Com-

Ex conjunctionibus hæc imprimis præponi solent, Nam,
quare, at, at, atque, &, aut, vel, nec, neque, si, quin, qua-
tenus, sin, seu, sive, ni, nisi.

munis.

Præpo-
sit.

Sub-

Subjunctivæ
quæ.
Encliticæ.

Subjunctivæ verò sunt, Quidam, quoque, autem, verum.

Et tres Encliticæ: ut, Que, ne, ve: sic dictæ, quod æ-

centum in præcedentem syllabam inclinent: ut

Horat. *Ludere qui nescit, campis sibi abstinet armis;*

Indolensque pile, discere, trochi ve quiescit.

Sunt & alix quoque voces aliquot Encliticæ: ut, Dum, fis, nam, &c.

Com-
munes.

Communes denique dicuntur, quæ indifferenter & præponi & postponi possunt, quales sunt reliquæ tere omnes, præter prædictas: ut, Equidem, ergo, igitur, saltem, tamen, quamquam, &c.

DE PRÆPOSITIONE.

PRÆpositio est pars orationis indeclinabilis, quæ aut orationis partibus, vel in Compositione, vel in Appositione præponatur.

Appositione: ut, *Christus sedet ad dextram Patris.*

Compositione: ut, *Ad alium juramentum ad deum admonuit.*

Præposi-
tiones
postpo-
nitæ suis
casibus.

Quædam præpositiones postponi suis casibus conveniunt: ut,

Cum.	} ut	} Quibuscum.	
Tenus.			} Pube tenus.
Versus.			} Angliam versus.
Usque.			} Ad occidentem usque.

ACCIDENTIA PRÆPOSITIONI.

Præpositioni accidit casuum regimen, sive constructio.

Cæterum in iisdem casibus varia est significationis varietas, quæ non tam regulis, quam assiduo legendi atque scribendi usu discenda est. Exempli causa.

Secundum.

Secundum aliud significat cum dico, *Secundum autem cultus acceptus*, id est, *juxta autem*. Aliud vero hic, *Secundum Deum parentes amandi sunt*, id est, *proxime post Deum*: Aliud in hac oratione, *Secundum quietem suis mihi felix visus sum*, id est, *in quiete*, vel *inter quietem*.

Præpo-

Præpositiones accusativum regentes.

Ex præpositionibus istarum accusat. casui adjunguntur.

Ad. *Ad Calpurnia Graciam.*

Apud. *Virg. At bene apud mentes veteris stat gratia facti.*

Ante. *Ovid. --- dicitur beatus*

Ante obitum nemo, supremæque funera debet.

Adversus. *Ne Hercules quidem adversus duos.*

Cum. *Cic. Thamefim sita est Atonia.*

Cum. *Hor. Est modus in rebus, sunt certi denique fines.*

Ultra. *Quos ultra citius nequit consistere rectum.*

Intra. *Ovid. Crede mihi, bene qui latuit, bene vixit, & intra
Fortunam debet quisque manere suam.*

Extra. *Plin. Ma. Extra enim ingenii aliam positus Cicero.*

Circum. *locale est: ut Circum montem.*

Circa. *Circa forum. Circa viginti annos.*

Circiter, & tempus & numerum significat, ut

Circiter horam decimam.

Cæsar; Circiter duo millia desiderati sunt.

Contra. *Ne contra stimulum calces.*

Prope. *Præcepta erga populum clement.*

Inter. *Hor. Multa cadunt inter calicem supremique labra.*

Intra. *Terent. Quem ego infra omnes, infimum esse puto.*

Supra. *Salust. Dux hostium cum exercitu supra caput est;*

Juxta. *Ter. Cum lucubrando juxta ancillas lanam faceres.*

Ob. *Inda mors ob oculos versabatur.*

Per. *Hor. Impres extremos currit mercator ad Indos,*

Per mare pauperiem fugiens, per saxa, per ignes.

Prope. *Prope urbem. Prope mortem.*

Præter. *Terent. Ita fugias, ne præter casam.*

Propter. *Al. quid mali propter vicinum malum.*

Post. *Hor. O crues, crues, quarenda pecunia primum est;*

Virtus post nummos.

Penes. *Ovid. Me penes est unum vasti custodia mundi.*

Trans. *Hor. Cælum, non animum mutant, qui trans via-
re currunt.*

PRÆPO-

Præpositiones Ablativum regentes.

A. Terent. *Ame nulla tibi orta est injuria.*Ab. Hæc vocibus præponitur. Mamus. *Ab alio expellitur aliter quod feceris.*Abs. Terent. *Abs quo quis homine beneficium accipere, capus est, gaudere.*Absque. Terent. *Absque eo efficit. Absque pecunia nuptur.*Cum. Minus. *Dammum appellandum est, cum mala sunt.*Clam. *Clam patre. Et Plautus. Clam patrem. (clam)*Coram. *Coram Senatu res acta est.*De. *Sephista vixantur de lana caprina.*E. *Qui falsum testimonium dixisse contrarius erat, eam Tappero deiciebatur.*Ex. *Ex malis moribus bona leges nata sunt.*Pro. Minus. *Comes facundus in re pro vehiculo est.*Præ. Terent. *Hinc aliquid præ manu dedecis.*Sine. Idem. *Sine Cerere & Baccho friget Venus.*Tenus. Virg. --- *capuloque tenuis ferrum impulsit a.*

Præpositiones utriq; casui servientes

Hæc quatuor utrumque casum exigunt sed diversâ significatione.

In. Terent. *In tempore venit, quod omnium rerum est primum: sine motu.*Ovidius. *Inq; domos superas scandere cura sunt: motum quodammodo nunt.*Sub. Vir. *Sub lucem exportant calatissim. paulò ante lucem.*Idem. --- *casto vidisse sub antro.*Super. Virg. *Super ripas Tiberti. Fronde super viridi.*Subter. *Subter terram. Virg. Densa subter testudine casu.*

Sunt & Præpositiones, quæ nunquam extra compositionem inveniuntur: nimirum,

Am,	} ut	Ambio:	} Re,	} ut	Recipio:	
Di,		Diduco:			Se,	Sepono:
Dis,		Distrabo:			Con,	Consono.

Con

Præposi-
tiones
nun-
quam
extra
compo-
sitionem
reperitæ.

es.

peu

ca

mu

sta

no

a

te

a

pe

no

a

a

no

o

e

no

o

Alie
partes
hunc in
terjacti
nos.

CO
FO

ON

W

LA

de

fo

T

f

C

m

r

b

z

q

c

Con verò, quoties cum dictione à vocali incipiente componitur, amittit *n*: ut, Coagmento, coemo, conquino, cooperto.

DE INTERJECTIONE.

Interjectio est pars orationis, quæ sub incondita voce subito prorumpentem animi affectum demonstrat.

Tot autem sunt interjectionum significationes, quot animi perturbati sunt motus.

Exultantis, ut, Evax, vah. Plaut. *Evax, jurgio tandem uxorem abegi.*

Dolentis, ut, Heu, hoi, hei, ô, ah. Terent. *Intro, hoi, hei. Virg. Odolor atque decus magnum!*

Timentis, ut, Hei, atat. Terent. *Hei, vereor ne quid Andria appetet mali.*

Admirantis: ut, Papæ. Ter. *Papæ, nova figura oris.*

Vitantis: ut, Apagè, Apagèsis. Terent. *Apagèsis, egon, forniculosus?*

Laudantis: ut Euge. Mar. *Cid, nequidèr, euge beate.*

Vocantis: ut, Eho, ho, io, Terent. *Oh, qui vocaris?*

Deridentis: ut, Hui. Ter. *Hui, tu mihi illam laudas?*

Ex improvilo aliquid apprehendentis: ut, Atat. Ter. *Atat, data hercle mihi sunt verba.*

Exclamantis: ut, Oh, proh. *Proh nefas.* Seneca. *Oh paupertas felix!*

Imprecantis: ut, Malum, vx malum. Ter. *Quid hoc (malum) infelicitatis est?*

Ridentis: ut, Ha, ha, he. Terent. *Ha, ha, he, defessa jam misera sum te videndo.*

Silentium injungentis: ut, Au. Terent. *Au, ne comparandus hic quidem ad illum est.*

illud hic observandum est, nomina quoque & verba quandoq; interjectionis loco poni: ut apud Virgil. *Nativibus (infandis) amisisti.* Cicero. *Sed amabo te cura.* Imò quævis orationis pars, affectum animi inconditum significans, interjectionis vice fungitur.

Alie
partes
hunc in-
terjecti-
ones.

[illegible]

DE CONSTRUCTIONE
octo partium orationis.

A Titque de octo quidem orationis partibus e-
cunque formis, quatenus ad Etymologiam at-
tinet, hætenus dictum est: deinceps de-
cem, quatenus ad Syntaxim, quæ construc-
tio dicitur, agemus.

Construction
quid in.

Est igitur *Syntaxis* debita partium orationis inter-
compositio connexioque, juxta rectam Grammatices ra-
onem.

Ea vero est, quæ veterum probatissimi, tum in scribendo, tum in loquendo, sunt usi.

Concordance
Gram-
matical

Cæterum, priusquam de partium orationis finibus singulatum pertracemus, quædam in genere de illius Grammaticæ concordantiis sunt paucis edifferenda.

CONCORDANTIA
Nominativi & Verbi.

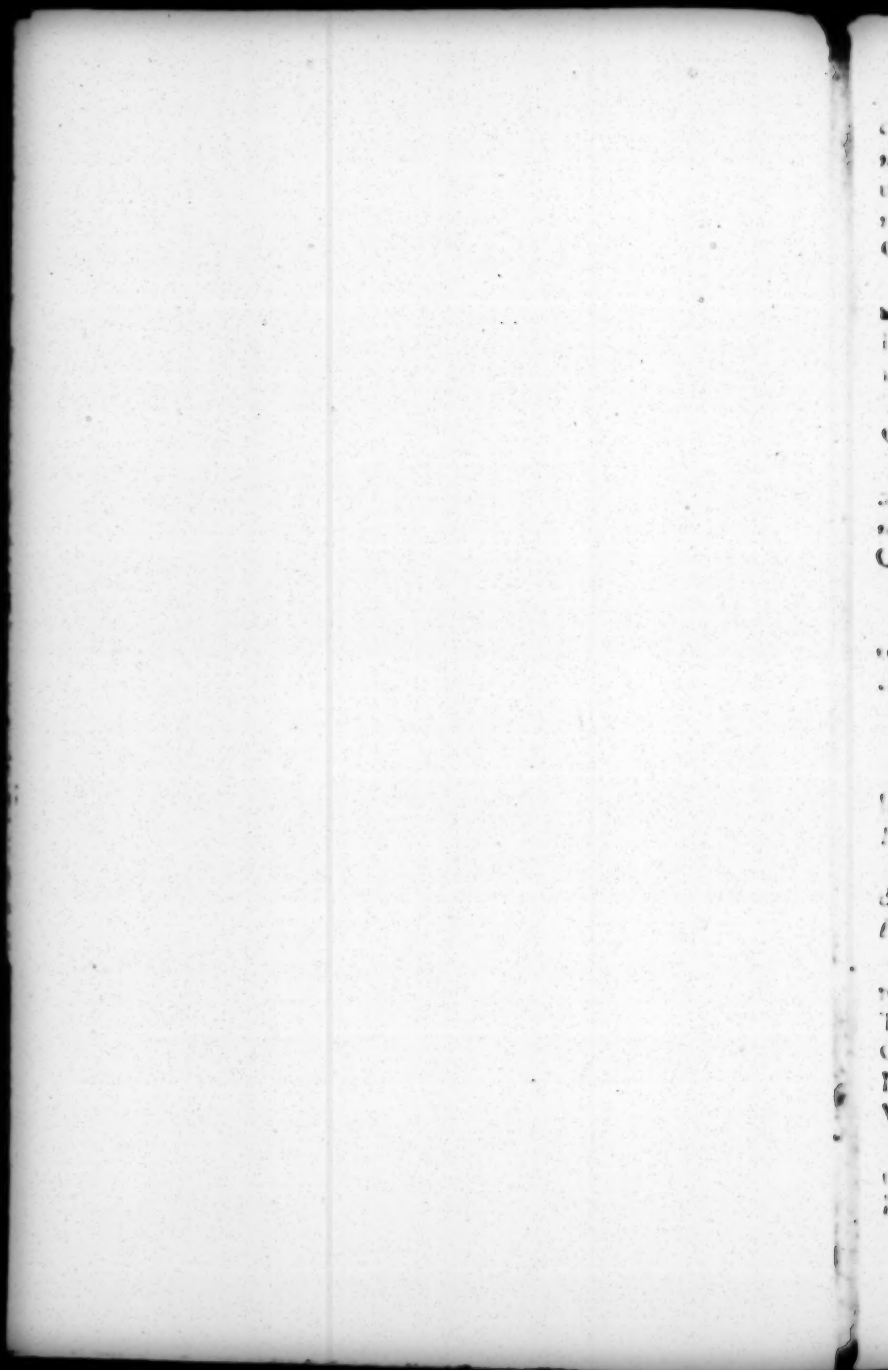
CONCOR
danza
STIVA.

Verbum personale coheret cum nominativo cuius
& persona: ut,

Nunquam scita est ad bonos mores * via.
Fortuna nunquam perpetua est bona.

Nomi-

1.

Nominativus primæ vel secundæ personæ rarissime exprimitur, nisi causa discretionis; ut, * *Vos* * *damnasti*; quasi dicat, *præterea nemo*: aut emphasis gratiæ, ut Ter. * *Tu es patronus*, * *tu pater*, si * *deseris* * *tu peccas*: quasi dicat, *præcipue*, & *pro aliis tu patronus es*. Quid, * *tu dominus*, * *Tu vir*, * *tu mihi frater* * *eris*.

In verbis, quorum significatio ad homines tantum pertinet, tertia personæ nominativus sæpe subauditur; ut, *liberetur, deum, feruere, aium, prædicant, clamant, &c.* similitudine ut

Terent. *Partus atroxia flagitia designasse.*

Quid, *si quis* * *scit* * *non* * *perituisse* *tuæ*.

Nomen per vos casualem est verbo nominativus, sed Verbum infinitivum nominativus verbo.

Quid, *si quis* * *ingenuus dedit* * *fideliter artes*

* *in illis* * *non* * *se feceris*.

Aliquid de casu ab uno casu sentivo; ut, * *Partum* * *terruum* * *conferunt* * *in bello*. * *Partum* * *signorum* * *sunt* * *confusa*.

EXCEPTIO PRIMÆ.

Verbum infinitivum non nominativo accusativum ante statuitur; ut, * *Te* * *eduxisse* * *clamem* * *gaudio*. * *Te* * *fabulam* * *agere*, &c.

Reliqui potest hic modus per quod & ut, ad hunc modum; * *Quod tu* * *redisti* * *miculum*, *gaudio*. * *Ut tu* * *fabulam* * *agas*, &c.

Verbum inter duos nominativos diversorum numerum positum, cum alterutro convenire potest; ut, Terent. *Amantium a e amoris* * *redintegratio* * *est*.

Quid, * *videndum* * *nisi* * *cetera* * *superfuerint*?

Terent. *Pectora* * *perconsui*, *pectus* quoque * *robora* * *sunt*.

Virgilius, * *nihil* * *hinc* * *nisi* * *carmina* * *desunt*.

Impersonalia præcedentem nominativum non habent; Excep: * *Taliter me* * *vna*. *Partesum* * *est* * *conjugii*: de quibus suo loco.

Nomen multitudinis singulare quomodo; verbo plurali jungitur: ut, ^a *Pars* ^b *abire*. ^a *Uterque* ^b *deluduntur dolis*.

CONCORDANTIA

Substantivi & Adjectivi.

Secunda
concor-
dantia.

Adjectivum cum substantivo genere, numero & casu consentit: ut, *Juven.* ^b *Rara* ^a *avis in terris*, ^b *græque similima* ^a *cigno*.

Ad eundem modum participia & pronomina substantivis adnectuntur: ut,

Ovidius. *Ipse* *eris felix multos numerabis amicos*;

Nullus *ad* ^b *amigas* *ibit amicus* ^a *opere*.

Seneca. *Non* ^b *hoc primum* ^a *pectora* ^a *cului* ^b *mea* *ferunt*; *gratiora* *tuli*.

Nota.

Aliquando oratio supplet locum substantivi: ut, ^b *Andis* ^a *regem Doroberniam proficisci*.

CONCORDANTIA

Relativi & Antecedentis

Tertia
concor-
dantia.

Relativum cum antecedente concordat genere, numero, & persona: ut, — — ^a *vir bonus est qui?* ^b *Qui* *consulta patrum*, ^b *qui* *leges iuraque servat*.

Nota.

Nec unica vox solum, sed interdum etiam oratio ponitur pro antecedente: ut, *Terent.* ^a *In tempore ad eam* *veni* ^b *quod omnium rerum est primum*.

Relativum inter duo antecedentia diversorum generum collocatum, nunc cum priore convenit: ut, *Valerius Maximus*, *Senatus assiduam stationem eo* ^a *loci peragabat*, ^b *qui* *hodie Senaculum appellatur*.

Non procul ab eo ^a *flumine*, ^b *quod* ^a *Saliam vocant*.

Cicer. *Propius à terra Jovis* ^a *stella fertur* ^b *qua* *Phaeton dicitur*.

Nunc cum posteriore: ut, *Homines tuentur illum glo-* ^b *bium*, ^b *qua* ^a *terra dicitur*.

Est locus in carcere, ^b *quod* ^a *Tullianum appellatur*.

In eam Luna, ^b *quod* ^a *interlunium vocant*.

1721
1721.

1722
1722.

1723

1724

1725

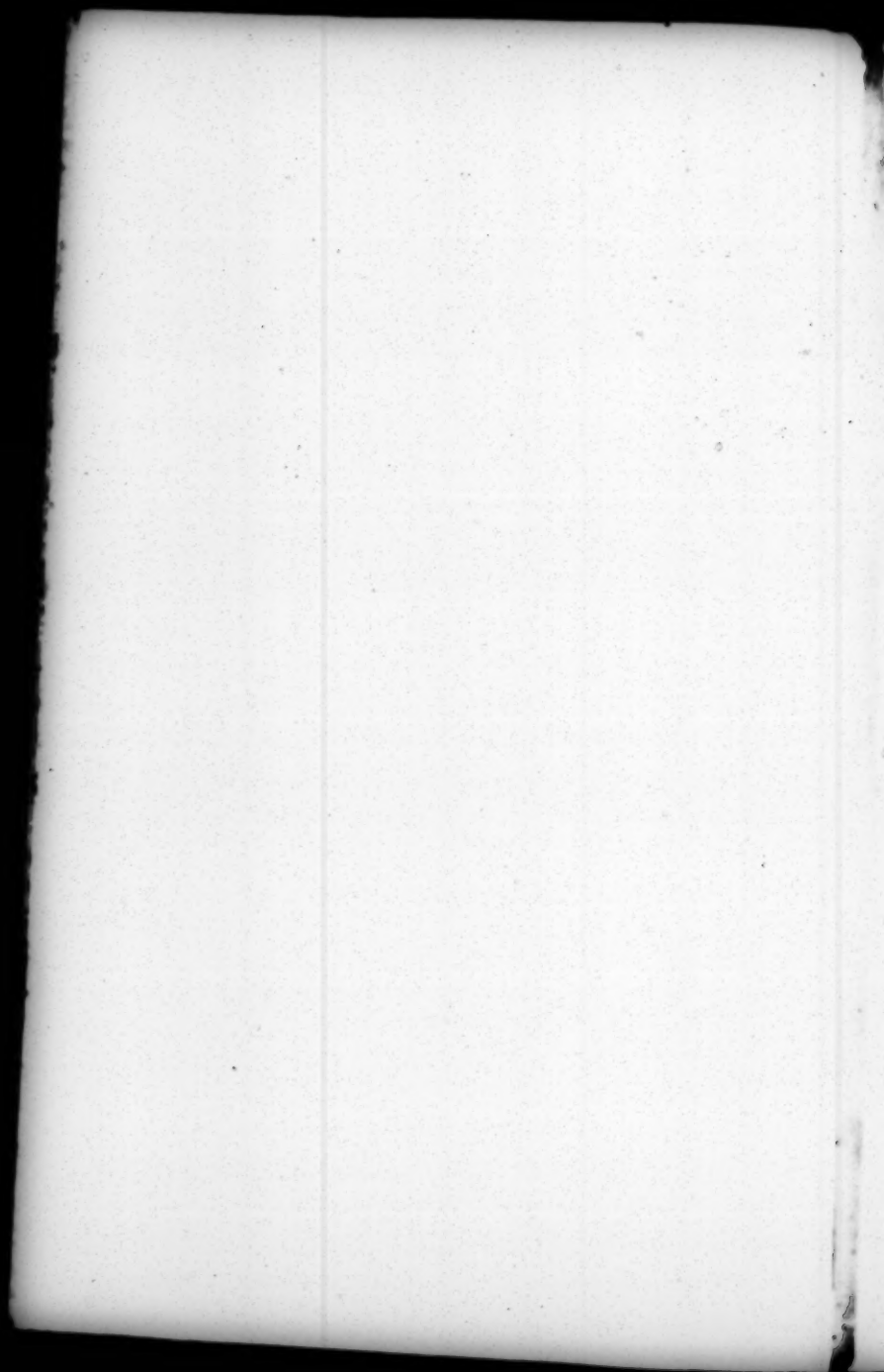
1726
1726.

1727
1727.

1728
1728.
1729

1730

1731

Aliquando relativum, aliquando & nomen adjectivum respondet primitivo, quod in possessivo subintelligitur: ut Terentius. *Omnis omnia bona dicere, & laudare fortunas meas, quod filium haberem tali ingenio pradium.* Ovid. --- *nostros vidisti? flentis ocellos.*

Quoties nullus nominativus interfertur inter relativum & verbum, relativum erit verbo nominativus: ut, Boet. *Felix, qui potius boni Fontem cense lucidum.* Casus
relativi

At si nominativus relativo & verbo interponatur, relativum regitur a verbo, aut ab alia dictione, quæ cum verbo in oratione locatur: ut Ovid. *Gratia ad efficio, quod mora tardat, ab. st.* Virg. *Cujus numen adoro. Quorum optimum ego habeo. Cui simulum non cedi. Quo dignum te iudicavi. Quo melius nemo ferat. Quem videndo obstupuit. Lego Virgilium præ quo ceteri poeta sordent.*

Substantivorum constructio.

Quum duo substantiva diversæ significationis sic concurrunt, ut posterius a priore possideri quodammodo videatur, tum posterius in genitivo ponitur: ut, Juv. *Crescit amor nummi quantum ipsa pecunia crescit.* Rex *pater patriæ. Arma Achillis. Cultor agri.* Genitivus
substantivi.

Proinde hic genitivus sæpius in adjectivum possessivum mutatur: ut, *Patrius domus, Paterna domus. Heri filius, Herilis filius.* Est etiam ubi in dativum vertitur: ut, Luc. de Cat. *Urbi pater est, urbi que munitus. Huius tibi, mihi pater.* Variatio
substantivi in
adjectivum
possessivum.

EXCEPTIO.

Excipiuntur quæ in eodem casu per appositionem connectuntur: ut Ovid. *Effodiuntur opes invitamenta marum.* Virg. *Iguarum fucos pecus præcipibus arceat.* Appositi-
vo.

Adjectivum in neutro genere absolute, hoc est, absque substantivo positum, aliquando genitivum possidet: ut, *Paululum pecunia. Hoc noctis.* Catull. *Non videbras id mantia, quod in tergo est.*

Juvenal. *Quantum iussus sua numerorum servat in arca, tantum habet* & *Idem.*

Positur interiam genitivus tantum, nempe priore substantivo per Eclipsin subaudito; ut in huiusmodi constructionibus:

Terentius. *Ubi ad Diona venis, ito ad dextram. Ventum erat ad Vella*: Utrobique subauditur *templum*. Virg. *Heloris Andromache*: subauditur *uxor*. Idem: *Deiphobe Glau*: subauditur *filia*. Terent. *Huius videtur Diphonem*: subaudi *fratrem*.

LAUS ET VITUPERIUM.

Laus & vituperium rei variis modis effertur, at frequentius in ablativo, vel genitivo; ut, *Vir nulli pde*. Ovid. *Ingenitum huius puer, ingenique pudoris*.

OPUS ET USUS.

Opus & usus ablativo coniunguntur; ut Cicero. *Antiochum tuum nobis opus est*. Pecuniam qua sibi utilitas usus, etiam quod non fuerit usus esse non accepit.

Opus autem adpositum per necessarium quandoque poni videtur, varoque construitur; ut,

Cicero. *Dux nobis & auctor opus est*.

Idem: *Quis numerus mihi opus esse ad apparatus triumphi*.

Terentius. *Aia quae opus sunt para*.

Cicero. *Sulpicius pro mihi intelligo ex tuis literis, tibi multum opus non fuisse*.

Adiectivorum Constructio.

GENITIVUS.

Adiectiva, quae desiderium, notitiam, memoriam atque incertitiam significant, genitivum adsequebantur; ut,

Plinius. *Est natura hominum notitia arida*.

Virg. *Memor futuri praescia*. Idem. *Memor esto brevis aet*.

Ter. *Insuper os rerum adulos liber est, in fraudem illius*.

Silius. *Non sum animi dubius, sed deus aequi*.

Cicero. *Gracianum literarum rudis*.

Adiectiva

to
Se
L
K
Z
L
u
A
P
O
O
T
V
V
7
P
I
one
I
/p
U
C
Iac
Id
I
tem
L
C

Adjectiva verbalia in *ax* etiam in genitivum feruntur; ut, *Aidax* ^{ingenui}. Ovid. *Tempus* ^{edax} ^{verum}. Sen. *Perus est* ^{editorum} ^{suax}. Hor. *Vultum* ^{suax}. Iden. *Propositi* ^{tenax}. Virg. *Tam* ^{sub} ^{prætrique} ^{tenax}, *quoniam nuncia veri*. Plaut. *Pecuniarum* ^{petax}, &c.

Inter præterea adjectivorum turba nullis certis regulis distincta, casum patrum postulat. Quorum fortassis pluri quidem ampliam congeslerunt Linacrus & Lemnæus. Tu vero crebra lectione ea tibi reddes admodum sumptoria.

Namque partitiva, aut partitive posita, interrogativa quædam, & certa numeralia, genitivo, a quo & genus accipiuntur, gaudent; ut Cicero. *Quarquam te, Morsce flammam iam audientem Cratippum, idque Athenis, a simulare oportet præceptis institutisque philosophæ, propter minimam & doctoris auctoritatem & urbis; quorum* ^{alter te scientiâ augere potest, altera exemplis.}

Terium ^{horum moris accipe.}

Ovid. *Quisquis fuit ille* ^{Dorum}.

Tertio. *An* ^{quicquam} ^{hominum est æque miser, ut ego?}

Virgilius. --- ^{dorum promittere} ^{nemo Audeat.}

Tres fratrum. ^{Quatuor} ^{ind. cum.} ^{Sapientum} ^{est} ^{quis fuerit, nondum constat.}

Primus ^{regum Romanorum fuit Romulus.}

In alio tamen sensu ablativum exigent cum præpositione; ut, *Primus* ^{ab Hercule.} *Tertius* ^{ab Ænea.}

In alio vero sensu dativum; ut Virg. --- *Nulli pietate* ^{secundus.}

Usurpantur autem & cum his præpositionibus, E, de, ex, inter, ante; ut Ovid. *Est den* ^{de vobis} ^{alter.}

Idem. *Solus* ^{de superis.} Virg. *Primus* ^{inter omnes.}

Idem. *Primus tibi* ^{ante omnes, magnâ comitante ceteris,}

Læcorum ardens summa decurrit ab arce.

Interrogativum & ejus redditivum ejusdem casus & Interrogativum temporis erunt; ut *Quarum rerum nulla est satietas?* ^{sat.}

Dovitarum. *Quid rerum nun.* ^{geritur in Anglia?}

Consulitur de religione.

Fallit hæc regula, quoties interrogatio fit per *Cujus*, *in*, *quam*: ut *⁹ Cujus p. cui?* *⁹ Laniorum*. Aut per dictio-
nem varix Syntaxeos: ut, *⁹ Furtive accusas, an homicidu?*
⁹ Viroque.

Fallit denique cum per possessiva, *Meus*, *tuus*, *suus*, &c.
respondendum est: ut, *⁹ Cujus est hic codex?* *⁹ Meus*.

Compa-
rativa,
& super-
lativa.

Comparativa & superlativa, accepta partitive, genui-
vum, unde & genus sortiuntur, exigunt.

Comparativum autem ad duo, superlativum ad plura
refertur: ut, *⁹ Mannum* *⁹ fortior est dextra*. *⁹ Dignorum*
medius est *⁹ longissimus*. Accipiuntur autem partitive,
cum per *Ex*, aut inter exponuntur: ut, *Virgilius* *⁹ Poeta-*
rum *⁹ doctissimus*: id est, *⁹ ex poetis*, vel *⁹ inter poetas*.

Compa-
rativo-
rum
& const.

Comparativa cum exponuntur per *quam* ablativum
adificunt: ut, Horat. *⁹ Vilus argentum est* *⁹ auro*, *⁹ vir-*
tutibus autum, id est, *quam aurum*, *quam virtutes*. Adfici-
scunt & alterum ablativum, qui mensuram excessus fig-
nificat: ut,

Cicer. *⁹ Quanto* *⁹ doctior es*, *⁹ tanto te geras* *⁹ submissus*.

Tanto, quanto, multo, longe, ætate, natu, utriusque gra-
dus apponuntur, ut Catul. *⁹ Tanto in* *⁹ pessimus omnium*
poeta, *⁹ Quanto in* *⁹ optimus omnium patronus*.

Eras. *⁹ Nocturnæ lubricationes* *⁹ longè* *⁹ periculosissime ha-*
bentur. *⁹ Longè ceteris* *⁹ peritior es*, sed non *⁹ multo* *⁹ me-*
lior tamen. Juven. *⁹ Omnis animi vitium* *⁹ tanto* *⁹ conspectus*
⁹ in se Crimen habet, *⁹ quanto* *⁹ major*, qui peccat habetur.
⁹ Major & *⁹ maximus* *⁹ ætate*. *⁹ Major* & *⁹ maximus* *⁹ natu*.

D A T I V U S.

Commo-
dum in-
commo-
dum, &c.

Adjectiva quibus commodum, incommodum, simili-
tudo, dissimilitudo, voluptas, submissio, aut relatio ad
aliquid significatur, in dativum transeunt: ut Virgilius,
Sis *⁹ bonus*, O, *⁹ felixque* *⁹ tuis*.

Martial. *⁹ Turba* *⁹ gravis* *⁹ præ placidæq;* *⁹ inimica* *⁹ quieti*.
⁹ Est *⁹ finitimus* *⁹ oratori poeta*. Ovid. *⁹ Qui color albus erat*,
⁹ nunc est *⁹ contrarius* *⁹ albo*.

Martial. *⁹ Jucundus* *⁹ annis*. *⁹ Omnilis* *⁹ supplex*.

Horat.

3.
10-
u?

8c.

mi-

ura

um

vc,

ra-

um

on-

sci-

fig-

us.

ra-

um

ba-

me-

ti-

ny.

um.

uli-

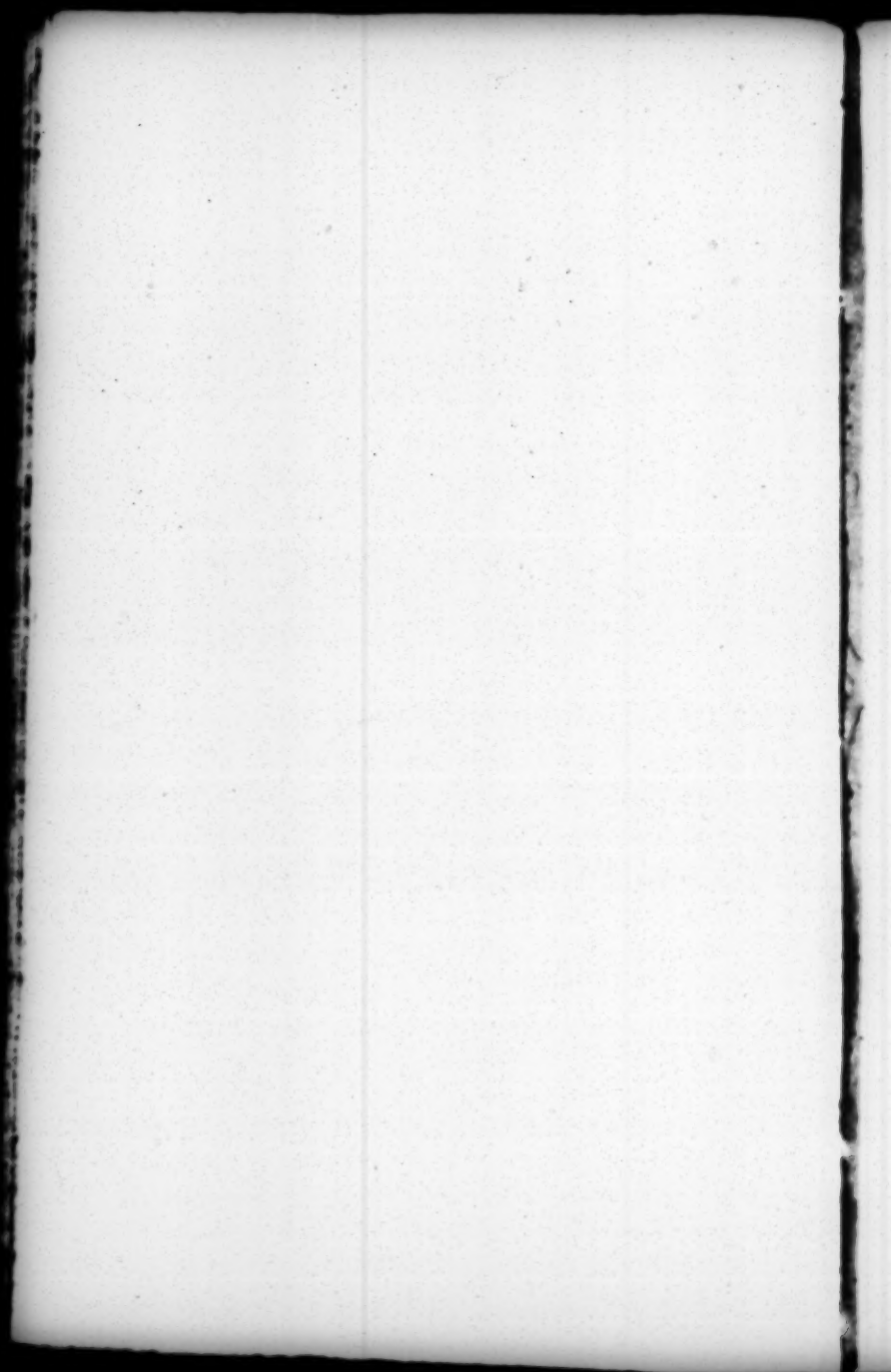
ad

us,

igi.

st,

22.

Horat. *Si facis m^a patria sis^a idoneus, utilis^a agro.*

Huc referuntur nomina ex Con præpositione composita: ut Contubernalis, commilito, conservus, cognatus, &c.

Composita cum Con.

Quædam ex his quæ similitudinem significant, etiam genitivo gaudent: ut,

Varia constructio.

Lucanus. *Quem metuis, par^a huius erat.*

Terentius. *Patres æquum esse censens, nos jamjam à puero illico nasci senes, neque illarum^a affines esse^a rerum quas fert adolescentia.*

Idem. *Domini^a similis es.* Aufon. *Mens^a conscia^a relli.*

Virgilius. *Præterea regina^a tui^a fidissima, dextrâ Occidit ipsa suâ.*

Communis, alienus, immuns, variis casibus serviunt: ut Cicero. *Commune^a animantium omnium est conjunctionis appetitus, procreandi causâ. Mors^a omnibus communis. Hoc^a mihi tecum^a commune est.*

Communis, alienus, immuns, variis casibus serv.

Salust. *Non^a aliena^a consilii.* Sen. *Alienus^a ambitioni.*

Cicero. *Non^a alienus^a a Scævola studiis.*

Ovid. *Vobis^a immenbus huius Esse^a mali dabitur.*

Plinius. *Caprificus^a omnibus^a immuns est.*

Immunes^a ab illis malis sumus.

Natus, commodus, incommodus, utilis, inutilis, vehementer, aptus, interdum etiam accusativo cum præpositione adiunguntur: ut Cic. *Natus^a ad gloriam.*

Verbalia in bilis accepta passivè, ut & participia, seu potius participialia in dus, dativo adjecto gaudent: ut Mar. *O^a mihi post nullos Fuli^a memorande sodales, Statim, --- nulli^a penetrabilis^a astro Lucus erat.*

In bilis & dus.

ACCUSATIVUS.

Magnitudinis mensura subicitur adjectivis in accusativo: ut, *Gnomon septem^a pedes^a longus, umbram non amplius quatuor^a pedes^a longam reddit.*

Magnit. mensura

Interdum & in Ablativo: ut

Columella. *Fen^a luno^a pedum^a milus, altus^a triginta.*

Inter-

Interdum etiam & genitivo; ut *conuncl. In marem
boni areat*, * *lata pedum densum*, * *longes pedum
quinguentum facito*.

ABLATIVUS.

Adjectiva, quæ ad opem appellativæ pertinem, re-
feruntur in ablativo, ut *id est & genitivo gaudere*, ut,
Plaut. *Amor & mellis felle est* * *secundus simus*.

Horat. * *Dives æquus dives possit in penore* * *ruinus*.

Virg. * *tu si multa referunt se nosce minores*, tum
* *pleno* * *pleno*.

Idem. *Quæ regio in terra nostra non* * *pleno* * *labore*?

Idem. * *Dives* * *puni* * *dices* * *pleno* * *causa*, & *am*.

Perfius. * *curra in terra anima*, * *cal stium inane* *
* *Exper* * *frandis*, * *Grati* * *bratus*.

Nomen diversitatis ablativum sibi cum præpositione
conferunt; ut, Virg. * *Alter* * *ab illo*, * *Aliud* * *ab ho*,
* *Idem* * *ab illo*.

Nomen quoque etiam dativum; ut, * *Hic* * *diversum*.

Adjectiva regunt ablativum significansem causam; ut,
* *Pallida* * *causa*, * *Invenit* * *seculum*, * *Livida* * *armis*
* *causa*, * *Idem* * *causa*.

Forma vel nomen præadjectur nominibus in ablativo;
ut, *Idem* * *modis* * *pallida*, * *Nomine* * *Grammatici*,
* *Idem* * *barbarus*.

Cicero. *Summi* * *natura* * *parens*, * *præceptor* * *consilium*.

Virgilius. * *Troiani* * *origina* * *Casav*, * *Spe* * *dices*, * *Idem*
* *pauper*, * *Syrus* * *natione*.

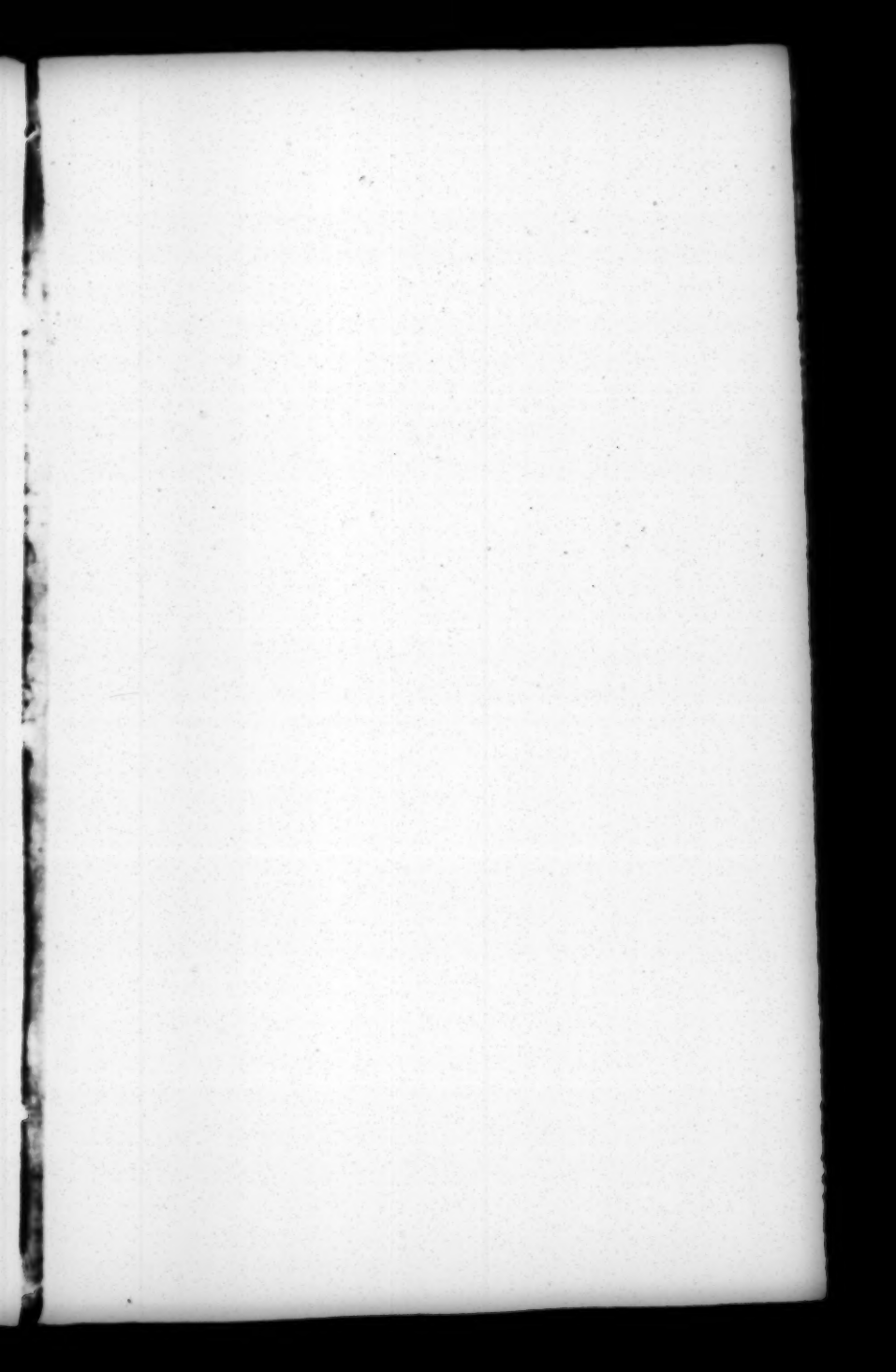
Dignus, indignus, præditus, caput, contentus, extorris,
aut nomen cum adjectivum volunt; ut,

Idem. * *Dignus* * *ad*, * *Qui si tum haberem tali* * *inve*
* *causa*, * *Idem*, * *Idem* * *caput* * *causa*, * *Idem* * *causa*, * *Idem* * *causa*.

Idem. * *Sorte* * *causa* * *contentus* * *abi*.

Idem. * *Idem* * *causa* * *digna* * *causa*.

Virgilius. * *Idem* * *causa* * *indignus* * *causa* * *indignus* * *causa*.

N
 O.
 v.
 F.
 v.
 S.
 C.
 I.
 L.
 E.
 M.
 L.
 R.
 S.
 C.
 C.
 C.
 F.

¶ Pronominum Constructio.

Mei, tui, sui, nostri, vestri, genitivi primitivorum primitivum cum passio significatur: ut,

Primitiva.

Languis desiderio tui.

Qui. *Persequitur laetitia corpore claustra meo. Imago nostri* Derivativa.

Mens, tuus, filius, noster, vester, adjectivum cum actio vel possessio rei denotatur: ut, *Facit desiderio tuo.*

Imago nostra, id est, quam nos possidemus.

Nomina & verbum genitivi sequuntur distributiva, passiva, comparativa, & superlativa: ut: *Unusquisque suum. Alio nostro. Ne cuius vestigiis sit innot.*

Maximus nostrum.

Inter possessiva, mei, tuus, suus, noster, & vester, hoc possessivum potest recipere, solus, unus, unus, duorum, trium, &c. Crasiam, plurimum, paucorum, causae: & genitivus participiorum, quae ad genitivum primitivum possessivo inclusum referuntur: ut,

Idem ipsius animo coram clarum fuit.

Cic. Dico *mea* unius opera Republicam esse liberatam.

Idem. *Meum* solus peccatum de regi non potest.

Idem. *Nostri* aduncentus ostendit, utrumque genitivum.

In sua conspicienda praestantior. *Nostri* omnium nostra.

Idem ad Cic. *Vestri* paucorum respondet laudibus.

Idem. — *Sui* mea nemo legit, vulgerecitate timere.

Sui & Suus reciproca sunt, hoc est, semper reflectuntur ad illud quod praesentem praesentem oratione: ut, *Petrus unum animatum se. Parit erroribus suis.* Idem annexa per copulam: ut, *Magnopere Petrus rogat, ne se deserat.*

Ipsae ex pronomine solum trium personarum significationem repraesentat: ut,

Sui & suis reciproca.

Ipsae.

Ipsi vidi, *Ipsi* videris, *Ipsi* dixit.

Idem omnibus pariter, ac pronominebus adiungitur: ut,

Ipsi ego, *Ipsi* ille, *Ipsi* Hercules.

Idem, etiam omnibus personis iungi potest: ut, Idem.

Ego idem adsum.

Terent.

Terent. ^a *Idem* ^b *has nuptias* ^b *perge facere.*

Virgil. ^a *Idem* ^b *jungat vulpes,* ^c *mulgeat hircos.*

Demon-
strativa
hic, ille,
iste.
Ille, &
iste.

Hæc demonstrativa, Hic, ille, iste, sic distinguuntur: Hic mihi proximum demonstrat; Iste, cum qui apud te est; Ille, cum qui ab utroque remotus est, indicat.

Ille, cum usurpatur, cum ob eminentiam rem quamdam demonstramus: ut, *Alexander ille magnus.* Iste vero ponitur, quando cum contemptu rei alicujus mentionem facimus: ut Terent. *Istum amulum quoad poteris abutello.*

Hic &
ille.

Hic & ille, cum ad duo anteposita referuntur, Hic, ad posterius & propius; Ille, ad prius & remotius proprie ac usitatissime referri debet: ut Col. ^a *Agricola contrarium est* ^a *pastoris propositum:* ^b *ille quam maxime su-
cto & puro solo gaudet,* ^b *hic non aliis graminiis que in
fructum est terra sperat,* ^b *hic est pecore.*

Est tamen ubi e diverso pronomen Hic ad remotius suppositum referri invenias, & ille ad proximius.

VERBORUM CONSTRUCTIO.

Nominativus post verbum.

Nomi-
nat. ut-
trunque.

Verba substantiva, ut Sum, forem, fio, existo: verba vocandi passiva, ut Nominor, appellor, dicor, vocor, nuncupor; & iis similia, ut Scribor, salutor, habitor, existimor: item verba gestus, ut Sedeo, dormio, cubo, incedo, curro, utrinque nominativum expetunt: ut, ^a *Deus est* ^b *summum bonum.*

^b *Perpussilli* ^a *vocantur* ^b *nani.* ^b *Fides religionis nostra* ^a *fundamentum* ^a *habetur.* ^b *Malus* ^a *pastor* ^a *dormit* ^a *supinus.* ^b *Lactantius.* ^b *Homo* ^a *incedit* ^b *erectus in celum.*

Denique omnia fere verba post se nominativum habent adjectivi nominis, quod cum supposito verbi casu, generis, & numero concordat: ut,

^a *Rex* ^a *mandavit* ^b *primis extirpari hæresin.*

^b *Pii* ^a *orant* ^b *taciti.* ^b *Boni* ^a *discunt* ^b *seduli.*

Infiniti
verbi
constru-
ctio.

Infinitum quoque utrinque eodem casu habet, prout

H
et

ma
v
ue
to

. 2
p
a
(n
* 12

sup

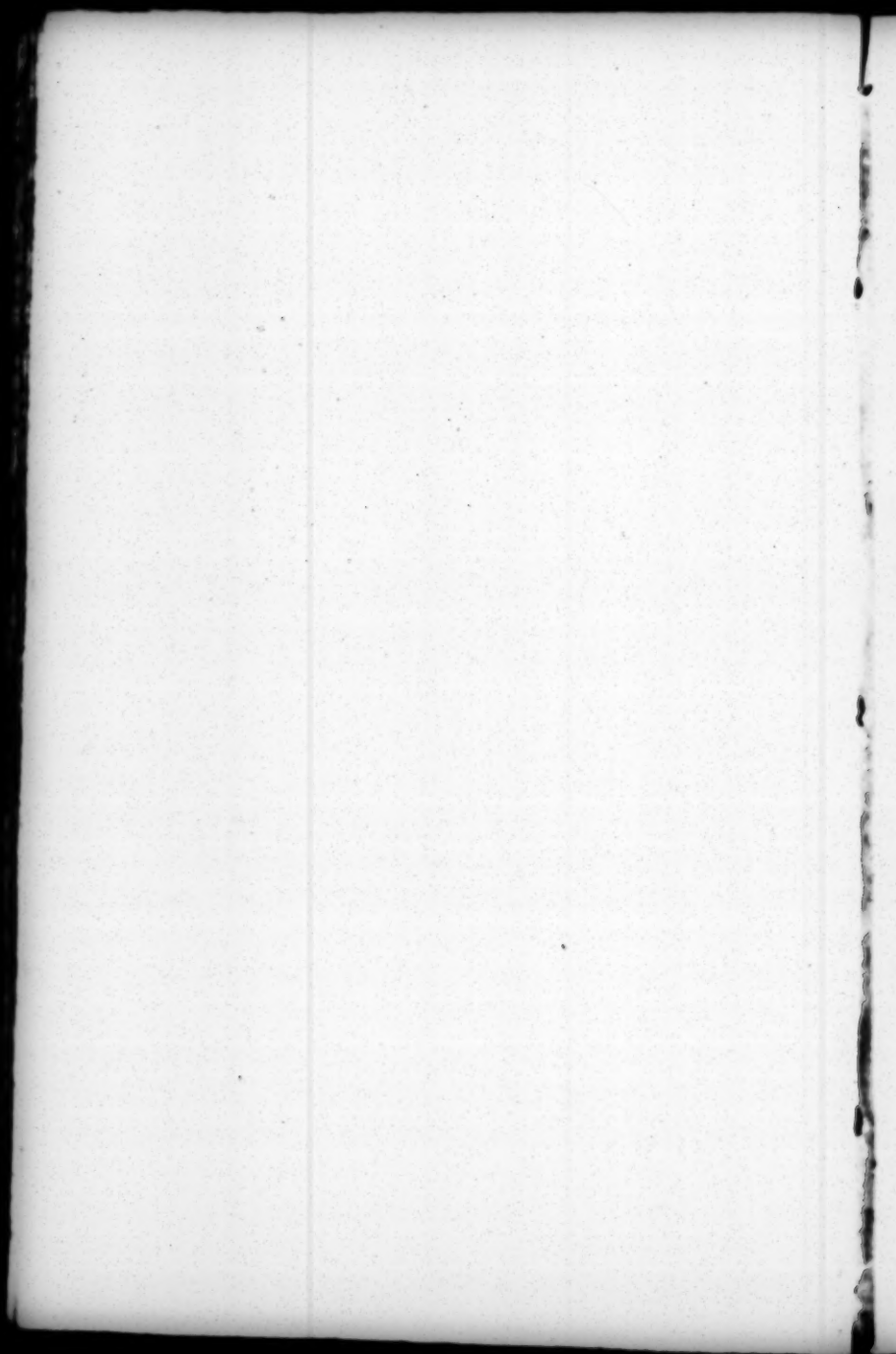
0

tra
v
cet
, m
Dem

na
m

u
...

or
...

cipue cum verba optandi, eisque similia accedunt: ut

Hypocrita cupit videri justus. Hypocrita cupit se videri justum. Malo dives esse quam haberi. Malo me divitem

esse quam haberi. Claud. Vivitur exiguo melius; natura

beatis Omnibus esse dedit, si quis cognoverit uti.

Martial. Nobis non licet esse tam disertis, vel disertos.

Terentius. Expedit bonas esse vobis.

Ovidius. Quo mihi commissio non licet esse piam.

Quamvis in his postremis exemplis subaudiuntur accusativi ante verba infinita. *Nos esse disertos. Vos*

esse bonas. Ase esse piam.

Genitivus post verbum.

Sum genitivum postulat, quoties significat possessio-

Sum fig-
nat. post.
gen.

nem, aut ad aliquid pertinere: ut

Virgilius. pecus est Melibaei.

Cicero. Adolescentis est majores natu revereri.

Virg. Regum est parcere subjectis, & debellare superbos:

Excipiuntur, hi nominativi, Meum, tuum, suum, nostrum, vestrum, humanum, belluinum, & similia: ut

Non est meum contra auctoritatem Senatûs dicere.

Terent. Eia haud vestrum est iracundos esse.

Humanum est irasci.

At hic subintelligi videtur officium, quod aliquando etiam exprimitur: ut Terent. *Tuum est officium habere, ne ut adsimiles nuptias.*

Verba aestimandi genitivo gaudent: ut, *Plurimi passim*

fit pecunia. Pudor parci penditur. Nihili, vel pro

nihilo habentur litera.

Aesti-
mandi
verba
gen.

Hor. Pluris opes nunc sunt, quam prisca temporis annis.

Aestimo, vel genitivum, vel ablativum adsciscit: ut,

Valerius Max. Non hujus te aestimo. Magno ubique

virtus aestimanda est.

Flocci, nauci, nihili, pili, assis, hujus, terentii, his

verbis, aestimo, pendo, facio, peculiariter adjuvantur,

ut, *Ego illum flocci pendo. Nos hujus facio, qui me*

pili aestimat.

Singu-

Constatum fuit, quod: Eiusdem consilio. "Apud
omnes fuisse, ut: Eiusdem propter rem.

Accident
diversity,
&c.

...damna d, morendi, solvendi, &
...generam potant, qui crimen hunc

Costs of the above before "COMMISSIONS AND FEES" \$100.00.

Qv. d. Paracorum ratione selectis dominare, Cypria
admonitionum primum fortuna. Parva absolute

Veniunt hic gentes aliquando in ablativo, vel cum prepositione, vel sine præpositione: ut, Cæ. Si nonne quædam præterea, et cunctis gentibus te, Romane, Cællus, T'roxem^{us} de præterea agnoscere^{nt} de præterea. Cæ. Præterea^{us} de re, et in cunctis esse re.

Uterque, nullus, alter, neuter, ambo, & fun-
ctivus gradus, non nisi in ablativo id genus verbis sub-
iunguntur: ut ^a *Deconfus factis, de seipsum* ^a *utroque?* sive *ex*
utroque? ^b *Ambo tres, ex de ambobus?* Neuter, vel *de*
neutro? ^b *D. plurimum, finis?* ^a *deconfus.*

පාය, &c.

Setago, nuda, et, mureleo, gemivum admittunt: ut
Terent. *Idemque nuntium fatagunt.*

V. r. al---oro * muf. re * laborum

Tamara, "misereere" ad munus digna feceris.

Statuas. *Et* ^h *genus* ⁹ *miserece* *mi*.

Misere-
or, &c.

At *miseror* & *miserescor*, rarius cum dativo leguntur :
ut Sen. *Huc succorro*, ^b *huic* ^a *miseror*.

Doctus, Dilige in re bono & miscece malis.

Remi-
niscor,
&c.[illegible]

Porto
Rosa
ablat.

poter, aut genitivo, aut ablativo jungitur; ut,
Iliad. *Romani^b signorum^{um} Tanoorum^{um} potest^{um} sunt.*
Virg. *Effressit^{um} optata^{um} Troes^{um} possunt^{um} ardua.*

D11:

&

Q
V

11
12
23
14
25

C
1
1
C
C

V

.

S

C

1

C

Dativus post verbum.

Omnia verba acquisitive posita adificum dativum capere, cui aliquid quocunque modo acquiritur, ut Plaut. *Mihi ista nec servitur, nec metitur.* Verg. *Æsculapius oculos mihi fascinat agnos.* Verba acquisitiva posita dativum regunt.

Huc regulæ appendent varii

generum verba.

Imprimis, verba significentia commodum aut incommodum cum dativum; ut Verg. *Ille seges demum vobis respondet annis agricolæ.*

Si nunc potes mihi commodare, nec incommodare.

Idem, quod mihi in umbra vestris.

Si non eras, mihi tibi acceptam fert.

Ex his quædam eliduntur etiam cum accusativo, ut Cicero *Tantum studium omnes, ut in suis.* Excep-
tio.

Plaut. *Si est in manu, quæ ad ventis volatum con-
ducit, mea est.*

Cicero, *In hoc studia in umbra. Naturæ plus ad
eloquentiam conferat, ad doctrinam.*

Idem, quod plurimum inuit.

Verba componendi regunt dativum; ut

Verg. *--- sic parva componere magna solebam.*

Tristis & opibus & dignatione adiecit.

Interdum additur ablativus cum præpositione; ut,
Comparo Virgilium cum Homero.

Aliquando accusativus cum præpositione Ad; ut,
Si ad eum comparatur, nihil est.

Verba dandi & reddendi regunt dativum; ut, Verba
*--- mihi multis nimium dedit, nulli satis. Ingratus
est, qui gratiam bene merenti non reponit.* dandi.

Hæc variam habent constructionem; *Dono tibi hæc
munus; donec te hoc munere.*

Cicero, *Huc rei aliquid temporis impertias.*

Tergit. *Plurimum salute Patrum nostrorum summum suorum*
100-

imperat Gnaio. Asperfit mihi. Labem: Asperfit me. Labem.
Instravi equo penulam: Instravit equum penulam.
 Ovid. *Ut piget infido consuuisse viro, id est, dedisse*
consilium, vel etiam prospexisse.

Lucan. *Et latorumque ratas de cunctis consultat astris, id*
est, petit consilium. Consule salutem tuam, id est, profice.
 Ter. *Pessimè istuc in te atque in illum consulis, i. statuis.*
Metuo, timeo, formido tibi, vel de te, i. sum sollicitus
pro te. Metuo, timeo, formido te, vel a te: scilicet
ut mihi noceat.

Verba
promit-
tendi.

Verba promittendi ac solvendi regunt dativum: ut
 Cicero. *Hac tibi promitto, ac recipio sanctissimè esse ob-*
servatum.

Cicero. *Æs alienum mihi numeratur.*

Verba
impe-
randi.

Verba imperandi & nunciandi dativum requirunt: ut,
 Horat. *Imperat aut servit collecta pecunia cuique.*

Idem. *Quid de quoque viro, & cui dicas, sepe caret.*

Dicimus, *Temporo, modo tibi & te. Refero*
tibi, & ad te. Item, Refero ad Senatum, id est, pro-
pono. Scribo, mitto tibi, & ad te. Do tibi literas,
ut ad aliquem feras. Do ad te literas, id est, mitto ut
legas.

Verba
fidendi.

Verba fidendi dativum regunt: ut, Horat.

--- *Vacuis committere venis Nil nisi bene decet.*

Mulieri ne credas, ne mortua quidem.

Verba
obse-
quendi.

Verba obsequendi & repugnandi dativum regunt: ut,
 Semper *obtemperat pius filius patri. Quia homines*
arant, navigant, ædificant, virtuti omnia parent. Ip-
sū hunc orabo, huic supplicabo.

Pertius. --- *venienti occurrere morbo.*

Ignavis precibus Fortuna repugnat.

At ex his quædam cum aliis casibus copulantur: ut,

Ad amorem nihil potuit accedere. Hoc accessit non
malis. Illud constat omnibus, seu inter omnes.

Terent. --- *Hac fratri mecum non conveniunt.*

Juven. *Savio inter se convenit iussis. Ausculto tibi,*
id est, obedio. Ausculto te, id est, audio. Adamas disider
mag-

ake.
u.
disse

de
ice.
nu.
tu
act

ut.
ob-

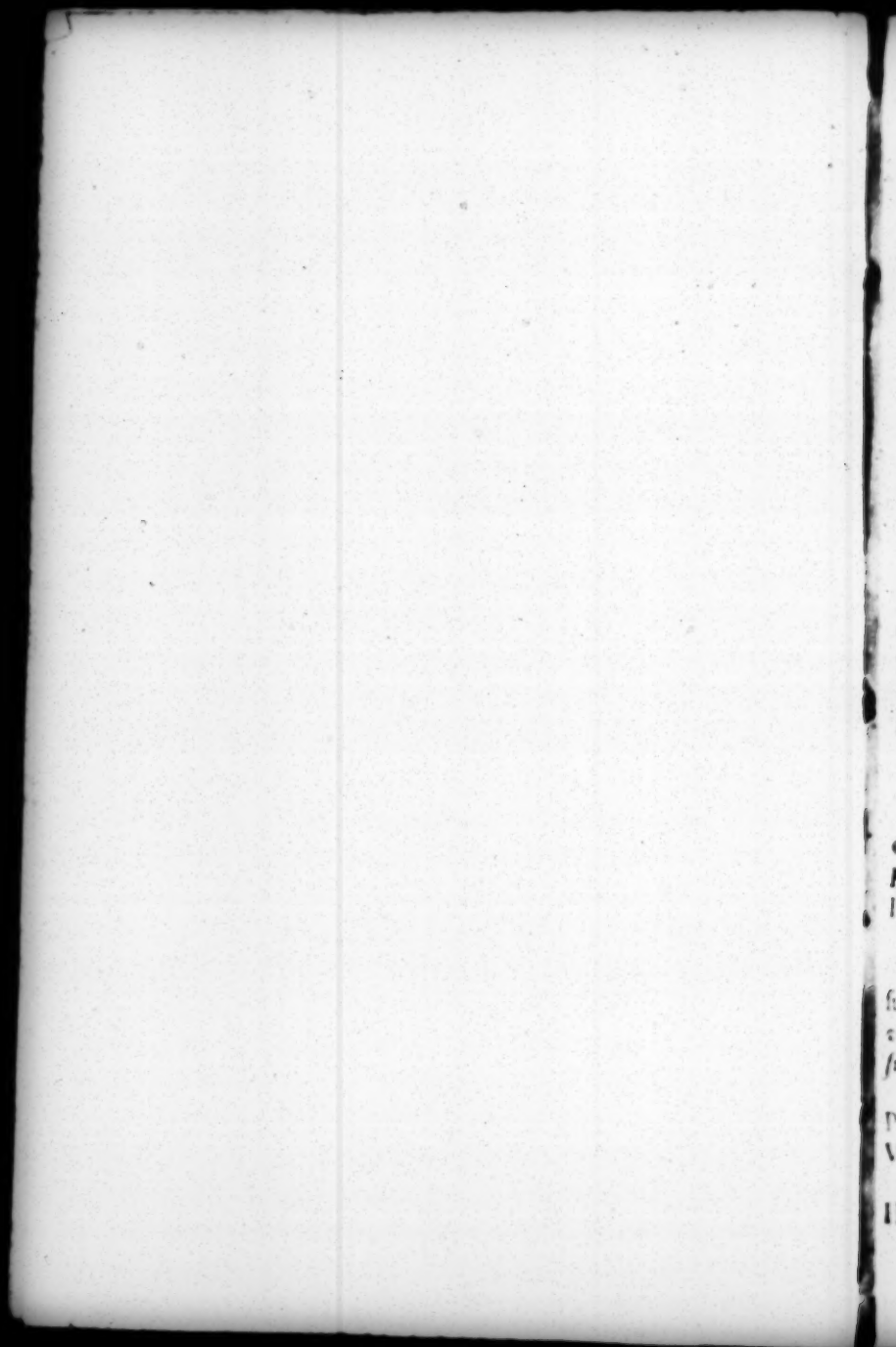
ut,

o.
er o
yo-
at,
al

ut
nes
Ip-

ut,
en

hi,
des
g-

^b magni, ^b cum magnete. ^a Certat ^b cum illo, & Græ-
cance illi. Catul. Noli ^a pugnare ^b duobus, id est, ^b contras-
sus. Virg. Tu dic ^b mecum quo pignore ^a ceteros.

Verba mutandi & irascendi regunt dativum : ut, ^b Uiri-
que mortem ^a minutus est. Terent. ^b Adolescenti nihil est
quod ^a succenscat. Verba mutandi.

Sum cum compositis, præter Possum, exigit dativum : Sum.
Cic. Rex pius ^a est ^b reipub. ornamento. ^b Mibi nec ^a obest,
nec ^a prodest. Hor. Multa ^b potentibus ^a desunt multa.

Dativum postulant verba composita

cum his præpositionibus.

Pre. Cicer. Ego meis ^b majoribus virtute ^a præluxi.

Sed Preco, prævinco, præcedo, præcurro, præverto, præ-
vertor, accusativo junguntur. Verba compo-
sita.

Ad. Allo ^b gallo ne manum ^a admolariis.

Con. ^a Conducit hoc tue ^b laudi. ^a Convixit ^b nobis.

Sub. Terent. ^a Subolet jam ^b uxori, quod ego machinor.

Ante. Cic. Iniquissimam pacem iustissimo ^b bello ^a antefero.

Post. ^a Posthabeo, ^a postpono ^b fama pecuniam.

Virg. ^a Postposui tamen illorum mea seria ^b ludo.

Terent. dixit. ^a Qui suum commodum posthabuit
pro meo commodo.

Ob. Ter. Quum ^b nemini ^a obtrudi potest, itur ad me.

In. ^a Impendet ^b omni bus periculum.

Inter. Cicer. Ille huic ^b negotio non ^a interfuit modò, sed
etiam præfuit.

Pauca ex his mutant dativum aliquoties in alium ca-
sum : ut Quint. ^a Præstat ingenio alius ^b alium. ^b Multus
avorum ^a anteit sapientiâ. Terent. ^b In amore hæc ^a in-
sunt viris. Plin. ^a Interdicotibi ^b aquâ & igni. Varia
construc-
tio.

Est pro habeo dativum exigit ; ut

Persi. Velle suum ^b cuique ^a est, nec vero vititur uno.

Virg. ^a Isti ^b mihi namque domi pater, est injusta noverca.

Huic confine est suppetit : ut

Horat. Pauper enim non est, ^b cui rerum ^a suppetit usus.

Gemin.
dative.

Suum, cum multis alijs, geminum adfiscit dativum ;
ut, *Exilio* ^{est} *avidus mare* ^{navis}.

Speras ^{tibi} *laud* ^{fore}, *quod* ^{mibi} *otio* ^{veris} ?
Nemo ^{sibi} *munus* ^{accipere} *debet* ^{favori}.

Dativus
festivi-
tatis.

Est tibi hic dativus, tibi, aut sibi, aut etiam mihi,
nulla necessitatis, et testivitatis potius causa additur : ut,
Ego ^{tibi} *hoc effellum* ^{dabo}. Ter. *Expedi* ^{mibi} *hoc*
negotium. *Suo* ^{sibi} *hunc* ^{jungulo gladio}.

ACCUSATIVUS POST VERBUM.

Verba
transiti-
va.

Verba transitiva cujuscunque generis, five activi,
five communis, five deponentis, exigunt accusa-
tivum: ut Hor. *Percontatorem* ^{fugito}, nam *garrulus* ^{idem}
est. Idem. *Nec* ^{retin} *ni patula* ^{commissa} *fideliter* *aures*.
Virg. *Impiis* ^{venerare} *deos*. *Aper* ^{agros} *depopulatur*.

Quoniam etiam verba, quamlibet alioquin intransitiva
atque absoluta, accusativum admittunt cognate sig-
nificationis: ut Cic. *Tertiam* ^{atatem} *hominum* ^{videbat}.
Nestor. Virg. --- *longam* ^{incomitata} *videtur* ^{ire} *viam*.
Plaut. *Duram* ^{servi} *servitutem*.

Hunc accusativum mutant auctores non raro in ab-
lativum: ut Plaut. *Diu* ^{videor} *vis* ^{videre}. *Ite* ^{red} *vis*.
Sueton. *Morte* ^{obit} *repentinâ*.

Accusat.
fig.

Sunt quæ figurate accusativum habent: ut,

Virgil. --- *Nec* ^{vox} *hominem* ^{sonat}, *ô* *Dea* ^{certè} ?

Juven. *Qui* ^{curios} *simulant*, *Et* ^{Bacchanalia} *circunt*.

Horat. *Pasillos* ^{Rufillus} *olet*, *Gorgonius* ^{hinc} *om*.

DVO ACCUSATIVI.

Verba
rogandi,
&c.

Verba rogandi, docendi, vestiendi, duplicem regunt
accusativum: ut, *Tu* ^{modo} *posce* ^{Deum} *veniam*. *Dido*
cebo ^{te} *illos *mores*. *Ridiculum* ^{est} *te* ^{me} *admonere* *istud*.
Terent. *Induc* ^{se} *calceos*, *quos* ^{prius} *exuerat*.*

Excep-
tio. 1.

Rogandi verba interdum mutant alterum accusativum
in ablativum: ut

Virg. *Ipsum* ^{obstentur}, *veni* ^{inque} *oremus* ^{ab ipso}.

Terent. *Suspicionem* ^{istam} ^{ex illis} *quare*.

Vestiendi

1. a
2. 5
3. 11
4. 17
5. 23
6. 29
7. 35
8. 41
9. 47
10. 53
11. 59
12. 65
13. 71
14. 77
15. 83
16. 89
17. 95
18. 101
19. 107
20. 113
21. 119
22. 125
23. 131
24. 137
25. 143
26. 149
27. 155
28. 161
29. 167
30. 173
31. 179
32. 185
33. 191
34. 197
35. 203
36. 209
37. 215
38. 221
39. 227
40. 233
41. 239
42. 245
43. 251
44. 257
45. 263
46. 269
47. 275
48. 281
49. 287
50. 293
51. 299
52. 305
53. 311
54. 317
55. 323
56. 329
57. 335
58. 341
59. 347
60. 353
61. 359
62. 365
63. 371
64. 377
65. 383
66. 389
67. 395
68. 401
69. 407
70. 413
71. 419
72. 425
73. 431
74. 437
75. 443
76. 449
77. 455
78. 461
79. 467
80. 473
81. 479
82. 485
83. 491
84. 497
85. 503
86. 509
87. 515
88. 521
89. 527
90. 533
91. 539
92. 545
93. 551
94. 557
95. 563
96. 569
97. 575
98. 581
99. 587
100. 593
101. 599
102. 605
103. 611
104. 617
105. 623
106. 629
107. 635
108. 641
109. 647
110. 653
111. 659
112. 665
113. 671
114. 677
115. 683
116. 689
117. 695
118. 701
119. 707
120. 713
121. 719
122. 725
123. 731
124. 737
125. 743
126. 749
127. 755
128. 761
129. 767
130. 773
131. 779
132. 785
133. 791
134. 797
135. 803
136. 809
137. 815
138. 821
139. 827
140. 833
141. 839
142. 845
143. 851
144. 857
145. 863
146. 869
147. 875
148. 881
149. 887
150. 893
151. 899
152. 905
153. 911
154. 917
155. 923
156. 929
157. 935
158. 941
159. 947
160. 953
161. 959
162. 965
163. 971
164. 977
165. 983
166. 989
167. 995
168. 1001
169. 1007
170. 1013
171. 1019
172. 1025
173. 1031
174. 1037
175. 1043
176. 1049
177. 1055
178. 1061
179. 1067
180. 1073
181. 1079
182. 1085
183. 1091
184. 1097
185. 1103
186. 1109
187. 1115
188. 1121
189. 1127
190. 1133
191. 1139
192. 1145
193. 1151
194. 1157
195. 1163
196. 1169
197. 1175
198. 1181
199. 1187
200. 1193
201. 1199
202. 1205
203. 1211
204. 1217
205. 1223
206. 1229
207. 1235
208. 1241
209. 1247
210. 1253
211. 1259
212. 1265
213. 1271
214. 1277
215. 1283
216. 1289
217. 1295
218. 1301
219. 1307
220. 1313
221. 1319
222. 1325
223. 1331
224. 1337
225. 1343
226. 1349
227. 1355
228. 1361
229. 1367
230. 1373
231. 1379
232. 1385
233. 1391
234. 1397
235. 1403
236. 1409
237. 1415
238. 1421
239. 1427
240. 1433
241. 1439
242. 1445
243. 1451
244. 1457
245. 1463
246. 1469
247. 1475
248. 1481
249. 1487
250. 1493
251. 1499
252. 1505
253. 1511
254. 1517
255. 1523
256. 1529
257. 1535
258. 1541
259. 1547
260. 1553
261. 1559
262. 1565
263. 1571
264. 1577
265. 1583
266. 1589
267. 1595
268. 1601
269. 1607
270. 1613
271. 1619
272. 1625
273. 1631
274. 1637
275. 1643
276. 1649
277. 1655
278. 1661
279. 1667
280. 1673
281. 1679
282. 1685
283. 1691
284. 1697
285. 1703
286. 1709
287. 1715
288. 1721
289. 1727
290. 1733
291. 1739
292. 1745
293. 1751
294. 1757
295. 1763
296. 1769
297. 1775
298. 1781
299. 1787
300. 1793
301. 1799
302. 1805
303. 1811
304. 1817
305. 1823
306. 1829
307. 1835
308. 1841
309. 1847
310. 1853
311. 1859
312. 1865
313. 1871
314. 1877
315. 1883
316. 1889
317. 1895
318. 1901
319. 1907
320. 1913
321. 1919
322. 1925
323. 1931
324. 1937
325. 1943
326. 1949
327. 1955
328. 1961
329. 1967
330. 1973
331. 1979
332. 1985
333. 1991
334. 1997
335. 2003
336. 2009
337. 2015
338. 2021
339. 2027
340. 2033
341. 2039
342. 2045
343. 2051
344. 2057
345. 2063
346. 2069
347. 2075
348. 2081
349. 2087
350. 2093
351. 2099
352. 2105
353. 2111
354. 2117
355. 2123
356. 2129
357. 2135
358. 2141
359. 2147
360. 2153
361. 2159
362. 2165
363. 2171
364. 2177
365. 2183
366. 2189
367. 2195
368. 2201
369. 2207
370. 2213
371. 2219
372. 2225
373. 2231
374. 2237
375. 2243
376. 2249
377. 2255
378. 2261
379. 2267
380. 2273
381. 2279
382. 2285
383. 2291
384. 2297
385. 2303
386. 2309
387. 2315
388. 2321
389. 2327
390. 2333
391. 2339
392. 2345
393. 2351
394. 2357
395. 2363
396. 2369
397. 2375
398. 2381
399. 2387

nt
lo-
d.
an
fo.
du

Vetihendi verba interdum mutant alterum accusativum in ablativum, vel dativum: ut, *Induo te* ^{bb} *tu* ².
induo, vel ^b *tibi* ^b *tunicam*.

ABLATIVUS POST VERBUM.

Quodvis verbum admittit ablativum significantem instrumentum, aut causam, aut modum actionis.

INSTRUMENTUM.

ut, *Damona non armis, sed morte subegit liſus*.
Horat. Naturam expellas furcâ kçet, usque recurret.
Ving. Hi jaculis, illi certant defendere saxis.

CAUSA.

ut *Ter. Gaudeo (ita me diu amant) gnati causâ*.
vehementer irâ excanduit.
Horat. Invidus alterius rebus macroscit opimis.

MODUS ACTIONIS.

ut, *Mirâ celeritate rem peregit*.
Juven. Invigilate viri, tacito nam tempora gressu
Diffuginunt, nullâque sono convertitur annus:
Ovid. Dum vires annique finibus, tolerata laborem,
Fam venit tacito curva semellâ pede.

Ablativo causæ & modi actionis aliquando additur præpositio: ut, *Baccharis præ ebrietate*. Exceptio.

Summa cum humanitate tractavit hominem.

Quibuslibet verbis subicitur nomen pretii in ablativo casu: ut, *Terencio, seu vitiosâ nunc non emerim*. Nomen pretii.

Livius. Multo sanguine ac vulneribus ea victoria pretis.

Vili, paulo, minimo, magno, numio, plurimo, dimidio, duplo, adiciuntur sæpe sine substantivis: ut,
Terent. Redime te captum quâ quæas minimo. Vili venit triticum.

Senec. Constat parvo fames, magno fastidium.

Excipiuntur hi genitivi sine substantivis positi, Tanti, Exequanti, pluris, minoris, tantidem, quantivis, quantilibet, &c.

quantumque; ut Cic. *Tanti* * eris alius, *quantum* tibi * fueris. Non * vando * pluris, quam alii, fortasse etiam * numeris. Ovid. Vix Priamus * tanti, totaque Troja * fuit.

Sui addantur substantiva, in ablativo effertur: ut, Aul. Gel. *Tanti* mercede * doctus, *quantum* hadenum nemo. *Minore* pretio * vendidi, quam emi.

Valco.

Valco etiam interdum cum accusativo iunctum reperitur: ut Vari. Denarii dicti, quod * denos aris * valebant: quoniam, quod * quinos.

Verba abundandi, &c.

Verba abundandi, implendi, onerandi, & his diversa ablativo gaudent: ut

Terent. *Amore* * abundas Anipho.

Malo unum * pecuniam, quam pecuniam * vix * indigentem.

Salust. Sylla omnes suos * divitiis * explevit.

Terent. Hoc te * crimine * expedit.

Cic. Homines nequissimi quibus te * onerant * mendantur?

Virg. Ego hoc te * fasce * levabo.

Salust. Al quem familiarum suo * sermone * participavit.

Excep-
tio.

Ex quibus quædam nonnunquam etiam in genitivum feruntur: ut Virgil.

Quam dives nixæ pecoris, quam * lactis * abundans?

Terent. Quasi tu huius * indigeas * patris.

Quid est, quod in hac causa * defensionis * egeat?

Virg. * Implentur veteris * Bacchi pinguisque ferina.

Idem. Postquam dextra fuit * cadis * summat.

Terent. Omnes mihi labores leves fuere, præterquam * mihi * cavendum quod erat.

Paternum serum sui * participavit * consilii.

Fungor.
&c.

Fungor, fruor, utor, & similia, ablativo junguntur: ut,

Cic. Qui adipisci * ceram gloriam * velint, iustitia * fungantur * officio. Optimam est alienam * simi * infantia.

In re mala * animo si bono * utare, juvat.

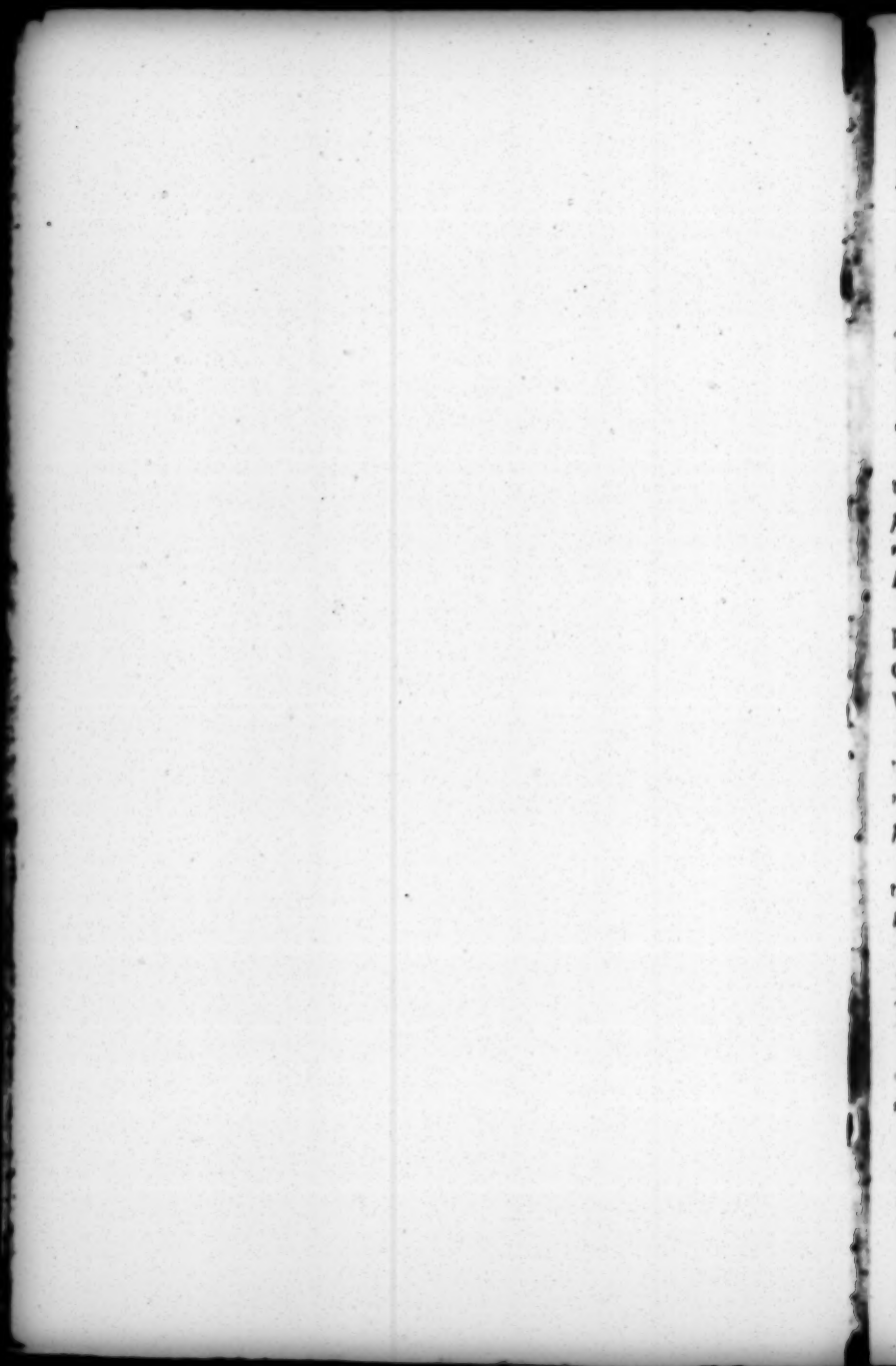
Virgil. Aspicite * venturo * latentur ut omnia * seculo.

Caesar. Qui suam * eudoria tam insolenter * gloriarentur.

Hor. Divit, adificat, * mutat quadrata * rotundis. * Vescor * carnibus. Virg. -- haud equidem talis me * dignor * honore.

Terent.

Tertium. *Tu malis gaudeat alienis.*

Plaut. *Exemplorum multitudo ne super sedendum est.*

Macrob. *Regnum societas numeratur.*

Plaut. *Communicabo te semper mensi meo.*

* Prosequor te amore, laude, honore, &c. i. *Prosequor, am, laudo, honoro, Afficio te gaudio, supplicio, dolore, &c.* id est, *ex laeo, punio, contristo.*

Mereor, cum adverbis bene, male, melius, pejus, *Mereor.*
opine, pessime, ablativo adhaeret cum praepositione

De: ut, *De me nunquam bene meritus est.*

Utrum de lingua Latina optime meritus est.

Causa pessime de publica meruit.

Quaedam accipiendi, distandi, & auferendi verba ablativum cum praepositione optant: ut, *Istuc ex multis jam pridem audiveram.* Luc. *Atrepido vix abstinet a magistro.* * *Nasci a principibus fortuitum est.*

Procul abest ad urbem Imperator.

Vertitur hic ablativus aliquando in dativum: ut,

Horat. *Vivere si recte nescis, discede peritis.*

Ovid. *Est virtus placitis abstinnisse bonis.*

Virg. *Non sages, nate Deo, teque his, aut, eripe flammis.*

Verbis, quae vim comparationis obtinent, adicitur ablativus significans mensuram excessus: ut, *Deforme existimabat, quos dignitate praestaret ab his virtutibus superari.*

Quibuslibet verbis additur ablativus absolute sumptus: ut, *Imperante Augusto, natus est Christus:* *Imperante Tiberio, crucifixus.* Juven. *Credo pudicitiam,*

Saturno rege, moratam in terris.

Nihil desperandum, Christo duce, & auspice Christo.

Item Maria, audito Christum venisse, cucurrit.

Verbis quibusdam additur auferendi casus per Synecdochē, & poetice accusativus: ut, *Aegrotat animo maris in corpore.* * *Candet dentes.* * *Rubet capillos.*

Quaedam tamen effiuntur in gigniendi casu: ut *Ab utero facis, qui angas te animi.*

Exanimatus pendet animi. * *Despiebam mentis.*

- Diverſi caſus.** Plaut. * *Diſcrucior* ^b *animi*, quia *ab domo abundantū eſt mihi*.
Eadem verò diverſi caſus diverſæ rationis apponi poſſunt : ut,
1 *Dedit mihi 2 eſſe 4 pignori, 6 te præſente 5 propriū manu.*
- Paſſivo- rum con- ſtructio.** Paſſivis additur ablativus agentis, ſed antecedente præpoſitione, & interdum dativus : ut,
Horat. * *Laudatur* ^b *ab his*, * *culpatur* ^b *ab illis*.
Cicero. *Honeſta bonis* ^b *viris*, non occulta ^b *petuntur*.
Quorum participia frequentius dativis gaudent : ut,
Virg. *Nulla tuarum* ^b *audita* ^b *mihi*, nec *viſa ſororum*.
Horat. *Oblitusque meorum*, * *obliviſcendus* & ^b *illis*.
Ceteri caſus manent in paſſivis, qui fuerunt activorum : ut, * *Accuſaris* ^b *à me* ^b *furti*. * *Habeberis* ^b *ludibrio*.
* *Doceberis* ^b *à me* ^b *iſtos* ^b *mores*. * *Privaberis* ^b *magiſtratu*.
Neutro- paſſ. con- ſtructio. Vapulo, varco, liceo, exulo, fio, neutro-paſſiva paſſivam conſtructionem habent : ut, ^b *A præceptis*
^b *vapulabis*: Malo ^b *à cive* ^b *ſpoliari*, quàm ^b *ab hoſte* ^b *vanni*.
Quid ^b *ſiet* ^b *ab illo*? *Virtus parvo præſidio* ^b *licet* ^b *omnibus*.
Cur ^b *à converſis* ^b *exulat philoſophia*?
- Infini- vorum conſtructio.** Quibuſdam tum verbis tum adjectivis, familiariter ſubi- ciuntur verba infinita : ut,
Virgil. --- * *Fuvat uſque* ^b *morari*, Et *conſerre* ^b *gratum*.
Ovid. * *Dicere qua* ^b *perducat*, ^b *ſcribere* ^b *juſſit amor*.
Martial. * *Vis* ^b *ſieri dicere*, Pontice? Nil cupias.
Virg. Et erat tum ^b *dignus* ^b *amari*. Horat. * *Andax omnia* ^b *perpeti*, *Gens humana ruit per vetitum neſci*.
- Ecliptis.** Ponuntur interdum figurate, & abſolute verba infinita : ut, *Hæcine* ^b *ſieri ſlagitia*? ſubaudiuntur, ^b *deci*,
^b *oportet*, ^b *par eſt*, ^b *aquum eſt*, aut aliquid ſimile.
Virg. *Criminibus* ^b *terreare novis*, hinc ^b *ſpargere voces*.
In vulgum ambigua, & ^b *quarere conſcium arma*.
id eſt, *terrebat*, *ſpergebat*, *quarebat*.
- Enal- laxe.**

¶ DE GERUNDIIS.

Gerun- di.

Gerundia ſive Gerundivæ voces, & ſupina, recte caſus ſuorum verborum : ut,

Cæſar.

multi.
in pul-

mann.
e pra-

sonr.

: ut,
orum

.

octo-

di-

trium.

allura,

opari

am.

ad-

sub-

um.

om-

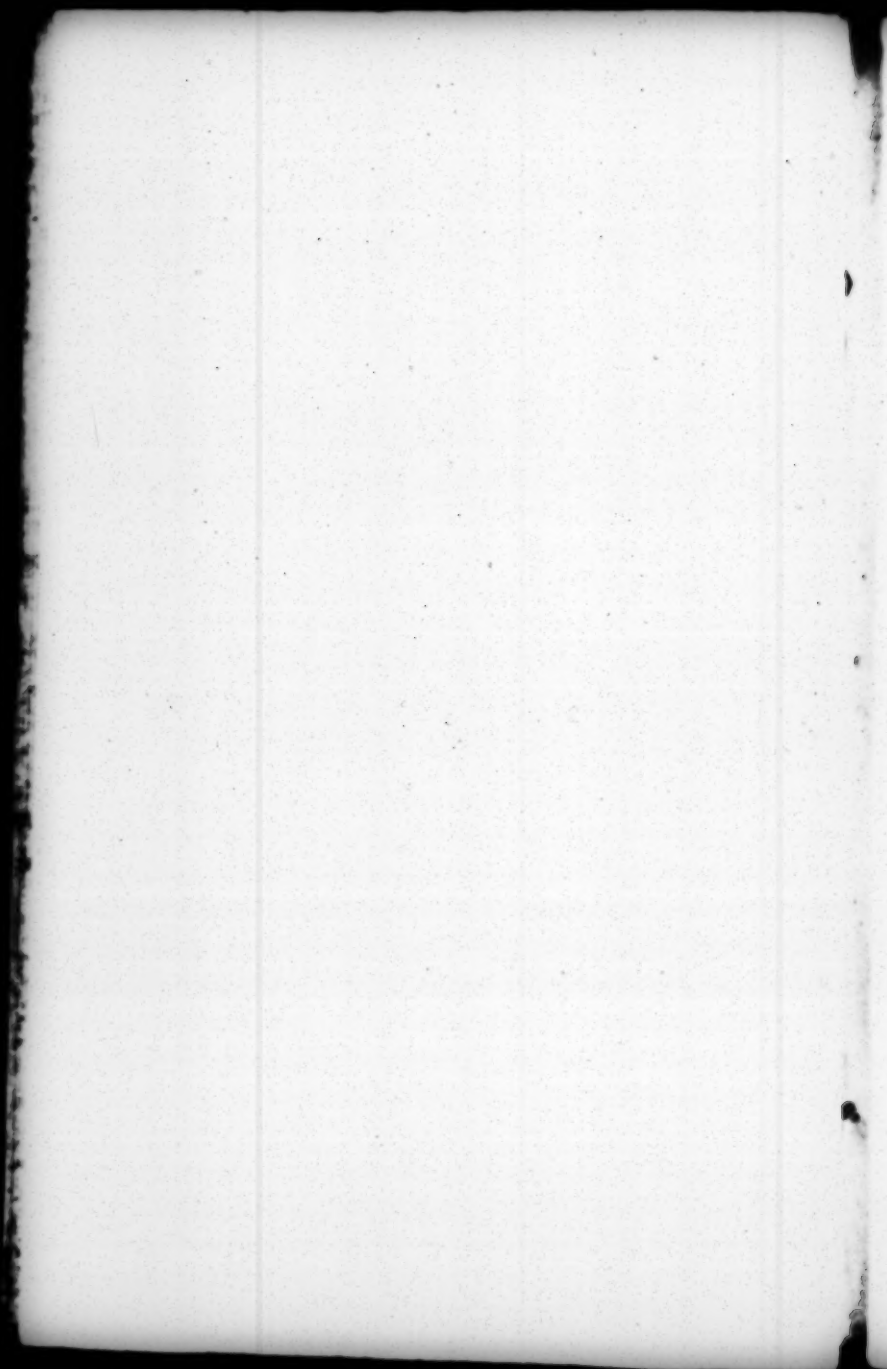
im-

lect,

a.

unc

ci.

Cicer. Effror studio ^b videndi ^b parentes.

Ovid. ^b Videndum est ^b atate, cito pede praterit atas.

Virg.--- ^b Scitatum ^b oracula Phœbi Mittimus.

Gerundia in di pendent a quibusdam tum substantivis, Di.
tum adjectivis: ut Virgil.

Et quæ tanta fuit Romam tibi ^b causa ^b videndi?

Idem: Cecropias innatus apes ^b amor urget ^b habendi.

Idem: Æneas celsa in puppi jam ^b certus ^b eundi.

Poetice infinitivus modus loco Gerundii ponitur. Nota.
ut Virg. ^b studium quibus arva ^b tueri. ^b Peritus ^b me-
dicari.

Interdum non inveniuntur adjicitur Gerundii vocibus
etiam genitivus pluralis: ut, Quum ^b illorum ^b videndi
gratia me in forum contulsem. Terent. Date ^b crescen-
di copiam ^b notarum. Concessa est ^b diripiendi ^b pomorum,
atque opsoniorum licentia.

Gerundia in do pendent ab his præpositionibus, A, ab, I o.
als, de, e, ex, cum, in, pro: ut,

Cicero. Ignari ^a a ^b discendo citò deterrentur.

Amor & amicitia, mirumque ^a ab ^b amando dictum est.

Cicer. ^a Ex ^b defendendo, quàm ^a ex ^b accusando, uberior

gloria comparatur. Consultatur ^a de ^b transseundo in Galliam.

Quint. R. d e scribendi ratio ^a cum ^b loquendo conjuncta est.

Plaut. ^a Pro ^b vapulando ab hoste mercedem petam.

Ponuntur & absque præpositione: ut,
Virgil.--- alitur vitum, crescitque ^b regendo.

^b scribendo d'sces scribere.

Gerundia in dum pendent ab his præpositionibus, Dum.
inter, ante, ad, ob, propter: ut, ^a Inter ^b carnandum hi-

lites esse. Virg.---- ^a Ante ^b domandum Ingentes tollent

animos. Cic. Locus ^a ad ^b agendum amplissimus.

Idem. ^a Ob ^b absolkandum munus nò acceperis.

Veni ^a propter te ^b redimendum.

Cum significatur necessitas ponuntur citra præpositio-
nem, addito verbo Est: ut,

Juven. ^a Orandum est, ut sit mens sana in corpore sano.

^a Vigilandum est ei qui cupit vincere.

Cerundia in
nomina
verbum
tunc.

Vertuntur gerundia voces in nomina adjectiva, ut
Virg. *Tantum amor florum*, & *generandi gloria* * melle.
Ad * accusandos * homines duci premio, proximum latro-
cinio est. Cui adde delictis * criminibus * inferendus?

¶ De Supinis.

Primi
Sup.

Prius supinum active significat, & sequitur verbum,
aut participium, significans motum ad locum: ut,
Ovid. * *Spēlatum* * veniunt, veniunt spēduntur ut ipsa.
Milites sunt * misse * *speculatum arcem*.

Nota.

Illa vero, *Do venum*, *do filiam nuptum*, latentia
habent motum.

Excep-
tio.

At hoc supinum in neutro passivis, & cum infinitivo vi,
passive significat: ut Plaut.

Cedum ego non * *capulatum, audum*, * *conductus sum*.
Ter. *Postquam* * *audierat non* * *datum* *in uxorem filio*.
Poetice dicunt: * *Lo* * *cisere*. * *Vado* * *cisere*.

Nota.

Ponitur & absolute cum verbo Est: ut

Ter. ut. * *Adum est*, *ilicet*, *peristi*.

Ovid. --- *Itum est in viscera terra*. * *Cessatum est satis*.

Posteriori
us supi-
nam.

Posteriorius supinum passive significat, & sequitur no-
mina adjectiva: ut, *Sum* *extra noxam*, *sed non est*
* *facile* * *puratum*. *Quod* * *factu* * *factum est, idem est* &
* *dictu* * *turpe*. *Qui pecunia non movetur hunc* * *dignum*
* *spēlatu arbitramur*.

In illis vero, * *Surgu* * *cubitu*, * *Redu* * *cenatu*: *cubitu* &
cenatu nomina potius cessanda videntur, quam supina.

¶ De Tempore & Loco.

TEMPUS.

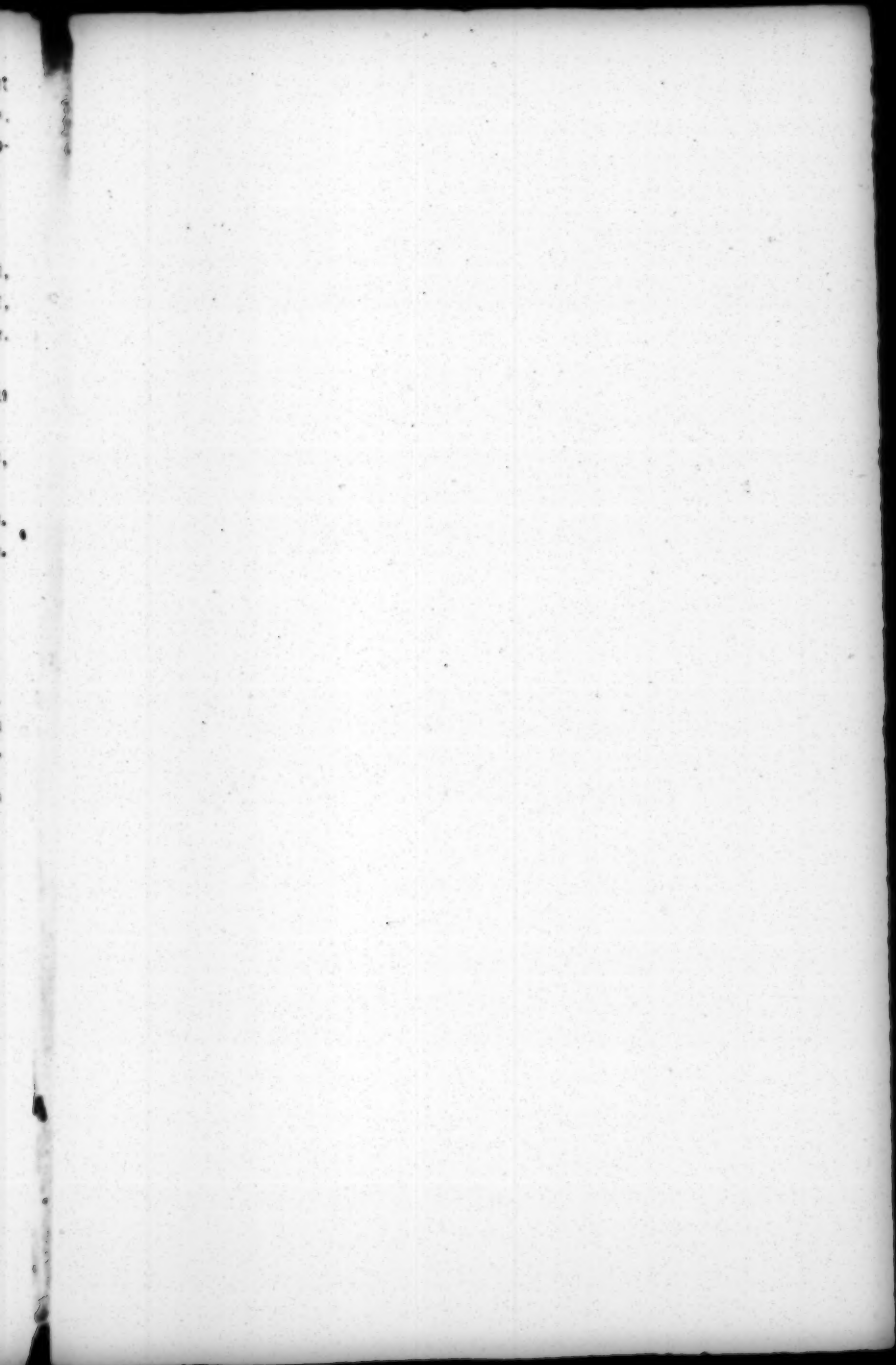
Pars
tempo-
ris.

QUæ significant partem temporis, in ablativo ne-
quenter usurpantur, in accusativo vero: ut,
Non mortalium omnibus * *horis* * *sapit*. * *Nocte* * *latenti*
pende. * *Id tempus* * *creatus est Consul*.

Quoniam hic eclipsis videtur esse præpositionis per
vel sub.

Duratio
tempo-
ris.

Quæ autem durationem temporis & continua-
tionem

10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100

101
102
103
104
105
106
107
108
109
110
111
112
113
114
115
116
117
118
119
120
121
122
123
124
125
126
127
128
129
130
131
132
133
134
135
136
137
138
139
140
141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200

201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300

301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400

401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500

501
502
503
504
505
506
507
508
509
510
511
512
513
514
515
516
517
518
519
520
521
522
523
524
525
526
527
528
529
530
531
532
533
534
535
536
537
538
539
540
541
542
543
544
545
546
547
548
549
550
551
552
553
554
555
556
557
558
559
560
561
562
563
564
565
566
567
568
569
570
571
572
573
574
575
576
577
578
579
580
581
582
583
584
585
586
587
588
589
590
591
592
593
594
595
596
597
598
599
600

tempus denotant, in accusativo, interdum & in ablativo
construuntur: ut Virgil.

Ille per tota contrivit totos * regnabitur * annos.

Idem. * Nates atque dies * patet atri janua Divis.

Idem. * Ille tamquam Læmæ nati poteris * requiescere * nocte.

Sug. * Imperator interituro, & decem mensibus, ceteroque
diebus.

Dionysius etiam * in paucis * diebus. * De * die. * De * nocte.

Terentius * in * diem. *Commodo* * in * mensem. * Annos * ad
quingenta natus. * Per tres * annos studui.

Plautus * ad atriis. * Nihil plus * in * diem, aut * in * triennio.

Tertius, vel * ad * tertium calendæ, vel calendarium.

Spatium Loci.

Spatium loci in accusativo effertur, interdum & in Spatium
loci.
ablativo: ut Virg.

En quibus interioris * Terris mihi magnus Apollo.

Tertius * patet eam spatium, non amplius * natus.

Samus mille * passus * processit. * Abest bidui: subin-

teritur * spatium vel * spatio: * inire, vel * iter.

* Abest ab urbe quingentis * millibus passuum.

Appellativa Locorum.

Nomina appellativa, & nomina majorum locorum
adhibentur tunc cum præpositione verbis significantibus
motum aut actionem in loco, ad locum, a loco, aut per lo-
cum: ut, *In foro* * versatur. * Merui * sub rege * in Gallia.
Virgil. — *Ad templum* non æque Palladis ibant * Ithades.

Sallust. * Legantur * in Hispaniam maiores natu nobiles.

* *E. Scelus* * discedens, Rhodum veni, per mare * ibi * ad Indos.

Omne verbum admittit genitivum proprii nominis lo-
ci, in quo sit actio: modo primæ vel secundæ declinati-
onis, & singulari numeri sit: Urbium
& oppi-
dorum
nomina.

Juv. *Quid* * Romæ * faciam? mentis nescio.

Terent. *Samia* mihi mater fuit, eam * habitabat * Rhodi.

Hic gentium, Hic domi, militæ, belli, proprium
sequuntur.

Urbium,
& oppi-
dorum
nomina.

lequantur formam: ut, Ter. ^b Domi ^b belliq; simul ^b vivimus. Cic. Parvi sunt foris arma, nisi ^b est consilium ^b domi.

Domus.

Domus, non alios secum patitur genitivos, quæ Meæ, tuæ, suæ, nostræ, vestræ, alienæ: ut, Vescor, ^a domi ^b meæ, non ^b aliena.

Verum si proprium loci nomen pluralis duntaxat numeri aut tertie declinationis fuerit, in dativo, aut ablativo ponitur: ut, Colchum an Assyrius, ^b Thebis ^b nutritus, an ^b Argis? Suet. Lentulum Getulicus ^b Tybur ^a genitum scribit. Livius. Neglectum ^b Auxuri præsidium. Cicero. Cum una sola legione ^a fuit ^b Carthagini.

Horat. ^b Romæ Tybur ^a amo ventosus, ^b Tybure Roman.

Cic. Quum tu ^b Narbone mensas hospitum ^a contemneres.

Plin. Commendo tibi domum ejus, quæ ^a est ^b Sicyoni.

Nota.

Sic utimur Ruri vel Rure, in ablativo: ut Ruri sese ^a continet. Pers. ... ^b Rure paterno ^a Est tibi jar medicum.

Ad Locum.

Ad locum.

Verbis significantibus motum ad locum apponitur proprium loci, in accusativo: ut, ^a Concessis ^b Cantabrigiam ad capendum ingenii cultum.

^a Lo ^b Londatum ad merces emendas.

Ad hunc modum utimur rus & domus: ut, Ego ^b in ^a Æo. Virg. ^a It ^b domum futura, venit Hesperus, sic capella.

A Loco, per Locum.

A loco, per locum.

Verbis significantibus motum a loco, aut per locum, adicitur proprium loci in ablativo: ut, Nisi ante ^b Romæ ^a profectus esses, nunc eam relinqueres. ^b Eboraco (sive per Eboracum) ^a sum profecturus iter.

Ad eundem modum usurpantur domus & rus: ut, Nuper ^a exiit ^b domo. Ter. Timeo ne pater ^b rure ^a redierit.

Impersonalium Constructio.

GENITIVUS.

HÆc tria impersonalia, Interest, refert, & est, quibuslibet genitivis annectuntur, præter his ab-

1. The first part of the paper is devoted to the study of the properties of the function $f(x)$ defined by the equation

adlativos terminandos, Meâ, tuâ, suâ, nostrâ, vestrâ & cuius :
 ut, * *Interest* ^b magis ut tuus tueri bonos, animadvertere in
 malos. * *Refert* multum Christiana ^b re: pub. Episcopos do-
 dot & proci. * *Prudentis* ^b est multa dissimulare. * *Tuâ*
 * *refert* se ipsum nolle. Cic. *Fac* edes crimini potissimum
 dâni ei, ^b cuius ^b interfuit, non ei, cuius nihil interfuit.

Adiunguntur & illi genitivi, Tanti, quanti, magni, parvi,
 quancumque, tantidem : ut, ^b *Magni* ^b refert quibuscum
 fueris. ^b *Tanti* ^b refert honesta agere. *Vestra* ^b parvi ^b in-
 terest. Et, * *Interest* ad laudem meam.

DATIVUS.

In dativum feruntur hæc impersonalia, Accidit, cer-
 tum est, contingit, constat, confert, competit, conducit,
 convenit, placet, displicet, dolet, expedit, evenit, liquet,
 libet, licet, nocet, obest, prodest, præstat, patet, stat, re-
 stat, tenet, malefit, satsit, superest, sufficit, vacat pro
 utrum est : ut, * *Convenit* ^b mihi tecum. Salust. *Emori* p
 tutum mihi ^b præstat, quam per dedecus vivere.

Cicid. *Non* ^b vacat exiguis rebus adesse ^b Foeni.

Ter. * *Dolet* diânm imprudenti ^b adolescenti & libero.

Annohera * *malefit* ^b privignis. A Deo ^b nobis ^b beneficit.

Verg. * *Stat* ^b mihi casus venoz are omnes, id est, statum est

ACCUSATIVUS.

Hæc impersonalia accusandi casum exigunt, Juvat,
 delectat, cum compositis, delectat, oportet : ut, ^b *Me*
 * *juvat* ire per altum. ^b *Uxorem* adest curare ^b decet.
 * *Dedecet* viros mulieribus rixari. Cato; ^b *Patrem* familias
 * *inducem*, non emacem esse ^b oportet.

His vero, Attinet, pertinet, spectat, propriè ad-
 ditur præpositio Ad : ut, *Mene* vis dicere, quod ^b ad te
 * *attinet* ; * *Spectat* ^b ad omnes bene vivere.

Accusa-
 tiv. cum
 præp.

Quint. * *Pertinet* ^b in utramque partem.

His impersonalibus subjicitur accusativus cum genitivo; Accusa-
 pavet, tædet, miseret, misereatur, pudet, piget : ut, ^b *Accusa-*
^b *pudet*. Cic. ^b *genit.*

Cic. Si ad centesimum exisset annuum, ^b senectutis ^b enim
sue non ^b periret. Tacet ^b animam meam ^b vita mea.
^b Aliorum ^b te ^b miseret; ^b tu nec ^b miseret, nec pudet.
^b Fratri ^b me quidem ^b piget, pudeatque.

Imper-
sonalia
sunt
persona-
lia.

Nonnulla impersonalia remigrant aliquando in perso-
nalia: ut Virgil.

Non omnes ^b arbuta ^b iuvant, humile^sque myrica.
Ovid. Namque ^b deest animos mollia ^b regna tuos.
Senec. Agricola^m ^b arbor ad frugem ^b producta ^b delectat.
^b Nemo ^b miserorum ^b commiserescit.

Tenon ^b pudet ^b istud ^b Nonte ^b haec ^b pudet?

cepit,
&c.

Cepit, incipit, desinit, debet, solet, & potest, imper-
sonalibus juncta, impersonalium formam induunt: ut

Quint. Ubi ^b primum ^b caperit non ^b convenire, ^b quatioⁿ
ebatur. Idem. Tacet ^b solum avaros impendit. Desinit
illum studium ^b tacere. Sacerdotem insentia ^b pudere ^b debet.

Quint. Per verum ad summum, nisi ex principis, non ^b potest.

Verbum impersonale passivae vocis, similem cum per-
sonalibus passivis casum obtinet: ut

Cic. Ab ^b oculis ^b constanter ^b pugnatur.

Qui quidem casus interdum non exprimitur: ut
Virgil. --- strato ^b discurrunt ^b ostra.

Verbum impersonale passivae vocis, pro singulis
personis utriusque numeri indifferenter accipi potest:
ut, Statui: id est, ^b sto, ^b stas, ^b ut ^b stamus, ^b statis, ^b stant
licet ex vi adjuncti obliquitur, Statui ^b a me, id est, ^b,
^b Statui ^b ab illis, id est ^b stant.

PARTICIPII CONSTRUCTIO.

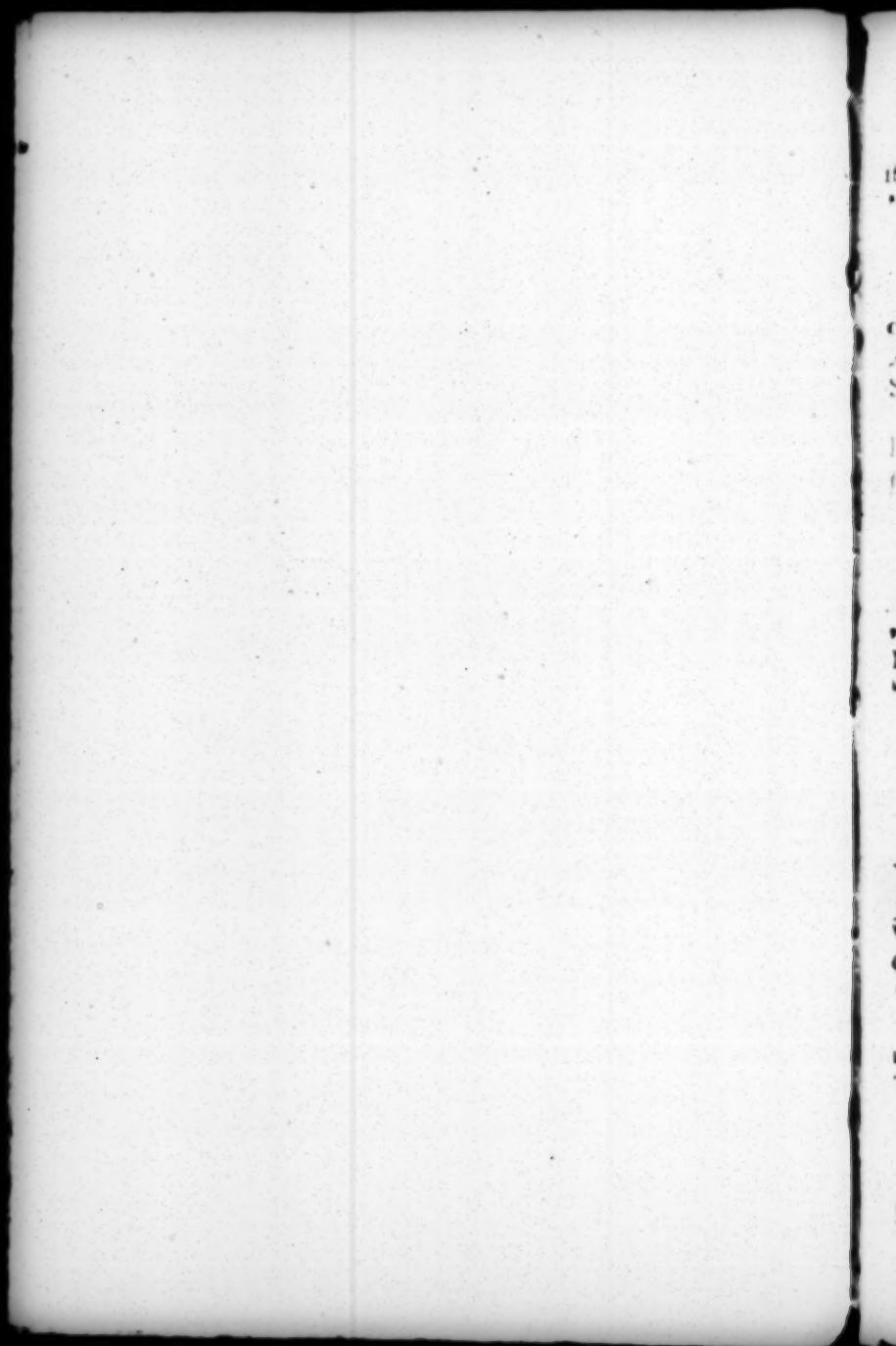
Participia regunt casus verborum a quibus deri-
vantur: ut Virgil. — Duplices ^b tendens ad sidera
^b palmas, Talia vocat, refert.

Idem; Tibera ^b lalle domum referent ^b distenta cape^a a.
^b Dilectus ^b ab omnibus.

Quamvis in his usitatus est dativus: ut

Tercit. R. stat Chromes, qui ^b mihi ^b exorandus ^b.

174.
175.
176.

GENITIVUS.

Participiorum voces, cum sunt nomina, genitivum possunt habere: ut *Salust.* ^b *Atheni* ^a *appetens*, ^b *sui* ^a *profusus*. *Vulg.*
^a *Cupientissimus* ^b *mi*. ^a *Inexpertus* ^b *belli*. ^a *Indolens* ^b *pila*.

ACCUSATIVUS.

Exosus, *perosus*, *perosus*, active significant, & in accusativum feruntur: ut, *Immundam* ^b *sequitiem* ^a *perosa*: *tivus*.
Astronomus ^a *perosus* ^b *ad unum* ^b *mulieres*.

Sueton. ^a *Perosus* ^b *ignatiam suam*.

Exosus & *perosus* etiam cum dandi casu leguntur, vide- *Dativus*.
 licet passive significent: ut *Germani* ^a *Romanis* ^a *perosi*
sunt. ^a *Exosus* ^b *Deo* & *sanctis*.

ABLATIVUS.

Natus, *progenitus*, *satus*, *creatus*, *creatus*, *ortus*, *Ablati-*
us, in ablativum feruntur: ut *Ter. Bona bonis* ^a *prog-* *vus*.
nata ^a *parentibus*. *Virgil.* — ^a *sate* ^b *sanguine drūm*.

Idem. — *Quo* ^b *sanguine* ^a *creatus*? *Ovid. Venus* ^a *orta*
^b *mare mare præstat eunti*. ^b *Terra* ^a *edunt*.

ADVERBII CONSTRUCTIO.

NOMINATIVUS.

EN & ecce, demonstrandi adverbia, nominativo frequentius junguntur, accusativo rarius: ut,
Virgil. ^a *En* ^b *Priamus*, *sunt hic etiam sua premia laudi*.
Cic. ^a *Ecce tibi* ^b *status noster*. *Virg.* ^a *En* ^b *quatuor* ^a *aræ*:
^a *Ecce duotibi* *Daphni*, *ducque* ^b *aliaria Phæbo*.

En & ecce exprobrantis, soli accusativo neccuntur:
 ut, ^a *En* ^b *animum* & *mentem*: *Juven.* ^a *En* ^b *habitum*:
Terent. ^a *Ecce autem* ^b *alterum*.

GENITIVUS.

Quædam adverbia loci, temporis, & quantitatis, genitivum post se recipiunt.

Locis

Loci.

Loci: ut ubi, ubinam, nusquam, eo, longe, quo, ubi vis, hucine: ut, *Ubi gentium?* *Quo terrarum abas?* *Nusquam loci invenitur.* *Eo impudentia ventum est.* Ter. *Ab minime gentium, non faciam.* Hic gentium *gentium* festivitatis causa additur.

Genit. festivitatis.

Temporis.

Temporis: ut, Nunc, tunc, tum, interea, pridie, postridie: ut, *Nihil tunc temporis amplius quam fieri poteram.* *Pridie ejus dies pugnam interunt.* *Primum calendarum, seu calendarum.*

Quantitatis.

Quantitatis: ut Parum, satis, aliunde, &c. ut *Satis frequentia, sapientia parum.* *Abunde fabularum audiamus.*

Instar.

Instar, æquiparationem, mensuram, aut similitudinem significat: ut, Virg. *Instar montis equum dromas Paladis arte ædificant: Atstitit Philippus solus, in quo instar omnium auxiliorum erat.*

Nota.

Ovid. *Sed scelus hoc meritis pondus est instar habet.* Hic apponitur interdum præpositio Ad: ut, *Vallis ad instar castrorum clauditur.*

Populus Romanus è parva origine ad tanta magnitudinis instar crevit.

D A T I V U S.

Quædam dativum admittunt nominum unde dantur. Etia sunt: ut, *Veni obviam illi.* Nam ob id dicitur. *Canis similiter fuit.* Et, *Sed multum est tibi.* *Propinquius tibi sedes quam mihi.*

Dat. adverbial.

Sunt & hi dativi adverbiales: Tempori, loci, ubi perierit, *Tempori venit quod anticum reversus est primus.* *Luci occidit hominem.* Vidi ad vos *afferri coactum.*

A C C U S A T I V U S.

Sunt quæ accusandi calum admittunt præpositiones unde sunt profecta: ut,

Castra propius urbem moventur.

Salust. *Proxime Hispaniam sunt M. A.*

Cedo.

Cedo, flagrantis exhiberi, accusativum regit: ut, Terent. *Cedo quævis arborem.*

100

Malum hoc deo prout omnibus p[ro]p[ri]is

et deo male imp[er]atur

et magis deo et deo p[ro]p[ri]is

et deo p[ro]p[ri]is

A B L A T I V U S.

Adverbia diversitatis, *Aliter*, *secus*; & illa duo, Adverb. Ante, post, cum ablativo non raro inveniuntur; ut, *diversitate*.
Multo *alter*. *Paulo* *secus*. *Multo* *ante*. *Longe* *secus*. Virg. *Longo* *post* *tempore* *venit*. *Paulo* *post*.
 Nisi & ipsa adverbia potius censenda sunt.

Adverbia comparativi & superlativi gradus, admit- Adverb. tunt casus comparativis & superlativis alluctos subservire, Com- sicut ante præceptum est: ut, par. & super-
Accipit *propius* *illo*. *Opi* *me* *omnium* *dixit*. lat. grad.
 Cic. *Legimus*. *Propius* *ad* *deos*, & *Propius* *ad* *terris*.

Plus nominativo, genitivo, accusativo, & ablativo junctum reperitur: ut Liv. *Paulo* *plus* *trecenta* *vehicula* *sunt* *missa*. Plus.

Idem. *Hominum* *eo* *die* *caesa* *plus* *duo* *millia*.
Plus *quam* *quingenta* *hominum* *cecidere*:
Alierat *actes* *paulo* *plus* *quingentos* *passus*.
 Terent. *Dies* *triginta*, *aut* *plus* *eo*, *in* *nave* *fui*.

Quibus verborum modis, quæ congruant Adverbia.

Ubi, postquam, & cum, temporis adverbia, interdum indicativis, interdum vero subjunctivis verbis apponuntur: ut Virgil. *Hæc* *ubi* *dixit* *dedit*. Ubi, postquam, cum.
 Terent. *Ubi* *nos* *laverimus*, *si* *voles*, *lavato*.
 Virgil. *Cum* *faciam* *vitula* *pro* *frugibus*, *ipse* *venit*.
 Idem. *Cum* *canerem* *reges* & *prælia*, *Cynthia* *autem* *vellit*. *Hæc* *prius* *adverbium*, *posterius* *conjunctio* *esse* *videtur*. Nota.

Donec pro quamdiu, indicativo gaudet: ut Ovid. *Donec* *eram* *suspes*. Donec.
 Idem. *Donec* *eris* *felix*, *multos* *numerabis* *amicos*.

Pro Quousque, nunc indicativum nunc subjunctivum exigit: ut Virg.

Cogere *donec* *oves* *stabilis*, *numerumque* *referre* *Insistit*.
Calpurn. *Donec* *ea* *aqua* *quam* *adjeceris* *despecta* *sis*.

Donec

Dum

Dum, de re praesenti non perfecta, aut pro *Quandam*, fatendi modum poscit : ut,

Terent. * *Dum* ^b *apparatur virgo in conclavi.*

Idem. *Ego te meum dicitantissimè volo,* * *dum* ^b *quid id dignum est* ^b *faxis.*

Dum pro *dummodo*, alias potentiali, alias subjunctivo necitur : ut * *Dum* ^b *prosum tibi.*

* *Dum* ^b *ne ab hoc me falli* ^b *comperiam.*

Dum pro *donec* subjunctivo tantum : ut :

Virg. *Tertia* * *dum* ^b *Latia regnantem* ^b *videret* ^b *est.*

Quoad

Quoad pro *quamdiu*, vel indicativis vel subjunctivis : pro *donec*, subjunctivis solis adhibetur : ut, * *Quoad* ^b *ex-*
pectas contubernalem ^b *?* Cic. * *Quoad* ^b *possem* ^b *Theret* ^b *in*
eius latere nunquam ^b *desiderem.*

Omnia integra servabo, * *quoad* ^b *exercitus* ^b *Luc* ^b *mittatur.*

Simulac.

Simulac, *simulatque*, indicativo & subjunctivo adhaerent : ut, * *Simula* ^b *belli* ^b *patiens* ^b *erat.*

Virgil. — * *Simulatque* ^b *adoleverit* ^b *etas.*

Quemadmodum, &c.

Quemadmodum, ut, utcumque, sicut, utrumque modum admittunt : ut Plaut. * *Ut* ^b *salutabis, ita* ^b *respu-*
taberis. Horat. * *Ut* ^b *sementem* ^b *feceris, ita* ^b *Emere*

Ut pro postquam indicativo jungitur, ut, * *Ut* ^b *con-*
tum est in urbem.

Quasi, &c.

Quasi, *ceu*, *tanquam*, *perinde-acsi*, *haud secus-acsi*, quum proprium habent verbum, subjunctivo apponuntur : ut, * *Tanquam* ^b *feceris ipse aliquid.*

Terent. * *Quasi* ^b *non* ^b *novimus nos inter nos.*

Alias copulant consimiles casus : ut, *Novi* ^b *hominem*
* *tanquam* ^b *te.* *Aridet* ^b *mibi,* * *quasi* ^b *amico.*

Nè.

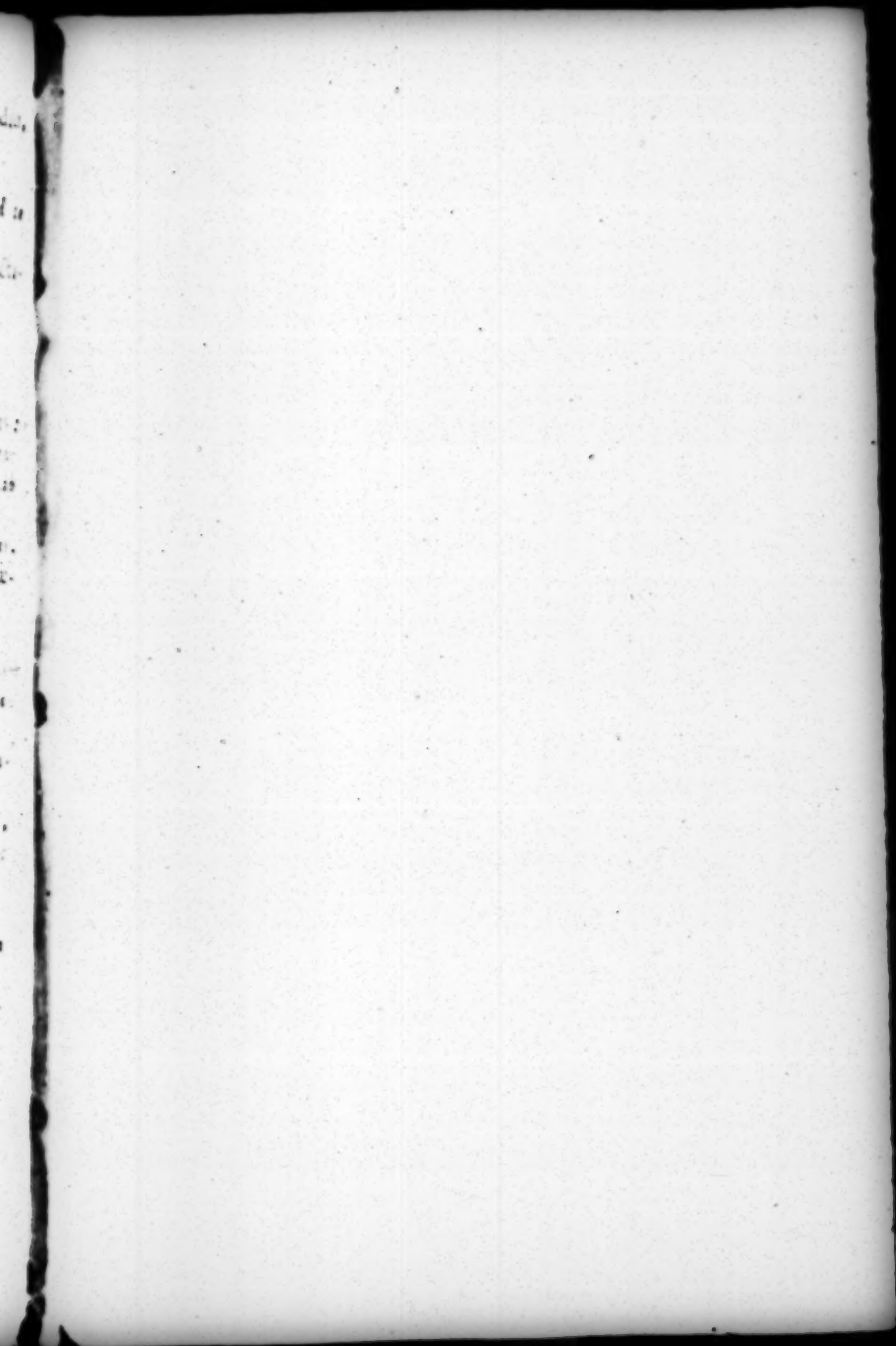
Nè prohibentis, vel imperativis, vel subjunctivis preponitur : ut Virgil. * *Nè* ^b *sciri magna sacerdos.*

Terent. *Ille nebulo magnus est,* * *nè* ^b *metuas.*

Nè pro *non*, ceteris modis inservit.

Adver. Præpositionum formam induunt.

Adverbia, accedente casu, transeunt in præpositiones : ut, *Juven. Contabui vacuum* * *coram* ^b *latrone cator.*

DE CONJUNCTIONUM

Constructione.

Conjunctiones copulativæ & disjunctivæ, cum his quatuor, quam, nisi, præterquam, an, similes omnino casus deiciunt: ut, *Socrates docuit Xenophontem & Platonem. Utinam calidus esses aut frigidus. Alitern iter hominem, nescio. Est minor natu quam tu. Nemini placet nisi (vel præterquam) sibi.*

Conjunctiones copulativæ similes casus.

Excepto si causalis dictionis ratio aliqua privata repugnet, vel aliud poscat: ut,

Exceptio.

Emi librum centum & pluri. Vixi Roma & Venetiis. Horti, Metu descendunt iudicis aures, Et patris & nostras.

Conjunctiones copulativæ & disjunctivæ, aliquoties similes modos & tempora conglutinant: ut, *Resto & stat corpore, & despiciatque terras.*

Aliquoties autem similes modos, sed diversa tempora: ut *Ter. Nisi me lassasses amant in, & vanis spe producere: Tibi gratias ego, & te aliquando collaudare possum.*

Et si, tamen si, etiam si, quanquam, in principio orationis indicativos modos, in medio subjunctivos sæpius possunt. Quamvis & licet, subjunctivos frequentius: ut, *Et si nihil novi afferebatur. Quamquam animus meminisse horret.*

Et si, tamen si, &c.

Virgil. Quamvis Elysios miratur Græcia campos.

Ovid. Ipse licet venias Musis comitatus, Homere, Nil tamen attuleris, ibis, Homere, fœnas.

Nam si, si, siquidem, quod, quia, quam, postquam, postea, quam, ubi, pro postquam, nunquam, priusquam & indicativi & subjunctivi adherent: ut, *Quod redieris incolumis, gaudeo. Castigo te, non quod odio habeam, sed quod amem. Aliud honestum iudicas, quam Philosophi statuerunt. Plin. Gravius accusas, quam patitur tua consuetudo.*

Ni, nam, &c.

Si, utriusque modo jungitur: at si pro Quamvis, subjunctivo tantum: ut, *Ter. Redeam? non si me obsecres.*

M

Siquam

2.

1.

2.

1.

2.

1.

2.

1.

2.

1.

2.

1.

2.

1.

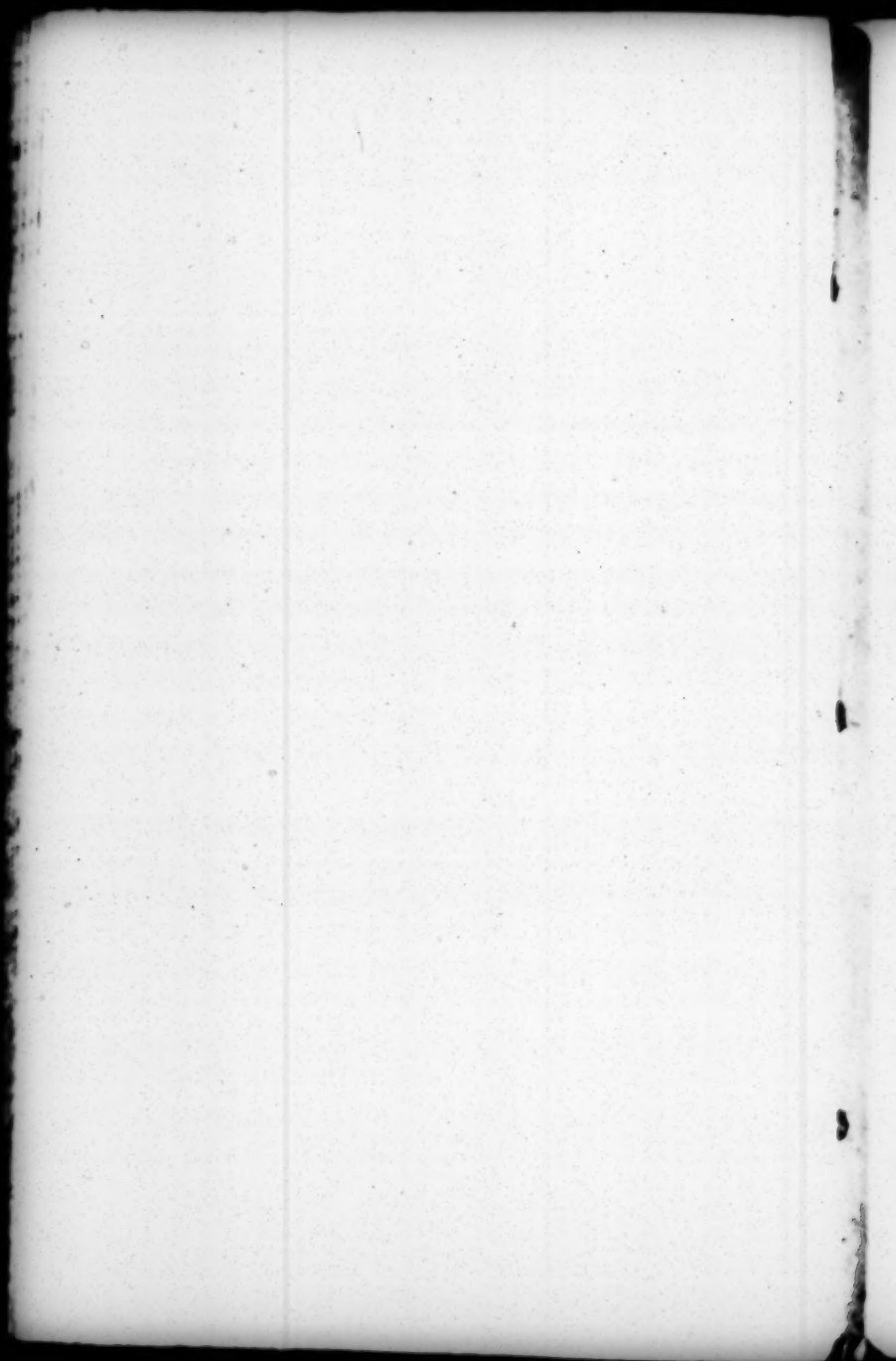
2.

1.

2.

1.

2.

* *Ut omnia* ^b *contingant quæ volo, levare non possunt.*
*Non est tibi fidendum, * ut qui toties* ^b *sefellere.* * *Et*
qui scilicet relictus ^b *fuere.*

Ut pro Postquam, pro Quemadmodum, vel Sicut,
 & interrogativum, indicativis necitur: ut Cicer.

* *Et ab urbe* ^b *discessi, nullum inter mihi diem quin scriberem.*
 Terent. *Tu tamen has nuptias perge facere, * ut* ^b *facer.*
 Idem. *Credo* * *ut* ^b *est domitia.*

Virg. * *Ut* ^b *vah?* * *Et* ^b *meminit nostri?*

Quamquam de hoc in adverbii quoque constructio ne
 patet supra est dictum.

PRÆPOSITIONUM

Constructio.

Præpositio subaulata, interdum facit, ut additæ ab-
 lativus: ut, *Habeo te* ^b *Deo parentis, id est, ** *in* ^b *De-*
o. *Apparuit* ^b *humani* ^b *th* *de, id est, ** *sub humanâ*
specie. *Discessi* ^b *magistratu, id est, ** *à* ^b *magistratu.*

Præpositio in compositione eundem nunquam ca-
 sum regit quem & extra compositionem regebat: ut,

Virg. *Nec posse* ^b *Italiam Teucrorum* * *avertere regem.*

* *Præterea* ^b *te salutatum.*

Idem. — * *emoti procumbunt* ^b *cardine pestes.*

Idem. * *Detulunt naves* ^b *stipulo.*

Verba composita cum, A, ab, ad, con, de, e, ex, in, Verba
 nunquam repetunt easdem præpositiones cum suo casu compo-
 sita cum
 extra compositionem, idque eleganter: ut, * *Abstinu-*
erunt ^b *amici.* Terent. *Amicos* * *advocabo* ^b *ad hanc*
rem. * *Cum legibus* * *conferemus.*
 Cic. * *Detraher.* ^b *de tua fama nunquam cogitavi.* *Clon*
ex insulis * *causis.* Terent. *Postquam* * *excessit* ^b *ex*
ephebis. * *In Rempublicam cogitatione curaque* * *incumbe.*

In, pro Erga, contra, & ad, accusativum habet: ut, In cum
 Virg. *Accipit* * *in* ^b *Teucros animum mentemque benignam.* Accusa-
 Idem. *Quid meus Aeneas* * *in* ^b *te committere tantum,* *tivo.*

Quid Troes potuere?

Idem. *Quid te Afari pedes? an quò via ducit?* in ^b urbem.

Idem cum accusativo jungitur, quoties divisio, mutatio, aut incrementum rei cum tempore significatur: ut Virg. *Etque locus^b partem ubi se via findit* in ^b ambas. Ovid. *Versa est* in ^b cineres *ossibus Troja viro.*

— *amor mihi crescit* in ^b horas.

In, cum significatur actus in loco, ablativum postulat: ut Ovid. *Scilicet ut solum spectatur* in ^b ignibus *aurum.*

Sub pro Ad, per, & ante, accusativo iungitur: ut, *Sub^b umbram properemus.* Liv. *Legati ferè* sub ^b tempus *ad res repetendas missi*; id est, *per id^b tempus.* Virg.— *sub^b noctem cura recurvat,* id est, *Paulò^b ante*

noctem, vel *instante nocte.* Alias ablativum admittit: ut, *Quicquid* sub ^b terrâ *est, in apricum proferet aia.* Virg.— *sub^b nocte silenti*; id est, *in^b nocte silenti.*

Super pro Ultra, accusativo jungitur: ut Virg. — *Super^b Garamantas & Indos Proseret imperium.*

Super pro De & in ablativo: ut Tacit. *Mulum^b super eâ^b re variisque rumor.* Virg. *Ironde^b super viridi.*

Subter uno significatu utrique casui apud auctores jungitur: ut Liv. *Pugnatum est super^b subterque^b terra.* Virg.— *omnes Ferre libet^b subter^b densâ testudine casus.*

Tenus gaudet ablativo & singulari & plurali: ut, *Pube^b tenus^b Pectoribus^b tenus.* At genitivo tantum plurali: ut *Cyrtum^b tenus.*

Præpositiones cum casum amittunt, migrant in ad-verbia: ut Virg.— *longo^b post tempore^b venit.*

Idem. *Pone^b subit conjux, ferimus per opaca locorum.*

Idem.— *coram quem quaeritis adsum Troia^b Aeneas.*

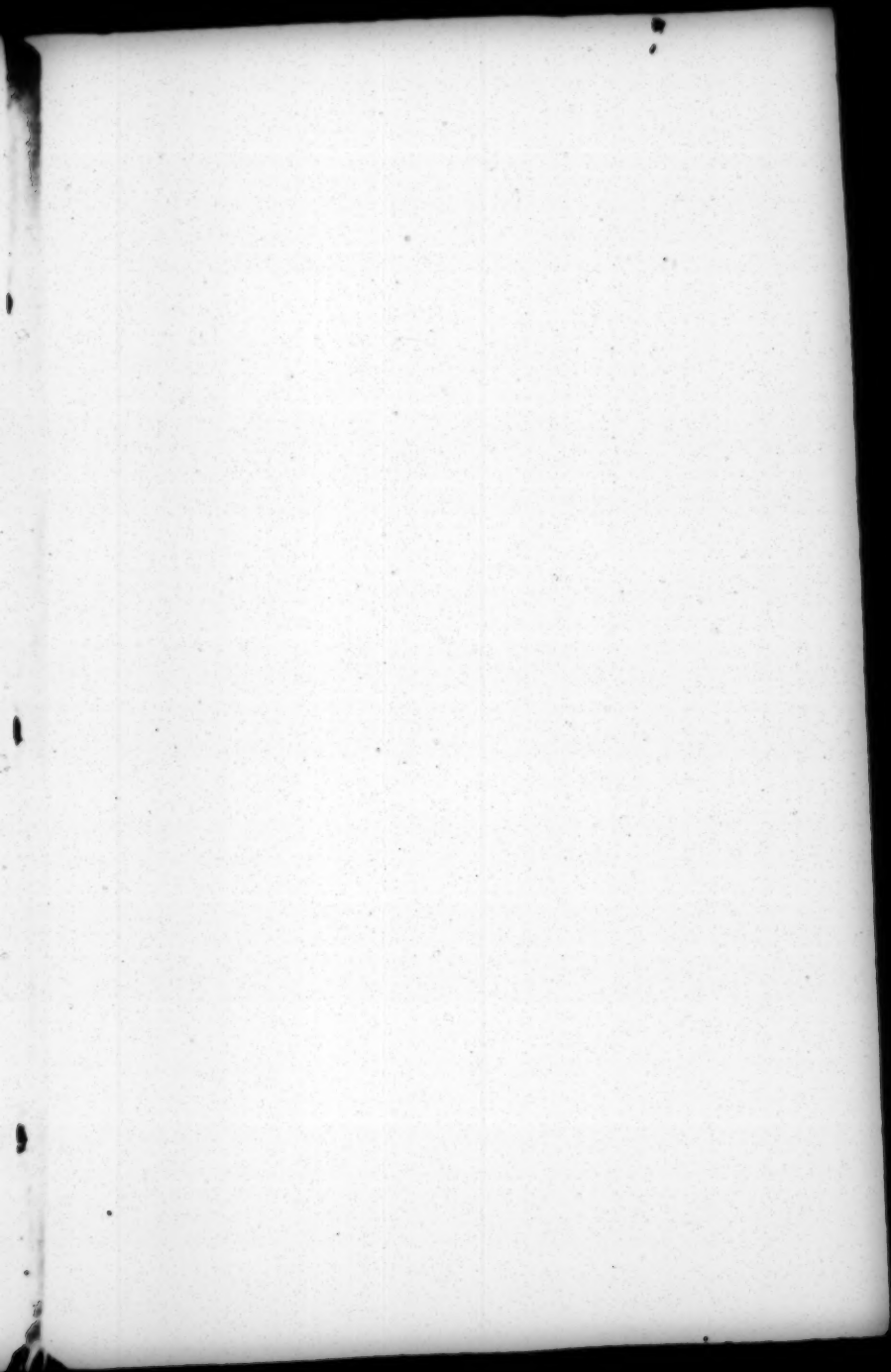
INTERJECTIONUM

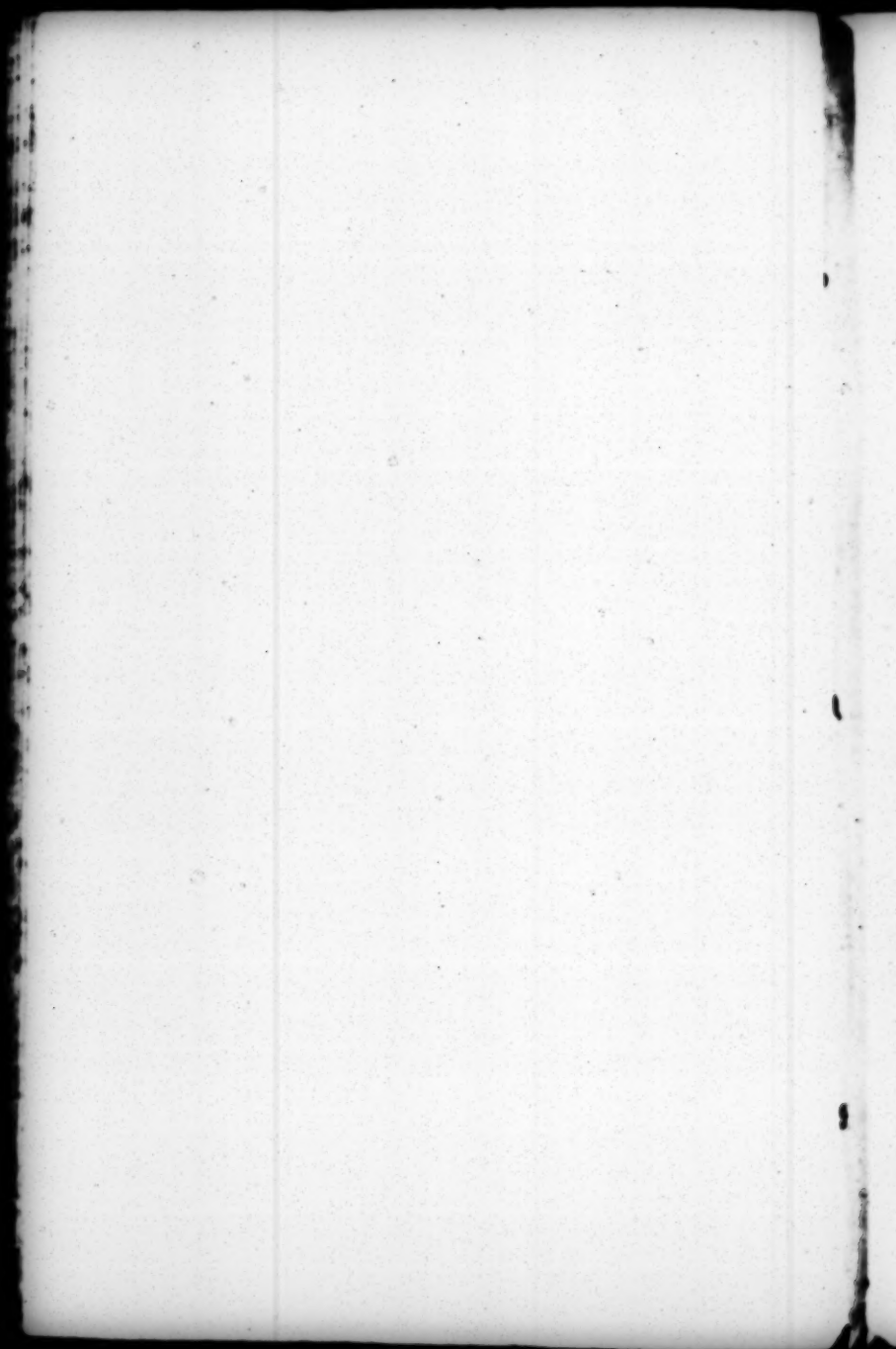
Constructio.

Interjectiones non raro absolute, & sine casu ponuntur: ut Virgilius.

Sperni gregis (*ah!*) *silico in unda commissa reliquis.*

Toruit. Qua (*malum!*) *dementia?*

O exclamationis, nominativo, accusativo, & vocativo jungitur: ut, * *O festus^b dies hominis!*

Virg. * *O fortunatos nimium, bona si sua norint,^b Agricolas!*

Idem. * *O formose^b puer, nimium me crede colori.*

Heu & Pro, nunc nominativo, nunc accusativo adhibere: ut, * *Heu^b pietas!* Virg. * *Heu prisca^b fides!*

Idem. * *Heu^b stupem incisam.*

Terent. * *Pro^b Jupiter! tu homo adiges me ad infantiam.*

Idem. * *Pro deum atque hominum^b fidem!*

* *Pro salute^b Jupiter!* apud Plaut.

Hi & v, dativo apponuntur: ut,

Ovid. * *Hi^b mihi quod nullis amor est medicabilis herbis.*

Terent. * *Va misero^b mihi quantâ de spe decidi!*

DE FIGURIS.

Figura est novata arte aliqua dicendi forma.

Cujus duo tantum genera, Dictionis scilicet & constructionis, hoc loco trademus.

Figura
quid sit.

FIGURÆ DITIONIS.

Figuræ dicti- { Prothesis, } Epenthesis, { Paragoge,
onis sunt sex: { Aphæresis, } Syncope, { Apocope.

Prothesis, est appositio literæ vel syllabæ ad principium dictionis: ut, *Gnatu pro natu. Tesuli pro tuli.*

Prothe-
sis.

Aphæresis, est ablatio literæ vel syllabæ à principio dictionis: ut, *Ruit pro eruit. Temnere pro contemnere.*

Aphæ-
resis.

Epenthesis, est interpositio literæ vel syllabæ in medio dictionis: ut, *Reliquias, religio, additâ l; Induperatorem pro Imperatorem.*

Epen-
thesis.

Syncope, est ablatio literæ vel syllabæ è medio dictionis: ut, *Abiit, petiit, dixit, repōstum, &c.*

Syncopa.

Paragoge, est appositio literæ vel syllabæ ad finem dictionis: ut, *Dixer pro dixi.*

Parago-
ge.

Apocope, est ablatio literæ vel syllabæ à fine dictionis: ut, *Poculi pro poculi. Distin' pro distine. Ingeni' pro ingeni.*

Apoco-
pe.

FIGURÆ CONSTRUCTIONIS.

Figuræ constructionis sunt octo. Appositio, Evocatio, Silepsis, Prolepsis, Zeugma, Synthefis, Antiptosis, Synecdoche.

APPOSITIO.

Appositio, est duorum substantivorum ejusdem generis, quorum altero declaratur alterum, continens immediatam conjunctionem: ut, ** Flumen^b Rhenum.* ** Pater^b in Appositio plurium substantivorum esse: ut, * Marcus^b Tullius^b Cicero.*

Figuræ hæc apud auctores in diversis casibus ponuntur, sed omnes, perinde quasi ad diversa pertinerent: ut, ** Pater^b in apud Virgilium, * Urbs^b Antiochia:*

Figuræ hæc, substantiva non semper ejusdem generis aut numeri inveniuntur. Nam quoties alterum substantivum est in casu numero singulari, aut est nomen collectivum, ejusdem numeri numerorum esse possunt: ut, ** Urbs^b Atheni.*

Ovid. *In me^b turbarum luxuriosa^b preci.*
Virg. *Ignatum^b succos^b pecus a præsepibus arcent.*

Triplici nomine fit Appositio.

Præterea, ad generalitatis gratiam: ut, ** Urbs^b Roma.* ** Animal^b equus.*

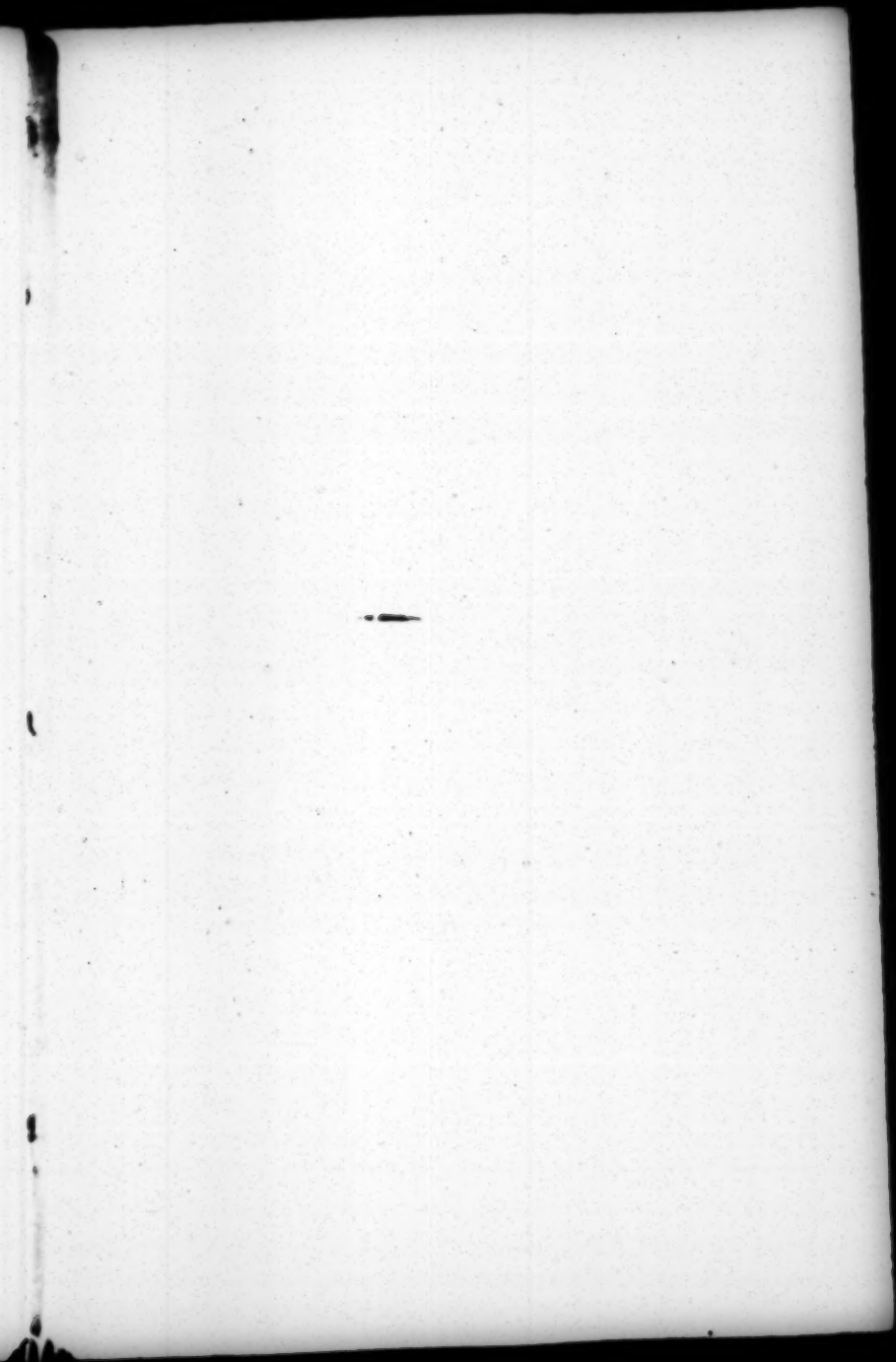
Tertio, aquivocati miscuâ: ut, ** Taurus^b mens Agri.* ** Taurus^b pulvis.*

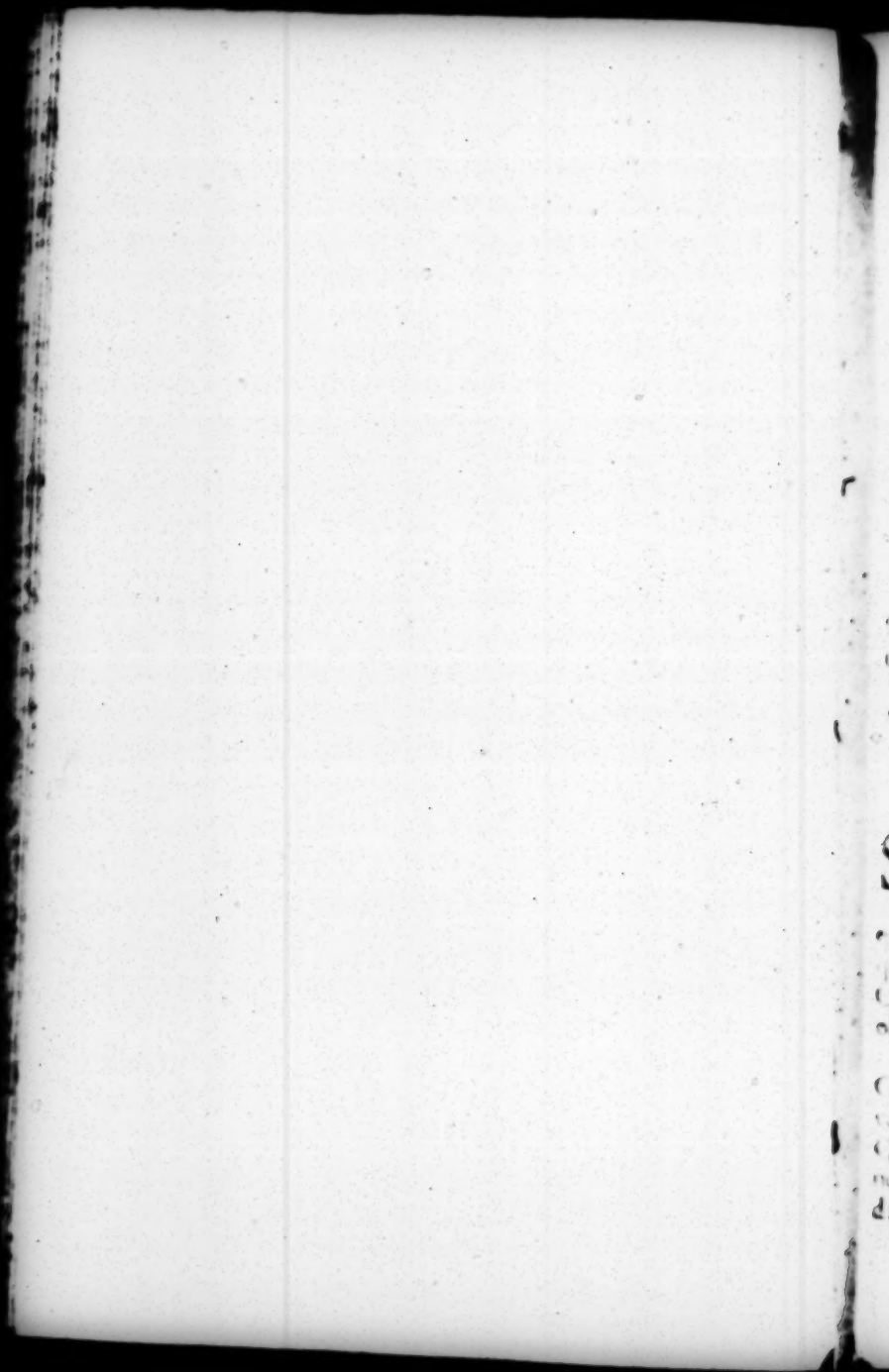
Quarto, præteritæ attributivæ: ut, ** Erasmus^b ex illiusmo iudicio.* ** Nervus^b adolescens insignis fortis.* ** Timotheus^b homini incredibili fortuna.*

EVOCATIO.

Cum prima vel secunda persona immediate ad se evocet tertiam, ambæ hunc primæ vel secundæ personæ: ut, ** Ego^b pauper laboro.* ** Tu^b dives ludis.*

Est

Evocatio, immediata tertie persone ad personam secundam reductio.

Quod autem in vero est, Verbum semper continere eum qui evocante: ut, *Ege pauper laboro*; *Tu dices insule*. Nam in Evocatione quatuor sunt nomina: Persona evocans, que semper est prima vel secunda; Evocata, que semper est tertia; Verbum, quod semper est prima vel secunda persone; & Absentia eum qui vocatur. In Evocatione persona Evocans & Evocata aliquando sunt diversorum numerorum, utpote, vel cum persona evocata caret numero singulari: ut, *Legitur dilecta istuc comam*. Aut cum est nomen collectivum: ut, *Magna pars studiosorum amantur* *quodammodo*; vel subauditur *nos*. Aut deinde cum personam designaturum: ut, *In magnis laeserebimur*; *utique* *sumus*: subintelligitur *nos*.

Noranda quatuor.

Duplex autem est Evocatio: Explicita, ubi tam persona evocans, quam evocata exprimitur; & Implicita, ubi persona evocans subintelligitur: ut, *Sum pius Aeneas*: subintelligitur, *Ego*. *Populus superamur ab uno*; subauditur, *Nos*.

Evocatio duplex.

SYLLEPSIS.

Syllepsis, seu conceptio, est comprehensio indignioris sub digniore, a *πύον* con, & *λήψω* sumo.

Syllepsis quid sit.

Duplex autem est conceptio: Personarum scilicet, quoties persona concipitur cum persona; & Genarum, quoties genus indignius cum genere digniore concipitur: Cupis declarande rei gratia, hae quae sequuntur observabis.

Copulatio per conjunctionem Et, nec, neque, & Cum pro Et acceptum, est pluralis numeri; ac prout verbum aut adjectivum aut relativum exigit plurale. Quod quidem verbum aut adjectivum aut relativum genere & persona cum digniore supposito ac substantivo quaderat: ut, *Quid in te soror facis?*

Nota.

* Ego & mater, ^b miser ^b perimus.

* Tu & mater ^b qui ^b adfuitis, testes estote.

Conceptio Personarum.

Dignior
Persona.

Dignior autem est persona prima quam secunda aut
tertia, & dignior secunda quam tertia: ut, * Ego &
pater ^b summus in tuto. * Tu atque frater ^b es in periculo.

Neque * ego neque tu ^b sapimus.

Virgil. — ^b discedimus inde Iphigenia & Pelias ^b mecum.

Idem. * Ehemus cum fratre Lupino Furia ^b dabant.

Cum.

Cum tamen singulare verbum magis adest: ut,
Tu quid ego & ^b populus mecum ^b desideret, audis.

Conceptio Generum.

Dignius
genus.

Dignius etiam est masculinum genus quam femininum
aut neutrum: & dignius femininum quam neutrum: ut,
* Rex & Regina ^b beati. * Chalybs & aurum sunt in for-
nice ^b probati. Hinc per vim * leges & plebs ita ^b coacta.

Exceptio

At cum substantiva res animatas significant, adjecti-
vum aut relativum usitatus in neutro genere ponitur:
ut Virg. — cum Daphnidis ^b arcum

Fregisti & ^b calamos, ^b quæ tu perverse Menaka,

Et cum disti puero ^b donata dolebas.

Salust. * Ira & ^b agnatio ^b permixta sunt. Idem. Huius
* bella civilia, * cades & ^b discordia civilis ^b grata fuerunt.

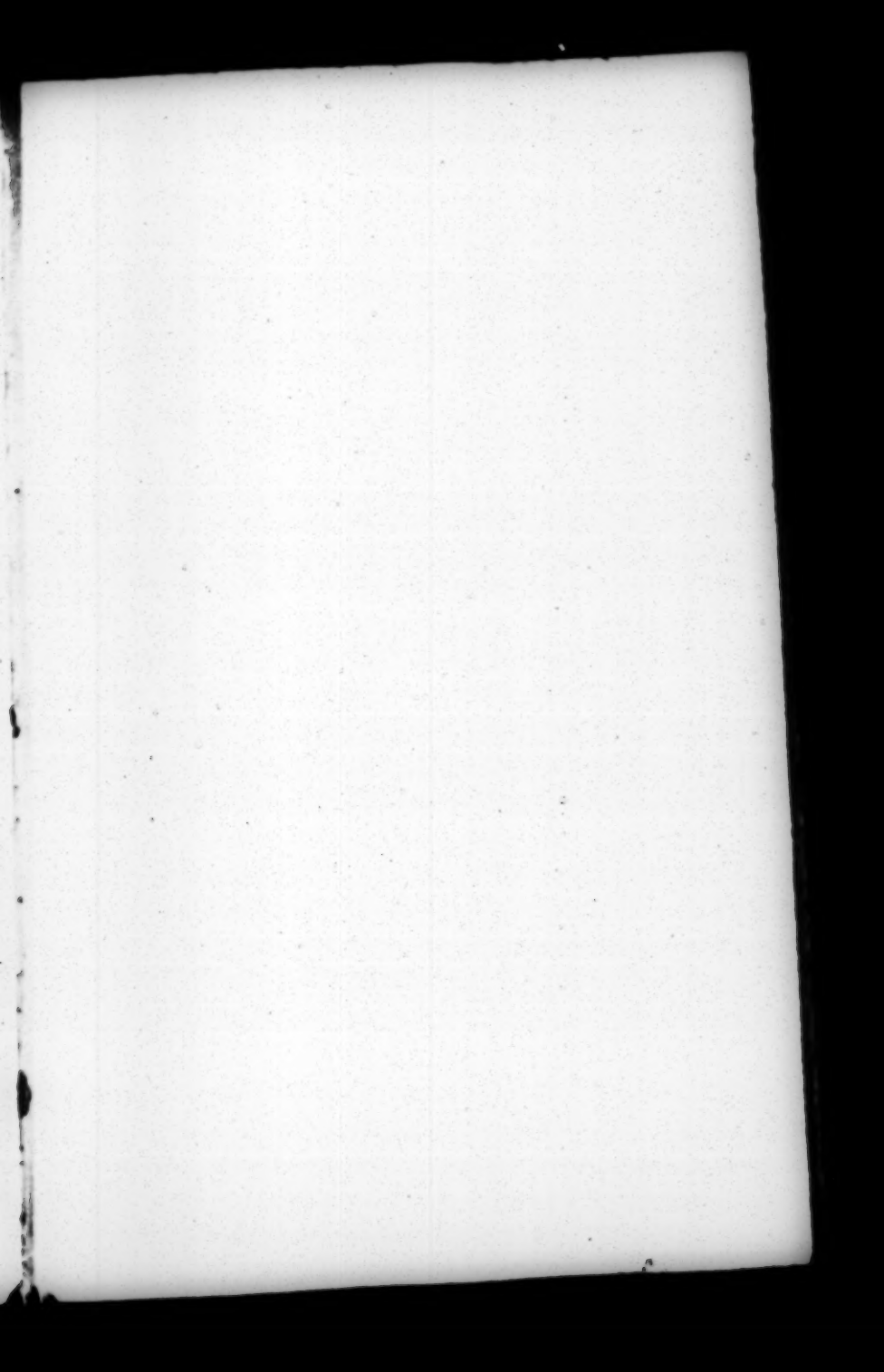
* Virga tua, & ^b baculus tuus, ^b ipsa nra ^b consolata sunt.

Conceptio
duplex.

Porro conceptio, alias Directa est, nempe cum con-
cipiens, id est, dignus, & conceptum, id est, indignus
copulantur per Et, vel atque, vel que: alias Indirecta,
cum copulantur per Cum: ut, * Ego cum fratre ^b sumus
candidi; ubi utraque Conceptio est indirecta.

Conceptio
triplex.

Est etiam quædam Conceptio generum implicita;
nempe quando nec genus concipiens, nec genus conceptum
explicatur, sed de mare atque formina perinde loquimur
ac de solo mare: ut si dicam, * Vterque est ^b formosus,
loquens de sponso & sponsa.

St
qu

I
to
P
c
c
r
a
C
L

Si. Ovid. ^b *Impliciti laquei nudus* ^a *uterque iacet* : lo-
que's de Marte & Venere, retin. implicitis a Vulcano.

PROLEPSIS.

Prolepsis seu presumptio, est pronuntiatio quædam Prolep-
retin. summaria. Ut autem quum congregatio si-
totum cum verbo vel adjectivo apte coheret; deinde
partes totius ad idem verbum vel adiectivum reducantur,
cum quo tamen hære non concordant: ut. ^a *Dua aquila*
^b *volaverunt* : ^a *hæc ab oriente*, ^b *illa ab occidente*. Hæc
congregatio sive totum, *Dua aquila*, cum verbo *volave-*
runt, personam concordat : cum quo partes, *hæc & illa*
ad idem verbum referre, in numero non concordant.
Congregatio sive totum, est dictio pluralis numeri, ut,
Dua aquila : aut plurali æquivalens; ut, *Corydon & Thyrsis*. Nota.

Nam copulatum æquivalet plurali: ut Virg.

^a *Compulsusque gressus* ^a *Corydon & Thyrsis in unum* ;

^a *Thyrsis oves*, ^b *Corydon dulcibus lacte capellas*.

Aut congregatio est nomen collectivum: ut,

^a *Populus* ^b *civit*, ^a *alibi in penuria* ^b *alibi in deliciis*.

Sulpitius & Aldus quinque dicunt in Prolepsi esse ne-
cessaria. Congregationem, ut in priore exemplo, *dua* quin-
aquila : verbum, ut, *volaverunt* : partes, ut, *hæc & illa* : prolepsi
Partium determinationem, ut, *ab oriente & occidente* : ne cessā-
& ordinem, videlicet quod totum præcedat, partes se-
quuntur.

Duplex autem est Prolepsis: Explicita, ubi omnia ex-
primuntur, quæ in Prolepsi esse oportet: ut, ^a *Iqui* Prolep-
^b *concurrunt* : ^a *hic à dextrâ*, ^b *ille à sinistrâ Hippodromi* : plex.
& Implicita, in qua aliquid tacetur: ut Ovid.

^a *Alter in alterius* ^a *insidentes lumina vultus*,

^b *Quærebant taciti noster ubi esset amor* :

Deest altera partium cum determinatione, videlicet, &
^a *alter in alterius*. Et ^a *Alter alterius onera* ^b *portare*.
Ubi deest ^a *vos* : & altera pars cum determinatione, vi-
delicet, Et ^a *alter alterius*.

Ter. ^a *Curemus aquam* ^b *uterque partem* : hic totum ^a *nos*
sub.

subintelligitur, & pariter, *alter & alter*, includuntur in distributivo uterque.

... Dicitur des. Proleptis dicitur esse, quod ad quod possetur genus est, ante describimus: in Virgil.

* *Latinaque venit Littora.* Lavina enim nondum erat, quum Æneas veniret in Italiam. Dicitur vero Proleptis a *pro* quod est ante, & *pro* fumo.

ZEUGMA.

Zeugma
quid sit.

Zeuigma est unus verbi vel adjectivi, viciniori respondentis, ad diversa supposita reductio; ad unum quidem expresse, ad alterum vero per supplementum: ut Cic. *Nihil te nocturnum* * *praesidium palatii*, *nihil urbis* * *vigilia*, *nihil* * *immo populi*, *nihil* * *concursus bonorum omnium*, *nihil hic munusculum habendi Senatus* * *hanc*, *nihil horum* * *ora cuiusque* * *moverunt*? Hoc *moverunt*, expresse reductur ad *ora cuiusque*, at ad cetera per supplementum: Subintelligendum est enim, *praesidium movent*, *vigilia moverunt*, *immo populi movent*, *bonorum concursus movent*, *habendi Senatus locus movent*. Attamen quando est comparatio vel similitudo, verbum vel adjectivum convenit cum remotiore: ut, * *Ego melius quam tu* * *serbo*. * *Ego sicui sanum* * *avi*. *Hoc* * *illud praesentis atque ego* * *fecisset*.

Item per *esse* ut Ter. *Talem filium* * *nulla nescit* * *parent*.

Item Porc. *Interdum alicui loqui soleant*: ut, Ovid. *Quid nisi parenta* * *leserunt Phylada* * *spera*?

De quibus la concordantia verbi & nominativi supra est dictum: ut Cic. *Quare, ut arbitror, prius hic* * *nos*, *quoniam hic* * *tu nos* * *videbis*.

Zeugma
triplex.

Trius modis sit Zeugma.

In persona: ut, *Ego* * *Tu* * *audet*.

In genere: ut, *Magnus* * *uxor eius* * *nata*.

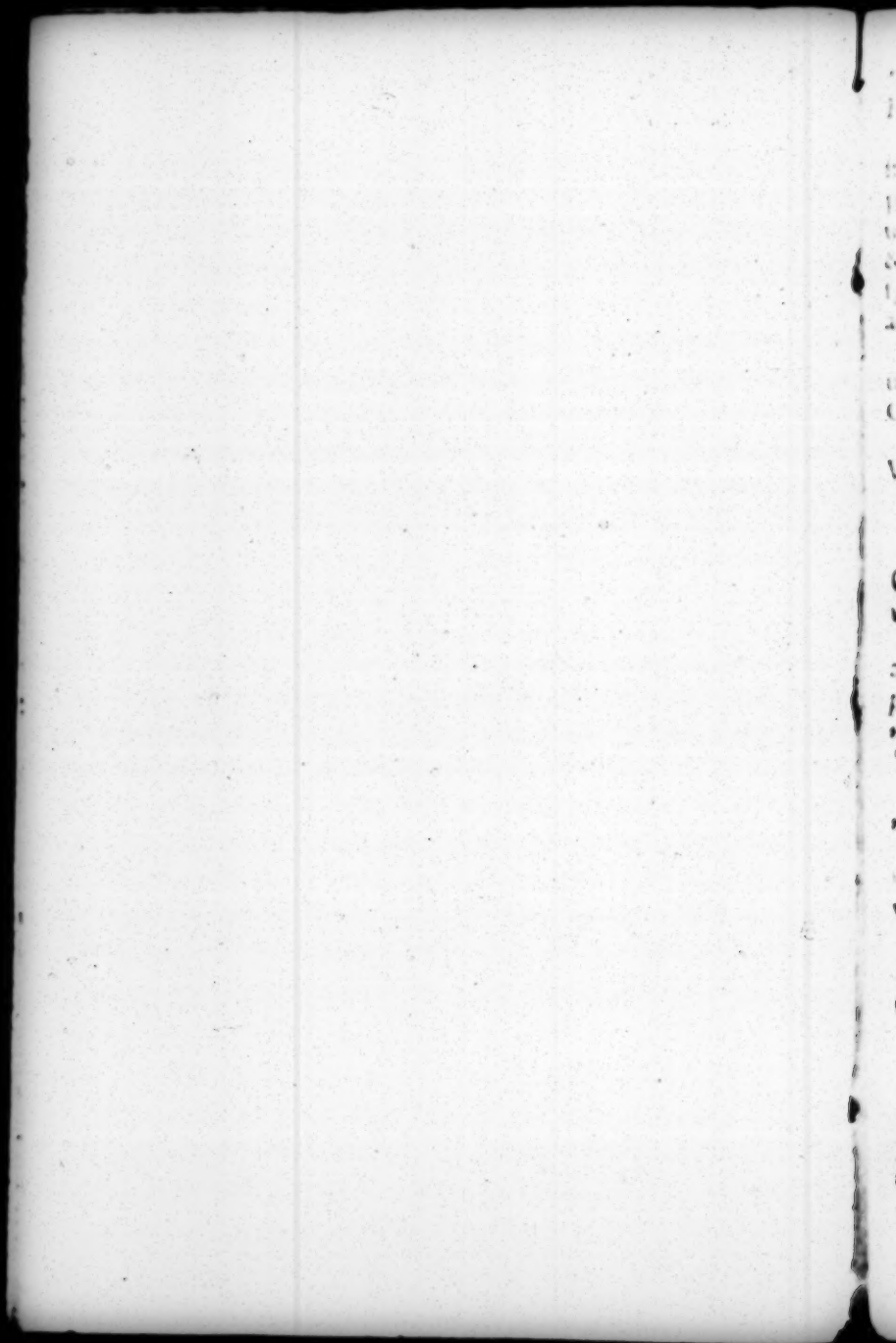
In numero: ut, — *Hic illius arma*, *Hic* * *curvus* * *fuit*.

Positur aliquando verbum vel adjectivum in principio, & tum vocatur Protozeugma: ut, * *Dormio* * *Ego* * *Tu*.

Quandoque in medio, vocaturque Mezzozeugma: ut,

* *Ego*

120 dormio & in. Quandoque in fine, & vocatur
Hypozeugma: ut, *120 & in dormis.*

Requiruntur autem in Zeugmate quatuor: Duo sub-
stantiva; ut, *Res & Regina*: Coniunctio, quæ vel co-
pulative vel disjunctive, vel etiam expletiva esse potest;
ut, *Et, vel, &c.* Verbum vel adjectivum; ut, *hæc est*: quæ
quædam.

et quod verbum vel adjectivum viciniore supposito re-
spondeat. Est etiam quoddam Zeugmatis genus per
adverbia: ut, *Cubas ubi ego. Carnas quando nos.*

Quando Verbum ad duo supposita rediunt, & cum
utroque convenit, est Zeugma, ut dicunt, Locutionis, non
Constructionis: ut, *Joannes fuit pater & Petrus.*

Dicitur autem in Zeugma quasi copulatum, a Græco
Verbo *Zeugma* vel *Zeugma* quod est copulatio.

SYNTHESIS.

Synthesis, est oratio congrua sensu, non voce: ut, *Synthe-
sis quæ
fit.*
Virg. *Pars in frustra fecant. Genus armati.*

Est autem Synthesis, nunc in genere tantum, idque
aut sexus discernendi causâ: ut, *Anser fæta, Lep-
phantus prædixit*: aut supplementi gratiâ: ut, *Pro-
prie sub ipsa*: subauditur verbo.

Centaurum magnâ: subintelligitur nati.

Nunc in numero tantum: ut, *Turba ruunt. Ape-
rit aliquis ostium.*

Nunc verò in genere & numero simul: ut, *Pars
mersi tenent ratem.*

Virg. *Hec manus ob patriam pugnando cuncta passæ.*

Dicitur autem Synthesis, a *σύν* quod est con, &
θεσις positio; quia est compositio, id est, constructio
facta gratiâ significationis.

ANTIPTOSIS.

Antiptosis, ab *ἀντι* quod est pro, & *πτῶσις* casus, est
positio casus pro casu, idque interdum non invenit:
ut, Virg. *Urbem quam statuo, vestra est.* Ter. Po-
sub

Antipto-
sis quid
sit.

...
...
...
...
...
...
...

...
...
...
...
...
...
...
...
...

...
...
...
...
...

...
...
...
...
...

DE PROSODIA.

Prosodia est, quæ rectam vocum pronunciationem tradit; Latine *accentus* dicitur.

Proso-
dia quid
sit.

Dividitur autem Prosodia, in Tonum, Spiritum, & Lenius.

Tonus est lex vel nota, quæ syllaba in dictione elevatur, vel deprimatur. Tonus.

Est autem tonus triplex, { Acutus.
Gravis.
Circumflexus.

Tonus acutus, est virgula obliqua ascendens in dextram, sic [']

Tonus
acutus.

Gravis, est virgula obliqua descendens in dextram ad hunc modum [']

Gravis.

Circumflexus, est quiddam ex utrisque conflatum, hæc figura [']

Circum-
flexus.

Huc addatur etiam Apostrophus, qui est quædam circuli pars in summo literæ appositæ, quam sic pinges [']

Apo-
stro-
phus.

Hæc notâ ultimam dictionis vocalem deesse ostenditur: ut, *Tamson' me crimine dignam dixisti?* pro *tamsonne*.

Spiritus duo sunt, Asper & Lenis.

Spiritus

Asper, quo aspirata profertur syllaba: ut, *Homo, honor.*

Lenis, quo citra aspirationem syllaba profertur: ut, *Amo, onus.*

TONORUM REGULA. I.

Monosyllaba dictio brevis, aut positione longa acuitur: ut, *Mel, fel, pars, p. x.* Naturâ, longa circumflexitur: ut, *Spēs, flos, Sol, thūs, vūs.*

Monosyl-
labas.

REGULA. II.

In dissyllaba dictione, si prior longa fuerit naturâ posterior brevis; prior circumflexitur: ut, *Lūna, Mūsa.* In cæteris acuitur: ut, *Cyātus, latus, fletus, sātus.*

Dissylla-
ba.

REGULA. III.

Dictio polysyllaba, si penultimam habet longam, acuit penultimam: ut, *Libertas, penates.* Sin brevem habet

Polyfyl-
laba.

penultimam.

penultimam, acutæ antepenultimam: ut, *Dominus, pontifex.*

Exciipiuntur composita a Iacio: ut, *Benefacis, malefacis, calcascent, frigescent.*

Nota.

At si penultima longa fuerit naturâ, & ultima brevis, circumflebitur penultima: ut, *Românus, amâtor.*

Composita a sit, ultimam acutent: ut, *Malefit, calcasit, lau sit, fuisse.*

Appendix.

Nota.

Quia hodie propter hominum imperitiam, circumfleus ab acuto vi, prolatione discernitur, Grammatici circumfleum cum acuto confulerunt. ●

RIGTIA IV.

Quæ rō-
nos per-
turbant.

Quinque sunt quæ tonorum regulas perturbant.

1. Differentia.

Diffe-
rentia.

Differentia tonum transponit: ut, *Tunc* adverbium ultimam acutè videtur acutè nomen. Sic *et, alio, aliquo, continuo, sedul, pro, quid, siquid, aliqui, neque, illi, falsi, cui, fere, plures*, & id genus, alia: *pne* pro *fiunt*, *pone* pro *post*, *ceram*, *circum*, *alii*, *pulm*, ergo conjunctio, sed ergo pro causa circumflebitur: ut,

Virg.—*illius ergo Venimus.* Hæc igitur omnia sicut Græca acutitona, in fine quidem sententiarum acutuntur, in consequentia vero gravantur.

Sic differentie causâ antepenultima suspenditur in his, *Deinde, prinde, pèrinde, aliquando, siquando, nequando, hincque, alonge, delonge, deinceps, diutaxat, diversum, quæ propter, quinimo, enimvero, propemodum, dimodum, affabre, interea loci, nihilominus, paulominus*, cum non sunt orationes diversæ, uti sunt *Pube t nui, curum tenuis*: non enim composita sunt, velut *hastennu*, quatenus, & ejus generis reliqua.

2. Transpositio.

Trans-
positio.

Transpositio tonum invertit, id quod usu venit

m,

lk.

is,

t

n.

ar-

n

e,

,,

ro

é

m

r,

e,

l.

t,

t,

t,

t,

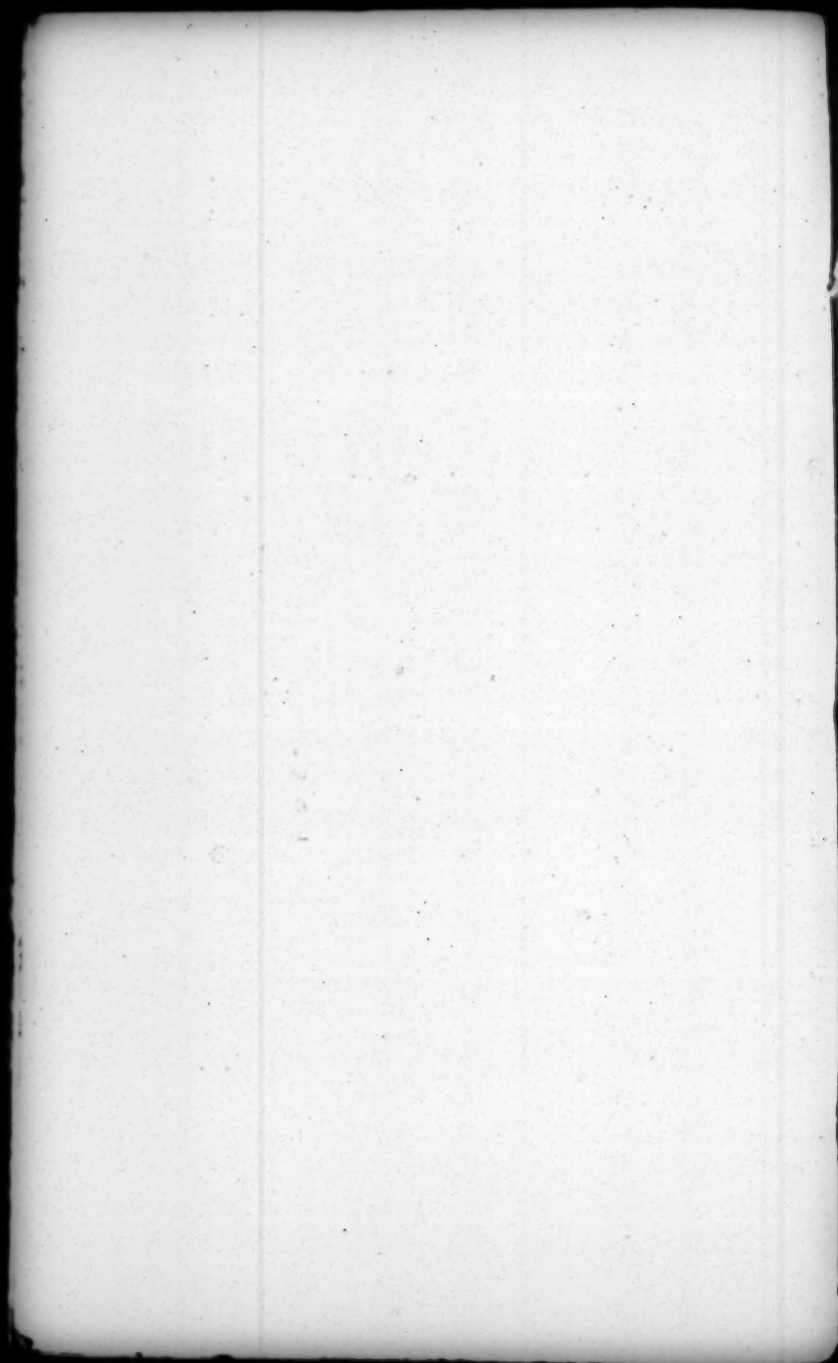
t,

it

n

12

1

in præpositionibus, quæ postpositæ gravantur: ut, *Veni. Transstra per Eremos. Te penes imperium.*

3. *Attractio.*

Attrahit: nuni mutat, cum post vocabulum aliquod conjunctio inclinativa: ut, *Que, ne, &c.* Attrahit enim hæ particule accentum syllabæ præcedenti, et ante acciunt: ut, *Luminique laurisque Dei.* Sic *Ubi, si, nam, parca.*

Attrac-
tio.

Ubi autem est manifesta compositio, non variatur tonus: ut, *Denique, itaque, undique, hinc, & huiusmodi.*

Ubiq; tamen temporis sui tonum servat, & *Ubiq;.*

Ubiq;
& Ubi-
vis.

4. *Concisio.*

Concisio trahit tonum, cum dictiones per Syncopen aut Apocopen castrantur: tunc enim tonum retineat ut græ dictionis: ut, *Virgili, Valeri, Mercuri:* pro *Virgili, Valeri, Mercuri.*

Concisio

Sic quædam nomina & pronomina syncopata circumferunt ultimum: ut, *Aspinâs, Ravennâs, nostrâs, & strâs, cuius:* ab *Aspinatâ, Ravennatâ, nostratâ, &c.* Sic *Donde, à donecam.* Sic *hûc, illûc, istûc, adhûc, &c.* pro *hucce, illucce, &c.* Et composita a *dic, duc, fac:* ut, *ludic, redûc, calefac.*

Nomina
& pro-
nomina
syncopata.

5. *Idioma.*

Idioma, hoc est lingue proprietas, tonum variat, ita ut, si dictiones Græcæ integræ ad nos veniant, servant tonum suum: ut, *Symon, Periphas* penultimam acciunt: at facta Latina, antepenultimam elevant, quia occupant penultimam.

Idioma.

Quæ autem prorsus Latina fiunt, Latinum quoque tonum servant: ut, *Georgica, Bucolica,* antepenultimâ acuta, licet apud Græcos in ultimâ tonum habeant.

Sic & *comædia, trægædia, sèphia, symphénia,* tonum recipiunt in antepenultimâ, licet in sua lingua habeant in penultimâ.

Nota.

Porro, si ignoretur proprius peregrinæ vocis tonus, tutissimum fuerit iuxta Latinum accuturam illam cruciari.

Syllabæ
commu-
nes.

Syllabæ communes in prosa oratione semper corripuntur: ut, Celebris, Cathedra, Mediocritas.

DE CARMINUM

*Ratione.*De syl-
lab. tem-
pore.Tempus
quid.
Syllab.
brev.
Longa.

H Actenus de Tonis & Spiritibus; deinceps de syllabarum tempore, & carminis ratione pauca adjiciemus.

Tempus est syllabæ pronunciandæ mensura. Syllaba brevis unius est temporis, longa vero duorum.

Tempus breve sic notatur [-]

Longum autem sic [- -] ut Terræ.

Ex syllabis iusto ordine dispositis fiunt pedes.

Pes.

Est autem Pes duarum syllabarum plurimive constitutio, ex certa temporum observatione.

Divisio
pedum.

Pedum alii dissyllabi, alii trissyllabi.

De tetrasyllabis autem non multum attinet ad hoc nostrum institutum differere.

Dissyllabi
sunt.

Spondæus,
Pyrrhichius,
Trochæus,
Iambus,

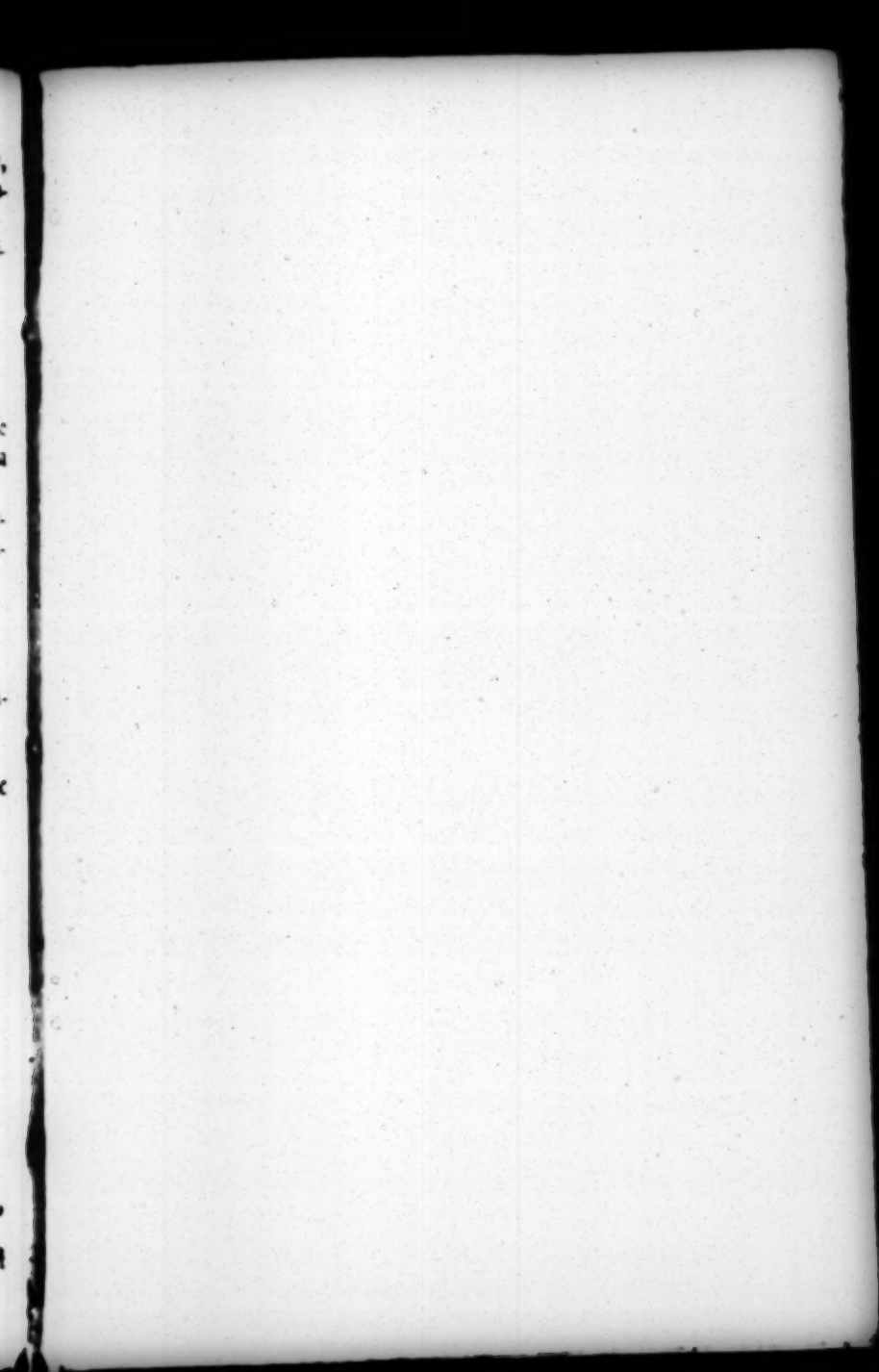
} ut { -- Virtus.
} { - - Deus.
} { - - Panis.
} { - - Amans.

Trissyllabi
sunt.

Molossus,
Tribrachus,
Dactylus,
Anapæstus,
Bacchius,
Antibacchius,
Amphimacer,
Amphibrachus,

} ut { --- Magnates.
} { --- Dominus.
} { --- Scribere.
} { --- Pietas.
} { --- Honestas.
} { --- Audire.
} { --- Charitas.
} { --- Venire.

Porro, pedes iusto numero atque ordine concinnati, carmen constituunt.

Est enim Carmen, oratio iusto atque legitimo pedum numero constructa. Carmen

Carmen composituro imprimis discendum est, pedibus ipsum rite metiri, quam Scansionem vocant.

Est autem Scansio, legitima carminis in singulos pedes commensuratio. Scansio.

Scansioni accidentia.

Scansioni accidunt, Synalopha, Eclipsis, Synæresis, Dieresis, & Cæsura.

Synalopha est elisio quædam vocalis ante alteram in diversis dictionibus; ut, Synalopha.

Sera nimis est crastina, viv' hodie.

Ita autem interdum in his dictionibus; ut, Dii, diis, idem, iisdem, deinde, deinceps, semianimus, semihomo, semivultus, deest, deero, decrit, & similibus.

At, heu & O, nunquam interceptiuntur.

Eclipsis est, quoties *m* cum sua vocali perimitur, proxima dictione a vocali exorsa: ut, Eclipsis.

Monstr' horrend' inform' ingens, cui lumen ademptum:
pro *Monstrum, horrendum, &c.*

Synæresis est duarum syllabarum in unam contractio: Synæretur Virg. *Seu lento fuerint alværia vimine texta:* pro *alvearia.* Synæresis.

Dieresis est, ubi ex una syllaba disiecta, sunt duæ: Dieresis.

ut Ovid. *Obtulerant suos evoluisse suos, pro evoluisse.*

Cæsura est, cum post pedem absolutum syllaba brevis in huius dictionis extenditur. Cæsura.

Cæsurae species sunt.

Triominaris ex pede & syllaba: ut,

Virgil. *Pelloribus inhians spirantia consultis exta.*

Penthemimeris, ex duobus pedibus & syllaba: ut,

Virgil. *Omnia vincit amor, & nos cedamus amori.*

Triominaris.

Penthemimeris.

Heptemimeris.

Heptemimeris, ex tribus pedibus & syllaba: ut,

— — — — — u — — — — — u — — — — —

Idem. *Ostendens artem pariter arcumque sonantem.*

Ennemimeris.

Ennemimeris, constat ex quatuor pedibus & syllaba: ut,

— u — — — u — — — — — — — — — — — u — — — — —

Idem. *Ille latus virum molli saltus hyacintho.*

DE GENERIBUS

Carminum.

Arminum genera usitiora, de quibus hic
hoc loco potissimum tractare decrevimus,
sunt Heroicum, Elegiacum, Asclepiadæum,
Sapphicum, Phælicum, Iambicum.

Carmen Heroicum.

Hexameter.

Carmen Heroicum, quod idem Hexametrum dicitur,
constat pedibus numero quidem sex, genere verò duobus,
dactylo & spondeo. Quintus locus dactylum, sextus
spondeum peculiariter sibi vendicat: reliqui hanc vel
illum, prout volumus.

— u — — — u — — — — — — — — — — — u — — — — —

ut Virgil. *Thyre tu patula recubans sub tegmine fagi.*

Reperitur aliquando spondeus etiam in quinto loco: ut,

Idem. *Chæra Deum soboles, magnum Jovis incrementum.*

Ultima cuiusque versûs syllaba habetur communis.

**Ultima
communis.**

Carmen Elegiacum.

Pentameter.

Carmen Elegiacum, quod & Pentametri nomen habet,
è duplici constat Penthemimeri, quarum prior duos pe-
des, dactylicos, spondaicos, vel alternos comprehendit,
cum syllaba longa: altera etiam duos pedes, sed omnino
dactylicos, cum syllaba item longa.

— — — — — u — — — — — u — — — — —

ut Ovidius. *Res est solliciti plena timoris amor.*

Carmen Asclepiadæum.

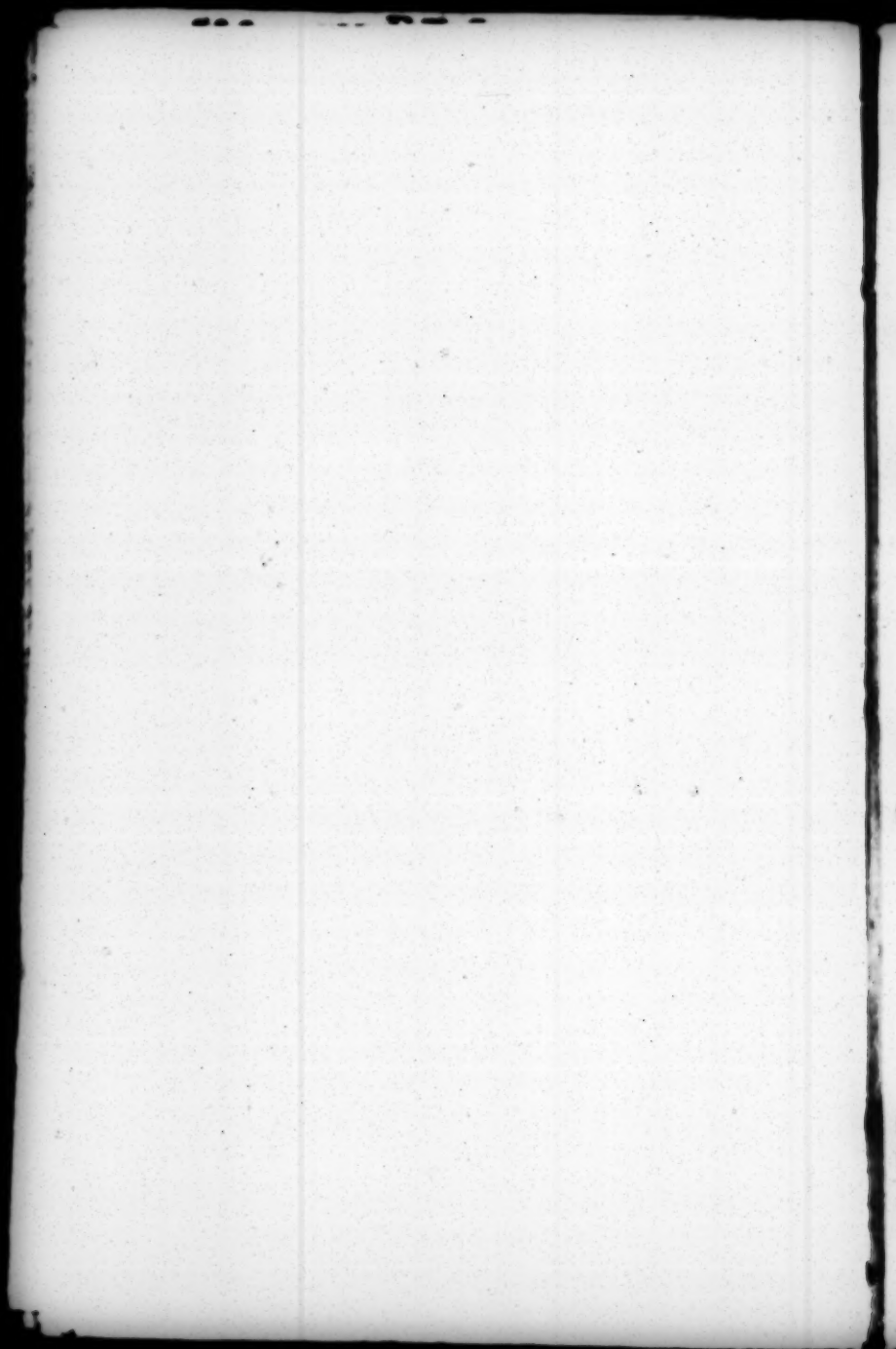
Asclepiadæum.

Carmen Asclepiadæum, constat ex penthemimeri,
hoc

Whom I could see and my noble men are
I down in praise

When lamentable matters are told
I shall be the first to tell

When I see the first of the
I shall be the first to tell

hoc est, spondæo & dactylo, & syllabâ longâ, & duobus
deinde dactylis : ut.

— — — — —

Horatius. *Mæcenat atavis edite regibus.*

Sapphicum.

Carmen Sapphicum constat ex trochæo, spondæo, sapphi-
dactylo, & duobus denum trochæis : ut, cum.

— — — — —

Horatius. *Fam satis terris nris atque dira.*

In hoc tamen carminis generis, post tres versus Adonic.
additur Adonicum, quod constat ex dactylo & spon- ubi &
dæo : ut, unde.

— — — — —

Horatius. *Integer vira scelerisq; purus.*

— — — — —

Non eget Mauri jaculis, nec arcu,

— — — — —

Nec venenatis gravida sagittis,

Fuisse, phœtrâ. — — — —

Phaleucium, sive Hendecasyllabum.

Carmen Phaleucium, sive Hendecasyllabum, constat ex Phaleu-
spondæo, dactylo, & tribus tandem trochæis : ut, cium.

— — — — —

Quoquâ diffugias, pavens Mabilis,

Nostrum non poteris latere nasum.

Iambicum Archilochium,

Legitimus versus Iambicus è solis constat Iambis : ut,

— — — — —

Suis Ipsa Roma viribus ruit.

Carmen
Iambi-
cum.

Recipit tamen interdum in locis imparibus pro Iambo
tribrachum, spondæum, dactylum, anapæstum : atque in
paribus tribrachum, spondæum rariús.

Hoc carmen in duo genera diducitur; Dimetrum, &
Trimetrum sive Senarium.

Dimetrum constat ex quatuor pedibus: ut,

O Carminum dulces nota ---

Quas ore pulchra melleo ---

Fundis, lyraq; succinis! ---

Trimetrum five Senarium.

Trimetrum senis constat pedibus: ut,

Qui nos damnant, suis histriones maxime.

DE QUANTITATE primarum syllabarum.

Primarum syllabarum quantitas octo modis cognoscitur;

Positione, vocali ante vocalem, diphthongo, derivatione, compositione, prae-positione, regula, exemplo, seu auctoritate.

POSITIO. Regula I.

Vocalis ante duas consonantes, aut duplicem in eadem dictione, ubique positura longa est: ut.

Ventum, annu, patrizo.

Quod si consonans priorem dictionem claudat, sequente item a consonante inchoante, vocalis praecedens etiam positione longa erit: ut,

Maior sum, quam cui possis fortuna nocere.

Syllabae *ior, sum, quàm & fir*, positione longae sunt.

At si prior dictio in vocalem brevem exeat, sequente a dualbus consonantibus incipiente, intendum, sed rarius producitur:

ut Virg. *Oculis spolia, & plures de pace triumphos.*

Vocalis brevis ante magis, sequente liquida, com-

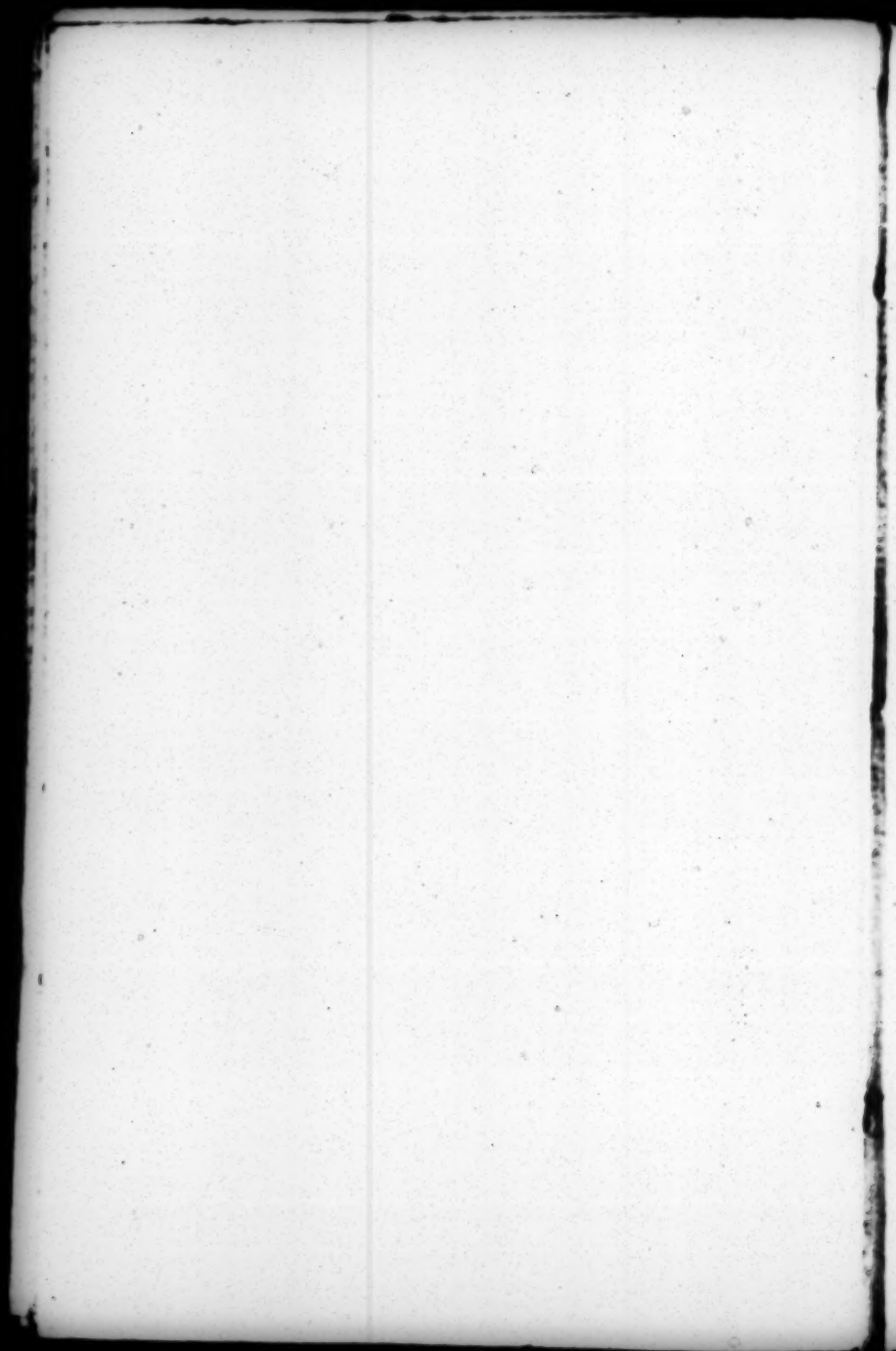
o,
1,

m

m

re
us

n-
a

metus reddatur; ut, *Patris, volucris*. Longa vero non mutatur: ut, *Aratum, simulacrum*.

Vocalis ante alteram.

Regula II.

Vocalis ante alteram in eadem dictione ubique brevis est; ut, *Dēus, mēus, tūus, pīus*.

Excipias genitives in *um*, secundam pronominis formam habentes; ut, *Unius, illius, &c.* Ubi *i*, communis reperitur, licet in alterius semper sit brevis, in alius semper longa.

Excipiendi sunt etiam genitivi & dativi quintæ declinationis, ubi inter genuina *um*, longa fit; ut, *Faciū*: a loqui non; ut, *Rēi, spēs, fidēi*.

Et etiam in *io*, longa est, nisi sequantur *e* & *r* simul, ut, *Fierem, Fieri*.

Juven. *Sic sunt octo mariti*. - - - - -

Idem. *Quod fieri non posse putes*. - - - - -

Obe Interjectio, priorem syllabam ancipitem habet.

Vocalis ante alteram in Græcis dictionibus subinde longa fit; ut *Dicite Pierides*. Respice *Læerten*. Et in possessivis; ut, *Ænéia nuxta, Rhodopæus Orpheus*.

DIPHTHONGUS.

Regula III.

Omnis Diphthongus apud Latinos longa est; ut, *Aūrum, nēver, mūse*; nisi sequente vocali; ut, *Præire, Præstus, Exemplus*.

DERIVATIO.

Regula IV.

Derivativa eandem cum primitivis quantitatem sortuntur; ut, *amator, amicus, amabilis*, primâ brevi ab amo. Excipiuntur tamen pauca, quæ a brevibus deducta primam producant.

Cujus generis sunt.

sedile
lapius
habet
brevem
in ante-
penulti-
ma.

Vox vōcis, a vōco.

Lex lēgis, a lēgo.

Rex rēgis, a rēgo.

Sēdes & sēdile, a sēden.

Jūmentum, a jūvo.

Fōmes & fōmentum, a fōveo.

Sunt & contrā, quæ a longis deducta, corripuntur:

qualia sunt,

Dux dūcis, a dūco.

Dīcax, maledīcus & id
genus multa a dico.

Fīdes, a fīo.

Ārena, } ab āreo.

ārista, }

Pōsui, a pōno.

Jūcundus, a jūvo.

Jūnior, a jūvenis.

Mōbilis, a mōveo.

Hūmanus, ab hōmo.

Vōmer, a vōmo.

Pēdor, a pēde.

Gēnui, a gigno.

Frāgor, }

Frāgilis, } a frango.

Nōto, as, a Nōtu.

Nāto, as, a nātu.

Dīscutus, a dīffero.

Sōpor, a Sōpio.

Et alia nonnulla ex utroque genere, quæ relinquuntur
studiosis inter legendum observanda.

COMPOSITIO. Regula V.

Composita simplicium quantitatem sequuntur; ut,
Pōtens, impōtens; Solor, consolor; Lēgo, is, Perlēgo,
Lēgo, as, allēgo.

Excipiuntur tamen hæc brevia a longis enata: ut,

Imitāba, } a nābo. } Dejēro, } a jūro.

Pronūba, } Pejēro, }

PRÆPOSITIO. Regula VI.

Ex præpositionibus hæc ubique producuntur; A, de,
præ, se, è, nisi vocali sequente; ut, unda debiscentes.

Sudibisve præstis, apud Virgilium.

Pro quoque longa est, præterquam in istis;

Prōcella, prōfugus, prōtervus, prōnepos, prōpagi
pro stirpe, prōfanus, prōfiteor, prōfundus, prōfiteri,
prōfari, prōpero, prōfugio, prōfectio.

Procurro, profundo, propello, propulso, propago, æ,
primam syllabam habent ancipitem.

Prōpheta & prōpino, Græca sunt per o parum, &
prōinde primam brevem habent.

10.

r:

ur

ur,

go,

de,

20

11,

21,

&

22,

Di, etiam produciuntur, nisi in Ditrismo, & Disertus.
Reliquæ præpositiones, si positio sinat, corripuntur.
Cujusmodi sunt, Ad, ob, ab, sub, re, in, &c.

REGULA VII. Canon. I.

Omne præteritum dissyllabum, priorem habet longam: ut, Lēgi, ēmi. Excipias tamen Fidia *sindo*, bibi, dēdi, scīdi, stēti, tūli.

Canon II.

Primam præteriti geminancia, primam itidem brevem habent: ut,

Pēpendi,	}}	Pēpedi,	}}	Pūpugi,
Tētendi,	}}	Tūrudi,	}}	Didici.
Tōtondi,	}}	Fēfelli,	}}	Cēcīdi, a cado.
Mōmordi,	}}	Tētigi,	}}	Cēcīdi, a cado.

Quin & supinum dissyllabum, priorem quoque producit: ut, Motum, Lātum, Lōtum, Crētum. Excipe Quistum, Situm, Lītum, itum, Rūum, Rātum, Dātum, Sātum.

Et cītum, a cicio, es: nam citum, a cio, cis, quartæ priorem habet longam.

EXEMPLUM SEU AUTHORITY.

Regula VIII.

Quarum verò syllabarum quantitas, sub prædictas rationes non cadit: a poetarum usu, exemplo atque auctoritate petenda est certissima omnium regula. Discant ergo pueri observare ex poetis communes primarum syllabarum quantitates, cujus sortis sunt:

Britannus, Bithynus, Cacus, Coreya, Crathys, Pachynus, Palatium, Pelion, Creticus, Curetes, Diana, Fident, Gradius, Himulus, Pyrene, Rubigo, Rutilius, Hyment, Italus, Liquor, Liquidus, Lycas, Orion, Rudo, Sycharus, Sycanus, & similia.

DE MEDIIS SYLLABIS.

Medix syllabæ partim eadem ratione quæ primæ, partim etiam ex incrementis genitivi atque conjugationis analogiâ cognosci possunt.

De incrementis genitivi nominum polysyllabarum,

Incre-
ment.
Genit.

supra in generibus nominum abunde dictum) arbitramur, unde petere licebit, si quid de hac re hæsitaveris. Cætera frequens lectio & optimorum Poetarum observatio facile suppeditabunt.

Conjugatio-
num
analogia.

Conjugationis analogiam ex imbibitis rudimentis pueri didicerunt, nempe A. Indicem primæ conjugationis, longam esse naturæ, præterquam in do, & ejus compositis, quando hujus sunt conjugationis: ut, Dāmus, circumdāmus; Dābis, circumdābis; Dāre, circumdāre.

Præterea syllabas rimus & ritis, in præterito perfecti modi subjunctivi, ubique pro brevibus habendas animadvertant, in futuro autem in oratione prosa longas esse debere; in carmine vero indifferentes reperiri; quemadmodum contendit Aldus: ut præterito, Amaverimus, amaveritis: Futuro Amaverimus, amaveritis.

Est & ubi mediæ syllabæ variant apud Poetas, ut in his quæ subjunximus: Connubium, Ficedula, Malea, Pharsalia, Batavus, Sidonius, & in his similibus.

Adjectiva in *inus* Latina, penultimam produciunt: ut, Claustrinus, mediastinus, parietinus, matutinus, vespertinus, repentinus.

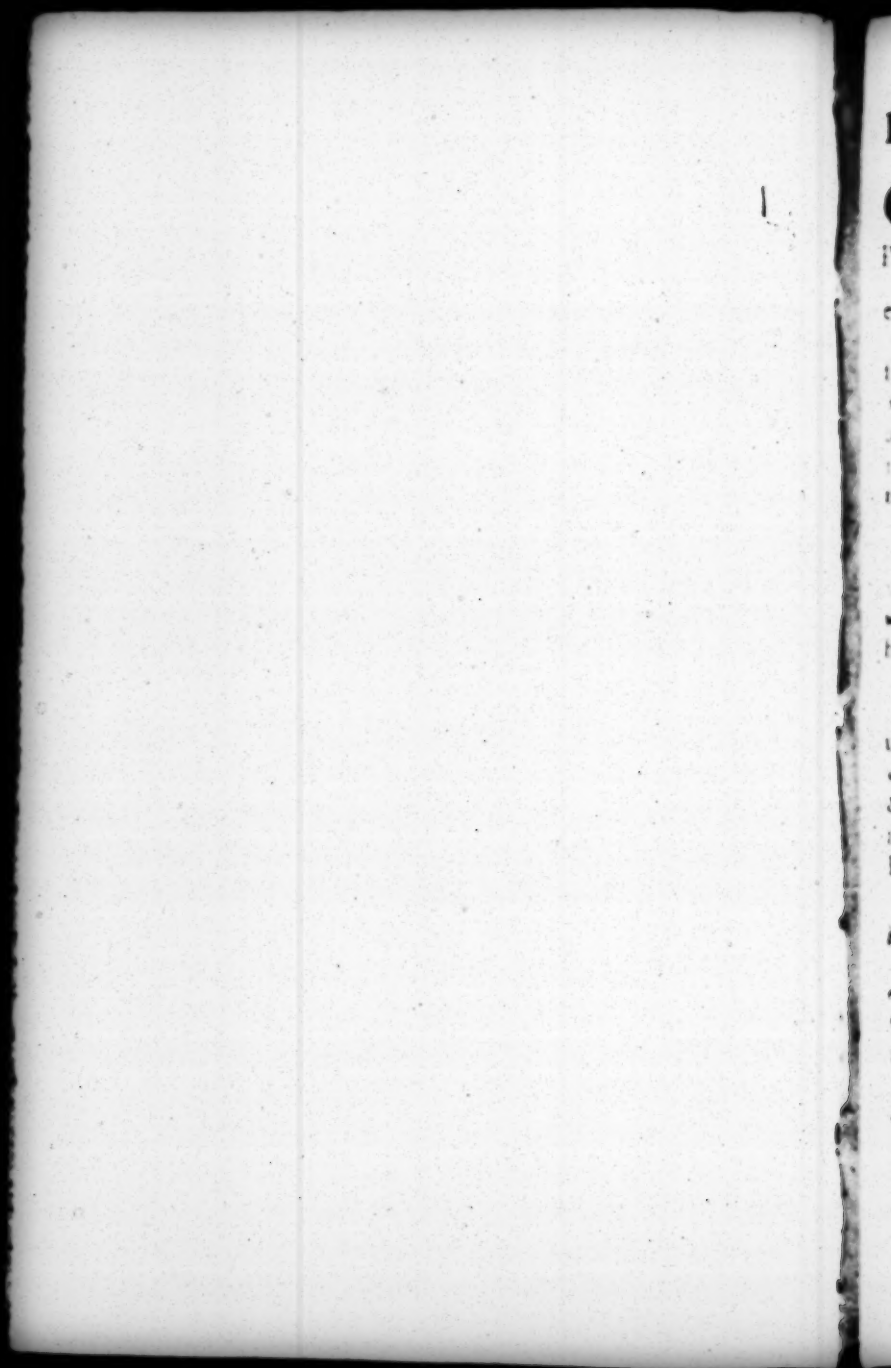
Præter hæc sequentia

{	Diutinus,	}	Serotinus,
	Crastinus,		Oleagnus,
	Pristinus,		Faginus,
	Perendinus,		Cedrinus,
	Homotinus,		Carbasinus,

Et reliqua materialia, sive metallorum nomina, sive mata in *inus*, qualia sunt permuta a Græcis vocibus deducta in *us*: ut, Crystallinus, myrrhinus, hyacinthinus, adamantinus, &c.

Cætera feliciter docebit usus, & Poetarum observatio, quam illæ Grammaticorum regulæ, quas sine ullo aut modo aut sine de mediarum syllabarum quantitate tradere solent.

Quare illis prætermisiss, ad ultimarum syllabarum quantitates operiendas jam accingamur.

DE ULTIMIS SYLLABIS.

Quanquam ultimæ syllabæ ipsum literarum numerum aut æquant, aut etiam superant, non tamen pigebit illas etiam ordine percurrere.

Primum, *a* finita producantur: ut, Amā, contrā, erga. Excipias Parā, itā, quā.

A.

Item nominativos, & omnes casus in *a*, cuiuscunque fuerint generis, numeri, aut declinationis, præter vocativos in *a*, a Græcis in *ai*: ut, ō Æneā, ō Thomā: & ablativum primæ declinationis; ut, ab hac Musā. Numerata in ginta *a* finalem habent communem, sed frequentius longam: ut Trigintā, quadragintā.

In *e*, *d*, *r*, deficientia, brevia sunt: ut, ab, ad, capīt.

B, D, T.

In *e* deficientia, producantur, ut, ac, sic, & hic adscribunt. Sed tria in *e*, semper contrahuntur: ut, Læc, nec, donec. Duo sunt communia: Fac, & pronomen hic, & neutrum hoc, modo non sit ablativi casus.

C.

i finita brevia sunt: ut, Marē, penē, legē, scribē.

E.

Excipiendæ sunt omnes voces quintæ inflexionis in *e*: ut, Diē, fidē, una cum adverbis inde enatis: ut, Hodīē, quidiē, pridīē, postridīē, qua-rē, qua-de-rē, ea-rē: & siqua sunt similia. Et secundæ item personæ singulares imperativorum activorum secundæ conjugationis: ut, Docē, movē, manē, cavē.

Parses olim quinque nunc tertie declinationis produciunt in ablativo, mæ.

Producantur etiam monosyllaba in *e*: ut, Mē, tē, sē: præter Quē, nē, vē, conjunctiones encliticas.

Quin & adverbia quoque in *e*, ab adjectivis deducta, longum habent: ut, Pulchrē, doctē, valdē pro valide. Quibus accedunt ferinē, ferē. Benē tamen & male connumerantur omnino.

Postremo, quæ a Græcis per *a* scribuntur, naturā producantur, cuiuscunque fuerint casus, generis, aut numeri: ut, Lethē, Anchisē, Ceterē, Tempe.

i finita, longa sunt: ut, Domini, magistri, amari, doceri.

L

Præter

Præter mihi, tibi, sibi, ubi, ibi, quæ sunt communia.

Nisi verò & quasi corripuntur; cuius etiam sortis sunt dativi & vocativi Græcorum, quorum genitivus singularis in *es* breve exit: ut,

Huic { Palladi,
Phyllidi,
Minoidi, } Vocat. ō { Amarilli,
Alexi,
Daphni.

L. *L* finita corripuntur; ut, Animāl, Annubāl, mēl, pugl, sāl, consūl. Præter nūl contractum à nihil, & Sūl. Et Hebræa quædam in *i*; ut, Michaël, Gabriël, Raphaël, Daniël.

N. *N* finita producantur; ut, Pzān, Hymēn, Quin, Xenophōn, nōn, dazmēn.

Excipe forsān, forsitān, ān, tamēn, attamēn, verūtamēn.

In. Corripitur & *In*, cum compositis; ut, Exīn, subīn, deīn, proīn.

Accedunt his & voces illæ, quæ per apocopen castrantur; ut, Mēn? Vidēn? Audīn? Nemōn?

En. Nomina item in *en*, quorum genitivus *Inis* correptum habet; ut, Carmēn, crimēn, peccēn, tibicēn, Inis.

On. Græca etiam in *on* per *o* parvum, cuiusque fuerit casus; ut, Nom. Iliōn, Peliōn. Accus. Caucasōn, Pylōn.

Quædam etiam in *in* per *i*, ut, Alexīn. In *yn* per *y*, ut, Ityn.

In *en* quoque à Nominativis in *A*; ut, Nom. Iphigenia, Ægina. Accusat. Iphigeniān, Æginān.

Nam in *en*, à nominativis in *es*, producantur; ut, Nominat. Æneas, Marfyas. Accusat. Æneān, Marfyān.

O finita. *O* finita, communia sunt; ut, Amo, virgo, porto, docendo, legendo, cundo, & alie gerundii voces in *do*.

Præter obliquos in *o*, qui semper producantur; ut, huic Dominō, servō. Ab hoc templō, damnō.

Et adverbia ab adjectivis derivata: ut, Tantō, quātō, liquidō, falsō, primō, manifestō, &c.

Præter sedulō, mutuō, crebrō, serō, quæ sunt communia.

12

el,
ol,
el,

in,

n-

n,

n-

n

ex

on.

7-

pe

u

u

u,

u

u

u

1. her a Da anas

Cæterum modò & quodammodò, semper corripuntur.
Cito quoque, ut & ambo, duo, ego, atque homo;
vix leguntur producta.

Monosyllaba tamen in o producuntur; ut, Dò, stò,
ut & ergò pro causa.

Item Græca per o cuiuscunque fuerint casûs; ut, hæc
Sapphò, Didò. Hujus Androgeò, Apollò. Hunc Athò,
Apollò.

R finita corripuntur; ut, Cæsâr, torculâr, pēr, vīr, R.
uxōr, turtūr.

Cor semel apud Ovidium productum legitur; ut,

Melle meum levibus cor est violabile telis.

Producuntur etiam Fâr, lar, nâr, vēr, fūr, cūr; Pâr,
quoque cum compositis; ut, Compâr, impâr, dispâr.

Græca etiam in er, quæ illis in η definunt; ut,
Aēr, cratēr, caractēr, xthēr, sotēr.

Præter patēr & matēr, quæ apud Latinos ultimam
brevem habent.

S finita, pares cum numero vocalium habent termi- S.
nationes; nempe, As, es, is, os, us.

Primo as finita producuntur; ut, Amās, musās, ma- Aa.
jestās, bonitās.

Præter Græca, quorum genitivus singularis in dos
exit; ut, Arcās, Pallās. Genitivo Arcadōs, Palladōs.

Et præter accusativos plurales nominum crescentium;
ut, Heroos, Heroos; Phyllis, Phyllidos. Accusativo plu-
rali, Heroās, Phyllidās.

Es finita, longa sunt; ut, Anchisēs, sedēs, docēs, Es.
patrēs.

Excipiuntur nomina in es, tertie inflexionis, quæ pe-
nultimam genitivi crescentis corripunt; ut, Milēs, segēs,
divēs. Sed Ariēs, abiēs, pariēs, Cerēs, & pes, una cum
compositis; ut, Bipēs, tripēs, quadrupēs, longa sunt.

Et quoque a sum, una cum compositis corripuntur; ut,
Potēs, ades, prodēs, obēs.

Quibus penēs adjungi potest una cum neutris ac
nomina-

nominativis pluralibus Græcorum; ut, Hippomanês, Cacoethês, Cyclopês, Naiadês.

14. *Is* finita, brevia sunt; ut, Parîs, panîs, tristîs, hilarîs. Excipe obliquos plurales in *is* qui producuntur; ut, Musîs, mensîs, à mensa, dominîs, templîs.

Item quis pro quibus, cum producentibus penultimam genitivi crescentis; ut, Saninîs, Salaminîs; Genitivo, Samnîtis, Salaminis.

Adde huc quæ in *ei* diphthongum desinunt, sive Græca, sive Latina, cujuscunque fuerint numeri aut casus; ut, Symoeis, pyroeis, parteis, omneis.

Et monosyllaba item omnia; ut, Vis, lis: præter *is* & quîs nominativos, & Bis apud Ovidium.

Istis accedunt secundæ personæ singulares verborum in *is* quorum secundæ personæ plurales desinunt in *itis*, penultimâ productâ, una cum futuris subjunctivi in *is*, ut, Audis, velis, dederis. *Plural.* Auditis, velitis, dederitis.

15. *Os* finita producuntur; ut, Honos, nepos, dominos, servos.

Præter compôs, impôs, & Ës offis. Et Græca per parvum; ut, Delôs, Chaôs, Palladôs, Phylladôs.

16. *Us* finita, corripuntur; ut, famulûs, regîs, tempûs, amantûs.

Excipiuntur producentia penultimam genitivi crescentis; ut, Salus, tellus, Genitivo Salutis, telluris.

Longæ sunt etiam omnes voces quartæ inflexionis in *us*, præter nominativum & vocativum singulares; ut, Hujus manûs, hæ manûs, hæc manûs, ô manûs.

His accedunt etiam monosyllaba; ut, Cris, thîs, mîs, sîs, &c.

Et Græca item per *æ* diphthongum, cujuscunque fuerint casus; ut, Hic Pantiûs, Melamp. s. Hujus Sapphiûs, Cliûs.

Atque piis cunctis venerandum nomen I E S U S.

17. *U.* Postreimo, *u* finita, producuntur omnia; ut, Marî, gentî, amatâ, diû.

Nominum & Verborum interpretatio.

Præclarior. *Armor, or an y kind of weapon.*

Arripes, qui viſitatas in-
ſpicit. *He or ſhe that ſearcheth
diſtinctly by the beams of
light.*

As eſt libra, id eſt, ſponde-
cem unciac. *A pound of
certain ounces, or the whole
ſumme of any thing.*

Aſſicia, qui continue et
ſemper aliquem ſequitur. *A
page or lackey, or continual
waiter.*

Aſtu, ſolo, fallacis. *By de-
ceit or guile.*

Athamas, nomen viri. *A
man's name which ſhould be
ſuſpected for his ſon Phryga-
nus.*

Athene, civitas Græciæ,
inter Acham et Macedo-
niam. *The City of Athens.*

Athletes, pugil et indicator.
*A champion, or he that ſtriv-
eth for a game.*

Atomus, corpus inſecabile.
*A mate ſo ſmall that it
cannot be parted.*

Auceps, qui vel quæ aves ca-
pitia ſunt, et man or woman.
A hawk, ſum ſuſus. To be bold.

Arce, cupio. *To deſire, covet.*

Averna, lacus Campaniæ
prope Baia, quem Pironi
alacum opinabantur vete-
res. *A lake in Italy, where-
toſome they thought was the
deſcent into hell.*

Augco, majus facio, ampli-
fico. *To increaſe.*

Angur, qui futura præ-
nunciat. *A ſooth ſayer man
or woman.*

Auriga, qui vel quæ cur-
ram ducit. *A waggoner, car-
man, or a carrier.*

Auſter, ventus ſans a me-
ridie. *The ſouth wind.*

Author, qui vel quæ al-
quod opus facit. *The worker
or doer of any thing, man or
woman.*

Axis, diametros mundi, et
dictus lignum teres, circa
quod rota curtus vertitur.
*An axle-tree: and by tranſ-
ſaction, the ſtraight line that
may be imagined from the
one pole to the other.*

B

Bacchamita, Demyſſa, i.
Bacchi feſta. *The feaſt of
Bacchus.*

Bacchar, herba radiceſ odo-
ratæ. *An herb that choſtreach
men call our Ladies gloves.*

Bacchus, deus vini. *The
drunken god, the god of Wine.*

Baculus, baculus, et bacu-
lum et hinc bacillum, ſcripio.
A ſtaff.

Balaneum, locus publicus,
vel privatus, in quo aut ſu-
nitatis aut abſtergendarum
ſordium cauſa lavamur: a
bath.

Barathrum, erat locus pro-
fundior Athenis poteſt modo
vel forma. *A certain pit
by Athens. Now it is taken
for hell. It is alſo the hole
where any water entred, and
ſinketh into the earth.*

Barbiton, inſtrumentum
muſicum, quod paſſitur ple-
ſtro vel calamo: ſubſtantia, or
any liſe that is plaid on with
a quill. It is alſo Barbitos,
hæc maſculine diſſeminatio.

Beſtaria, cibi ſecundæ
menſæ. *Jumantes.*

Bes, ancior oſio: igitur cancer
Bibo, potum haurio, humo-
rem atraſto. *To drink.*

Bidens, inſtrumentum duo-
rum dentium, vel ovis. *Any
inſtrument with two teeth: or
a ſloop of two teeth, in the
femenine gender.*

Bitroes, habens duas fran-
tes. *He or ſhe that hath a face
before and another behind.*

Bitis, humoris genus. *It is
with this word atra molen-
choly, and with ſava cholera,
and being uſed alone, it the
ſame deſcribeth cholera in
ſer Cor. Celfus. for cholera.
Mogbyx, vermis et pro ma-
ter a ſumitur. A ſilk worm,
or ſilk.*

Bos, nota eſt ſignificatio.
A cow, or bull.

Britannia, inſula quam nunc
Angli et Scoti incolunt. *The
iſle which is inhabited of
Engliſhmen or Scottiſhmen,
called Britannia major.*

Britannia minor. *Is Bri-
tann in France.*

Bubo, avis nomen a bova
magis. *An owl.*

Bucephalus, nomen equi
Alexandri magni. *Alexan-
der the great his horſe.*

Byſus, tenuiſſimus lin
gus. *A moſt fine ſort of lin-
ſea, whereof a precious kind
of ſennam cloſe is made. It
may be taken for ſilk alſo.*

C

Caecæthes, malus mor: in
cruet cuſtum, or a bad
hard to be cured.

Cadaver, corpus mortuum.
A dead carcass.

Cado, cortus, præcipit,
vel labor. *To ſad, and ſu-
ſume to day, to chance.*

Cædo, percutio, ſero, ver-
bero. *To ſtrike, or to beat, and
ſometimes to cut or ſlap, or to
prune trees: ſometimes to hit,
to ſacrifice, and ſometimes to
break: as, capere Jannem
ſaxis, inſtare ferro.*

Cello, percutio, aut ſran-
go. *To ſmote, or to break, at-
tinguere verbum, the com-
pounding whereof be in uſe on-
ly Cello, it alſo read with-
out a diſpoſing.*

Carum vel Carium, extremi
mundi determinatio can-
ſpangis quas ambit adie-
mentum ignis. *Heaven, or
with a difference any of the
ſpheres. It ſignifieth weather
alſo.*

Calco, pede comprimo. *To
tread upon, and by a tran-
ſlation unto the mind, to de-
ſpiſe and ſet naught by.*

Calendæ, dies primus ca-
luſq; menſis. *The firſt day of
every month.*

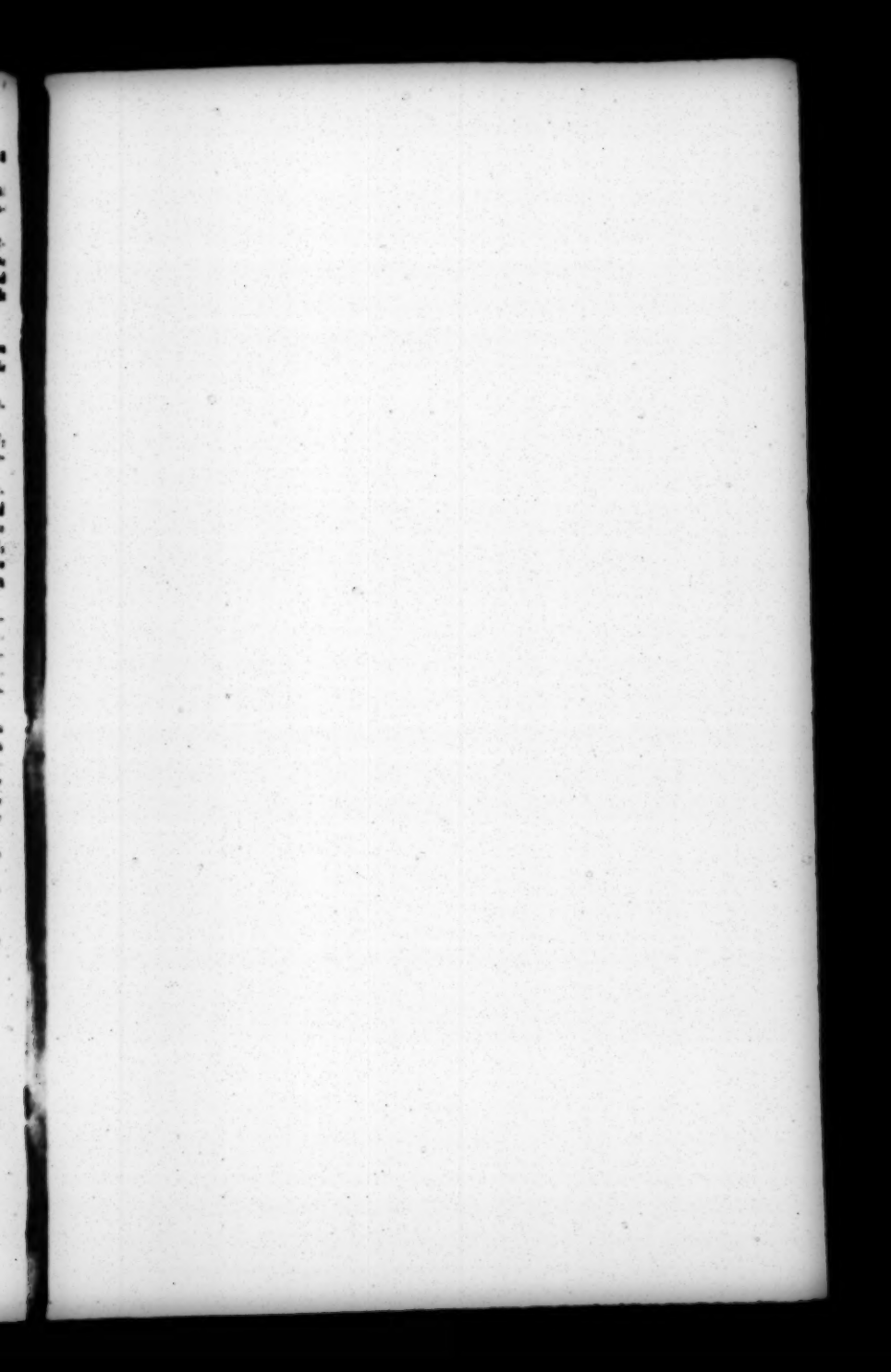
Calco, ſervo, calidus ſum.
To be hot, or to glow.

Callis, via perſtrata, de
viatrata. *A path way.*

Calvo, decipio, fruſtor. *To
deceive, to beguile, to ſwamp.
Calx, pes imus, et pro cul-
vis rei ſine ponitur, vel pro
mater a qua lap des in mulo
conſtituuntur. A bull, or
laſt end of a race, or line.*

Cambo, commuto. *To-
cha: go, and of the old writers
it is taken for ſight.*

Callis 3,

Nominum & Verborum interpretatio.

Condit, per quod aqua
subdit in viis lapide strata.
A channel.

Concili, ligna inter se mo-
diis intervallis in trans-
versam intrat retis invicem
mixta. *A lattice, or the
loft of a game place, or of a
spectacle.*

Canis, animal latrabile, et
piscis marinus, et signum
caelicæ. *A dog, or a dog-
fish: a star, or sign in the
firmament called Canis.*

Cano, *To sing, to indite po-
etically, to play upon instru-
ments: sometimes it is to
praise or prophesy.*

Capeſſo, capio, five ad ca-
pendum eo. *To take, or to go
to take: and sometimes reci-
pro me to go on, Munc per-
gno heræ imperium exe-
qui, et medomam capeſſam.*

Capo, *To take, to delight to
deserve, to chase, to abide, to
suffer: as capio dolores. To
hold or contain, to invade, &c.
each, as, Mavem cepimus.
To inflame with love. And
in light of such significati-
on as the ablative is that
someth with it.*

Capitulum, capituli vincu-
lum adhibuit ne animalia
sufugiant. *An halter.*

Capital, quod olim sacer-
dotes gestabant in capite.
*An Ornament that the Romans
were wont to bear upon
their heads.*

Cupra, animal a carpentis
virgultis dictum. *A Goat.*

Cir, aliquis ex Caria. *A
man of Caria.*

Carao, quo juncti move-
tur. *An hook or hinge.*

Careo, est rem desideratam
non habere. *To lack or be
without, and specially such a
deſire as once we had.*

Carex, herba acuta du-
rissima. *Sedge.*

Caro, quod anima careat,
non solum de animalibus,
sed etiam de piscibus et fru-
ctibus. *The meat of any thing
but most commonly flesh.*

Carpō, decerpo. *To crop, to
bite off, or to gather: as in*

*also to leave or to abuse one,
and sometimes to taunt or re-
buke: Carpere viam: To begin
to journey: Carpere vitales
paras, Carpere hnam, to
taste wool: Carpere linnam,
to handle flax: Carpere ci-
bum, to eat.*

Cassis, reticulum, mask. pro
galea form. est cassis, idis, et
hæc calida. *A hat or an hel-
met, in the feminine gender.*

Castra, locus in quo milites
tentoria fixerant. *The camp,
the pavilion, or the Army.
Cato, nomen viri. A certain
Romans name.*

Caveo, diligentiam adhi-
beo, providco, consulo, pro-
spicio ne aliquid præter
spem eveniat. *To beware, or
to be wary and doubtful:
Cavere is also to put in assu-
rance, and to save harmless
by caution or foresight.*

Canis, in herbis dicitur ip-
sum robur, five stipes. *A
stalk.*

Cedo, *to give place, to de-
part and go away.*

Cedrus, arbor ingens et
procera. *A Cedar tree.*

Cello, *See Cello.*

Censeo, existimo, puto, ar-
bitror. *To deem, to judge, to
suppose, to think, to tell ones
mind: Some take it for to
be angry: Censeri is also to
be in bonds of subsidies, and
to be taxed or valued.*

Centum, *An hundred.*

Centusis, centum libra-
rum. *An hundred pound.*

Cera, illud quod melle ex
favis expresso remanet. *Wax.*

Cerno, video. *To see: & by
translation to perceive and
understand: Sometimes to de-
cide and appoint: to sift,
seige, or built, to live and
part, to fight, to go into: as,
Cernere hereditatem.*

Cetus, piscis maximus. *a whale.*
Cholera, est ventriculi im-
modica perturbatio supra e-
missa per vomitum lacta.
*The cholick: It is also cholick,
the hot and dry humour.*

Cicer, genus leguminis.
A certain Italian peas.

Cicco, turbo, commoveo. *It
is double, Cicco, & Cicco, and
sometimes for Cicco, it is to call,
Cicco, vel cicer, pulvis, Cicco
Cicco, est avis quam alio no-
mine alaudam dicimus, Cicco
Cicco, obſitro, obſitro. To
flue or close, to make full, to
stop or stay, not to suffer to
pass: as, Ecce maris magna
claudat nos obice portus.*

Clivus, locum molliorem
et pro collo ponitur: *hanc
a rising, also a little hill.*

Clavis, natium tumor. *The
bubonick.*

Clio, splendens. *To shine, to
glister sometimes to fight.*

Clypeus, et clypeus, scuta
maiora et propria positum.
A shield.

Calium, *A growing tool, the
also, that is as much of the
world as to above the element
of fire, which is called ether,
or, quantum elementum.*

Calium is also taken for the
air, or, in hac calio qui di-
citur aer.

Coeno, comam sumo. *To
sup, or to take supper.*

Coepio, pro incipio, anti-
quam est. *To begin.*

Cognosco, nescio eos qui
prius incommittant: *scdm
that which we know not be-
fore: sometimes diligently &
attentively to consider or to
understand, to search by an
inquiry, also sit in judgment.
Collis, monticulus: an hill.
Colo, adoro veneror. To ho-
nor, or worship with prayers,
to converse, to make much of,
to inhabit, to love. Vitam co-
lere, it to lead a life: sometimes
to plow or till the ground,
sometimes to dock or trim.*

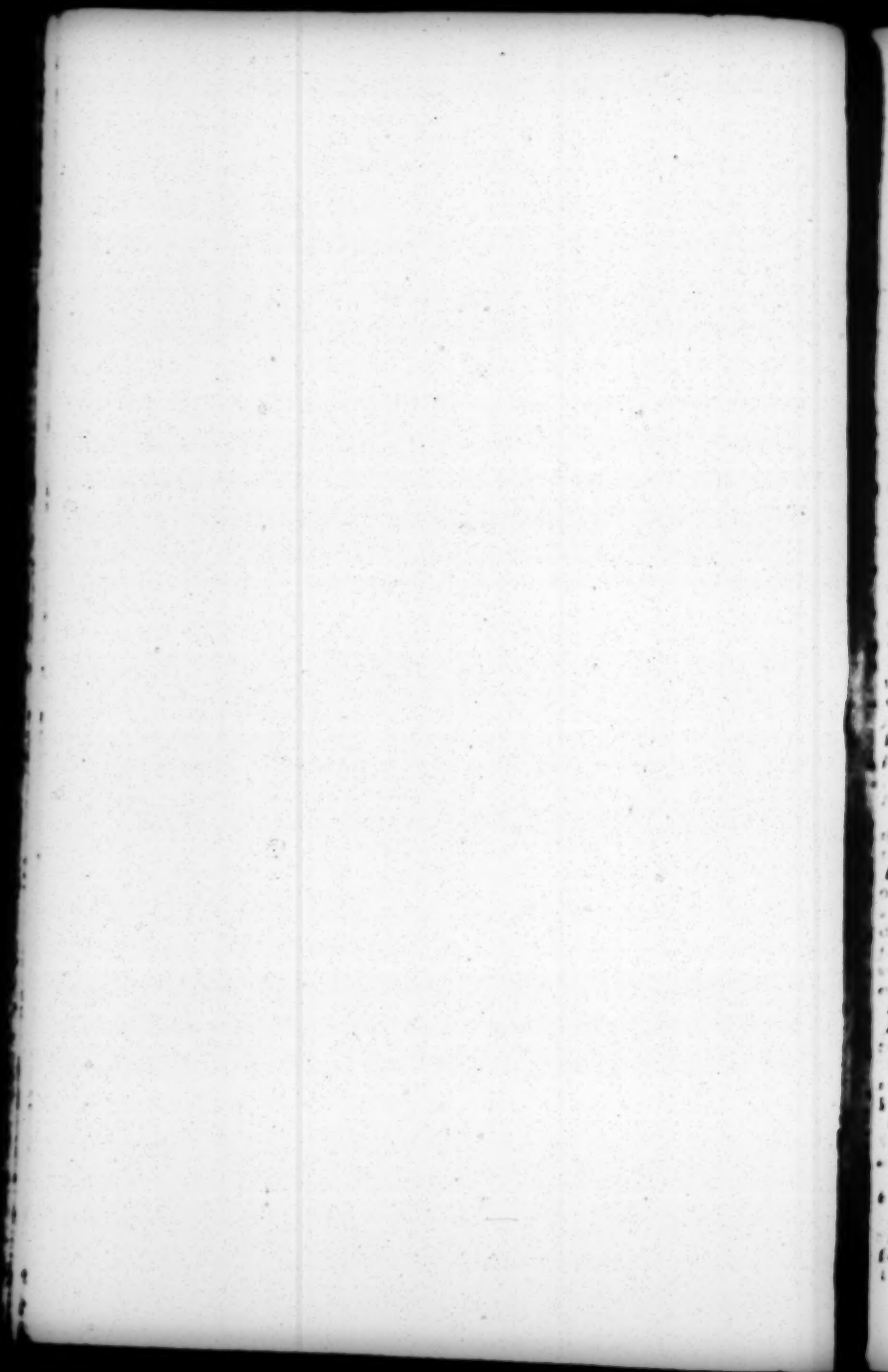
Colas, instrumentum quod
pensa continet. *A distaff or
spindle.*

Comes, comitans aut se-
quens. *A companion by the
way, either man or woman.*

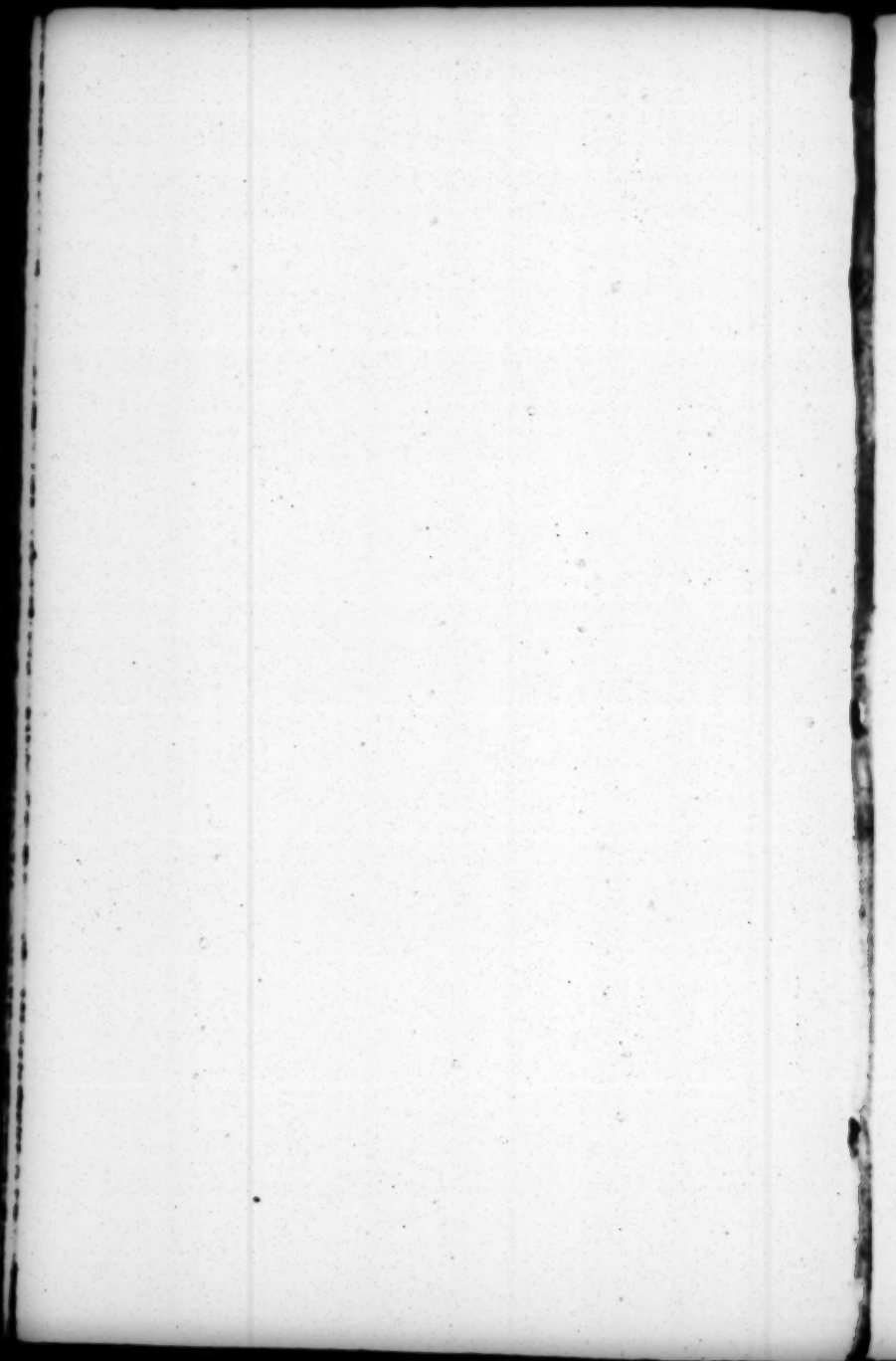
Commisitor, frango, excu-
gito. *To imagine, to frigate, to
invent and devise, to assaye
to bring a man to the belief
of that that is not.*

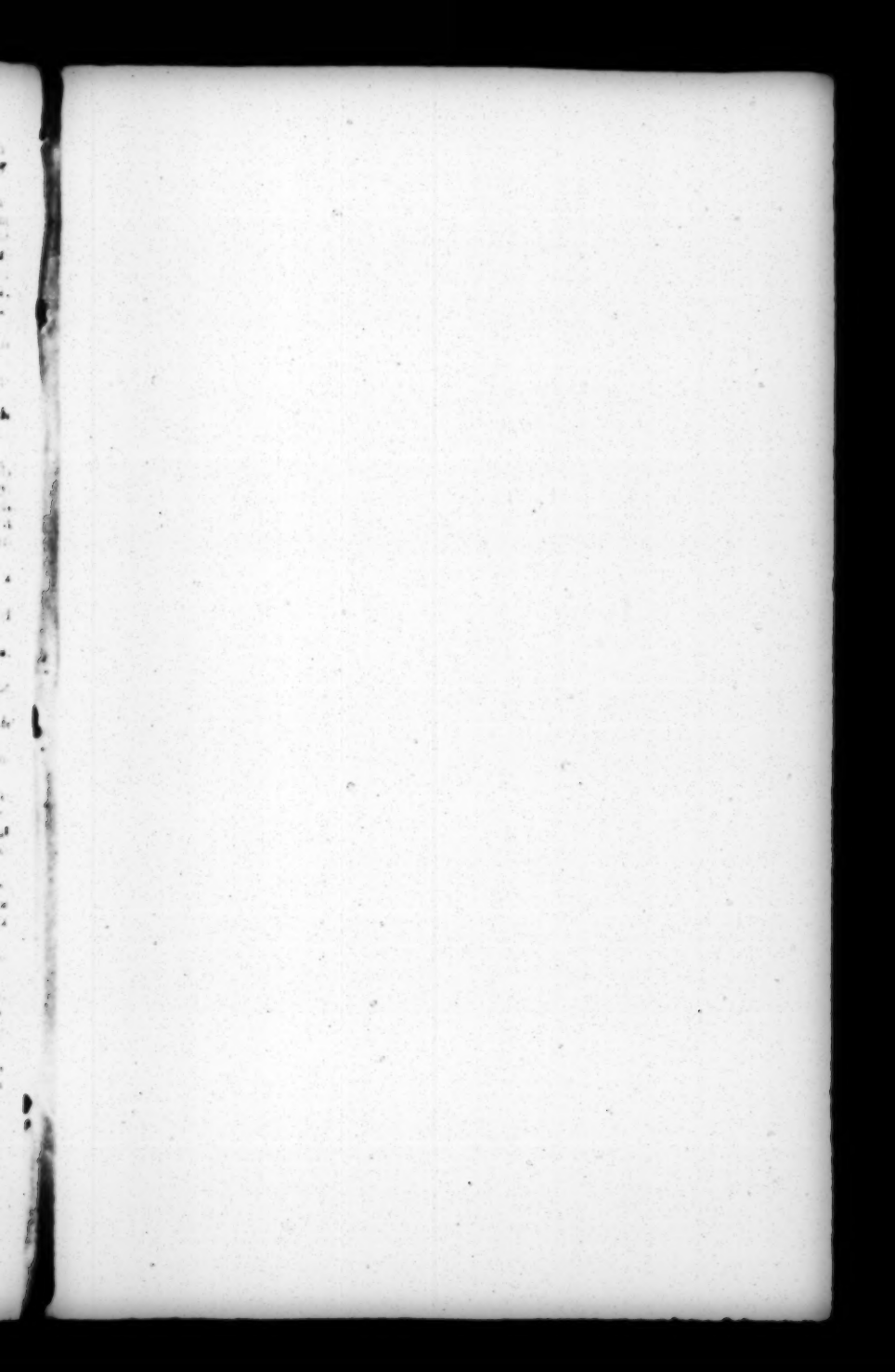
Como, comam comprehendo. *To
gather, to hold,*

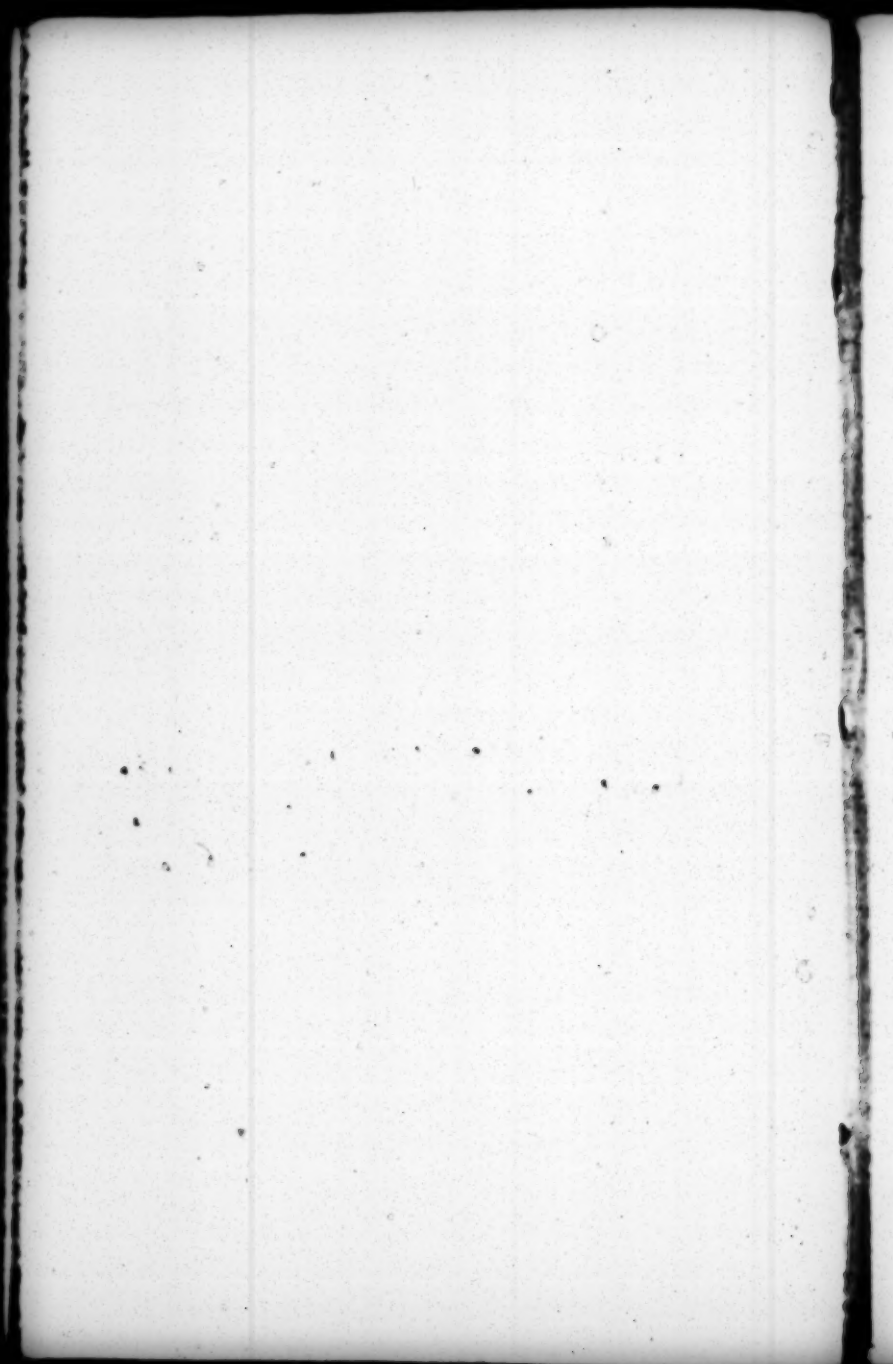
ago u
do, re.
manu
l.
ndo vi-
ned an
to half.
propre
To put
venton
ali en
or cap
phorus,
aris, et
dispon
il away
militu-
in que
A. Jack
- f. Re-
itum
no. 2
e. Qu-
co, no
To p
or.
quor
go: I
monte
deus
ds, in
distruc
d. m
flexus
p. ubi
belina
vere.
s, ex
tum for
s, and
it nam
dir ma
asle.
B. m.

[illegible]

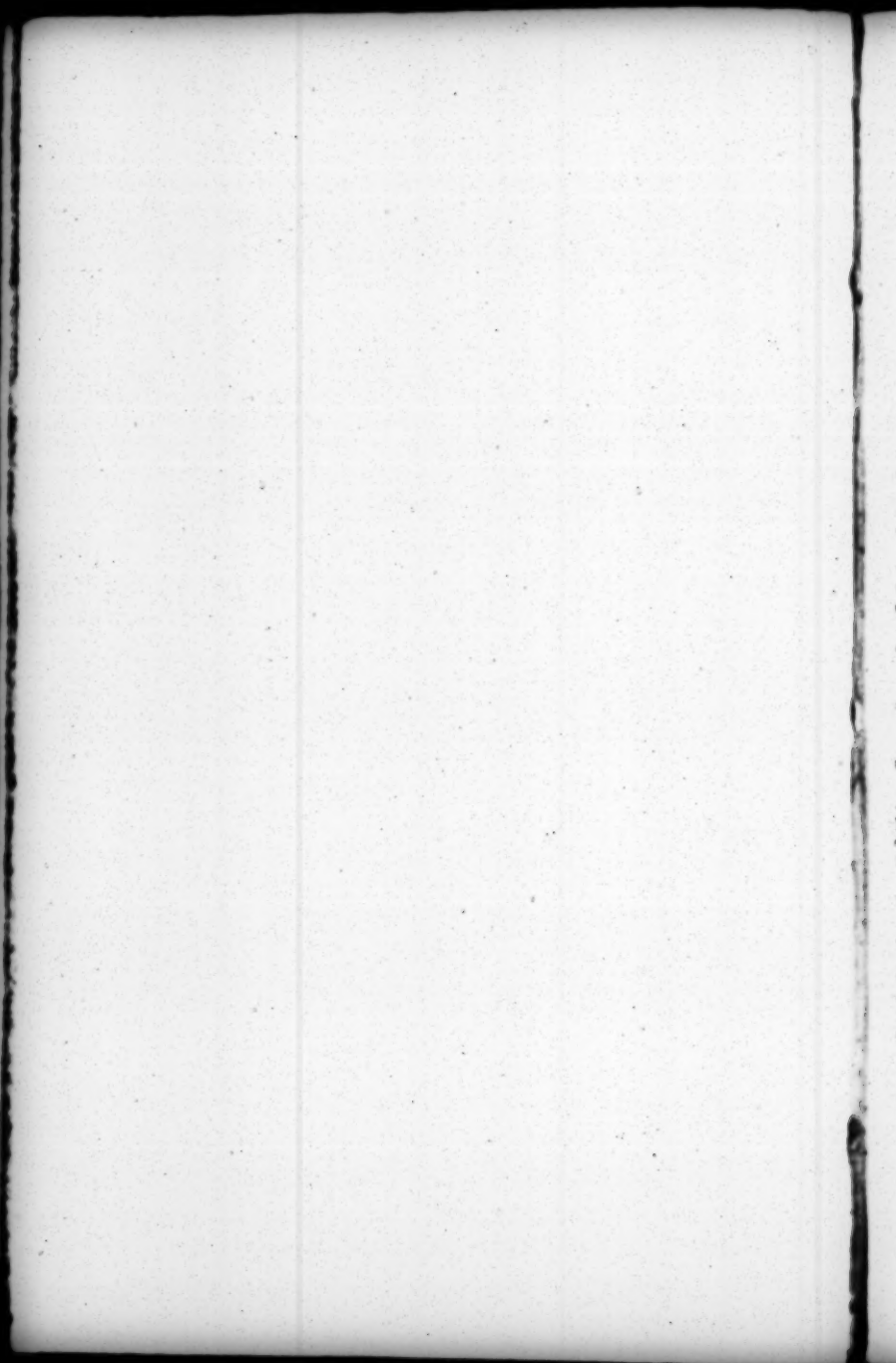

Nominum & Verborum interpretatio.

[illegible][illegible][illegible]

Nominum & Verborum interpretatio.

Spem, hienvisus quoddam
the m l.

Spond, sponse promissa
to promise, and sponsum, the
bride.

Sp-saltes, promissive st
putatio in utrumque
tum. *Stretching with* and
stomach.

Sponser, natura & ingen
proptit. *Of nature and*
disposition.

Statuo, pono, collo, ordi
go, to place, to set up, to me
time to direct and appoint,
sometimes to dictate, and for
before.

Stern, prostrare, interire
to show down, to expect.

Sterto, dormio somnum
tum dormiendo capio, to
sleep till we snore.

Stipes, & stips, praeter
genus, quod per caput
agere solent: a waving
shed by the poll, for the
of the gods, or for the
and therefore to signify
reward or prize.

Stipes, or go, praeter
soboles: a flock, or he
descent, and summa
the body of a tree, long
a truncus.

Str, cretus sum, vultu
rebus: to stand.

Strep, sonum facio, to
make a noise.

Strid, strepitum edo
make a noise, & stridor, a
a creaking.

Strideo, facio stridore
rum violentum, to make
great noise, or to gnash with
teeth. It is applied
wheels, to the hoofs, to
power, to the sea, and such
other things.

Stringo, premo, ardo
make strait, to pull, to
to strike.

Struo: tubulo, suple
and sometimes to erect
and to gild, or to set
a day.

Stultitia, imprudentia, sto
lidity. *Foolishness.*

Suado, hortor ad quod
lendo: to counsel.

Suber, genus ligni, quod

natura utile est, ut superna
lent retia, a rock tree.

Subig, pinto aliquod surri
pion. *Painted to* *Red away.*

Schola, lex, doctrina, vive
ndorum disciplina, sed et per
cipio, to learn, to receive
a thing, to study, and by trans
just in schola, and a be
school.

Sacer, sacer, to be a vi
fied.

Suffragio, auxilium, potior
suffragio, shade.

Sug, spiritus, quo fac
tum est.

Su, genus ligni, ut struo

Su, genus ligni, ut struo

Su, genus ligni, ut struo

Su, genus ligni, ut struo

Su, genus ligni, ut struo

Su, genus ligni, ut struo

Su, genus ligni, ut struo

Su, genus ligni, ut struo

Su, genus ligni, ut struo

Su, genus ligni, ut struo

Su, genus ligni, ut struo

Su, genus ligni, ut struo

Su, genus ligni, ut struo

Su, genus ligni, ut struo

Su, genus ligni, ut struo

Su, genus ligni, ut struo

Su, genus ligni, ut struo

Su, genus ligni, ut struo

Su, genus ligni, ut struo

Su, genus ligni, ut struo

Su, genus ligni, ut struo

Su, genus ligni, ut struo

Tantrum, & que ratur,
at much.

Tape, vel taperum, is
taper, d est, p m d e
teum, d m r p m u v
co m m u, s a p e t, a d
at ratur.

Tastum, d m f o r o
n locus. *Hill.*

Taxum, m o v n L e o n e
R o c c o l e r a u q u o s p u
& A m y c i a, m h i l l i s L e
d a m o n i, m h i l l i s S p e r t u
A m y l e t h e r e d e d e l l d

Teg, s e m m u m, m
t a f e p e a, a m a.

Tem, s e m m u m, d e l p o

Temp, p l e t e m m u m, d e

Temp, p l e t e m m u m, d e

Temp, p l e t e m m u m, d e

Temp, p l e t e m m u m, d e

Temp, p l e t e m m u m, d e

Temp, p l e t e m m u m, d e

Temp, p l e t e m m u m, d e

Temp, p l e t e m m u m, d e

Temp, p l e t e m m u m, d e

Temp, p l e t e m m u m, d e

Temp, p l e t e m m u m, d e

Temp, p l e t e m m u m, d e

Temp, p l e t e m m u m, d e

Temp, p l e t e m m u m, d e

Temp, p l e t e m m u m, d e

Temp, p l e t e m m u m, d e

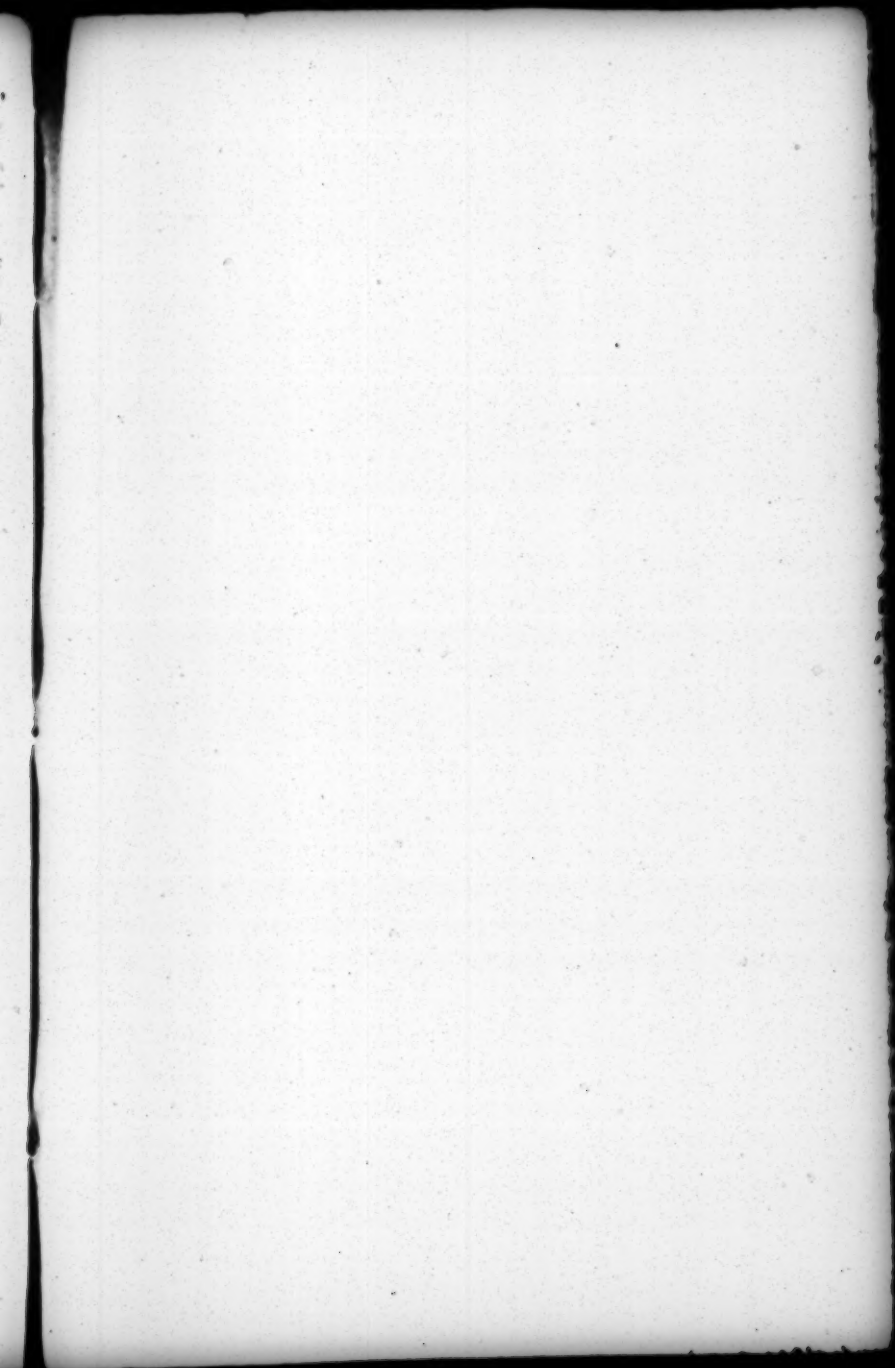
Temp, p l e t e m m u m, d e

Temp, p l e t e m m u m, d e

Temp, p l e t e m m u m, d e

Temp, p l e t e m m u m, d e

Temp, p l e t e m m u m, d e

Nominum & Verborum interpretatio.

Vireo , supero, interuenio.	Vireo , ad valendum, to go to see.	Vomis , vel vomer, panga habet, quod terram vomit, <i>the plough share.</i>
Vindex , qui vel quæ vindicat, an attinger, <i>advocate or prosecutor.</i>	Vireum , materiam transfundens, quæ exarena & cinere fit. <i>Glaze.</i>	Vomis , per os ejus, vomit, or a par break.
Vir , norum est, a man.	Vireo , utrim ego, <i>to live.</i>	Mycoprimo , compungo, <i>thrust.</i>
Virgula , Fortis, <i>Postulamus.</i>	Vindex , vindico, avenge.	Vomero , doro, ut fumes vomantur, <i>the smoke of the furnace, or by the pipe.</i>
Virgo , quæ non est pfecta virum, a virgin.	Mycoprimo , doro, ut fumes vomantur, <i>the smoke of the furnace, or by the pipe.</i>	Vomer , a virgin.
Virens , a virgine, frequenter vendi, <i>green, or as power.</i>	Vindex , vindico, avenge.	Mycoprimo , doro, ut fumes vomantur, <i>the smoke of the furnace, or by the pipe.</i>
Virens , vendens, & gratia odor, <i>Pyrene, a wreath.</i>	Vindex , vindico, avenge.	Mycoprimo , doro, ut fumes vomantur, <i>the smoke of the furnace, or by the pipe.</i>
Vir , virtus, robur, fortitudo, natura, violentia. <i>Strength, power, nature, violence.</i>	Vindex , vindico, avenge.	Mycoprimo , doro, ut fumes vomantur, <i>the smoke of the furnace, or by the pipe.</i>
Vireum , vel vitæ, dicitur, glutinum ad aurum. <i>Viridum.</i>	Vindex , vindico, avenge.	Mycoprimo , doro, ut fumes vomantur, <i>the smoke of the furnace, or by the pipe.</i>

Exemplum 1. Nomen cum Verbo Grammaticae Regia.

Magister discipulos ad studium literarum cohortans.

Vos ad se, pueri, primis invitat ab annis,
Atque sua Christus voce venire jubet;
Præmiaque ostendit vobis vementibus ampla;
Sic vos, ô pueri, curat amatque Deus.
Vos igitur læti properate, occurrere Christo,
Prima hic hæc Christum volere cura Deum.
Sed tamen ut Dominum possis cognoscere Christum,
Ingenuas artes discito, parve puer.
Hoc illi gratum officium est, hoc gaudet honore;
Infantium fieri notior ore cupit.
Quare nobiscum studium ad commune venite,
Ad Christum monstrat nam schola nostra viam.

Puer ante lectionem.

Terno foboles amata Patri,
Quem vox aethere nulla mandat unum
Audirique, colique, Chrifte, qui nos
Ad te voce iubet venire blandâ,
Affirmans pueros Deo placere ;
Da fanctum mihi Spiritum, Magistro
Ut monftrante, viam ingredi, Redemptor
Ad te qua liceat venire, poffim ;
Da cum moribus artibusque honeftis
Sacri dogmata puriora verbi
Addicam ; fapientiaque & annis
Ut crefcens, tibi plurimos, & ipfa

obay
Inettr
Flac c
Quas
Inettr
A to

C
Nate
Ur
Et tu
sp
Corp
La

C
Fate
N
C
U
La
H

C
Mo
A
O
W
T
N
N

cibum adducere, quæ facit beatos,
Inætrumque alios docere possim.
Pax est iununa mei, caputque voti;
Quod ratum jubeas ut esse, per te.
Ipsum Christe rogo, tutumque nomen,
Æterno soboles amata Patri.

Puer orans ante Cibus.

Conditor & rector magni Pater optime mundi,
Huc ades, & donis auxiliare tuis;
Nate Deo, nostræ reparator Christe salutis,
Ut cibus, ut positus fac bene potus alar.
Et tu sancte comes, dux solatorque piorum
Spiritus, hunc mentæ nutus adesse velis.
Corpora sit rectè pateantur nostra, nihilque
Languida he poterit ledere membra mali.

Post Cibus.

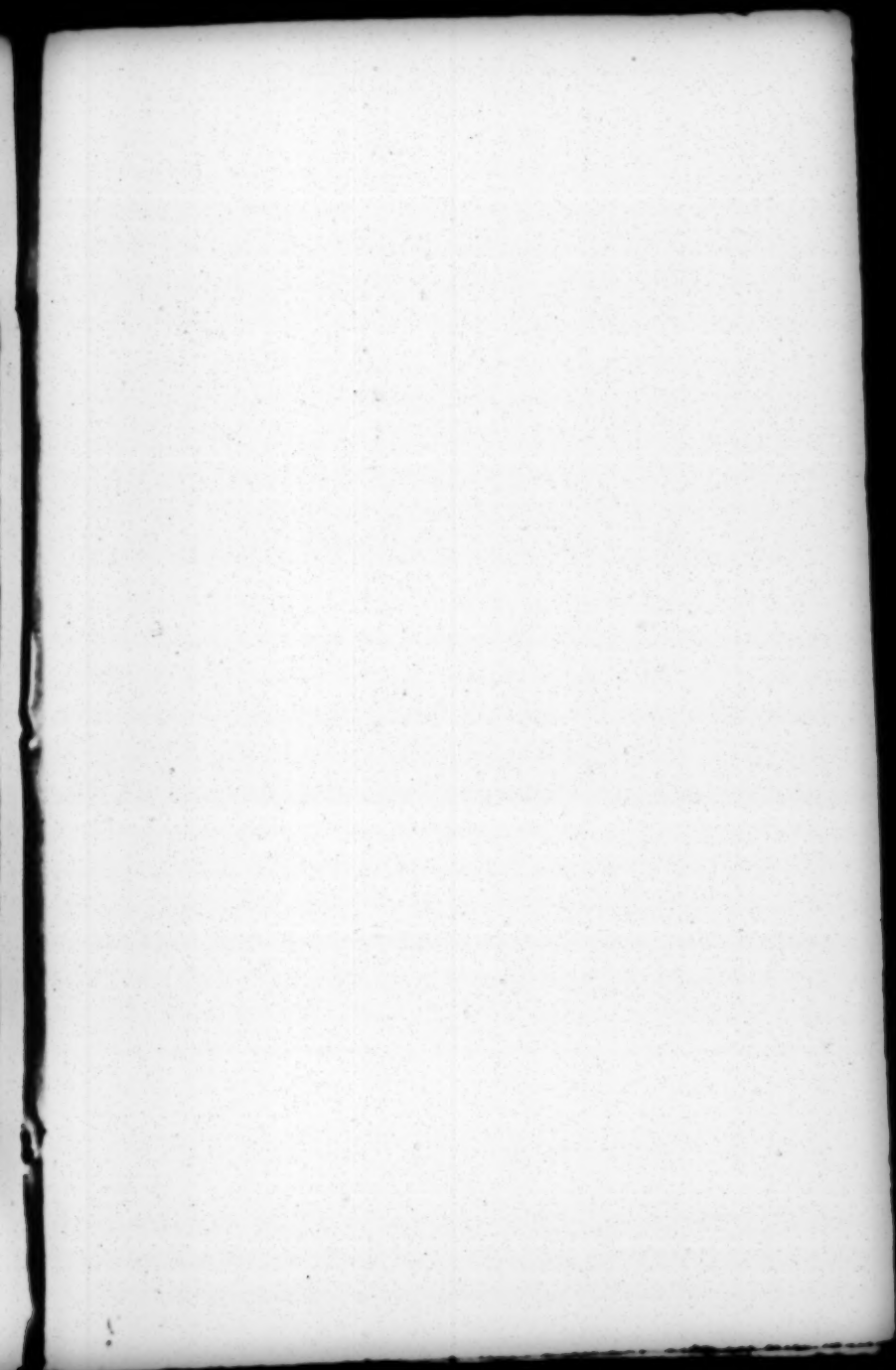
Corpora qui solito satiasti nostra cibatu,
Qui satias toto quicquid in orbe manet;
Patece tuo, Genitor, mortalia pectora verbo,
Nostræque corlesti nectare corda riga:
Quo pariter membris, pariter quoque mente refecti
Utque tuâ liceat nos bonitate frui;
 tandem etiam placido vectos super æthera cursu,
Inter felices alia tenere choros.

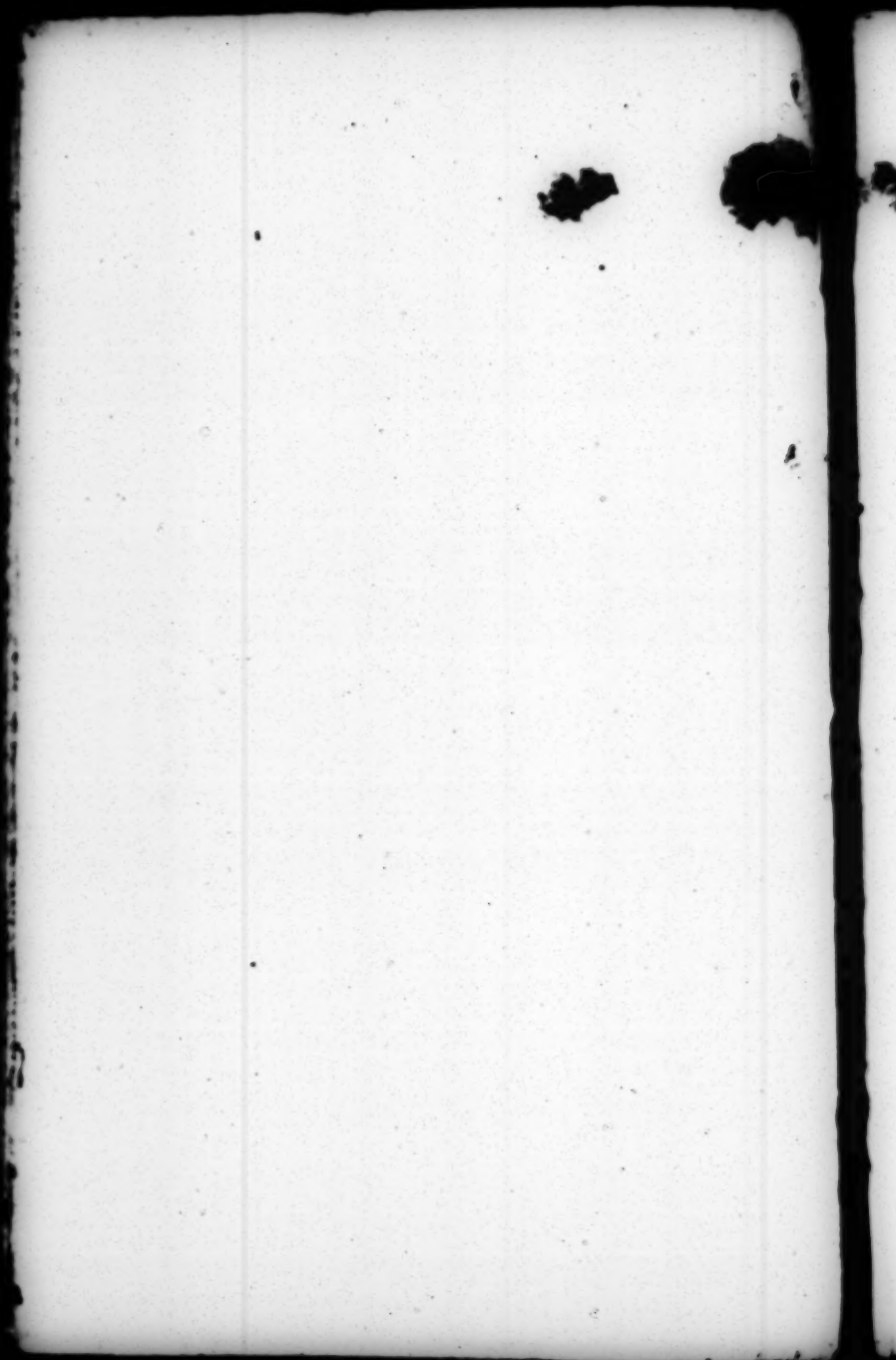
Oratio Matutina

Christe, Dei æterna soboles æterna parentis,
Ex illibata virgine natus homo,
Morte tuâ qui devicta de morte triumphas,
Et peccata tuo sanguine nostra lavas;
Ah vitam largire piis sine fine beatam,
Qui te cunque inde non dubitante colunt.
O da peccati tangat mea pectora sensus,
Delicti ut pigeat, poeniteatque mei.
Utque petens veram credam tibi vera professio,
Et studium de te pendeat omne meum:
Te solum venerer, tibi discam fidere soli,
Unicum & agnoscam te Dominum atque Deum.
Neve tuo à cultu vesana mente recedam,
Resque prior mihi sit nomine nulla tuo.
Nec me quicquam in vita aut in nece separet abs te,
Sed semper famulus sim, maneamque tuus.

A M E N.

admiral: I had much to deliberate
upon as I have had
in all my life
R. C. C. C.

131 Cor. 13: 6
I have not in my life
seen all things in my life
all things in my life

Thy grace in the world
The grace in the world

The grace in the world
The grace in the world

The grace in the world
The grace in the world

The grace in the world
The grace in the world

The grace in the world
The grace in the world

The grace in the world
The grace in the world

